॥ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ವಿನಯಪಿಟಕೇ

ಪಾಚಿತ್ತಿಯ-ಅಟ್ಠಕಥಾ

೫. ಪಾಚಿತ್ತಿಯಕಣ್ಡಂ

೧. ಮುಸಾವಾದವಗ್ಗೋ

೧. ಮುಸಾವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

ಯೇಸಂ ನವಹಿ ವಗ್ಗೇಹಿ, ಸಙ್ಗಹೋ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋ।
ಖುದ್ದಕಾನಂ ಅಯಂ ದಾನಿ, ತೇಸಂ ಭವತಿ ವಣ್ಣನಾ॥

೧. ತತ್ಥ ಮುಸಾವಾದವಗ್ಗಸ್ಸ ತಾವ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ **ಹತ್ಥಕೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ನಾಮಂ। ಸಕ್ಯಾನಂ ಪುತ್ತೋತಿ **ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ**। ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಕಿರ ಸಕ್ಯಕುಲತೋ ಅಸೀತಿ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು, ತೇಸಂ ಸೋ ಅಞ್ಞತರೋತಿ। **ವಾದಕ್ಖಿತ್ತೋ**ತಿ "ವಾದಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತೇನ ವಾದೇನ ಪರವಾದಿಸನ್ತಿಕಂ ಖಿತ್ತೋ ಪಕ್ಖಿತ್ತೋ ಪಹಿತೋ ಪೇಸಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಾದಮ್ಹಿ ವಾ ಸಕೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಖಿತ್ತೋ। ಯತ್ರ ಯತ್ರ ವಾದೋ ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸನ್ದಿಸ್ಸತೀತಿಪಿ ವಾದಕ್ಖಿತ್ತೋ। **ಅವಜಾನಿತ್ವಾ ಅವಜಾನಾತೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಾದೇ ಕಞ್ಚಿ ದೋಸಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ "ನಾಯಂ ಮಮ ವಾದೋ"ತಿ ಅವಜಾನಿತ್ವಾ ಪುನ ಕಥೇನ್ತೋ ಕಥೇನ್ತೋ ನಿದ್ದೋಸತಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಮಮೇವ ಅಯಂ ವಾದೋ"ತಿ ಪಟಿಜಾನಾತಿ। **ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ಅವಜಾನಾತೀ**ತಿ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ವಚನೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ "ಅಯಂ ಮಮ ವಾದೋ"ತಿ ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ಪುನ ಕಥೇನ್ತೋ ಕಥೇನ್ತೋ ತತ್ಥ ದೋಸಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ನಾಯಂ ಮಮ ವಾದೋ"ತಿ ಅವಜಾನಾತಿ। **ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಕಾರಣೇನ ಅಞ್ಞಂ ಕಾರಣಂ ಪಟಿಚರತಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ, "ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಜಾನಿತಬ್ಬತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ "ಜಾತಿಧಮ್ಮತೋ"ತಿಆದೀನಿ ವದತಿ। ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನ "ಏತಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಹೇತುಂ ಅಞ್ಞಂ ಬಹುಂ ಕಥೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ರಾಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಂ ತಂ ಪಟಿಜಾನನಞ್ಚ ಅವಜಾನನಞ್ಚ, ತಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ "ಕೋ ಆಹ , ಕಿಂ ಆಹ, ಕಿಸ್ಮಿಂ ಆಹಾ"ತಿ ಏವಮಾದಿ ಬಹುಂ ಭಾಸತೀತಿ। ಪುನ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ಅವಜಾನಿತ್ವಾ ಪಟಿಜಾನನ್ತೋ ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ಅವಜಾನನ್ತೋ ಏವ ಚ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸತೀ**ತಿ ಜಾನನ್ತೋ ಮುಸಾ ಭಾಸತಿ। **ಸಙ್ಕೇತಂ ಕತ್ವಾ ವಿಸಂವಾದೇತೀ**ತಿ ಪುರೇಭತ್ತಾದೀಸು "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಕಾಲೇ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಪದೇಸೇ ವಾದೋ ಹೋತೂ"ತಿ ಸಙ್ಕೇತಂ ಕತ್ವಾ ಸಙ್ಕೇತತೋ ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ "ಪಸ್ಸಥ ಭೋ, ತಿತ್ಥಿಯಾ ನ ಆಗತಾ ಪರಾಜಿತಾ"ತಿ ಪಕ್ಕಮತಿ।

೨. **ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ**ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಚ ಮುಸಾ ಭಣನೇ।

೩. **ವಿಸಂವಾದನಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸಾ**ತಿ ವಿಸಂವಾದನಚಿತ್ತಂ ಪುರತೋ ಕತ್ವಾ ವದನ್ತಸ್ಸ। **ವಾಚಾ**ತಿ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾಪರಿಯಾಪನ್ನವಚನಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ಚೇತನಾ। **ಗಿರಾ**ತಿ ತಾಯ ಚೇತನಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾಪಿತಸದ್ದಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಬ್ಯಪ್ಪಥೋ**ತಿ ವಚನಪಥೋ; ವಾಚಾಯೇವ ಹಿ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಮಾಪಜ್ಜನ್ತಾನಂ ಪಥಭೂತತೋ ಬ್ಯಪ್ಪಥೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ವಚೀಭೇದೋ**ತಿ ವಚೀಸಞ್ಞಿತಾಯ ವಾಚಾಯ ಭೇದೋ; ಪಭೇದಗತಾ ವಾಚಾ ಏವ ಏವಂ ವುಚ್ಚತಿ। ವಾಚಸಿಕಾ ವಿಞ್ಞತ್ತೀತಿ **ವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತಿ**। ಏವಂ ಪಠಮಪದೇನ ಸುದ್ಧಚೇತನಾ, ಮಜ್ಝೇ ತೀಹಿ ತಂಸಮುಟ್ಠಾಪಿತಸದ್ದಸಹಿತಾ ಚೇತನಾ, ಅನ್ತೇ ಏಕೇನ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಹಿತಾ ಚೇತನಾ "ಕಥಿತಾ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅನರಿಯವೋಹಾರಾ**ತಿ ಅನರಿಯಾನಂ ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ವೋಹಾರಾ।

ಏವಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅನ್ತೇ ವುತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಅನರಿಯವೋಹಾರಾನಂ ಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಂ ಮೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಅದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಂ ಮೇತಿ ಏವಂ ವದತೋ ವಚನಂ ತಂಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ವಾ ಚೇತನಾ ಏಕೋ ಅನರಿಯವೋಹಾರೋತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಚಕ್ಖುವಸೇನ ಅಗ್ಗಹಿತಾರಮ್ಮಣಂ ಅದಿಟ್ಠಂ, ಸೋತವಸೇನ ಅಗ್ಗಹಿತಂ ಅಸುತಂ, ಘಾನಾದಿವಸೇನ ಮುನಿತ್ವಾ ತೀಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ಪತ್ವಾ ಅಗ್ಗಹಿತಂ ಅಮುತಂ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಞ್ಚಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಸುದ್ಧೇನ ವಿಞ್ಞಾಣೇನೇವ ಅಗ್ಗಹಿತಂ ಅವಿಞ್ಞಾತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ **"ಅದಿಟ್ಠಂ ನಾಮ ನ ಚಕ್ಖುನಾ ದಿಟ್ಠ"**ನ್ತಿ ಏವಂ ಓಳಾರಿಕೇನೇವ ನಯೇನ ದೇಸನಾ ಕತಾತಿ। ದಿಟ್ಠಾದೀಸು ಚ ಅತ್ತನಾಪಿ ಪರೇನಪಿ ದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಮೇವ। ಏವಂ ಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಾನೀತಿ ಅಯಮೇಕೋ ಪರಿಯಾಯೋ। ಅಪರೋ ನಯೋ ಯಂ ಅತ್ತನಾ ದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಮೇವ ತಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸುತಾದೀಸು। ಯಂ ಪನ ಪರೇನ ದಿಟ್ಠಂ, ತಂ ಅತ್ತನಾ ಸುತಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತಿ। ಏವಂ ಮುತಾದೀನಿಪಿ।

೮. ಇದಾನಿ ತೇಸಂ ಅನರಿಯವೋಹಾರಾನಂ ವಸೇನ ಆಪತ್ತಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ತೀಹಾಕಾರೇಹೀ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ “ತೀಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿನ್ತಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ”ತಿ ಏವಮಾದಿಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕಪಾಳಿವಣ್ಣನಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ “ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ”ನ್ತಿ ಇಧ “ಅದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠಂ ಮೇ”ತಿ, ತತ್ಥ ಚ “ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ”ತಿ “ಇಧ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ”ತಿ ಏವಂ ವತ್ಥುಮತ್ತೇ ಆಪತ್ತಿಮತ್ತೇ ಚ ವಿಸೇಸೋ, ಸೇಸಂ ಏಕಲಕ್ಖಣಮೇವಾತಿ।

೯. **ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ ದಿಟ್ಠೇ ವೇಮತಿಕೋ**ತಿಆದೀನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೋ “ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೇ ವೇಮತಿಕೋ”ತಿ ಏವಮಾದಿದುಟ್ಠದೋಸಪಾಳಿವಣ್ಣನಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪಾಳಿಮತ್ತಮೇವ ಹಿ ಏತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ, ಅತ್ಥೇ ಪನ ಸಥೇರವಾದೇ ಕಿಞ್ಚಿ ನಾನಾಕರಣಂ ನತ್ಥಿ।

೧೧. **ಸಹಸಾ ಭಣತೀತಿ** ಅವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಅನುಪಧಾರೇತ್ವಾ ವಾ ವೇಗೇನ ದಿಟ್ಠಮ್ಪಿ “ಅದಿಟ್ಠಂ ಮೇ”ತಿ ಭಣತಿ। **ಅಞ್ಞಂ ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಞ್ಞಂ ಭಣತೀತಿ** ಮನ್ದತ್ತಾ ಜಳತ್ತಾ ಪಕ್ಖಲನ್ತೋ “ಚೀವರ”ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ “ಚೀರ”ನ್ತಿ ಆದಿಂ ಭಣತಿ। ಯೋ ಪನ ಸಾಮಣೇರೇನ “ಅಪಿ ಭನ್ತೇ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಪಸ್ಸಿತ್ಥಾ”ತಿ ವುತ್ತೋ ಕೇಳಿಂ ಕುರುಮಾನೋ “ತವ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ದಾರುಸಕಟಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವಾ ಸಿಙ್ಗಾಲಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ “ಕಸ್ಸಾಯಂ ಭನ್ತೇ ಸದ್ದೋ”ತಿ ವುತ್ತೋ “ಮಾತುಯಾ ತೇ ಯಾನೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಕದ್ದಮೇ ಲಗ್ಗಚಕ್ಕಂ ಉದ್ಧರನ್ತಾನಂ ಅಯಂ ಸದ್ದೋ”ತಿ ವಾ ಏವಂ ನೇವ ದವಾ ನ ರವಾ ಅಞ್ಞಂ ಭಣತಿ, ಸೋ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿಯೇವ। ಅಞ್ಞಾ ಪೂರಣಕಥಾ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏಕೋ ಗಾಮೇ ಥೋಕಂ ತೇಲಂ ಲಭಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಆಗತೋ ಸಾಮಣೇರಂ ಭಣತಿ - “ತ್ವಂ ಅಜ್ಜ ಕುಹಿಂ ಗತೋ, ಗಾಮೋ ಏಕತೇಲೋ ಅಹೋಸೀ”ತಿ ವಾ ಪಚ್ಛಿಕಾಯ ಠಪಿತಂ ಪೂವಖಣ್ಡಂ ಲಭಿತ್ವಾ “ಅಜ್ಜ ಗಾಮೇ ಪಚ್ಛಿಕಾಹಿ ಪೂವೇ ಚಾರೇಸು”ನ್ತಿ ವಾ, ಅಯಂ ಮುಸಾವಾದೋವ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಮುಸಾವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಓಮಸವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ **ಓಮಸನ್ತೀ**ತಿ ಓವಿಜ್ಝನ್ತಿ। **ಖುಂಸೇನ್ತೀ**ತಿ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಿ। **ವಮ್ಭೇನ್ತೀ**ತಿ ಪಧಂಸೇನ್ತಿ।

೧೩. **ಭೂತಪುಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಇದಂ ವತ್ಥುಂ ಭಗವಾ ಓಮಸವಾದಗರಹಣತ್ಥಂ ಆಹರಿ। **ನನ್ದಿವಿಸಾಲೋ ನಾಮಾ**ತಿ ನನ್ದೀತಿ ತಸ್ಸ ಬಲೀಬದ್ದಸ್ಸ ನಾಮಂ, ವಿಸಾಣಾನಿ ಪನಸ್ಸ ವಿಸಾಲಾನಿ, ತಸ್ಮಾ **“ನನ್ದಿವಿಸಾಲೋ**”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತೇನ ಸಮಯೇನ ನನ್ದಿವಿಸಾಲೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀಹಿ ಅತಿವಿಯ ಪೋಸೇಸಿ। ಅಥ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅನುಕಮ್ಪಮಾನೋ **“ಗಚ್ಛ ತ್ವ**”ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತತ್ಥೇವ ಅಟ್ಠಾಸೀ**ತಿ ಅಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾಲೇಪಿ ಪರಖುಂಸನಂ ಅಮನಾಪತೋಯೇವ ಪಚ್ಚೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। **ಸಕಟಸತಂ ಅತಿಬದ್ಧಂ ಪವಟ್ಟೇಸೀ**ತಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾರುಕ್ಖೇ ದತ್ವಾ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಮುಗ್ಗಮಾಸವಾಲುಕಾದೀಹಿ ಪುಣ್ಣಂ ಸಕಟಸತಂ ಪವಟ್ಟೇನ್ತೋ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾರಪ್ಪದೇಸಂ ಪುನ ಅರೇ ಪತ್ತೇ ಪವಟ್ಟಿತಂ ಹೋತಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಪನ ಪುರಿಮಸಕಟೇನ ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನೇ ಪಚ್ಛಿಮಸಕಟಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ ಸಕಟಸತಪ್ಪಮಾಣಂ ಪದೇಸಂ ಪವಟ್ಟೇಸಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತಾನಞ್ಹಿ ಸಿಥಿಲಕರಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ತೇನ ಚತ್ತಮನೋ ಅಹೂ**ತಿ ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಧನಲಾಭೇನ ಅತ್ತನೋ ಕಮ್ಮೇನ ಚ ಸೋ ನನ್ದಿವಿಸಾಲೋ ಅತ್ತಮನೋ ಅಹೋಸಿ।

೧೫. **ಅಕ್ಕೋಸೇನಪೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಪರತೋ “ದ್ವೇ ಅಕ್ಕೋಸಾ - ಹೀನೋ ಚ ಅಕ್ಕೋಸೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠೋ ಚ ಅಕ್ಕೋಸೋ”ತಿ ವಿಭಜಿತುಕಾಮೋ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇ “ಹೀನೇನಪಿ ಅಕ್ಕೋಸೇನ ಖುಂಸೇನ್ತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ; ಏವಂ ಅವತ್ವಾ “ಅಕ್ಕೋಸೇನ” ಇಚ್ಚೇವಮಾಹ। **ವೇನಜಾತೀ**ತಿ ತಚ್ಛಕಜಾತಿ; ವೇಣುಕಾರಜಾತೀತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ನೇಸಾದಜಾತೀ**ತಿ ಮಿಗಲುದ್ದಕಾದಿಜಾತಿ।

ರಥಕಾರಜಾತೀತಿ ಚಮ್ಮಕಾರಜಾತಿ। **ಪುಕ್ಕುಸಜಾತೀ**ತಿ ಪುಪ್ಫಛಡ್ಡಕಜಾತಿ। **ಅವಕಣ್ಣಕಾದಿ** ದಾಸಾನಂ ನಾಮಂ ಹೋತಿ; ತಸ್ಮಾ ಹೀನಂ। **ಓಞ್ಞಾತ**ನ್ತಿ ಅವಞ್ಞಾತಂ; “ಉಞ್ಞಾತ”ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ। **ಅವಞ್ಞಾತ**ನ್ತಿ ವಮ್ಭೇತ್ವಾ ಞಾತಂ। **ಹೀಳಿತ**ನ್ತಿ ಜಿಗುಚ್ಛಿತಂ । **ಪರಿಭೂತ**ನ್ತಿ ಕಿಮೇತೇನಾತಿತಿ ಪರಿಭವಕತಂ। **ಅಚಿತ್ತೀಕತ**ನ್ತಿ ನ ಗರುಕತಂ।

ಕೋಟ್ಠಕಕಮ್ಮನ್ತಿ ತಚ್ಛಕಕಮ್ಮಂ। **ಮುದ್ದಾ**ತಿ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಗಣನಾ। **ಗಣನಾ**ತಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಕಾದಿಅವಸೇಸಗಣನಾ। **ಲೇಖಾ**ತಿ ಅಕ್ಖರಲೇಖಾ। ಮಧುಮೇಹಾಬಾಧೋ ವೇದನಾಯ ಅಭಾವತೋ “ಉಕ್ಕಟ್ಠೋ”ತಿ ವುತ್ತೋ। **ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ**ತಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ। **ಯಕಾರೇನ ವಾ ಭಕಾರೇನ ವಾ**ತಿ ಯಕಾರಭಕಾರೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಯೋ ಅಕ್ಕೋಸೋ। **ಕಾಟಕೋಟಚಿಕಾಯ ವಾ**ತಿ **“ಕಾಟ**”ನ್ತಿ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತಂ, **“ಕೋಟಚಿಕಾ**”ತಿ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಂ; ಏತೇಹಿ ವಾ ಯೋ ಅಕ್ಕೋಸೋ, ಏಸೋ ಹೀನೋ ನಾಮ ಅಕ್ಕೋಸೋತಿ।

೧೬. ಇದಾನಿ ತೇಸಂ ಜಾತಿಆದೀನಂ ಪಭೇದವಸೇನ ಆಪತ್ತಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನ**"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಖುಂಸೇತುಕಾಮೋ ವಮ್ಭೇತುಕಾಮೋ ಮಙ್ಕುಕತ್ತುಕಾಮೋ**ತಿ ಅಕ್ಕೋಸಿತುಕಾಮೋ ಪಧಂಸಿತುಕಾಮೋ ಗರಹಿತುಕಾಮೋ ನಿತ್ತೇಜಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹೀನೇನ ಹೀನ**ನ್ತಿ ಹೀನೇನ ಜಾತಿವಚನೇನ ಹೀನಜಾತಿಕಂ। ಏತೇನ ಉಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬಪದೇಸು ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏತ್ಥ ಚ ಹೀನೇನ ಹೀನಂ ವದನ್ತೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸಚ್ಚಂ ವದತಿ, ಓಮಸಿತುಕಾಮತಾಯ ಪನಸ್ಸ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಉಕ್ಕಟ್ಠೇನ ಹೀನಂ ವದನ್ತೋ ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಲಿಕಂ ಭಣತಿ, ಓಮಸಿತುಕಾಮತಾಯ ಪನ ಇಮಿನಾವ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ಪುರಿಮೇನ। ಯೋಪಿ "ಅತಿಚಣ್ಡಾಲೋಸಿ, ಅತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಸಿ, ದುಟ್ಠಚಣ್ಡಾಲೋಸಿ, ದುಟ್ಠಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಸೀ"ತಿಆದೀನಿ ವದತಿ, ಸೋಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ।

೨೬. **ಸನ್ತಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ**ತಿ ವಾರೇ ಪನ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ವುತ್ತಭಾವೇನ ದುಕ್ಕಟಂ। ಏಸೇವ ನಯೋ **ಯೇ ನೂನ...ಪೇ॰... ನ ಮಯ**ನ್ತಿ ವಾರೇಸುಪಿ। ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ಪನ ಚತೂಸುಪಿ ವಾರೇಸು ದುಕ್ಕಟಮೇವ। **ಚೋರೋಸಿ** ಗಣ್ಠಿಭೇದಕೋಸೀತಿಆದಿವಚನೇಹಿ ಪನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೇಪಿ ಅನುಪಮ್ಪನ್ನೇಪಿ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ದವಕಮ್ಯತಾಯ ಪನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೇಪಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಪಿ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ದುಬ್ಭಾಸಿತಂ। ದವಕಮ್ಯತಾ ನಾಮ ಕೇಳಿಹಸಾಧಿಪ್ಪಾಯತಾ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಆದಯೋ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೩೫. **ಅತ್ಥಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸಾ**ತಿಆದೀಸು ಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥಂ ವಣ್ಣಯನ್ತೋ **ಅತ್ಥಪುರೇಕ್ಖಾರೋ;** ಪಾಳಿಂ ವಾಚೇನ್ತೋ **ಧಮ್ಮಪುರೇಕ್ಖಾರೋ;** ಅನುಸಿಟ್ಠಿಯಂ ಠತ್ವಾ "ಇದಾನಿಪಿ ಚಣ್ಡಾಲೋಸಿ, ಪಾಪಂ ಮಾ ಅಕಾಸಿ, ಮಾ ತಮೋ ತಮಪರಾಯಣೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಕಥೇನ್ತೋ **ಅನುಸಾಸನೀಪುರೇಕ್ಖಾರೋ** ನಾಮಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ। **ದುಬ್ಭಾಸಿತಾಪತ್ತಿ** ಪನೇತ್ಥ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದ್ವಿವೇದನಂ ಸುಖಾ ಚ ಮಜ್ಝತ್ತಾ ಚಾತಿ।

ಓಮಸವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಪೇಸುಞ್ಞಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೬. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಭಣ್ಡನಜಾತಾನ**ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾತಭಣ್ಡನಾನಂ। **ಭಣ್ಡನ**ನ್ತಿ ಕಲಹಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗೋ, "ಇಮಿನಾ ಚ ಇಮಿನಾ ಚ ಇದಂ ಕತಂ; ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಏವಂ ವಕ್ಖಾಮಾ"ತಿಆದಿಕಂ ಸಕಸಕಪಕ್ಖೇ ಸಮ್ಮನ್ತನಂ। **ಕಲಹೋ**ತಿ ಆಪತ್ತಿಗಾಮಿಕೋ ಕಾಯವಾಚಾವೀತಿಕ್ಕಮೋ। **ವಿವಾದೋ**ತಿ ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಕಥಾ। ತಂ ವಿವಾದಂ ಆಪನ್ನಾನಂ **ವಿವಾದಾಪನ್ನಾನಂ। ಪೇಸುಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಪಿಸುಣವಾಚಂ, ಪಿಯಭಾವಸ್ಸ ಸುಞ್ಞಕರಣವಾಚನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೩೭. **ಭಿಕ್ಖುಪೇಸುಞ್ಞೇ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪೇಸುಞ್ಞೇ; ಭಿಕ್ಖುತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಉಪಸಂಹಟಪೇಸುಞ್ಞೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೮. **ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹೀ**ತಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ। **ಪಿಯಕಮ್ಯಸ್ಸ ವಾ**ತಿ "ಏವಂ ಅಹಂ ಏತಸ್ಸ ಪಿಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪಿಯಭಾವಂ ಪತ್ಥಯಮಾನಸ್ಸ ವಾ। **ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ವಾ**ತಿ "ಏವಮಯಂ ಏತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪರಸ್ಸ ಪರೇನ ಭೇದಂ ಇಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ವಾ। **ಜಾತಿತೋಪೀ**ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇಧಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ನಾಮ।

ನ ಪಿಯಕಮ್ಯಸ್ಸ ನ ಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾತಿ ಏಕಂ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಂ ಏಕಞ್ಚ ಖಮನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಹೋ ನಿಲ್ಲಜ್ಜೋ, ಈದಿಸಮ್ಪಿ ನಾಮ ಭವನ್ತಂ ಪುನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಂ ಕೇವಲಂ ಪಾಪಗರಹಿತಾಯ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ , ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪೇಸುಞ್ಞಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೪. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸವಾ। ಉಪಾಸಕಾತಿ ವುತ್ತೇ ವಚನಮ್ಪಿ ನ ಸೋತುಕಾಮಾ; ಅನಾದರಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಯಾ ವಾ ಅನೀಚವುತ್ತಿನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸಭಾಗವುತ್ತಿಕಾ**ತಿ ವಿಸಭಾಗಜೀವಿಕಾ, ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ವತ್ತಿತಬ್ಬಂ; ಏವಂ ಅಪ್ಪವತ್ತವುತ್ತಿನೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೫. **ಪದಸೋ ಧಮ್ಮಂ ವಾಚೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಏಕತೋ ಪದಂ ಪದಂ ಧಮ್ಮಂ ವಾಚೇಯ್ಯ; **ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ** ವಾಚೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ಕೋಟ್ಠಾಸನಾಮಕಂ ಪದಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಪದಂ ಅನುಪದಂ ಅನ್ವಕ್ಖರಂ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನ"ನ್ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಪದ**ನ್ತಿ ಏಕೋ ಗಾಥಾಪಾದೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಅನುಪದ**ನ್ತಿ ದುತಿಯಪಾದೋ। **ಅನ್ವಕ್ಖರ**ನ್ತಿ ಏಕೇಕಮಕ್ಖರಂ। **ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನ**ನ್ತಿ ಪುರಿಮಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಸದಿಸಂ ಪಚ್ಛಾಬ್ಯಞ್ಜನಂ। ಯಂ

ಕಿಞ್ಚಿ ವಾ ಏಕಮಕ್ಖರಂ ಅನ್ವಕ್ಖರಂ, ಅಕ್ಖರಸಮೂಹೋ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಅಕ್ಖರಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಸಮೂಹೋ ಪದಂ। ಪಠಮಪದಂ ಪದಮೇವ, ದುತಿಯಂ ಅನುಪದನ್ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ನಾನಾಕರಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇದಾನಿ **ಪದಂ ನಾಮ ಏಕತೋ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕತೋ ಓಸಾಪೇನ್ತೀ**ತಿ ಗಾಥಾಬನ್ಧಂ ಧಮ್ಮಂ ವಾಚೇನ್ತೋ "ಮನೋಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ಏಕಮೇಕಂ ಪದಂ ಸಾಮಣೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಆರಭಿತ್ವಾ ಏಕತೋಯೇವ ನಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಏವಂ ವಾಚೇನ್ತಸ್ಸ ಪದಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅನುಪದಂ ನಾಮ ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕತೋ ಓಸಾಪೇನ್ತೀ**ತಿ ಥೇರೇನ "ಮನೋಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಾಮಣೇರೋ ತಂ ಪದಂ ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾ "ಮನೋಸೇಟ್ಠಾ ಮನೋಮಯಾ"ತಿ ದುತಿಯಪದಂ ಏಕತೋ ಭಣತಿ, ಇಮೇ ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕತೋ ಓಸಾಪೇನ್ತಿ ನಾಮ। ಏವಂ ವಾಚೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನುಪದಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ। **ಅನ್ವಕ್ಖರಂ ನಾಮ ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ "ರೂ"ತಿ ಓಪಾತೇತೀ**ತಿ "ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಭಣ ಸಾಮಣೇರಾ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ರೂಕಾರಮತ್ತಮೇವ ಏಕತೋ ವತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ಏವಂ ವಾಚೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನ್ವಕ್ಖರಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ। ಗಾಥಾಬನ್ಧೇಪಿ ಚ ಏಸ ನಯೋ ಲಬ್ಭತಿಯೇವ। **ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಂ ನಾಮ ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಸದ್ದಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತೀ**ತಿ "ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಇಮಂ ಸುತ್ತಂ ವಾಚಯಮಾನೋ ಥೇರೇನ "ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಸಾಮಣೇರೋ ಸೀಘಪಞ್ಞತಾಯ "ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಇಮಂ ಅನಿಚ್ಚಪದಂ ಥೇರಸ್ಸ "ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚ"ನ್ತಿ ಏತೇನ ಅನಿಚ್ಚಪದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಭಣನ್ತೋ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಿ। ಏವಂ ವಾಚೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ - ಇಮೇಸು ಪದಾದೀಸು ಯಂ ಯಂ ಏಕತೋ ಭಣತಿ ತೇನ ತೇನ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ।

ಬುದ್ಧಭಾಸಿತೋತಿ ಸಕಲಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಚರಿಯಾಪಿಟಕಂ ಉದಾನಂ ಇತಿವುತ್ತಕಂ ಜಾತಕಂ ಸುತ್ತನಿಪಾತೋ ವಿಮಾನವತ್ಥು ಪೇತವತ್ಥು ಬ್ರಹ್ಮಜಾಲಾದೀನಿ ಚ ಸುತ್ತಾನಿ। **ಸಾವಕಭಾಸಿತೋ**ತಿ ಚತುಪರಿಸಪರಿಯಾಪನ್ನೇಹಿ ಸಾವಕೇಹಿ ಭಾಸಿತೋ ಅನಙ್ಗಣಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಅನುಮಾನಸುತ್ತಚೂಳವೇದಲ್ಲಮಹಾವೇದಲ್ಲಾದಿಕೋ। **ಇಸಿಭಾಸಿತೋ**ತಿ ಬಾಹಿರಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಭಾಸಿತೋ ಸಕಲೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕವಗ್ಗೋ, ಬಾವರಿಯಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಸೋಳಸನ್ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುಚ್ಛಾತಿ ಏವಮಾದಿ। **ದೇವತಾಭಾಸಿತೋ**ತಿ ದೇವತಾಹಿ ಭಾಸಿತೋ; ಸೋ ದೇವತಾಸಂಯುತ್ತದೇವಪುತ್ತಸಂಯುತ್ತಮಾರಸಂಯುತ್ತಬ್ರಹ್ಮಸಂಯುತ್ತಸಕ್ಕಸಂಯುತ್ತಾದಿವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅತ್ಥೂಪಸಞ್ಹಿತೋತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾನಿಸ್ಸಿತೋ। **ಧಮ್ಮೂಪಸಞ್ಹಿತೋ**ತಿ ಪಾಳಿನಿಸ್ಸಿತೋ; ಉಭಯೇನಾಪಿ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಿತಮೇವ ವದತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಿತಂ ವದತಿ, ತಿಸ್ಸೋ ಸಙ್ಗೀತಿಯೋ ಆರುಳ್ಹಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪನ ಪದಸೋ ವಾಚೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ । ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಿತೇಪಿ ನಾನಾಭಾಸಾವಸೇನ ಗಾಥಾಸಿಲೋಕಬನ್ಧಾದೀಹಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತಿಸ್ಸೋ ಸಙ್ಗೀತಿಯೋ ಅನಾರುಳ್ಹೇಪಿ ಕುಲುಮ್ಬಸುತ್ತಂ ರಾಜೋವಾದಸುತ್ತಂ ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಚತುಪರಿವಟ್ಟಂ ನನ್ದೋಪನನ್ದನ್ತಿ ಈದಿಸೇ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಅಪಲಾಲದಮನಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ, ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಮ್ಪನ ಪಟಿಸಿದ್ಧಂ। ಮೇಣ್ಡಕಮಿಲಿನ್ದಪಞ್ಹೇಸು ಥೇರಸ್ಸ ಸಕಪಟಿಭಾನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಯಂ ರಞ್ಞೋ ಸಞ್ಞಾಪನತ್ಥಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತತ್ಥ ಆಪತ್ತಿ। ವಣ್ಣಪಿಟಕಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಪಿಟಕರಟ್ಠಪಾಲಗಜ್ಜಿತಆಳವಕಗಜ್ಜಿತಗುಳ್ಹಮಗ್ಗಗುಳ್ಹವೇಸ್ಸನ್ತರಗುಳ್ಹವಿನಯವೇದಲ್ಲಪಿಟಕಾನಿ ಪನ ಅಬುದ್ಧವಚನಾನಿಯೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ। ಸೀಲೂಪದೇಸೋ ನಾಮ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ ವುತ್ತೋತಿ ವದನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಮಗ್ಗಕಥಾಆರಮ್ಮಣಕಥಾಬುದ್ಧಿಕದಣ್ಡಕ ಞಾಣವತ್ಥುಅಸುಭಕಥಾದೀನಿ ಅತ್ಥಿ, ತೇಸು ಸತ್ತತಿಂಸ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮಾ ವಿಭತ್ತಾ, ಧುತಙ್ಗಪಞ್ಹೇ ಪಟಿಪದಾ ವಿಭತ್ತಾ; ತಸ್ಮಾ ತೇಸು ಆಪತ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು ಪನ ಸಙ್ಗೀತಿಂ ಅನಾರುಳ್ಹೇಸು ರಾಜೋವಾದತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಚತುಪರಿವಟ್ಟನನ್ದೋಪನನ್ದಕುಲುಮ್ಬಸುತ್ತೇಸುಯೇವ ಆಪತ್ತೀತಿ ವತ್ವಾ ಅವಸೇಸೇಸು ಯಂ ಬುದ್ಧವಚನತೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತದೇವ ಆಪತ್ತಿವತ್ಥು ಹೋತಿ, ನ ಇತರನ್ತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಪರಿಗ್ಗಹಿತೋ।

೪೮. ಏಕತೋ ಉದ್ದಿಸಾಪೇನ್ತೋತಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋಪಿ ಏಕತೋ ವದತಿ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತ್ರಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಉದ್ದಿಸಾಪೇನ್ತಿ। ಆಚರಿಯೋ ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಭಣಾಮೀತಿ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ವದತಿ, ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ। ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ದ್ವೇಪಿ ಠಿತಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಏಸೇವ ನಯೋ। ದಹರಭಿಕ್ಖು ನಿಸಿನ್ನೋ, ಸಾಮಣೇರೋ ಠಿತೋ, ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಭಣಾಮೀತಿ ಭಣತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ದಹರೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಇತರೋ ನಿಸೀದತಿ, ಠಿತಸ್ಸ ಭಣಾಮೀತಿ ಭಣತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಬಹೂನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನ್ತರೇ ಏಕೋ ಸಾಮಣೇರೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಪದಸೋ ಧಮ್ಮಂ ವಾಚೇನ್ತಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಸಾಮಣೇರೋ ಉಪಚಾರಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಯೇಸಂ ವಾಚೇತಿ, ತೇಸು ಅಪರಿಯಾಪನ್ನತ್ತಾ ಏಕೇನ ದಿಸಾಭಾಗೇನ ಪಲಾಯನಕಗನ್ಥಂ ನಾಮ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಏಕತೋ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಏಕತೋ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋನ್ತೋ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಭಣತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಪಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಏಕತೋ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿಚ್ಚೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಪಗುಣಂ ಗನ್ಥಂ ಭಣನ್ತಂ ಓಪಾತೇತೀತಿ ಸಚೇ ಏಕಗಾಥಾಯ ಏಕೋ ಪಾದೋ ನ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸೇಸಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಪಗುಣಗನ್ಥೋ ನಾಮ। ಏತೇನ ನಯೇನ ಸುತ್ತೇಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಂ ಓಪಾತೇನ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಭಣಾಹೀತಿ ಏಕತೋಪಿ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಓಸಾರೇನ್ತಂ ಓಪಾತೇತೀ**ತಿ ಸುತ್ತಂ ಉಚ್ಚಾರೇನ್ತಂ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಪರಿಸಙ್ಕಮಾನಂ ಏವಂ ವದೇಹೀತಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋಪಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯಂ ಪನ

ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು "ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಮಾ ವದಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಯದಿ ವದತಿ, "ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ನತ್ಥಿ, ನತ್ಥಿಭಾವೋಯೇವ ಚಸ್ಸ ಯುತ್ತೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನತ್ತಾ। ಇತರಥಾ ಹಿ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ ಭವೇಯ್ಯ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ವಾಚತೋ ಚ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೯. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಸ್ಸ ಅಕರಣವಸೇನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಭವಙ್ಗೋತಿಣ್ಣಕಾಲೇ ಪನ ಕುತೋ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞನ್ತಿ! **ವಿಕೂಜಮಾನಾ**ತಿ ವಿಪ್ಪಲಪಮಾನಾ । **ಕಾಕಚ್ಛಮಾನಾ**ತಿ ನಾಸಾಯ ಕಾಕಸದ್ದಂ ವಿಯ ನಿರತ್ಥಕಸದ್ದಂ ಮುಞ್ಚಮಾನಾ। **ಉಪಾಸಕಾ**ತಿ ಪಠಮತರಂ ಉಟ್ಠಿತಉಪಾಸಕಾ।

೫೦. **ಏತದವೋಚು**ನ್ತಿ "ಭಗವತಾ ಆವುಸೋ ರಾಹುಲ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಗಾರವೇನೇವ ಏತಂ ಅವೋಚುಂ। ಪಕತಿಯಾ ಪನ ತೇ ಭಗವತಿ ಚ ಗಾರವೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಚ ರಾಹುಲಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮತಾಯ ತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಆಗತಸ್ಸ ಚೂಳಮಞ್ಚಕಂ ವಾ ಅಪಸ್ಸೇನಂ ವಾ ಯಂ ಅತ್ಥಿ ತಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಚೀವರಂ ವಾ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ವಾ ಉಸ್ಸೀಸಕರಣತ್ಥಾಯ ದೇನ್ತಿ । ತತ್ರಿದಂ ತಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮತಾಯ - ಭಿಕ್ಖೂ ಕಿರ ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮುಟ್ಠಿಸಮ್ಮುಞ್ಜನಿಞ್ಚ ಕಚವರಛಡ್ಡನಕಞ್ಚ ಬಹಿ ಖಿಪನ್ತಿ। ಅಥಞ್ಞೇಹಿ "ಆವುಸೋ ಕೇನಿದಂ ಪಾತಿತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞೇ ಏವಂ ವದನ್ತಿ - "ಭನ್ತೇ, ರಾಹುಲೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಸಞ್ಚರಿ, ತೇನ ನು ಖೋ ಪಾತಿತ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ "ನ ಮಯ್ಹಂ ಭನ್ತೇ ಇದಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಅವತ್ವಾ ತಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। **ವಚ್ಚಕುಟಿಯಾ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸೀ**ತಿ ತಂಯೇವ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮತಂ ಅನುಬ್ರೂಹನ್ತೋ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಆನನ್ದತ್ಥೇರಾದೀನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವತೋ ವಳಞ್ಜನಕವಚ್ಚಕುಟಿಯಂ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಸಾ ಕಿರ ಕುಟಿ ಕವಾಟಬದ್ಧಾ ಗನ್ಧಪರಿಭಣ್ಡಕತಾ ಸಮೋಸರಿತಪುಪ್ಫದಾಮಾ ಚೇತಿಯಟ್ಠಾನಮಿವ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಪರಿಭೋಗಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ।

೫೧. **ಉತ್ತರಿದಿರತ್ತತಿರತ್ತ**ನ್ತಿ ಭಗವಾ ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಸಙ್ಗಹಕರಣತ್ಥಾಯ ತಿರತ್ತಂ ಪರಿಹಾರಂ ಅದಾಸಿ। ನ ಹಿ ಯುತ್ತಂ ಕುಲದಾರಕೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ನಾನುಗ್ಗಹೇತುನ್ತಿ। **ಸಹಸೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಏಕತೋ ಸೇಯ್ಯಂ। **ಸೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಕಾಯಪ್ಪಸಾರಣಸಙ್ಖಾತಂ ಸಯನಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸೇನಾಸನೇ ಸಯನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ। ತತ್ಥ ಸೇನಾಸನಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸೇಯ್ಯಾ ನಾಮ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಕಾಯಪ್ಪಸಾರಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ನಿಪನ್ನೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಪಜ್ಜತೀ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - "ಸೇನಾಸನಸಙ್ಖಾತಂ ಸೇಯ್ಯಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಾಯಪ್ಪಸಾರಣಸಙ್ಖಾತಂ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ ವಿದಹೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯಾ"ತಿ। **ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನಾ**ತಿಆದಿನಾ ಪನ ತಸ್ಸಾ ಸೇನಾಸನಸಙ್ಖಾತಾಯ ಸೇಯ್ಯಾಯ ಲಕ್ಖಣಂ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಸೇನಾಸನಂ ಉಪರಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಛದನೇಹಿ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ಸಬ್ಬಮೇವ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ, ಅಯಂ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನಾ ನಾಮ ಸೇಯ್ಯಾ। ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ ಪಾಕಟವೋಹಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಾಚುಗ್ಗತವಸೇನ "ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನಾ ನಾಮ ಪಞ್ಚಹಿ ಛದನೇಹಿ ಛನ್ನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ವುತ್ತಂ? ಅಥ ಖೋ ದುಸ್ಸಕುಟಿಯಂ ವಸನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ಕಾತುಂ, ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಸಮತ್ಥಂ ಇಧ ಛದನಞ್ಚ ಪರಿಚ್ಛನ್ನಞ್ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪಞ್ಚವಿಧಚ್ಛದನೇಯೇವ ಹಿ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ಪದರಚ್ಛನ್ನೇಪಿ ಸಹಸೇಯ್ಯಾ ನ ಭವೇಯ್ಯ। ಯಂ ಪನ ಸೇನಾಸನಂ ಭೂಮಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಛದನಂ ಆಹಚ್ಚ ಪಾಕಾರೇನ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತಮಸೋ ವತ್ಥೇನಾಪಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಅಯಂ ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛನ್ನಾ ನಾಮ ಸೇಯ್ಯಾ। ಛದನಂ ಅನಾಹಚ್ಚ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ದಿಯಡ್ಢಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧೇನ ಪಾಕಾರಾದಿನಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾಪಿ ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛನ್ನಾಯೇವಾತಿ ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಸಾ ಪನ ಉಪರಿ ಬಹುತರಂ ಠಾನಂ ಛನ್ನಂ, ಅಪ್ಪಂ ಅಚ್ಛನ್ನಂ, ಸಮನ್ತತೋ ವಾ ಬಹುತರಂ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಅಪ್ಪಂ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಅಯಂ **ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಛನ್ನಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಪರಿಚ್ಛನ್ನಾ** ನಾಮ। ಇಮಿನಾ ಹಿ ಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಚೇಪಿ ಸತ್ತಭೂಮಕೋ ಪಾಸಾದೋ ಏಕೂಪಚಾರೋ ಹೋತಿ, ಸತಗಬ್ಭಂ ವಾ ಚತುಸ್ಸಾಲಂ ವಾ, ಏಕಸೇಯ್ಯಾಇಚ್ಚೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "**ಚತುತ್ಥೇ ದಿವಸೇ ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ನಿಪನ್ನೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಪಜ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ**"ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ ಚ ನಿಪಜ್ಜನಮತ್ತೇನೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಾಮಣೇರಾ, ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು, ಸಾಮಣೇರಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ। ತೇ ಚೇ ಉಟ್ಠಾಯುಟ್ಠಾಯ ನಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಉಟ್ಠಾಯುಟ್ಠಾಯ ನಿಪಜ್ಜನೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸೇವ ಪಯೋಗೇನ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕೋ ಸಾಮಣೇರೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ಉಟ್ಠಾಯುಟ್ಠಾಯ ನಿಪಜ್ಜನೇನಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಉಭಯೇಸಂ ಸಮ್ಬಹುಲಭಾವೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಏಕಾವಾಸಾದಿಕಮ್ಪಿ ಚತುಕ್ಕಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಹಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ಏಕೇನೇವ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತಿರತ್ತಂ ಸಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ತಸ್ಸ ಚತುತ್ಥದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದೇವಸಿಕಾ ಆಪತ್ತಿ। ಯೋಪಿ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಆವಾಸೇ ನಾನಾಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಿರತ್ತಂ ಸಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ತಸ್ಸಪಿ। ಯೋಪಿ ನಾನಾಆವಾಸೇಸು ಏಕೇನೇವ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತಿರತ್ತಂ ಸಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ತಸ್ಸಪಿ। ಯೋಪಿ ನಾನಾಆವಾಸೇಸು ನಾನಾಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜನಸತಮ್ಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಚತುತ್ಥದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದೇವಸಿಕಾ ಆಪತ್ತಿ।

ಅಯಞ್ಚ ಸಹಸೇಯ್ಯಾಪತ್ತಿ ನಾಮ “ಭಿಕ್ಖುಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸೋ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ನಾಮಾ”ತಿ ವಚನತೋ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇನಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಹೋತಿ, ತತ್ರ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಾ ಸಚೇಪಿ ಗೋಧಾಬಿಳಾಲಮಙ್ಗುಸಾದೀಸು ಕೋಚಿ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಸನಸೇನಾಸನೇ ಏಕೂಪಚಾರಟ್ಠಾನೇ ಸಯತಿ, ಸಹಸೇಯ್ಯಾವ ಹೋತಿ।

ಯದಿ ಪನ ಥಮ್ಭಾನಂ ಉಪರಿ ಕತಪಾಸಾದಸ್ಸ ಉಪರಿಮತಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸಮ್ಬದ್ಧಭಿತ್ತಿಕಸ್ಸ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಉಪರಿ ಠಿತಸುಸಿರತುಲಾಸೀಸಸ್ಸ ಸುಸಿರೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತುಲಾಯ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಯಿತ್ವಾ ತೇನೇವ ಸುಸಿರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ , ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದೇ ಸಯಿತಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಛದನೇ ಛಿದ್ದಂ ಹೋತಿ, ತೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಛದನೇ ವಸಿತ್ವಾ ತೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ, ನಾನೂಪಚಾರೇ ಉಪರಿಮತಲೇ ಛದನಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಯಿತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ, ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ಸಯಿತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಅನ್ತೋಪಾಸಾದೇನೇವ ಆರೋಹಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬತಲಾನಿ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಏಕೂಪಚಾರಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಸಯಿತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ।

ಸಭಾಸಙ್ಖೇಪೇನ ಕತೇ ಅಡ್ಢಕುಟ್ಟಕಸೇನಾಸನೇ ಸಯಿತಸ್ಸ ವಾಳಸಙ್ಘಾಟಾದೀಸು ಕಪೋತಾದಯೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಯನ್ತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಬಹಿಗತೇ ನಿಬ್ಬಕೋಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಯನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ವಾ ಚತುರಸ್ಸಂ ವಾ ಏಕಚ್ಛದನಾಯ ಗಬ್ಭಮಾಲಾಯ ಸತಗಬ್ಭಂ ಚೇಪಿ ಸೇನಾಸನಂ ಹೋತಿ, ತತ್ರ ಚೇ ಏಕೇನ ಸಾಧಾರಣದ್ವಾರೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಪಾಕಾರೇನ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಗಬ್ಭೂಪಚಾರೇ ಸಬ್ಬಗಬ್ಭೇ ಪವಿಸನ್ತಿ, ಏಕಗಬ್ಭೇಪಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ನಿಪನ್ನೇ ಸಬ್ಬಗಬ್ಭೇಸು ನಿಪನ್ನಾನಂ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಸಪಮುಖಾ ಗಬ್ಭಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪಮುಖಸ್ಸ ಉಪರಿ ಅಚ್ಛನ್ನಂ ಉಚ್ಚವತ್ಥುಕಂ ಚೇಪಿ ಹೋತಿ, ಪಮುಖೇ ಸಯಿತೋ ಗಬ್ಭೇ ಸಯಿತಾನಂ ಆಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಗಬ್ಭಚ್ಛದನೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಬದ್ಧಚ್ಛದನಂ ಹೋತಿ, ತತ್ರ ಸಯಿತೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನತ್ತಾ ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛನ್ನತ್ತಾ ಚ, ಗಬ್ಭಪರಿಕ್ಖೇಪೋಯೇವ ಹಿಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋತಿ। ಏತೇನೇವ ಹಿ ನಯೇನ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಲೋಹಪಾಸಾದಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಚತೂಸು ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇಸು ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ।

ಯಂ ಪನ ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ “ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಪಮುಖೇ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಭೂಮಿಯಂ ವಿನಾ ಜಗತಿಯಾ ಪಮುಖಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕಥಿನ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಅನ್ಧಕರಟ್ಠೇ ಪಾಟೇಕ್ಕಸನ್ನಿವೇಸಾ ಏಕಚ್ಛದನಾ ಗಬ್ಭಪಾಳಿಯೋ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ “ಭೂಮಿಯಂ ವಿನಾ ಜಗತಿಯಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನೇವ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಅತ್ಥಿ; ನ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ। ದಸಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧಾಪಿ ಹಿ ಜಗತಿ ಪರಿಕ್ಖೇಪಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಜಗತಿಯಾ ಪಮಾಣಂ ವತ್ವಾ “ಏತಂ ಏಕೂಪಚಾರಂ ಪರಿಚ್ಛನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯೇಪಿ ಏಕಸಾಲದ್ವಿಸಾಲತಿಸಾಲಚತುಸ್ಸಾಲಸನ್ನಿವೇಸಾ ಮಹಾಪಾಸಾದಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪವಿಟ್ಠೇನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಪರಿಗನ್ತುಂ , ತೇಸುಪಿ ಸಹಸೇಯ್ಯಾಪತ್ತಿಯಾ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಉಪಚಾರಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಏಕೂಪಚಾರಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿ।

ದ್ವೀಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಯುತ್ತಸ್ಸ ಸುಧಾಛದನಮಣ್ಡಪಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಪಾಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಏಕೇನ ದ್ವಾರೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಯತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖು, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪಾಕಾರೇ ಗೋಧಾದೀನಂ ಪವಿಸನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಛಿದ್ದಂ ಹೋತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಗೋಧಾ ಸಯನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ನ ಹಿ ಛಿದ್ದೇನ ಗೇಹಂ ಏಕೂಪಚಾರಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪಾಕಾರಮಜ್ಝೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಯೋಜೇನ್ತಿ, ಏಕೂಪಚಾರತಾಯ ಆಪತ್ತಿ। ತಂ ದ್ವಾರಂ ಕವಾಟೇನ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಸಯನ್ತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ನ ಹಿ ದ್ವಾರಪಿದಹನೇನ ಗೇಹಂ ನಾನೂಪಚಾರಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ದ್ವಾರಂ ವಾ ಅದ್ವಾರಂ। ಕವಾಟಞ್ಹಿ ಸಂವರಣವಿವರಣೇಹಿ ಯಥಾಸುಖಂ ವಳಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ಕತಂ, ನ ವಳಞ್ಜನೂಪಚ್ಛೇದನತ್ಥಾಯ। ಸಚೇ ಪನ ತಂ ದ್ವಾರಂ ಪುನ ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಪಿದಹನ್ತಿ, ಅದ್ವಾರಂ ಹೋತಿ, ಪುರಿಮೇ ನಾನೂಪಚಾರಭಾವೇಯೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। ದೀಘಪಮುಖಂ ಚೇತಿಯಘರಂ ಹೋತಿ। ಏಕಂ ಕವಾಟಂ ಅನ್ತೋ, ಏಕಂ ಬಹಿ, ದ್ವಿನ್ನಂ ಕವಾಟಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅನ್ತೋಚೇತಿಯಘರೇ ಸಯನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ, ಏಕೂಪಚಾರತ್ತಾ।

ತತ್ರ ಯಸ್ಸ “ಸಿಯಾ ಅಯಂ ಏಕೂಪಚಾರನಾನೂಪಚಾರತಾ ನಾಮ ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತಾ, ಇಧ ಪನ ‘ಸೇಯ್ಯಾ ನಾಮ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನಾ ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛನ್ನಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಛನ್ನಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಪರಿಚ್ಛನ್ನಾ’ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ, ಪಿಹಿತದ್ವಾರೋ ಚ ಗಬ್ಭೋ ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛನ್ನೋವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಅನ್ತೋ ಸಯಿತೇನೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಆಪತ್ತಿ, ಬಹಿ ಸಯಿತೇನ ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ವತ್ತಬ್ಬೋ - “ಅಪಿಹಿತದ್ವಾರೇ ಪನ ಕಸ್ಮಾ ಬಹಿ ಸಯಿತೇನ ಆಪತ್ತೀ”ತಿ? ಪಮುಖಸ್ಸ ಗಬ್ಭೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನತ್ತಾ। “ಕಿಂ ಪನ ಗಬ್ಭೇ ಪಿಹಿತೇ ಛದನಂ ವಿದ್ಧಸ್ತಂ ಹೋತೀ”ತಿ? ನ ವಿದ್ಧಸ್ತಂ, ಗಬ್ಭೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಮುಖಸ್ಸ ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛನ್ನತಾ ನ ಹೋತಿ। “ಕಿಂ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ವಿದ್ಧಸ್ತೋ”ತಿ? ಅದ್ಧಾ ವಕ್ಖತಿ “ನ ವಿದ್ಧಸ್ತೋ, ಕವಾಟೇನ ಉಪಚಾರೋ ಪರಿಚ್ಛನ್ನೋ”ತಿ। ಏವಂ ದೂರಮ್ಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ ಏಕೂಪಚಾರನಾನೂಪಚಾರತಂಯೇವ ಪಚ್ಚಾಗಮಿಸ್ಸತಿ।

ಅಪಿಚ ಯದಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಮತ್ತೇಯೇವ ಅತ್ಥೋ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋ ಸಿಯಾ, ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನಾತಿ ವಚನತೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಛದನೇನ ಛನ್ನಾ ಏವ ಸೇಯ್ಯಾ ಸಿಯಾ, ನ ಅಞ್ಞೇನ। ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ಪದರಚ್ಛನ್ನಾದೀಸು ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಿಯಾ। ತತೋ ಯದತ್ಥಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ಸ್ವೇವ ಅತ್ಥೋ ಪರಿಹಾಯೇಯ್ಯ । ಪರಿಹಾಯತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ಕಥಂ ಅವುತ್ತಂ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ; ಕೋ ವಾ ವದತಿ “ಅವುತ್ತಂ ಗಹೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ? ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಅನಿಯತೇಸು - “ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ನಾಮ ಆಸನಂ ಕುಟ್ಟೇನ ವಾ ಕವಾಟೇನ ವಾ ಕಿಲಞ್ಜೇನ ವಾ ಸಾಣಿಪಾಕಾರೇನ ವಾ ರುಕ್ಖೇನ ವಾ ಥಮ್ಭೇನ ವಾ ಕೋಟ್ಠಲಿಕಾಯ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಹೋತೀ”ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ತತ್ಥ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಮೇವ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ ಸೇನಾಸನಂ ಖುದ್ದಕಂ ವಾ ಹೋತು ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಬದ್ಧಂ ವಾ ಅಸಮ್ಬದ್ಧಂ ವಾ ದೀಘಂ ವಾ ವಟ್ಟಂ ವಾ ಚತುರಸ್ಸಂ ವಾ ಏಕಭೂಮಕಂ ವಾ, ಅನೇಕಭೂಮಕಂ ವಾ, ಯಂ ಯಂ ಏಕೂಪಚಾರಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದನೇನ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನೇ ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ವಾ ಛನ್ನೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ವಾ ಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಸಹಸೇಯ್ಯಾಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ।

೫೩. **ಉಪಡ್ಢಚ್ಛನ್ನೇ ಉಪಡ್ಢಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನೇ ಉಪಡ್ಢಪರಿಚ್ಛನ್ನೇತಿ ಏವಮಾದೀಸುಪಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ "ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನೇ ಉಪಡ್ಢಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನಛನ್ನೇ ಉಪಡ್ಢಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನಛನ್ನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಸಬ್ಬಪರಿಛನ್ನೇ ಉಪಡ್ಢಚ್ಛನ್ನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಉಪಡ್ಢಚ್ಛನ್ನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ತ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನೇ ಚೂಳಕಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನಛನ್ನೇ ಚೂಳಕಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಚೂಳಕಚ್ಛನ್ನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಚೂಳಕಚ್ಛನ್ನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಾಳಿಯಂ ದುಕ್ಕಟೇನ ಸಹ ಪಞ್ಚ ದುಕ್ಕಟಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

"ಉಪಡ್ಢಚ್ಛನ್ನೇ ಚೂಳಕಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಉಪಡ್ಢಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಚೂಳಕಚ್ಛನ್ನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಚೂಳಕಚ್ಛನ್ನೇ ಚೂಳಕಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನೇ ಸಬ್ಬಅಪರಿಚ್ಛನ್ನೇತಿ ಚ ಏತ್ಥ ಸೇನಮ್ಬಮಣ್ಡಪವಣ್ಣಂ ಹೋತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇಮಿನಾಪೇತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - "ಯಥಾ ಜಗತಿ ಪರಿಕ್ಖೇಪಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಚ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೫. ದುತಿಯಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಆವಸಥಾಗಾರ**ನ್ತಿ ಆಗನ್ತುಕಾನಂ ವಸನಾಗಾರಂ। **ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಪುಞ್ಞಕಾಮತಾಯ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಹೋತಿ। **ಯೇನ ಸಾ ಇತ್ಥೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀ**ತಿ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ಆವಸಥಾಗಾರಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। **ಗನ್ಧಗನ್ಧಿನೀ**ತಿ ಅಗರುಕುಙ್ಕುಮಾದೀನಂ ಗನ್ಧಾನಂ ಗನ್ಧೋ ಗನ್ಧಗನ್ಧೋ, ಸೋ ಅಸ್ಸಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಗನ್ಧಗನ್ಧಿನೀ। **ಸಾಟಕಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ**ತಿ ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಸ್ಸ ಇಮಮ್ಪಿ ವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ರಾಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಏವಮಕಾಸಿ। **ಓಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ**ತಿ ಅಧೋ ಖಿಪಿತ್ವಾ। **ಅಚ್ಚಯೋ**ತಿ ಅಪರಾಧೋ। **ಮಂ ಅಚ್ಚಗಮಾ**ತಿ ಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಪವತ್ತೋ। ಸೇಸಂ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಮೇವ ಹಿ ವಿಸೇಸೋ - ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಚತುತ್ಥದಿವಸೇ ಆಪತ್ತಿ ಇಧ ಪಠಮದಿವಸೇಪಿ। ಯಕ್ಖಿಪೇತೀಹಿ ದಿಸ್ಸಮಾನಕರೂಪಾಹಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯಾ ಚ ಮೇಥುನಧಮ್ಮವತ್ಥುಭೂತಾಯ ಏವ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸೇಸಾಹಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪಠಮಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ದುತಿಯಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಧಮ್ಮದೇಸನಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೦. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಘರಣೀ**ತಿ ಘರಸಾಮಿನೀ। **ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇ**ತಿ ನಿವೇಸನಸ್ಸ ಮಹಾದ್ವಾರೇ। **ಘರಸುಣ್ಹಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಘರೇ ಸುಣ್ಹಾ। **ಆವಸಥದ್ವಾರೇ**ತಿ ಓವರಕದ್ವಾರೇ। **ವಿಸ್ಸಟ್ಠೇನಾ**ತಿ ಸುನಿಗ್ಗತೇನ ಸದ್ದೇನ। **ವಿವಟೇನಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಪಕಾಸೇನ ಅಸಂವುತೇನ। **ಧಮ್ಮೋ ದೇಸೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಅಯಂ ಸರಣಸೀಲಾದಿಭೇದೋ ಧಮ್ಮೋ ಕಥೇತಬ್ಬೋ। **ಅಞ್ಞಾತು**ನ್ತಿ ಆಜಾನಿತುಂ। **ವಿಞ್ಞುನಾ ಪುರಿಸವಿಗ್ಗಹೇನಾ**ತಿ ವಿಞ್ಞುನಾ ಪುರಿಸೇನ, ಪುರಿಸವಿಗ್ಗಹಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಠಿತೇನ ನ ಯಕ್ಖೇನ ನ ಪೇತೇನ ನ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇನ।

೬೧. **ಅನಾಪತ್ತಿ ವಿಞ್ಞುನಾ ಪುರಿಸವಿಗ್ಗಹೇನಾ**ತಿ ವಿಞ್ಞುನಾ ಪುರಿಸವಿಗ್ಗಹೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಠಿತಾಯ ಬಹುಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಛಪ್ಪಞ್ಚವಾಚಾಹೀ**ತಿ ಛಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ವಾಚಾಹಿ ಯೋ ದೇಸೇತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತತ್ಥ ಏಕೋ ಗಾಥಾಪಾದೋ ಏಕವಾಚಾತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಾಚಾಪಮಾಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅಟ್ಠಕಥಂ ಧಮ್ಮಪದಂ ಜಾತಕಾದಿವತ್ಥುಂ ವಾ ಕಥೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಛಪ್ಪಞ್ಚಪದಮತ್ತಮೇವ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪಾಳಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇನ್ತೇನ ಏಕಪದಂ ಪಾಳಿತೋ ಪಞ್ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾತೋತಿ ಏವಂ ಛ ಪದಾನಿ ಅನತಿಕ್ಕಾಮೇತ್ವಾವ ಕಥೇತಬ್ಬೋ। ಪದಸೋಧಮ್ಮೇ ವುತ್ತಪ್ಪಭೇದೋ ಹಿ ಇಧಾಪಿ ಸಬ್ಬೋ ಧಮ್ಮೋಯೇವ। **ತಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇತೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ದೇಸೇತಿ। ಸಮ್ಪದಾನತ್ಥೇ ವಾ ಏತಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। ತಸ್ಸಾ ದೇಸೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಏಕಿಸ್ಸಾ ದೇಸೇತ್ವಾ ಪುನ ಆಗತಾಗತಾಯ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾಪಿ ದೇಸೇತೀತಿ ಏವಂ ಏಕಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮಾತುಗಾಮಸತಸಹಸ್ಸನ್ನಮ್ಪಿ ದೇಸೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ ಸಮಂ ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಮಾತುಗಾಮಾನಂ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏಕೇಕಿಸ್ಸಾ ಏಕೇಕಂ ಗಾಥಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥಾತಿ ದೇಸೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪಠಮಂ ಏಕೇಕಿಸ್ಸಾ ಏಕೇಕಂ ಗಾಥಂ ಕಥೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಪಚ್ಛಾ"ತಿ। **ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಕಥೇತೀ**ತಿ ಮಾತುಗಾಮೋ "ದೀಘನಿಕಾಯೋ ನಾಮ ಭನ್ತೇ ಕಿಮತ್ಥಂ ದೀಪೇತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ಏವಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಂ ಚೇಪಿ ದೀಘನಿಕಾಯಂ ಕಥೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ವಾಚತೋ ಚ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಧಮ್ಮದೇಸನಾಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಭೂತಾರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೭. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - ವತ್ಥುಕಥಾಯ ತಾವ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾಯಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಅಯಮೇವ ಹಿ ವಿಸೇಸೋ - ತತ್ಥ ಅಭೂತಂ ಆರೋಚೇಸುಂ, ಇಧ ಭೂತಂ। ಭೂತಮ್ಪಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾ ಆರೋಚೇಸುಂ, ನ ಅರಿಯಾ। ಅರಿಯಾನಞ್ಹಿ ಪಯುತ್ತವಾಚಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅತ್ತನೋ ಗುಣೇ ಆರೋಚಯಮಾನೇ ಪನ ಅಞ್ಞೇ ನ ಪಟಿಸೇಧೇಸುಂ, ತಥಾಉಪ್ಪನ್ನೇ ಚ ಪಚ್ಚಯೇ ಸಾದಿಯಿಂಸು, ತಥಾಉಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತಾ।

"ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸು"ನ್ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ಪನ ಯೇ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿಂಸು, ತೇ ಆರೋಚೇಸುನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **"ಕಚ್ಚಿ ಪನ ವೋ ಭಿಕ್ಖವೇ ಭೂತ"**ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೇ ಪನ ಸಬ್ಬೇಪಿ **"ಭೂತಂ ಭಗವಾ"**ತಿ ಪಟಿಜಾನಿಂಸು। ಅರಿಯಾನಮ್ಪಿ ಹಿ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಭೂತೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಅರಿಯಮಿಸ್ಸಕತ್ತಾ "ಮೋಘಪುರಿಸಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ **"ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇ ಭಿಕ್ಖವೇ"**ತಿ ವತ್ವಾ **"ಉದರಸ್ಸ ಕಾರಣಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಅರಿಯಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸುತ್ವಾ "ಅಯ್ಯೋ ಕಿರ, ಭನ್ತೇ, ಸೋತಾಪನ್ನೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪಸನ್ನೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನಾ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಿನೋ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರೇಸಞ್ಚ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಂ ಪಟಿಜಾನಿಂಸು। ಏವಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತೇಹಿ ಚ ತೇಹಿ ಯಂ ಅಞ್ಞೇ ಉದರಸ್ಸ ಕಾರಣಾ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸುಂ, ತಂ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತತಾಯ ಸಾದಿಯನ್ತೇಹಿಪಿ ಉದರಸ್ಸ ಕಾರಣಾ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ಭಾಸಿತೋ ವಿಯ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾಹಿಕೇನೇವ ನಯೇನ "ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದರಸ್ಸ ಕಾರಣಾ ಗಿಹೀನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೇಸಂ ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಸದಿಸಮೇವ। ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇಪಿ ಕೇವಲಂ ತತ್ಥ ಪಾರಾಜಿಕಞ್ಚೇವ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ ಇಧ ಭೂತತ್ತಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚೇವ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

೭೭. **"ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಭೂತಂ ಆರೋಚೇತೀ"**ತಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ ಹಿ ಅನ್ತರಾ ವಾ ಅತಿಕಡ್ಢಿಯಮಾನೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಭೂತಂ ಆರೋಚೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸುತಪರಿಯತ್ತಿಸೀಲಗುಣಂ ಪನ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸಾಪಿ ಆರೋಚೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। "ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸಾ"ತಿ ಇದಂ ಪನ ಇಧ ನ ವುತ್ತಂ। ಕಸ್ಮಾ? ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಉಮ್ಮಾದಸ್ಸ ವಾ ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ವಾ ಅಭಾವಾತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಮ್ಪಿ ಹಿ ವಿಚಾರಿತಂ "ಝಾನಲಾಭೀ ಪನ ಪರಿಹೀನೇ ಝಾನೇ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಭವೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸಪಿ ಭೂತಾರೋಚನಪಚ್ಚಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ, ಭೂತಸ್ಸೇವ ಅಭಾವತೋ"ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಭೂತಾರೋಚನಂ ನಾಮೇತಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅವುತ್ತೇಹಿ ತೀಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾನೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ - ಕಾಯತೋ ವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚತೋ ಚಾತಿ। ಕಿರಿಯಂ , ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತಚಿತ್ತೇಹಿ ದ್ವಿಚಿತ್ತಂ, ಸುಖಮಜ್ಝತ್ತವೇದನಾಹಿ ದ್ವಿವೇದನನ್ತಿ।

ಭೂತಾರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೮. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾ ನಾಮ ಆಪತ್ತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ತೇರಸ ಚ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾತಿ** ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಾಳಿಯಾ "ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಸದ್ದತ್ಥದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾನಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಪನ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತ"ನ್ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ। ತತ್ರಾಯಂ ವಿಚಾರಣಾ - ಸಚೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ನ ಭವೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ಸಮಾನೇಪಿ ಭಿಕ್ಖು-ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸದ್ದೇ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಅನಧಿಪ್ಪೇತಾ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸೋ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ; ಏವಮಿಧ ಸಮಾನೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾನಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಸದ್ದೇ ಯದಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಅನಧಿಪ್ಪೇತಂ, "ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾ ನಾಮ ಆಪತ್ತಿ ತೇರಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ"ತಿ ಏತದೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ತತ್ಥ ಭವೇಯ್ಯ "ಯೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನೋ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವತೋ ಚುತೋ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇನ್ತೋ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಏವಂ ಸತಿ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತೋಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಅಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋ, ತಞ್ಚೇ ಅಸುದ್ಧದಿಟ್ಠಿ ಸಮಾನೋ ಓಕಾಸಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವದತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಓಮಸವಾದಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೩೮೯)। ಏವಂ ಪಾಳಿಯಾ ವಿಚಾರಿಯಮಾನಾಯ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತತ್ತಾ **ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾವ** ಏತ್ಥ ಪಮಾಣಂ, ನ ಅಞ್ಞಾ ವಿಚಾರಣಾ। ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಚ ಅವೋಚುಮ್ಹ - "ಬುದ್ಧೇನ ಧಮ್ಮೋ ವಿನಯೋ ಚ ವುತ್ತೋ, ಯೋ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೇಹಿ ತಥೇವ ಞಾತೋ"ತಿಆದಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾ)। ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾ ಹಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಜಾನನ್ತಿ।

ಇಮಿನಾಪಿ ಚೇತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಭಿಕ್ಖುಸಮ್ಮುತಿಯಾತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। ಭಿಕ್ಖುಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಚ ಆರೋಚನಂ ಆಯತಿಂ ಸಂವರತ್ಥಾಯ ಪುನ ತಥಾರೂಪಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಅನಾಪಜ್ಜನತ್ಥಾಯ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ನ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಣ್ಣಮತ್ತಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಾಯ, ಸಾಸನೇ ಚಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಾನಿಸೇಧನತ್ಥಾಯ , ನ ಚ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಸ್ಸ ಪುನ ತಥಾರೂಪಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪಜ್ಜನೇನ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ "ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಸದ್ದತ್ಥದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಾನಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಪನ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತ"ನ್ತಿ ಯಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸುವುತ್ತಮೇವ।

೮೦. **ಅತ್ಥಿ ಭಿಕ್ಖುಸಮ್ಮುತಿ ಆಪತ್ತಿಪರಿಯನ್ತಾ**ತಿಆದೀಸು ಪನ ಯಾ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖುಸಮ್ಮುತಿ ವುತ್ತಾ, ಸಾ ನ ಕತ್ಥಚಿ ಆಗತಾ, ಇಧ ವುತ್ತತ್ತಾಯೇವ ಪನ ಅಭಿಣ್ಹಾಪತ್ತಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮೇಸ ಪರೇಸು ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನಾಪಿ ಆಯತಿಂ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಹಿತೇಸಿತಾಯ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘೇನ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ।

೮೧. **ಅದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಪಿ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ವಾ ಅದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ವಾ ಅಜ್ಝಾಚಾರ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಆದಿತೋ ಪಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲೋ ನಾಮ ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ, ಸೇಸಾನಿ ಅದುಟ್ಠುಲ್ಲೋ। ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಕಾಯಸಂಸಗ್ಗದುಟ್ಠುಲ್ಲಅತ್ತಕಾಮಾ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ ನಾಮಾತಿ ವುತ್ತಂ।

೮೩. **ವತ್ಥುಂ ಆರೋಚೇತೀ**ತಿ "ಅಯಂ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಂ ಆಪನ್ನೋ, ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಆಪನ್ನೋ, ಅತ್ತಕಾಮಂ ಆಪನ್ನೋ" ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಆಪನ್ನೋತಿ ಏವಂ ವದನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಆಪತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ "ಅಯಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನೋ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ ದುಕ್ಕಟಂ ದುಬ್ಭಾಸಿತಂ ಆಪನ್ನೋ"ತಿ ವದತಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। "ಅಯಂ ಅಸುಚಿಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಆಪನ್ನೋ"ತಿಆದಿನಾ ಪನ ನಯೇನ ವತ್ಥುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಘಟೇತ್ವಾ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಪಥವೀಖಣನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೬. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಜಾತಾ ಚ ಪಥವೀ ಅಜಾತಾ ಚ ಪಥವೀ**ತಿ ಇಮೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಜಾತಪಥವಿಞ್ಚ ಅಜಾತಪಥವಿಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಪ್ಪಪಾಸಾಣಾ**ದೀಸು ಅಪ್ಪಾ ಪಾಸಾಣಾ ಏತ್ಥಾತಿ ಅಪ್ಪಪಾಸಾಣಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಮುಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣತೋ ಉಪರಿ ಪಾಸಾಣಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಮುಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣಾ ಸಕ್ಖರಾ। ಕಥಲಾತಿ ಕಪಾಲಖಣ್ಡಾನಿ। ಮರುಮ್ಬಾತಿ ಕಟಸಕ್ಖರಾ। ವಾಲಿಕಾತಿ ವಾಲುಕಾಯೇವ। **ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಪಂಸುಕಾ**ತಿ ತೀಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ ಪಂಸು, ಏಕೋ ಪಾಸಾಣಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರೋ। **ಅದಡ್ಢಾಪೀ**ತಿ ಉದ್ಧನಪತ್ತಪಚನಕುಮ್ಭಕಾರಾವಾಪಾದಿವಸೇನ ತಥಾ ತಥಾ ಅದಡ್ಢಾ। ಸಾ ಪನ ವಿಸುಂ ನತ್ಥಿ, ಸುದ್ಧಪಂಸುಆದೀಸು ಅಞ್ಞತರಾವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಯೇಭುಯ್ಯೇನಸಕ್ಖರಾ**ತಿ ಬಹುತರಾ ಸಕ್ಖರಾ। ಹತ್ಥಿಕುಚ್ಛಿಯಂ ಕಿರ ಏಕಪಚ್ಛಿಪೂರಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ದೋಣಿಯಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪಥವಿಯಾ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಸಕ್ಖರಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಸಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಖಣಿಂಸು। ಯಾನಿ ಪನ ಮಜ್ಝೇ **"ಅಪ್ಪಪಂಸು ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ"**ತಿ ದ್ವೇ ಪದಾನಿ, ತಾನಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನಪಾಸಾಣಾದಿಪಞ್ಚಕಮೇವ ಪವಿಸನ್ತಿ ತೇಸಂಯೇವ ಹಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಭೇದದಸ್ಸನಮೇತಂ। **ಸಯಂ ಖಣತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಹಾರೇ ಪಹಾರೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸಕಿಂ ಆಣತ್ತೋ ಬಹುಕಮ್ಪಿ ಖಣತೀ**ತಿ ಸಚೇಪಿ ಸಕಲದಿವಸಂ ಖಣತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಏಕಂಯೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ಕುಸಿತೋ ಹೋತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆಣಾಪೇತಬ್ಬೋ। ತಂ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಖಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಅಯಂ ತಾವ ಪಾಳಿವಣ್ಣನಾ।

ಅಯಂ ಪನ ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ - "ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಖಣಾ"ತಿ ವದತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಖತಾಯೇವ ಹಿ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೋ। ಏಸ ನಯೋ "ವಾಪಿಂ ತಳಾಕಂ ಆವಾಟಂ ಖಣಾ"ತಿಆದೀಸುಪಿ। "ಇಮಂ ಓಕಾಸಂ ಖಣ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಖಣಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತಿ। "ಕನ್ದಂ ಖಣ, ಮೂಲಂ ಖಣಾ"ತಿ ಅನಿಯಾಮೇತ್ವಾ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। "ಇಮಂ ವಲ್ಲಿಂ ಖಣ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಕನ್ದಂ ವಾ ಮೂಲಂ ವಾ ಖಣಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಸೋಧೇನ್ತೇಹಿ ಯೋ ಕುಟೇಹಿ ಉಸ್ಸಿಞ್ಚಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ತನುಕಕದ್ದಮೋ, ತಂ ಅಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಬಹಲಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಆತಪೇನ ಸುಕ್ಖಕದ್ದಮೋ ಫಲತಿ, ತತ್ರ ಯೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಥವಿಯಾ ಅಸಮ್ಬದ್ಧೋ, ತಮೇವ ಅಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಉದಕೇನ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಉದಕಪಪ್ಪಟಕೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ವಾತಪ್ಪಹಾರೇನ ಚಲತಿ, ತಂ ಅಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಪೋಕ್ಖರಣೀಆದೀನಂ ತಟಂ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಉದಕಸಾಮನ್ತಾ ಪತತಿ, ಸಚೇ ಓಮಕಚಾತುಮಾಸಂ ಓವಟ್ಠಂ, ಛಿನ್ದಿತುಂ ವಾ ಭಿನ್ದಿತುಂ ವಾ ವಟ್ಟತಿ, ಚಾತುಮಾಸತೋ ಉದ್ಧಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಉದಕೇಯೇವ ಪತತಿ, ದೇವೇ ಅತಿರೇಕಚಾತುಮಾಸಂ ಓವಟ್ಠೇಪಿ ಉದಕೇಯೇವ ಉದಕಸ್ಸ ಪತಿತತ್ತಾ ವಟ್ಟತಿ। ಪಾಸಾಣಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಸೋಣ್ಡಿಂ ಖಣನ್ತಿ, ಸಚೇ ತತ್ಥ ಪಠಮಮೇವ ಸುಖುಮರಜಂ ಪತತಿ, ತಞ್ಚೇ ದೇವೇನ ಓವಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಚಾತುಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯಪಥವೀಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಉದಕೇ ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣೇ ಸೋಣ್ಡಿಂ ಸೋಧೇನ್ತೇಹಿ ತಂ ವಿಕೋಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪಠಮಮೇವ ಉದಕೇನ ಪೂರತಿ, ಪಚ್ಛಾ ರಜಂ ಪತತಿ, ತಂ ವಿಕೋಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತತ್ಥ ಹಿ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇಪಿ ಉದಕೇಯೇವ ಉದಕಂ ಪತತೀತಿ। ಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣೇ ಸುಖುಮರಜಂ ಹೋತಿ, ದೇವೇ ಫುಸಾಯನ್ತೇ ಅಲ್ಲೀಯತಿ, ತಮ್ಪಿ ಚಾತುಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ವಿಕೋಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅಕತಪಬ್ಭಾರೇ ವಮ್ಮಿಕೋ ಉಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಯಥಾಸುಖಂ ವಿಕೋಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಉಟ್ಠಹತಿ, ಓಮಕಚಾತುಮಾಸಂ ಓವಟ್ಠೋಯೇವ ವಟ್ಟತಿ। ರುಕ್ಖಾದೀಸು ಆರುಳ್ಹಉಪಚಿಕಾಮತ್ತಿಕಾಯಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಗಣ್ಡುಪ್ಪಾದಗೂಥಮೂಸಿಕುಕ್ಕರಗೋಕಣ್ಟಕಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಗೋಕಣ್ಣಕೋ ನಾಮ ಗಾವೀನಂ ಖುರಚ್ಛಿನ್ನಕದ್ದಮೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇನ ಭೂಮಿಸಮ್ಬನ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಕಸಿತಟ್ಠಾನೇಪಿ ನಙ್ಗಲಚ್ಛಿನ್ನಮತ್ತಿಕಾಪಿಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಪುರಾಣಸೇನಾಸನಂ ಹೋತಿ ಅಚ್ಛದನಂ ವಾ ವಿನಟ್ಠಚ್ಛದನಂ ವಾ, ಅತಿರೇಕಚಾತುಮಾಸಂ ಓವಟ್ಠಂ ಜಾತಪಥವೀಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ತತೋ ಅವಸೇಸಂ ಛದನಿಟ್ಠಕಂ ವಾ ಗೋಪಾನಸೀಆದಿಕಂ ಉಪಕರಣಂ ವಾ "ಇಟ್ಠಕಂ ಗಣ್ಹಾಮಿ ಗೋಪನಸಿಂ ಭಿತ್ತಿಪಾದಂ ಪದರತ್ಥರಣಂ ಪಾಸಾಣತ್ಥಮ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮತ್ತಿಕಾ ಪತತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಭಿತ್ತಿಮತ್ತಿಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಯಾ ಯಾ ಅತಿನ್ತಾ ತಂ ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅನ್ತೋಗೇಹೇ ಮತ್ತಿಕಾಪುಞ್ಜೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಏಕದಿವಸಂ ಓವಟ್ಠೇ ಗೇಹಂ ಛಾದೇನ್ತಿ, ಸಚೇ ಸಬ್ಬೋ ತಿನ್ತೋ ಚಾತುಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಜಾತಪಥವೀಯೇವ। ಅಥಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೋಯೇವ ತಿನ್ತೋ, ಅನ್ತೋ ಅತಿನ್ತೋ, ಯತ್ತಕಂ ತಿನ್ತಂ ತಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇಹಿ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಅಪನಾಮೇತ್ವಾ ಸೇಸಂ ಯಥಾಸುಖಂ ವಳಞ್ಜೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಉದಕೇನ ತೇಮೇತ್ವಾ ಏಕಾಬದ್ಧಾಯೇವ ಹಿ ಜಾತಪಥವೀ ಹೋತಿ, ನ ಇತರಾತಿ।

ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಮತ್ತಿಕಾಪಾಕಾರೋ ಹೋತಿ, ಅತಿರೇಕಚಾತುಮಾಸಂ ಚೇ ಓವಟ್ಠೋ ಜಾತಪಥವೀಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತತ್ಥ ಲಗ್ಗಪಂಸುಂ ಪನ ಅಲ್ಲಹತ್ಥೇನ ಛುಪಿತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಇಟ್ಠಕಪಾಕಾರೋ ಹೋತಿ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನಕಥಲಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ಯಥಾಸುಖಂ ವಿಕೋಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಠಿತಮಣ್ಡಪತ್ಥಮ್ಭಂ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಞ್ಚಾಲೇತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ವಿಕೋಪೇನ್ತೇನ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಉಜುಕಮೇವ ಉದ್ಧರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಸುಕ್ಖರುಕ್ಖಂ ವಾ ಸುಕ್ಖಖಾಣುಕಂ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಏಸೇವ ನಯೋ। ನವಕಮ್ಮತ್ಥಂ ಪಾಸಾಣಂ ವಾ ರುಕ್ಖಂ ವಾ ದಣ್ಡಕೇಹಿ ಉಚ್ಚಾಲೇತ್ವಾ ಪವಟ್ಟೇನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಪಥವೀ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಸಚೇ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾ ಪವಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅಥ ಪನ ತೇನ ಅಪದೇಸೇನ ಪಥವಿಂ ಭಿನ್ದಿತುಕಾಮಾಯೇವ ಹೋನ್ತಿ, ಆಪತ್ತಿ। ಸಾಖಾದೀನಿ ಕಡ್ಢನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಪಥವಿಯಂ ದಾರೂನಿ ಫಾಲೇನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಪಥವಿಯಂ ಅಟ್ಠಿಸೂಚಿಕಣ್ಟಕಾದೀಸುಪಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಆಕೋಟೇತುಂ ವಾ ಪವೇಸೇತುಂ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪಸ್ಸಾವಧಾರಾಯ ವೇಗೇನ ಪಥವಿಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಏವಂ ಪಸ್ಸಾವಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ। ವಿಸಮಭೂಮಿಂ ಸಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಮ್ಮುಞ್ಜನಿಯಾ ಘಂಸಿತುಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ, ವತ್ತಸೀಸೇನೇವ ಹಿ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಯಾ ಭೂಮಿಂ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠಕೇನ ವಿಲಿಖನ್ತಿ, "ಚಙ್ಕಮಿತಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಭೂಮಿಂ ಭಿನ್ದನ್ತಾ ಚಙ್ಕಮನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ವೀರಿಯಸಮ್ಪಗ್ಗಹತ್ಥಂ ಪನ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಚಙ್ಕಮಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, "ಹತ್ಥಂ ಧೋವಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಥವಿಯಂ ಘಂಸನ್ತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। ಅಘಂಸನ್ತೇನ ಪನ ಅಲ್ಲಹತ್ಥಂ ಪಥವಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ರಜಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕೇಚಿ ಕಣ್ಡುಕಚ್ಛುಆದೀಹಿ ಆಬಾಧಿಕಾ ಛಿನ್ನತಟಾದೀಸು ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಘಂಸನ್ತಿ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೮೭. **ಖಣತಿ ವಾ ಖಣಾಪೇತಿ ವಾ**ತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠಕೇನಪಿ ಸಮ್ಮುಜ್ಜನೀಸಲಾಕಾಯಪಿ ಸಯಂ ವಾ ಖಣತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಖಣಾಪೇತಿ। **ಭಿನ್ದತಿ ವಾ ಭೇದಾಪೇತಿ ವಾ**ತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಉದಕಮ್ಪಿ ಛಡ್ಡೇನ್ತೋ ಸಯಂ ವಾ ಭಿನ್ದತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಭಿನ್ದಾಪೇತಿ। **ದಹತಿ ವಾ ದಹಾಪೇತಿ ವಾ**ತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಪತ್ತಮ್ಪಿ ಪಚನ್ತೋ ಸಯಂ ವಾ ದಹತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ದಹಾಪೇತಿ। ಯತ್ತಕೇಸು ಠಾನೇಸು ಅಗ್ಗಿಂ ದೇತಿ ವಾ ದಾಪೇತಿ ವಾ ತತ್ತಕಾನಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ಪತ್ತಂ ಪಚನ್ತೇನಪಿ ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಪಕ್ಕಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಹಿ ಪಚಿತಬ್ಬೋ। ಅದಡ್ಢಾಯ ಪಥವಿಯಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಠಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪತ್ತಪಚನಕಪಾಲಸ್ಸ ಪನ ಉಪರಿ ಅಗ್ಗಿಂ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ದಾರೂನಂ ಉಪರಿ ಠಪೇತಿ , ಸೋ ಅಗ್ಗಿ ತಾನಿ ದಹನ್ತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ದಹತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। ಇಟ್ಠಕಕಪಾಲಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ತತ್ರಾಪಿ ಹಿ ಇಟ್ಠಕಾದೀನಂಯೇವ ಉಪರಿ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತೇಸಂ ಅನುಪಾದಾನತ್ತಾ। ನ ಹಿ ತಾನಿ ಅಗ್ಗಿಸ್ಸ ಉಪಾದಾನಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸುಕ್ಖಖಾಣುಸುಕ್ಖರುಕ್ಖಾದೀಸುಪಿ ಅಗ್ಗಿಂ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಪಥವಿಂ ಅಪ್ಪತ್ತಮೇವ ನಿಬ್ಬಾಪೇತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಪಚ್ಛಾ ನಿಬ್ಬಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಅವಿಸಯತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತಿಣುಕ್ಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಹತ್ಥೇ ಡಯ್ಹಮಾನೇ ಭೂಮಿಯಂ ಪಾತೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪತಿತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಉಪಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ದಡ್ಢಪಥವಿಯಾ ಚ ಯತ್ತಕಂ ಠಾನಂ ಉಸುಮಾಯ ಅನುಗತಂ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಕೋಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ತತ್ಥೇವ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಪನ ಅಜಾನನಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಣೀಸಹಿತೇನ ಅಗ್ಗಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ವದತಿ, "ಜಾಲೇಹೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ, "ಹತ್ಥೋ ಡಯ್ಹತೀ"ತಿ ವದತಿ, "ಯಥಾ ನ ಡಯ್ಹತಿ ತಥಾ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। "ಭೂಮಿಯಂ ಪಾತೇಹೀ"ತಿ ಪನ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಹತ್ಥೇ ಡಯ್ಹಮಾನೇ ಪಾತೇತಿ "ಪಥವಿಂ ದಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಪಾತಿತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪತಿತಟ್ಠಾನೇ ಪನ ಅಗ್ಗಿಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಕುರುನ್ದಿಯಂ ವುತ್ತಂ।

೮೮. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಇಮಂ ಜಾನಾ**ತಿಆದೀಸು "ಇಮಸ್ಸ ಥಮ್ಭಸ್ಸ ಆವಾಟಂ ಜಾನ, ಮಹಾಮತ್ತಿಕಂ ಜಾನ, ಥುಸಮತ್ತಿಕಂ ಜಾನ, ಮಹಾಮತ್ತಿಕಂ ದೇಹಿ, ಥುಸಮತ್ತಿಕಂ ದೇಹಿ, ಮತ್ತಿಕಂ ಆಹರ, ಪಂಸುಂ ಆಹರ, ಮತ್ತಿಕಾಯ ಅತ್ಥೋ, ಪಂಸುನಾ ಅತ್ಥೋ, ಇಮಸ್ಸ ಥಮ್ಭಸ್ಸ ಆವಾಟಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋಹಿ, ಇಮಂ ಮತ್ತಿಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋಹಿ, ಇಮಂ ಪಂಸುಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ ಪಾಸಾಣರುಕ್ಖಾದೀನಿ ವಾ ಪವಟ್ಟೇನ್ತಸ್ಸ ಕತ್ತರದಣ್ಡೇನ ವಾ ಆಹಚ್ಚ ಆಹಚ್ಚ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪಥವೀ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಸಾ "ತೇನ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಭಿನ್ನತ್ತಾ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಭಿನ್ನಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಭಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಸತಿಯಾ**ತಿ ಅಞ್ಞವಿಹಿತೋ ಕೇನಚಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇನ್ತೋ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠಕೇನ ವಾ ಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಪಥವಿಂ ವಿಲಿಖನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಂ ಅಸತಿಯಾ ವಿಲಿಖನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಭಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನ್ತೋಗೇಹೇ ಓವಟ್ಠಂ ಛನ್ನಂ ಪಥವಿಂ "ಅಕಪ್ಪಿಯಪಥವೀ"ತಿ ನ ಜಾನಾತಿ, "ಕಪ್ಪಿಯಪಥವೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಕೋಪೇತಿ, "ಖಣಾಮಿ ಭಿನ್ದಾಮಿ ದಹಾಮೀ"ತಿ ವಾ ನ

ಜಾನಾತಿ , ಕೇವಲಂ ಸಞ್ಞೋಪನತ್ಥಾಯ ಖಣಿತ್ತಾದೀನಿ ವಾ ಠಪೇತಿ, ಡಯ್ಹಮಾನಹತ್ಥೋ ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪಾತೇತಿ, ಏವಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಥವೀಖಣನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸಮಂ।

ಸಮತ್ತೋ ವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೇನ ಮುಸಾವಾದವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೨. ಭೂತಗಾಮವಗ್ಗೋ

೧. ಭೂತಗಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೯. ಸೇನಾಸನವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಅನಾದಿಯನ್ತೋ**ತಿ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತೋ। **ದಾರಕಸ್ಸ ಬಾಹುಂ ಆಕೋಟೇಸೀ**ತಿ ಉಕ್ಖಿತ್ತಂ ಫರಸುಂ ನಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಚಕ್ಖುವಿಸಯಾತೀತೇ ಮಹಾರಾಜಸನ್ತಿಕಾ ಲದ್ಧೇ ರುಕ್ಖಟ್ಠಕದಿಬ್ಬವಿಮಾನೇ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ದಾರಕಸ್ಸ ಬಾಹುಂ ಥನಮೂಲೇಯೇವ ಛಿನ್ದಿ। **ನ ಖೋ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪ**ನ್ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪವಣ್ಣನಾ - ಹಿಮವನ್ತೇ ಕಿರ ಪಕ್ಖದಿವಸೇಸು ದೇವತಾಸನ್ನಿಪಾತೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ರುಕ್ಖಧಮ್ಮಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ - "ತ್ವಂ ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಠಿತಾ ನ ಠಿತಾ"ತಿ? ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ರುಕ್ಖೇ ಛಿಜ್ಜಮಾನೇ ರುಕ್ಖದೇವತಾಯ ಮನೋಪದೋಸಸ್ಸ ಅಕರಣಂ। ತತ್ಥ ಯಾ ದೇವತಾ ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಅಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ಸಾ ದೇವತಾಸನ್ನಿಪಾತಂ ಪವಿಸಿತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಇತಿ ಸಾ ದೇವತಾ ಇಮಞ್ಚ ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಅಟ್ಠಾನಪಚ್ಚಯಂ ಆದೀನವಂ ಅದ್ದಸ, ಭಗವತೋ ಚ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸುತಪುಬ್ಬಧಮ್ಮದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಛದ್ದನ್ತಾದಿಕಾಲೇ ಪುಬ್ಬಚರಿತಂ ಅನುಸ್ಸರಿ। ತೇನಸ್ಸಾ ಏತದಹೋಸಿ - "ನ ಖೋ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ…ಪೇ॰… ವೋರೋಪೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। **ಯಂನೂನಾಹಂ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನಸ್ಸಾ "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಪಿತಿಕೋ ಪುತ್ತೋ, ಅದ್ಧಾ ಭಗವಾ ಇಮಂ ಇಮಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ಸುತ್ವಾ ಮರಿಯಾದಂ ಬನ್ಧಿಸ್ಸತಿ, ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ಅಹೋಸಿ। **ಸಚಜ್ಜ ತ್ವಂ ದೇವತೇ**ತಿ ಸಚೇ ಅಜ್ಜ ತ್ವಂ ದೇವತೇ। **ಪಸವೇಯ್ಯಾಸೀ**ತಿ ಜನೇಯ್ಯಾಸಿ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯಾಸಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ಭಗವಾ ತಂ ದೇವತಂ ಸಞ್ಞಾಪೇನ್ತೋ -

"ಯೋ ವೇ ಉಪ್ಪತಿತಂ ಕೋಧಂ, ರಥಂ ಭನ್ತಂವ ವಾರಯೇ।
ತಮಹಂ ಸಾರಥಿಂ ಬ್ರೂಮಿ, ರಸ್ಮಿಗ್ಗಾಹೋ ಇತರೋ ಜನೋ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೨೨)।

ಇಮಂ ಗಾಥಮಭಾಸಿ। ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಾ ದೇವತಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಪುನ ಭಗವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ -

"ಯೋ ಉಪ್ಪತಿತಂ ವಿನೇತಿ ಕೋಧಂ, ವಿಸಟಂ ಸಪ್ಪವಿಸಂವ ಓಸಧೇಹಿ।
ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಜಹಾತಿ ಓರಪಾರಂ, ಉರಗೋ ಜಿಣ್ಣಮಿವತ್ತಚಂ ಪುರಾಣ"ನ್ತಿ॥ (ಸು॰ ನಿ॰ ೧)।

ಇಮಂ ಗಾಥಮಭಾಸಿ। ತತ್ರ ಪಠಮಗಾಥಾ ಧಮ್ಮಪದೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರುಳ್ಹಾ, ದುತಿಯಾ ಸುತ್ತನಿಪಾತೇ, ವತ್ಥು ಪನ ವಿನಯೇತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋಯೇವ ತಸ್ಸಾ ದೇವತಾಯ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಆವಜ್ಜನ್ತೋ ಪತಿರೂಪಂ ಠಾನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಗಚ್ಛ, ದೇವತೇ, ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ರುಕ್ಖೋ ವಿವಿತ್ತೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಉಪಗಚ್ಛಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಕಿರ ರುಕ್ಖೋ ನ ಆಳವಿರಟ್ಠೇ, ಜೇತವನಸ್ಸ ಅನ್ತೋಪರಿಕ್ಖೇಪೇ, ಯಸ್ಸ ದೇವಪುತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಗ್ಗಹೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಚುತೋ; ತಸ್ಮಾ "ವಿವಿತ್ತೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ಪನ ಸಾ ದೇವತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧತೋ ಲದ್ಧಪರಿಹಾರಾ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾಯಿಕಾ ಅಹೋಸಿ। ಯದಾ ದೇವತಾಸಮಾಗಮೋ ಹೋತಿ, ತದಾ ಮಹೇಸಕ್ಖದೇವತಾಸು ಆಗಚ್ಛನ್ತೀಸು ಅಞ್ಞಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ ದೇವತಾ ಯಾವ ಮಹಾಸಮುದ್ದಚಕ್ಕವಾಳಪಬ್ಬತಾ ತಾವ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಅಯಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾವ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ ಪಠಮಯಾಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇ ದೇವತಾ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸುಣಾತಿ। ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಮಹಾರಾಜಾನೋಪಿ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ತಂ ದೇವತಂ ದಿಸ್ವಾವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

೯೦. **ಭೂತಗಾಮಪಾತಬ್ಯತಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಭವನ್ತಿ ಅಹುವುಞ್ಚಾತಿ **ಭೂತಾ;** ಜಾಯನ್ತಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ ಜಾತಾ ವಡ್ಢಿತಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗಾಮೋ**ತಿ ರಾಸಿ; ಭೂತಾನಂ ಗಾಮೋತಿ **ಭೂತಗಾಮೋ;** ಭೂತಾ ಏವ ವಾ ಗಾಮೋ **ಭೂತಗಾಮೋ;** ಪತಿಟ್ಠಿತಹರಿತತಿಣರುಕ್ಖಾದೀನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಪಾತಬ್ಯಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಪಾತಬ್ಯತಾ;** ಛೇದನಭೇದನಾದೀಹಿ ಯಥಾರುಚಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಸಾ **ಭೂತಗಾಮಪಾತಬ್ಯತಾಯ;** ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನಂ, ಭೂತಗಾಮಪಾತಬ್ಯತಾಹೇತು, ಭೂತಗಾಮಸ್ಸ ಛೇದನಾದಿಪಚ್ಚಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೯೧. ಇದಾನಿ ತಂ ಭೂತಗಾಮಂ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಭೂತಗಾಮೋ ನಾಮ ಪಞ್ಚ ಬೀಜಜಾತಾನೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಭೂತಗಾಮೋ ನಾಮಾ**ತಿ ಭೂತಗಾಮಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಭೂತಗಾಮೋ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಪಞ್ಚ ಬೀಜಜಾತಾನೀ"ತಿ ಆಹಾತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇಪಿ "ಯಾನಿ

ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಮೂಲೇ ಜಾಯನ್ತೀ"ತಿಆದೀನಿ ನ ಸಮೇನ್ತಿ। ನ ಹಿ ಮೂಲಬೀಜಾದೀನಿ ಮೂಲಾದೀಸು ಜಾಯನ್ತಿ, ಮೂಲಾದೀಸು ಜಾಯಮಾನಾನಿ ಪನ ತಾನಿ ಬೀಜಾಕತಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮೇತ್ಥ ವಣ್ಣನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ - **ಭೂತಗಾಮೋ ನಾಮಾ**ತಿ ವಿಭಜಿತಬ್ಬಪದಂ। **ಪಞ್ಚಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ವಿಭಾಗಪರಿಚ್ಛೇದೋ। **ಬೀಜಜಾತಾನೀ**ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಧಮ್ಮನಿದಸ್ಸನಂ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಬೀಜೇಹಿ ಜಾತಾನಿ ಬೀಜಜಾತಾನಿ; ರುಕ್ಖಾದೀನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಅಪರೋ ನಯೋ - ಬೀಜಾನಿ ಚ ತಾನಿ ವಿಜಾತಾನಿ ಚ ಪಸೂತಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಪಣ್ಣಮೂಲಾನೀತಿ ಬೀಜಜಾತಾನಿ। ಏತೇನ ಅಲ್ಲವಾಲಿಕಾದೀಸು ಠಪಿತಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಪಣ್ಣಮೂಲಾನಂ ಸಿಙ್ಗಿವೇರಾದೀನಂ ಸಙ್ಗಹೋ ಕತೋ ಹೋತಿ।

ಇದಾನಿ ಯೇಹಿ ಬೀಜೇಹಿ ಜಾತತ್ತಾ ರುಕ್ಖಾದೀನಿ ಬೀಜಜಾತಾನೀತಿ ವುತ್ತಾನಿ, ತಾನಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಮೂಲಬೀಜ**”ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತೇಸಂ ಉದ್ದೇಸೋ ಪಾಕಟೋ ಏವ। ನಿದ್ದೇಸೇ **ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಮೂಲೇ ಜಾಯನ್ತಿ ಮೂಲೇ ಸಞ್ಜಾಯನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಬೀಜತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ ಬೀಜಂ ದಸ್ಸಿತಂ , ತಸ್ಮಾ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಆಲುವಕಸೇರುಕಮಲುಪ್ಪಲಪುಣ್ಡರೀಕಕುವಲಯಕನ್ದಪಾಟಲಿಮೂಲಾದಿಭೇದೇ ಮೂಲೇ ಗಚ್ಛವಲ್ಲಿರುಕ್ಖಾದೀನಿ ಜಾಯನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾಯನ್ತಿ, ತಾನಿ ಯಮ್ಹಿ ಮೂಲೇ ಜಾಯನ್ತಿ ಚೇವ ಸಞ್ಜಾಯನ್ತಿ ಚ ತಞ್ಚ, ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಂ ಹಲಿದ್ದಾದಿ ಚ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಏತಂ ಮೂಲಬೀಜಂ ನಾಮ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಖನ್ಧಬೀಜಾದೀಸು। ಯೇವಾಪನಕಖನ್ಧಬೀಜೇಸು ಪನೇತ್ಥ ಅಮ್ಬಾಟಕಇನ್ದಸಾಲನುಹಿಪಾಳಿಭದ್ದಕಣಿಕಾರಾದೀನಿ ಖನ್ಧಬೀಜಾನಿ, ಅಮೂಲವಲ್ಲಿ ಚತುರಸ್ಸವಲ್ಲಿಕಣವೀರಾದೀನಿ ಫಳುಬೀಜಾನಿ ಮಕಚಿಸುಮನಜಯಸುಮನಾದೀನಿ ಅಗ್ಗಬೀಜಾನಿ, ಅಮ್ಬಜಮ್ಬೂಪನಸಟ್ಠಿಆದೀನಿ ಬೀಜಬೀಜಾನೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾನಿ।

೯೧. ಇದಾನಿ ಯಂ ವುತ್ತಂ “ಭೂತಗಾಮಪಾತಬ್ಯತಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ ತತ್ಥ ಸಞ್ಞಾವಸೇನ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಭೇದಂ ಪಾತಬ್ಯತಾಭೇದಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಬೀಜೇ ಬೀಜಸಞ್ಞೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಯಥಾ “ಸಾಲೀನಂ ಚೇಪಿ ಓದನಂ ಭುಞ್ಜತೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೭೪) ಸಾಲಿತಣ್ಡುಲಾನಂ ಓದನೋ “ಸಾಲೀನಂ ಓದನೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಂ ಬೀಜತೋ ಸಮ್ಭೂತೋ ಭೂತಗಾಮೋ “ಬೀಜ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಂ ಪನ “ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತೋ”ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦) ವುತ್ತಂ ಭೂತಗಾಮಪರಿಮೋಚನಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಬೀಜಂ, ತಂ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥು। ಅಥ ವಾ ಯದೇತಂ “ಭೂತಗಾಮೋ ನಾಮಾ”ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ ಆದಿಪದಂ, ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಯಂ ಬೀಜಂ ಭೂತಗಾಮೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಬೀಜೇ ಬೀಜಸಞ್ಞೀ ಸತ್ಥಕಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಯಂ ವಾ ಭಿನ್ದತಿ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಭೇದಾಪೇತಿ, ಪಾಸಾಣಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಯಂ ವಾ ಭಿನ್ದತಿ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಭೇದಾಪೇತಿ, ಅಗ್ಗಿಂ ಉಪಸಂಹರಿತ್ವಾ ಸಯಂ ವಾ ಪಚತಿ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಪಚಾಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಥಾರುತಂ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ಭೂತಗಾಮವಿನಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಬೀಜಸ್ಸ ಭಿನ್ದನಾದಿಭೇದಾಯ ಪಾತಬ್ಯತಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

ಅಯಞ್ಚೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯಕಥಾ - ಭೂತಗಾಮಂ ವಿಕೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಭೂತಗಾಮಪರಿಮೋಚಿತಂ ಪಞ್ಚವಿಧಮ್ಪಿ ಬೀಜಗಾಮಂ ವಿಕೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮೋ ನಾಮೇಸ ಅತ್ಥಿ ಉದಕಟ್ಠೋ, ಅತ್ಥಿ ಥಲಟ್ಠೋ । ತತ್ಥ ಉದಕಟ್ಠೋ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಕಾ ತಿಲಬೀಜಕಾದಿಭೇದಾ ಸಪಣ್ಣಿಕಾ ಅಪಣ್ಣಿಕಾ ಚ ಸಬ್ಬಾ ಸೇವಾಲಜಾತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಉದಕಪಪ್ಪಟಕಂ ಉಪಾದಾಯ “ಭೂತಗಾಮೋ”ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಉದಕಪಪ್ಪಟಕೋ ನಾಮ ಉಪರಿ ಥದ್ಧೋ ಫರುಸವಣ್ಣೋ, ಹೇಟ್ಠಾ ಮುದು ನೀಲವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಸೇವಾಲಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಓರೂಹಿತ್ವಾ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ, ತಸ್ಸ ಪಥವೀ ಠಾನಂ। ಯೋ ಉದಕೇ ಸಞ್ಚರತಿ, ತಸ್ಸ ಉದಕಂ। ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಿಕೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಾ ಠಾನನ್ತರಂ ಸಙ್ಕಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಉದಕೇ ಸಞ್ಚರನ್ತಂ ವಿಕೋಪೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಹತ್ಥೇಹಿ ಪನ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಯೂಹಿತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಸಕಲಞ್ಹಿ ಉದಕಂ ತಸ್ಸ ಠಾನಂ। ತಸ್ಮಾ ನ ಸೋ ಏತ್ತಾವತಾ ಠಾನನ್ತರಂ ಸಙ್ಕಾಮಿತೋ ಹೋತಿ। ಉದಕತೋ ಪನ ಉದಕೇನ ವಿನಾ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಉದಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುನ ಉದಕೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪರಿಸ್ಸಾವನನ್ತರೇನ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾವ ಉದಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಉಪ್ಪಲಿನೀಪದುಮಿನೀಆದೀನಿ ಜಲಜವಲ್ಲಿತಿಣಾನಿ ಉದಕತೋ ಉದ್ಧರನ್ತಸ್ಸ ವಾ ತತ್ಥೇವ ವಿಕೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಪರೇಹಿ ಉಪ್ಪಾಟಿತಾನಿ ವಿಕೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ತಾನಿ ಹಿ ಬೀಜಗಾಮೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಿಲಬೀಜಕಸಾಸಪಮತ್ತಕಸೇವಾಲೋಪಿ ಉದಕತೋ ಉದ್ಧತೋ ಅಮಿಲಾತೋ ಅಗ್ಗಬೀಜಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು “ಅನನ್ತಕತಿಲಬೀಜಕಉದಕಪಪ್ಪಟಕಾದೀನಿ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಕಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ “ಸಮ್ಪುಣ್ಣಭೂತಗಾಮೋ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ದುಕ್ಕಟ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ನ ಸಮೇತಿ, ಭೂತಗಾಮೇ ಹಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಬೀಜಗಾಮೇ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। ಅಸಮ್ಪುಣ್ಣಭೂತಗಾಮೋ ನಾಮ ತತಿಯೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ನೇವ ಪಾಳಿಯಂ ನ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಆಗತೋ। ಅಥ ಏತಂ ಬೀಜಗಾಮಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸತೀತಿ , ತಮ್ಪಿ ನ ಯುತ್ತಂ, ಅಭೂತಗಾಮಮೂಲತ್ತಾ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಬೀಜಗಾಮಸ್ಸಾತಿ। ಅಪಿಚ “ಗರುಕಲಹುಕೇಸು ಗರುಕೇ ಠಾತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಏತಂ ವಿನಯಲಕ್ಖಣಂ।

ಥಲಟ್ಠೇ - ಛಿನ್ನರುಕ್ಖಾನಂ ಅವಸಿಟ್ಠೋ ಹರಿತಖಾಣು ನಾಮ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಕಕುಧಕರಞ್ಜಪಿಯಙ್ಗುಪನಸಾದೀನಂ ಖಾಣು ಉದ್ಧಂ ವಡ್ಢತಿ, ಸೋ ಭೂತಗಾಮೇನ ಸಙ್ಗಹಿತೋ। ತಾಲನಾಳಿಕೇರಾದೀನಂ ಖಾಣು ಉದ್ಧಂ ನ ವಡ್ಢತಿ, ಸೋ ಬೀಜಗಾಮೇನ ಸಙ್ಗಹಿತೋ। ಕದಲಿಯಾ ಪನ ಅಫಲಿತಾಯ ಖಾಣು ಭೂತಗಾಮೇನ ಸಙ್ಗಹಿತೋ, ಫಲಿತಾಯ ಬೀಜಗಾಮೇನ। ಕದಲೀ ಪನ ಫಲಿತಾ ಯಾವ ನೀಲಪಣ್ಣಾ, ತಾವ ಭೂತಗಾಮೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಾ, ತಥಾ ಫಲಿತೋ ವೇಳು। ಯದಾ ಪನ ಅಗ್ಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸುಸ್ಸತಿ, ತದಾ ಬೀಜಗಾಮೇನ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತರಬೀಜಗಾಮೇನ? ಫಳುಬೀಜಗಾಮೇನ। ಕಿಂ ತತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ? ನ ಕಿಞ್ಚಿ। ಯದಿ ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ಭೂತಗಾಮೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಇನ್ದಸಾಲಾದಿರುಕ್ಖೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ರಾಸಿಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ರಾಸಿಕತದಣ್ಡಕೇಹಿ ರತನಪ್ಪಮಾಣಾಪಿ ಸಾಖಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಬೀಜಗಾಮೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಮಣ್ಡಪತ್ಥಾಯ ವಾ ವತಿಅತ್ಥಾಯ ವಾ ವಲ್ಲಿಆರೋಪನತ್ಥಾಯ ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಖಣನ್ತಿ, ಮೂಲೇಸು ಚೇವ ಪಣ್ಣೇಸು ಚ ನಿಗ್ಗತೇಸು ಪುನ ಭೂತಗಾಮಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಮೂಲಮತ್ತೇಸು ಪನ ಪಣ್ಣಮತ್ತೇಸು ವಾ ನಿಗ್ಗತೇಸು ಬೀಜಗಾಮೇನ ಸಙ್ಗಹಿತಾ ಏವ।

ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಬೀಜಾನಿ ಪಥವಿಯಂ ವಾ ಉದಕೇನ ಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾನಿ, ಕಪಾಲಾದೀಸು ವಾ ಅಲ್ಲಪಂಸುಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ಮೂಲಮತ್ತೇ ಪಣ್ಣಮತ್ತೇ ವಾ ನಿಗ್ಗತೇಪಿ ಬೀಜಾನಿಯೇವ। ಸಚೇಪಿ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಉಪರಿ ಅಙ್ಕುರೋ ಚ ನಿಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಯಾವ ಅಙ್ಕುರೋ ಹರಿತೋ ನ ಹೋತಿ, ತಾವ ಬೀಜಾನಿಯೇವ। ಮುಗ್ಗಾದೀನಂ ಪನ ಪಣ್ಣೇಸು ಉಟ್ಠಿತೇಸು ವೀಹಿಆದೀನಂ ವಾ ಅಙ್ಕುರೇ ಹರಿತೇ ನೀಲಪಣ್ಣವಣ್ಣೇ ಜಾತೇ ಭೂತಗಾಮಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಾಲಟ್ಠೀನಂ ಪಠಮಂ ಸೂಕರದಾಠಾ ವಿಯ ಮೂಲಂ ನಿಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ನಿಗ್ಗತೇಪಿ ಯಾವ ಉಪರಿ ಪತ್ತವಟ್ಟಿ ನ ನಿಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ತಾವ ಬೀಜಗಾಮೋಯೇವ। ನಾಳಿಕೇರಸ್ಸ ತಚಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ದನ್ತಸೂಚಿ ವಿಯ ಅಙ್ಕುರೋ ನಿಗ್ಗಚ್ಛತಿ , ಯಾವ ಮಿಗಸಿಙ್ಗಸದಿಸಾ ನೀಲಪತ್ತವಟ್ಟಿ ನ ಹೋತಿ, ತಾವ ಬೀಜಗಾಮೋಯೇವ। ಮೂಲೇ ಅನಿಗ್ಗತೇಪಿ ತಾದಿಸಾಯ ಪತ್ತವಟ್ಟಿಯಾ ಜಾತಾಯ ಅಮೂಲಕಭೂತಗಾಮೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ।

ಅಮ್ಬಟ್ಠಿಆದೀನಿ ವೀಹಿಆದೀಹಿ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಬ್ಬಾನಿ। ವನ್ದಾಕಾ ವಾ ಅಞ್ಞಾ ವಾ ಯಾ ಕಾಚಿ ರುಕ್ಖೇ ಜಾಯಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ಓತ್ಥರತಿ, ರುಕ್ಖೋವ ತಸ್ಸಾ ಠಾನಂ, ತಂ ವಿಕೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ ತತೋ ಉದ್ಧರನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಏಕಾ ಅಮೂಲಿಕಾ ಲತಾ ಹೋತಿ, ಅಙ್ಗುಲಿವೇಠಕೋ ವಿಯ ವನಪ್ಪಗುಮ್ಬದಣ್ಡಕೇ ವೇಠೇತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅಯಮೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ಗೇಹಮುಖಪಾಕಾರವೇದಿಕಾಚೇತಿಯಾದೀಸು ನೀಲವಣ್ಣೋ ಸೇವಾಲೋ ಹೋತಿ, ಯಾವ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಪತ್ತಾನಿ ನ ಸಞ್ಜಾಯನ್ತಿ ತಾವ ಅಗ್ಗಬೀಜಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ । ಪತ್ತೇಸು ಜಾತೇಸು ಪಾಚಿತ್ತಿಯವತ್ಥು। ತಸ್ಮಾ ತಾದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು ಸುಧಾಲೇಪಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಲಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪರಿಸ್ನೇಹಲೇಪೋ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ನಿದಾಘಸಮಯೇ ಸುಕ್ಖಸೇವಾಲೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ಸಮ್ಮುಞ್ಜನೀಆದೀಹಿ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಅಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪಾನೀಯಘಟಾದೀನಂ ಬಹಿ ಸೇವಾಲೋ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥು, ಅನ್ತೋ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕೋ। ದನ್ತಕಟ್ಠಪೂವಾದೀಸು ಕಣ್ಣಕಮ್ಪಿ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಮೇವ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಸಚೇ ಗೇರುಕಪರಿಕಮ್ಮಕತಾ ಭಿತ್ತಿ ಕಣ್ಣಕಿತಾ ಹೋತಿ, ಚೋಳಕಂ ತೇಮೇತ್ವಾ ಪೀಳೇತ್ವಾ ಪಮಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ"ತಿ (ಮಹಾವ° ೬೬)।

ಪಾಸಾಣಜಾತಿಪಾಸಾಣದದ್ದುಸೇವಾಲಸೇಲೇಯ್ಯಕಾದೀನಿ ಅಹರಿತವಣ್ಣಾನಿ ಅಪತ್ತಕಾನಿ ಚ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಕಾನಿ। ಅಹಿಚ್ಛತ್ತಕಂ ಯಾವ ಮಕುಳಂ ಹೋತಿ, ತಾವ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥು। ಪುಪ್ಫಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ। ಅಲ್ಲರುಕ್ಖತೋ ಪನ ಅಹಿಚ್ಛತ್ತಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ರುಕ್ಖತ್ತಚಂ ವಿಕೋಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ರುಕ್ಖಪಪ್ಪಟಿಕಾಯಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯಾ ಪನ ಇನ್ದಸಾಲಕಕುಧಾದೀನಂ ಪಪ್ಪಟಿಕಾ ರುಕ್ಖತೋ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ನಿಯ್ಯಾಸಮ್ಪಿ ರುಕ್ಖತೋ ಮುಚ್ಚಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಸುಕ್ಖರುಕ್ಖೇ ವಾ ಲಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಲ್ಲರುಕ್ಖತೋ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಲಾಖಾಯಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ರುಕ್ಖಂ ಚಾಲೇತ್ವಾ ಪಣ್ಡುಪಲಾಸಂ ವಾ ಪರಿಣತಕಣಿಕಾರಾದಿಪುಪ್ಫಂ ವಾ ಪಾತೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚೇನ ಮುದುಕೇಸು ಇನ್ದಸಾಲನುಹೀಖನ್ಧಾದೀಸು ವಾ ತತ್ಥಜಾತಕತಾಲಪಣ್ಣಾದೀಸು ವಾ ಅಕ್ಖರಂ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಪುಪ್ಫಂ ಓಚಿನನ್ತಾನಂ ಸಾಖಂ ಓನಾಮೇತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇಹಿ ಪನ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪಾನೀಯಂ ನ ವಾಸೇತಬ್ಬಂ। ಪಾನೀಯವಾಸತ್ಥಿಕೇನ ಸಾಮಣೇರಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಓಚಿನಾಪೇತಬ್ಬಾನಿ। ಫಲಸಾಖಾಪಿ ಅತ್ತನಾ ಖಾದಿತುಕಾಮೇನ ನ ಓನಾಮೇತಬ್ಬಾ। ಸಾಮಣೇರಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಫಲಂ ಗಾಹಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಗಚ್ಛಂ ವಾ ಲತಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾಟೇನ್ತೇಹಿ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇಸಂ ಪನ ಉಸ್ಸಾಹಜನನತ್ಥಂ ಅನಾಕಡ್ಢನ್ತೇನ ಕಡ್ಢನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ವಿಯ ಅಗ್ಗೇ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯೇಸಂ ರುಕ್ಖಾನಂ ಸಾಖಾ ರುಹತಿ, ತೇಸಂ ಸಾಖಂ ಮಕ್ಖಿಕಾಬೀಜನಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಅಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಗಹಿತಂ ತಚೇ ವಾ ಪತ್ತೇ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ನಖೇನಪಿ ವಿಲಿಖನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಲ್ಲಸಿಙ್ಗಿವೇರಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಸೀತಲೇ ಪದೇಸೇ ಠಪಿತಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಸಞ್ಜಾಯತಿ, ಉಪರಿಭಾಗೇ ಛಿನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಅಙ್ಕುರೋ ಜಾಯತಿ, ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗೇ ಛಿನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಮೂಲೇ ಚ ನೀಲಙ್ಕುರೇ ಚ ಜಾತೇ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಛಿನ್ದತಿ ವಾ ಛೇದಾಪೇತಿ ವಾತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಸಮ್ಮುಞ್ಜನೀಸಲಾಕಾಯಪಿ ತಿಣಾನಿ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಭೂಮಿಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜನ್ತೋ ಸಯಂ ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಛೇದಾಪೇತಿ। **ಭಿನ್ದತಿ ವಾ ಭೇದಾಪೇತಿ ವಾ**ತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋಪಿ ಭಿಜ್ಜನಕಂ ಭಿಜ್ಜತು, ಭಿಜ್ಜನಕಂ ಭಿಜ್ಜತು, ಚಙ್ಕಮಿತಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಪಾದೇಹಿ ಅಕ್ಕಮನ್ತೋ ತಿಣವಲ್ಲಿಆದೀನಿ ಸಯಂ ವಾ ಭಿನ್ದತಿ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಭೇದಾಪೇತಿ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ ತಿಣಂ ವಾ ಲತಂ ವಾ ಗಣ್ಠಿಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಗಣ್ಠಿಪಿ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ। ತಾಲರುಕ್ಖಾದೀಸು ಪನ ಚೋರಾನಂ ಅನಾರುಹನತ್ಥಾಯ ದಾರುಮಕ್ಕಟಕಂ ಆಕೋಟೇನ್ತಿ, ಕಣ್ಟಕೇ ಬನ್ಧನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಏವಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ದಾರುಮಕ್ಕಟಕೋ ರುಕ್ಖೇ ಅಲ್ಲೀನಮತ್ತೋವ ಹೋತಿ, ರುಕ್ಖಂ ನ ಪೀಳೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। "ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದ, ಲತಂ ಛಿನ್ದ, ಕನ್ದಂ ವಾ ಮೂಲಂ ವಾ ಉಪ್ಪಾಟೇಹೀ"ತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಅನಿಯಾಮಿತತ್ತಾ। ನಿಯಾಮೇತ್ವಾ ಪನ "ಇಮಂ ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಾ"ತಿಆದಿ ವತ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ "ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಂ ಚತುರಸ್ಸವಲ್ಲಿಂ ಆಲುವಕನ್ದಂ ಮುಞ್ಜತಿಣಂ ಅಸುಕರುಕ್ಖಚ್ಛಲ್ಲಿಂ ಛಿನ್ದ ಭಿನ್ದ ಉಪ್ಪಾಟೇಹೀ"ತಿಆದಿವಚನಮ್ಪಿ ಅನಿಯಾಮಿತಮೇವ ಹೋತಿ। "ಇಮಂ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖ"ನ್ತಿಆದಿವಚನಮೇವ ಹಿ ನಿಯಾಮಿತಂ ನಾಮ, ತಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಪಚತಿ ವಾ ಪಚಾಪೇತಿ ವಾತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಪತ್ತಮ್ಪಿ ಪಚಿತುಕಾಮೋ ತಿಣಾದೀನಂ ಉಪರಿ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಯಂ ವಾ ಪಚತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಪಚಾಪೇತೀತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪಥವೀಖಣನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅನಿಯಾಮೇತ್ವಾ ಪನ "ಮುಗ್ಗೇ ಪಚ, ಮಾಸೇ ಪಚಾ"ತಿಆದಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। "ಇಮೇ ಮುಗ್ಗೇ ಪಚ, ಇಮೇ ಮಾಸೇ ಪಚಾ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಅನಾಪತ್ತಿ ಇಮಂ ಜಾನಾತಿಆದೀಸು "ಇಮಂ ಮೂಲಭೇಸಜ್ಜಂ ಜಾನ, ಇಮಂ ಮೂಲಂ ವಾ ಪಣ್ಣಂ ವಾ ದೇಹಿ, ಇಮಂ ರುಕ್ಖಂ ವಾ ಲತಂ ವಾ ಆಹರ, ಇಮಿನಾ ಪುಪ್ಫೇನ ವಾ ಫಲೇನ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ ಅತ್ಥೋ, ಇಮಂ ರುಕ್ಖಂ ವಾ ಲತಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಏತ್ತಾವತಾ ಭೂತಗಾಮಪರಿಮೋಚನಂ ಕತಂ ಹೋತಿ। ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೇನ ಪನ ಬೀಜಗಾಮಪರಿಮೋಚನತ್ಥಂ ಪುನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ।

ಕಪ್ಪಿಯಕರಣಞ್ಚೇತ್ಥ ಇಮಿನಾ ಸುತ್ತಾನುಸಾರೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಸಮಣಕಪ್ಪೇಹಿ ಫಲಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಅಗ್ಗಿಪರಿಜಿತಂ ಸತ್ಥಪರಿಜಿತಂ ನಖಪರಿಜಿತಂ ಅಬೀಜಂ ನಿಬ್ಬಟ್ಟಬೀಜಮೇವ ಪಞ್ಚಮ"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ "ಅಗ್ಗಿಪರಿಜಿತ"ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಿನಾ ಪರಿಜಿತಂ ಅಧಿಭೂತಂ ದಡ್ಢಂ ಫುಟ್ಠನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಸತ್ಥಪರಿಜಿತ"ನ್ತಿ ಸತ್ಥೇನ ಪರಿಜಿತಂ ಅಧಿಭೂತಂ ಛಿನ್ನಂ ವಿದ್ಧಂ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ ನಖಪರಿಜಿತೇ। ಅಬೀಜನಿಬ್ಬಟ್ಟಬೀಜಾನಿ ಸಯಮೇವ ಕಪ್ಪಿಯಾನಿ। ಅಗ್ಗಿನಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಕಟ್ಠಗ್ಗಿಗೋಮಯಗ್ಗಿಆದೀಸು ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಲೋಹಖಣ್ಡೇನಪಿ ಆದಿತ್ತೇನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಏಕದೇಸೇ ಫುಸನ್ತೇನ "ಕಪ್ಪಿಯ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸತ್ಥೇನ ಕರೋನ್ತೇನ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಲೋಹಮಯಸತ್ಥಸ್ಸ ಅನ್ತಮಸೋ ಸೂಚಿನಖಚ್ಛೇದನಾನಮ್ಪಿ ತುಣ್ಡೇನ ವಾ ಧಾರಾಯ ವಾ ಛೇದಂ ವಾ ವೇಧಂ ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ "ಕಪ್ಪಿಯ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ನಖೇನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಪೂತಿನಖೇನ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪನ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘದೀಪಿಮಕ್ಕಟಾದೀನಂ ಸಕುನ್ತಾನಞ್ಚ ನಖಾ ತಿಖಿಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಅಸ್ಸಮಹಿಂಸಸೂಕರಮಿಗಗೋರೂಪಾದೀನಂ ಖುರಾ ಅತಿಖಿಣಾ, ತೇಹಿ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಕತಮ್ಪಿ ಅಕತಂ ಹೋತಿ। ಹತ್ಥಿನಖಾ ಪನ ಖುರಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಹಿ ವಟ್ಟತಿ। ಯೇಹಿ ಪನ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತೇಹಿ ತತ್ಥಜಾತಕೇಹಿಪಿ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಗಹಿತಕೇಹಿಪಿ ಛೇದಂ ವಾ ವೇಧಂ ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ "ಕಪ್ಪಿಯ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾವ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ತತ್ಥ ಸಚೇಪಿ ಬೀಜಾನಂ ಪಬ್ಬತಮತ್ತೋ ರಾಸಿ ರುಕ್ಖಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಉಚ್ಛೂನಂ ವಾ ಮಹಾಭಾರೋ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ಹೋತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಬೀಜೇ ವಾ ರುಕ್ಖಸಾಖಾಯ ವಾ ಉಚ್ಛುಮ್ಹಿ ವಾ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಕತೇ ಸಬ್ಬಂ ಕತಂ ಹೋತಿ। ಉಚ್ಛೂ ಚ ದಾರೂನಿ ಚ ಏಕತೋ ಬದ್ಧಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಉಚ್ಛುಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ದಾರುಂ ವಿಜ್ಝತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಸಚೇ ಪನ ಯಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ವಾ ವಲ್ಲಿಯಾ ವಾ ಬದ್ಧಾನಿ, ತಂ ವಿಜ್ಝತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। ಉಚ್ಛುಖಣ್ಡಾನಂ ಪಚ್ಛಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಆಹರನ್ತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖಣ್ಡೇ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಕತೇ ಸಬ್ಬಂ ಕತಮೇವ ಹೋತಿ। ಮರಿಚಪಕ್ಕಾದೀಹಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಆಹರನ್ತಿ, "ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಚೇಪಿ ಭತ್ತಸಿತ್ಥೇ ವಿಜ್ಝತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ತಿಲತಣ್ಡುಲಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯಾಗುಯಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ ಪನ ಏಕಾಬದ್ಧಾನಿ ಹುತ್ವಾ ನ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಏಕಮೇಕಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ। ಕಪಿತ್ಥಫಲಾದೀನಂ ಅನ್ತೋ ಮಿಞ್ಜಂ ಕಟಾಹಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಸಞ್ಚರತಿ, ಭಿನ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಕಟಾಹೇಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ ಪಾಸಾಣರುಕ್ಖಾದೀನಿ ವಾ ಪವಟ್ಟೇನ್ತಸ್ಸ ಸಾಖಂ ವಾ ಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸ ಕತ್ತರದಣ್ಡೇನ ವಾ ಭೂಮಿಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ತಿಣಾನಿ ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ, ತಾನಿ ತೇನ ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಛಿನ್ನಾನಿ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ಇತಿ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅಸತಿಯಾತಿ ಅಞ್ಞವಿಹಿತೋ ಕೇನಚಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇನ್ತೋ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠಕೇನ ವಾ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ತಿಣಂ ವಾ ಲತಂ ವಾ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಂ ಅಸತಿಯಾ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥಬ್ಭನ್ತರೇ ಬೀಜಗಾಮೋತಿ ವಾ ಭೂತಗಾಮೋತಿ ವಾ ನ ಜಾನಾತಿ, ಛಿನ್ದಾಮೀತಿಪಿ ನ ಜಾನಾತಿ, ಕೇವಲಂ ವತಿಯಾ ವಾ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜೇ ವಾ ನಿಖಾದನಂ ವಾ ಖಣಿತ್ತಿಂ ವಾ ಕುದಾಲಂ ವಾ ಸಙ್ಗೋಪನತ್ಥಾಯ ಠಪೇತಿ, ಡಯ್ಹಮಾನಹತ್ಥೋ ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಪಾತೇತಿ, ತತ್ರ ಚೇ ತಿಣಾನಿ ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಾ ಡಯ್ಹನ್ತಿ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾಯಂ ಪನ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು "ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖು ರುಕ್ಖೇನ ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟೋ ಹೋತಿ, ಓಪಾತೇ ವಾ ಪತಿತೋ ಸಕ್ಕಾ ಚ ಹೋತಿ ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಂ ವಾ ಖಣಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತುಂ, ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ ಅತ್ತನಾ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞೇನ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಭೂಮಿಂ ವಾ ಖಣಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಲ್ಲರುಕ್ಖತೋ ವಾ ದಣ್ಡಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಂ ರುಕ್ಖಂ ಪವಟ್ಟೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಾಮೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದವಡಾಹೇ ಡಯ್ಹಮಾನೇ ಪಟಗ್ಗಿಂ ದಾತುಂ, ಪರಿತ್ತಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೮೩) ಇದಂ ಪನ ಏಕಮೇವ ಸುತ್ತಂ ದಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಏತಸ್ಸ ಅನುಲೋಮಂ "ಅತ್ತನೋ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಇದಂ ನಾನಾಕರಣಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುಂ। ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತೋ ಅತ್ತಸಿನೇಹೇನ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ಕರೋತಿ, ಪರೋ ಪನ ಕಾರುಞ್ಞೇನ, ತಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಚೇ। ಏತಮ್ಪಿ ಅಕಾರಣಂ। ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನಾಪಿ ಹಿ ಇಮಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಟಿಸೇಧೇತುಂ। ಗವೇಸಿತಬ್ಬಾ ಏತ್ಥ ಯುತ್ತಿ। ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾನಂ ವಾ ಸದ್ಧಾಯ ಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಭೂತಗಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಅಞ್ಞವಾದಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೪. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಅನಾಚಾರಂ ಆಚರಿತ್ವಾ**ತಿ ಅಕಾತಬ್ಬಂ ಕತ್ವಾ; ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರೇಸು ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ವಚನೇನ ಅಞ್ಞಂ ವಚನಂ ಪಟಿಚರತಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ; ಇದಾನಿ ತಂ ಪಟಿಚರಣವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಕೋ ಆಪನ್ನೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ರಾಯಂ ವಚನಸಮ್ಬನ್ಧೋ - ಸೋ ಕಿರ ಕಿಞ್ಚಿ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ದಿಸ್ವಾ "ಆವುಸೋ, ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋಸೀ"ತಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನೋ "ಕೋ ಆಪನ್ನೋ"ತಿ ವದತಿ। "ತತೋ ತ್ವ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅಹಂ ಕಿಂ ಆಪನ್ನೋ"ತಿ ವದತಿ। ಅಥ "ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವಾ ದುಕ್ಕಟಂ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ವತ್ಥುಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ "ಅಹಂ ಕಿಸ್ಮಿಂ ಆಪನ್ನೋ"ತಿ ವದತಿ। ತತೋ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ವತ್ಥುಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅಹಂ ಕಥಂ ಆಪನ್ನೋ, ಕಿಂ ಕರೋನ್ತೋ

ಆಪನ್ನೋಮ್ಹೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ಅಥ "ಇದಂ ನಾಮ ಕರೋನ್ತೋ ಆಪನ್ನೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕಂ ಭಣಥಾ"ತಿ ವದತಿ। ತತೋ "ತಂ ಭಣಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಕಿಂ ಭಣಥಾ"ತಿ ವದತಿ।

ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಅಯಂ ಪಾಳಿಮುತ್ತಕೋಪಿ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಣವಿಧಿ - ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ತವ ಸಿಪಾಟಿಕಾಯ ಕಹಾಪಣೋ ದಿಟ್ಠೋ, ಕಿಸ್ಸೇವಮಸಾರುಪ್ಪಂ ಕರೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಸುದಿಟ್ಠಂ, ಭನ್ತೇ, ನ ಪನೇಸೋ ಕಹಾಪಣೋ; ತಿಪುಮಣ್ಡಲಂ ಏತ"ನ್ತಿ ಭಣನ್ತೋ ವಾ "ತ್ವಂ ಸುರಂ ಪಿವನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೋ, ಕಿಸ್ಸೇವಂ ಕರೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಸುದಿಟ್ಠೋ , ಭನ್ತೇ, ನ ಪನೇಸಾ ಸುರಾ, ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಾದಿತಂ ಅರಿಟ್ಠ"ನ್ತಿ ಭಣನ್ತೋ ವಾ "ತ್ವಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಆಸನೇ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ದಿಟ್ಠೋ, ಕಿಸ್ಸೇವಮಸಾರುಪ್ಪಂ ಕರೋಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಯೇನ ದಿಟ್ಠಂ ಸುದಿಟ್ಠಂ, ವಿಞ್ಞೂ ಪನೇತ್ಥ ದುತಿಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಸೋ ಕಿಸ್ಸ ನ ದಿಟ್ಠೋ"ತಿ ಭಣನ್ತೋ ವಾ, "ಈದಿಸಂ ತಯಾ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠ"ನ್ತಿ ಪುಟ್ಠೋ "ನ ಸುಣಾಮೀ"ತಿ ಸೋತಮುಪನೇನ್ತೋ ವಾ, ಸೋತದ್ವಾರೇ ಪುಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಚಕ್ಖುಂ ಉಪನೇನ್ತೋ ವಾ, ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅಞ್ಞವಾದಕಂ ರೋಪೇತೂತಿ** ಅಞ್ಞವಾದಕಂ ಆರೋಪೇತು; ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಹೇಸಕಂ ರೋಪೇತೂತಿ** ಏತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೯೮. ಅಞ್ಞವಾದಕೇ ವಿಹೇಸಕೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅಞ್ಞಂ ವದತೀತಿ ಅಞ್ಞವಾದಕಂ; ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಣಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। ವಿಹೇಸೇತೀತಿ ವಿಹೇಸಕಂ; ತುಣ್ಹೀಭೂತಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ, ತಸ್ಮಿಂ **ಅಞ್ಞವಾದಕೇ ವಿಹೇಸಕೇ। ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ವತ್ಥುದ್ವಯೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯದ್ವಯಂ ವುತ್ತಂ।

೧೦೦. **ಅರೋಪಿತೇ ಅಞ್ಞವಾದಕೇತಿ** ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಅನಾರೋಪಿತೇ ಅಞ್ಞವಾದಕೇ। **ಅರೋಪಿತೇ ವಿಹೇಸಕೇತಿ** ಏತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೧೦೧. **ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಸಞ್ಞೀತಿ**ಆದೀಸು ಯಂ ತಂ ಅಞ್ಞವಾದಕವಿಹೇಸಕರೋಪನಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತಞ್ಚೇ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಸಞ್ಞೀ ಅಞ್ಞವಾದಕಞ್ಚ ವಿಹೇಸಕಞ್ಚ ಕರೋತಿ, ಅಥಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಅಞ್ಞವಾದಕೇ ಚ ವಿಹೇಸಕೇ ಚ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೧೦೨. **ಅಜಾನನ್ತೋ ಪುಚ್ಛತೀತಿ** ಆಪತ್ತಿಂ ವಾ ಆಪನ್ನಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೋಯೇವ "ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇ ಭಣಥ, ಅಹಂ ನ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಗಿಲಾನೋ ವಾ ನ ಕಥೇತೀತಿ** ಮುಖೇ ತಾದಿಸೋ ಬ್ಯಾಧಿ ಹೋತಿ, ಯೇನ ಕಥೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। **ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭಣ್ಡನಂ ವಾತಿ**ಆದೀಸು ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕಥಿತೇ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭಣ್ಡನಂ ವಾ ಕಲಹೋ ವಾ ವಿವಾದೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಮಾ ಅಹೋಸೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ನ ಕಥೇತೀತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯಂ , ಸಿಯಾ ಅಕಿರಿಯಂ, ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಕಿರಿಯಂ ಹೋತಿ, ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ ವಿಹೇಸನ್ತಸ್ಸ ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಅಞ್ಞವಾದಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಉಜ್ಝಾಪನಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೩. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ದಬ್ಬಂ ಮಲ್ಲಪುತ್ತಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಜ್ಝಾಪೇನ್ತೀತಿ** "ಛನ್ದಾಯ ದಬ್ಬೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತಾ ತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅವಜಾನಾಪೇನ್ತಿ, ಅವಞ್ಞಾಯ ಓಲೋಕಾಪೇನ್ತಿ, ಲಾಮಕತೋ ವಾ ಚಿನ್ತಾಪೇನ್ತೀ"ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಲಕ್ಖಣಂ ಪನೇತ್ಥ ಸದ್ದಸತ್ಥಾನುಸಾರೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಓಜ್ಝಾಪೇನ್ತೀತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ಅಯಮೇವತ್ಥೋ । **ಛನ್ದಾಯಾತಿ** ಛನ್ದೇನ ಪಕ್ಖಪಾತೇನ; ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಸಮ್ಭತ್ತಾನಂ ಪಣೀತಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಖಿಯ್ಯನ್ತೀತಿ** "ಛನ್ದಾಯ ದಬ್ಬೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ"ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತಾ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ।

೧೦೫. **ಉಜ್ಝಾಪನಕೇ ಖಿಯ್ಯನಕೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯೇನ ವಚನೇನ ಉಜ್ಝಾಪೇನ್ತಿ, ತಂ ಉಜ್ಝಾಪನಕಂ। ಯೇನ ಚ ಖಿಯ್ಯನ್ತಿ ತಂ ಖಿಯ್ಯನಕಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಉಜ್ಝಾಪನಕೇ ಖಿಯ್ಯನಕೇ। **ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ವತ್ಥುದ್ವಯೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯದ್ವಯಂ ವುತ್ತಂ।

೧೦೬. **ಉಜ್ಝಾಪನಕಂ ನಾಮ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತಂ ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಅಪ್ಪಮತ್ತಕವಿಸ್ಸಜ್ಜಕಂ ವಾತಿ** ಏತೇಸಂ ಪದಾನಂ **"ಮಙ್ಕುಕತ್ತುಕಾಮೋ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅವಣ್ಣಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಅಯಸಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋತಿ** ಇಮೇಸಂ ಪನ ವಸೇನ **ಉಪಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿಆದೀಸು "ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಂ ವಿಭತ್ತಿವಿಪರಿಣಾಮೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। **ಉಜ್ಝಾಪೇತಿ ವಾ ಖಿಯ್ಯತಿ ವಾ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ಯಸ್ಮಾ "ಖಿಯ್ಯನಕಂ ನಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ಮಾತಿಕಾಪದಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾಪಿ "ಉಜ್ಝಾಪನಕಂ ನಾಮಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪದಸ್ಸ ವುತ್ತವಿಭಙ್ಗೋಯೇವ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞವಾದಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವಿಯ ಅಞ್ಞೋ ವಿಸೇಸೋ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ವಿಸುಂ ಅನುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ನಿಗಮನಮೇವ ಏಕತೋ ಕತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಸಞ್ಞೀತಿ**ಆದೀಸು ಯಂ ತಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಮ್ಮುತಿಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ತಞ್ಚೇ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಸಞ್ಞೀ ಉಜ್ಝಾಪನಕಞ್ಚ ಖಿಯ್ಯನಕಞ್ಚ ಕರೋತಿ, ಅಥಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಉಜ್ಝಾಪನಕೇ ಚ ಖಿಯ್ಯನಕೇ ಚ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಉಜ್ಝಾಪೇತಿ ವಾ ಖಿಯ್ಯತಿ ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತಂ ಅಞ್ಞಂ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಉಜ್ಝಾಪೇತಿ ಅವಜಾನಾಪೇತಿ, ತಸ್ಸ ವಾ ತಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಖಿಯ್ಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸಙ್ಘೇನ ಅಸಮ್ಮತನ್ತಿ** ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಅಸಮ್ಮತಂ ಕೇವಲಂ "ತವೇಸೋ ಭಾರೋ"ತಿ ಸಙ್ಘೇನ ಆರೋಪಿತಭಾರಂ ಭಿಕ್ಖುನಂ ವಾ ಫಾಸುವಿಹಾರತ್ಥಾಯ ಸಯಮೇವ ತಂ ಭಾರಂ ವಹನ್ತಂ, ಯತ್ರ ವಾ ದ್ವೇ ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ, ತತ್ರ ವಾ ತಾದಿಸಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತಂ ವಾ ಅಸಮ್ಮತಂ ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ತೇರಸ ಸಮ್ಮುತಿಯೋ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲೇ ಲದ್ಧಸಮ್ಮುತಿಕೋ ಪಚ್ಛಾ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಭಾವೇ ಠಿತೋ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತಂ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಬ್ಯತ್ತಸ್ಸ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಕೇವಲಂ ಸಙ್ಘೇನ ವಾ ಸಮ್ಮತೇನ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಾ "ತ್ವಂ ಇದಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಭಾರೋ ಕತೋ, ತಾದಿಸಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಸಮ್ಮತಂ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಉಜ್ಝಾಪನಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಪಠಮಸೇನಾಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೮. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಹೇಮನ್ತಿಕೇ ಕಾಲೇತಿ** ಹೇಮನ್ತಕಾಲೇ ಹಿಮಪಾತಸಮಯೇ। **ಕಾಯಂ ಓತಾಪೇನ್ತಾತಿ** ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀಸು ನಿಸಿನ್ನಾ ಬಾಲಾತಪೇನ ಕಾಯಂ ಓತಾಪೇನ್ತಾ। **ಕಾಲೇ ಆರೋಚಿತೇತಿ** ಯಾಗುಭತ್ತಾದೀಸು ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಾಲೇ ಆರೋಚಿತೇ। **ಓವಟ್ಠಂ ಹೋತೀತಿ** ಹಿಮವಸ್ಸೇನ ಓವಟ್ಠಂ ತಿನ್ತಂ ಹೋತಿ।

೧೧೦. **ಅವಸ್ಸಿಕಸಙ್ಕೇತೇತಿ** ವಸ್ಸಿಕವಸ್ಸಾನಮಾಸಾತಿ ಏವಂ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಹೇಮನ್ತಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಗಿಮ್ಹಿಕೇ ಅಟ್ಠ ಮಾಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಣ್ಡಪೇ ವಾತಿ** ಸಾಖಾಮಣ್ಡಪೇ ವಾ ಪದರಮಣ್ಡಪೇ ವಾ। **ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಾತಿ** ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ। **ಯತ್ಥ ಕಾಕಾ ವಾ ಕುಲಲಾ ವಾ ನ ಊಹದನ್ತೀತಿ** ಯತ್ಥ ಧುವನಿವಾಸೇನ ಕುಲಾವಕೇ ಕತ್ವಾ ವಸಮಾನಾ ಏತೇ ಕಾಕಕುಲಲಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಸಕುನ್ತಾ ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ನ ಊಹದನ್ತಿ, ತಾದಿಸೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ಅನುಜಾನಾಮೀತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯತ್ಥ ಗೋಚರಪ್ಪಸುತಾ ಸಕುನ್ತಾ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ಧುವನಿವಾಸೇನ ಕುಲಾವಕೇ ಕತ್ವಾ ವಸನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲೇ ನ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ। "ಅಟ್ಠ ಮಾಸೇ"ತಿ ವಚನತೋ ಯೇಸು ಜನಪದೇಸು ವಸ್ಸಕಾಲೇ ನ ವಸ್ಸತಿ, ತೇಸುಪಿ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। "ಅವಸ್ಸಿಕಸಙ್ಕೇತೇ"ತಿ ವಚನತೋ ಯತ್ಥ ಹೇಮನ್ತೇ ದೇವೋ ವಸ್ಸತಿ, ತತ್ಥ ಹೇಮನ್ತೇಪಿ ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಗಿಮ್ಹೇ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿಗತವಲಾಹಕಂ ವಿಸುದ್ಧಂ ನಭಂ ಹೋತಿ, ಏವರೂಪೇ ಕಾಲೇ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೇನಾಪಿ ವತ್ತಂ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸ ಹಿ ಸಚೇ ಪುಗ್ಗಲಿಕಮಞ್ಚಕೋ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥೇವ ಸಯಿತಬ್ಬಂ। ಸಙ್ಘಿಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೇನ ವೇತ್ತೇನ ವಾ ವಾಕೇನ ವಾ ವೀತಮಞ್ಚಕೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಪುರಾಣಮಞ್ಚಕೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅಸತಿ ನವವಾಯಿಮೋ ವಾ ಓನದ್ಧಕೋ ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಗಹೇತ್ವಾ ಚ ಪನ "ಅಹಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ ಉಕ್ಕಟ್ಠಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೋ"ತಿ ಚೀವರಕುಟಿಮ್ಪಿ ಅಕತ್ವಾ ಅಸಮಯೇ ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಾ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಚತುಗ್ಗುಣೇನಪಿ ಚೀವರೇನ ಕತಕುಟಿ ಅತೇಮೇನ್ತಂ ರಕ್ಖಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಸತ್ತಾಹವದ್ದಲಿಕಾದೀನಿ ಭವನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಯಾನುಗತಿಕತ್ತಾ ವಟ್ಟತಿ।

ಅರಞ್ಞೇ ಪಣ್ಣಕುಟೀಸು ವಸನ್ತಾನಂ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಮನುಸ್ಸಾ ನವಂ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ದೇನ್ತಿ "ಸಙ್ಘಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ವಸಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರೇ ಸಭಾಗಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಸಭಾಗಾನಂ ಅಭಾವೇ ಅನೋವಸ್ಸಕೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಅನೋವಸ್ಸಕೇ ಅಸತಿ ರುಕ್ಖೇ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಚೇತಿಯಙ್ಗಣೇ ಸಮ್ಮಜ್ಜನಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭೋಜನಸಾಲಙ್ಗಣಂ ವಾ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಙ್ಗಣಂ ವಾ ಪರಿವೇಣದಿವಾಟ್ಠಾನಅಗ್ಗಿಸಾಲಾದೀಸು ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪುನ ಸಮ್ಮಜ್ಜನೀಮಾಳಕೇಯೇವ ಠಪೇತಬ್ಬಾ। ಉಪೋಸಥಾಗಾರಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾನಿ ಸಮ್ಮಜ್ಜನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಮಗ್ಗಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜನ್ತೋವ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಚೇ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಸಾಲಾ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಠಪೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ನತ್ಥಿ, ವಲಾಹಕಾನಂ ಅನುಟ್ಠಿತಭಾವಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಯಾವಾಹಂ ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮಾಮಿ, ತಾವ ನ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಜಾನನ್ತೇನ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಪಾಕತಿಕಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ವಸ್ಸಿಸ್ಸತೀತಿ ಜಾನನ್ತೋ ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ಠಪೇತಿ, ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಮ್ಮಜ್ಜನತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಮಜ್ಜನೀ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಹೋತಿ, ತಂ ತಂ ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಆಸನಸಾಲಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜನ್ತೇನ ವತ್ತಂ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ರಿದಂ ವತ್ತಂ - ಮಜ್ಝತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಾದಟ್ಠಾನಾಭಿಮುಖಾ ವಾಲಿಕಾ ಹರಿತಬ್ಬಾ। ಕಚವರಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಬಹಿ ಛಡ್ಡೇತಬ್ಬಂ।

೧೧೧. **ಮಸಾರಕೋತಿ** ಮಞ್ಚಪಾದೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಟನಿಯೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಕತೋ। **ಬುನ್ದಿಕಾಬದ್ಧೋತಿ** ಅಟನೀಹಿ ಮಞ್ಚಪಾದೇ ಡಂಸಾಪೇತ್ವಾ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸಙ್ಖೇಪೇನ ಕತೋ। **ಕುಳೀರಪಾದಕೋತಿ** ಅಸ್ಸಮೇಣ್ಡಕಾದೀನಂ ಪಾದಸದಿಸೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ ಕತೋ। ಯೋ ವಾ ಪನ ಕೋಚಿ ವಙ್ಕಪಾದಕೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ

ಕುಳೀರಪಾದಕೋ। **ಆಹಚ್ಚಪಾದಕೋತಿ** ಅಯಂ ಪನ "ಆಹಚ್ಚಪಾದಕೋ ನಾಮ ಮಞ್ಚೋ ಅಙ್ಗೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕತೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಏವಂ ಪರತೋ ಪಾಳಿಯಂಯೇವ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಅಟನಿಯೋ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪಾದಸಿಖಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಆಣಿಂ ದತ್ವಾ ಕತಮಞ್ಚೋ "ಆಹಚ್ಚಪಾದಕೋ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪೀಠೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅನ್ತೋ ಸಂವೇಠೇತ್ವಾ ಬದ್ಧಂ ಹೋತೀತಿ** ಹೇಟ್ಠಾ ಚ ಉಪರಿ ಚ ವಿತ್ಥತಂ ಮಜ್ಝೇ ಸಙ್ಖಿತ್ತಂ ಪಣವಸಣ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಕಿರ ಮಜ್ಝೇ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಚಮ್ಮಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಅಕಪ್ಪಿಯಚಮ್ಮಂ ನಾಮೇತ್ಥ ನತ್ಥಿ। ಸೇನಾಸನಞ್ಹಿ ಸೋವಣ್ಣಮಯಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಮಹಗ್ಘಂ ಹೋತಿ। **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸನ್ಥರಾಪೇತಿ ತಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧೋತಿ** ಯೇನ ಸನ್ಥರಾಪಿತಂ, ತಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧೋ। **ಲೇಡ್ಡುಪಾತಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ** ಥಾಮಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಥೇರೋ ಭೋಜನಸಾಲಾಯಂ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ದಹರಂ ಆಣಾಪೇತಿ "ಗಚ್ಛ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ। ಥೇರೋ ಯಥಾರುಚಿಂ ವಿಚರಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಥವಿಕಂ ವಾ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ವಾ ಠಪೇತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಥೇರಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧೋ। ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನೇವ ಉದ್ಧರತಿ, ನ ಉದ್ಧರಾಪೇತಿ, ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ಥೇರೋ ತತ್ಥ ಥವಿಕಂ ವಾ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ವಾ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋವ ದಹರಂ "ಗಚ್ಛ ತ್ವ"ನ್ತಿ ಭಣತಿ, ತೇನ "ಇದಂ ಭನ್ತೇ ಮಞ್ಚಪೀಠ"ನ್ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಥೇರೋ ವತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ "ತ್ವಂ ಗಚ್ಛ, ಅಹಂ ಪಾಕತಿಕಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಬಾಲೋ ಹೋತಿ ಅನುಗ್ಗಹಿತವತ್ತೋ "ಗಚ್ಛ, ಮಾ ಇಧ ತಿಟ್ಠ, ನೇವ ನಿಸೀದಿತುಂ ನ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ದೇಮೀ"ತಿ ದಹರಂ ತಜ್ಜೇತಿಯೇವ। ದಹರೇನ "ಭನ್ತೇ ಸುಖಂ ಸಯಥಾ"ತಿ ಕಪ್ಪಂ ಲಭಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಗತೇ ಥೇರಸ್ಸೇವ ಪಲಿಬೋಧೋ। ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಚಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅಥ ಪನ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ದಹರೋ "ಮಯ್ಹಂ ಭನ್ತೇ ಭಣ್ಡಕಧೋವನಾದಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕರಣೀಯಂ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ವದತಿ, ಥೇರೋ ಚ ನಂ "ತ್ವಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಭೋಜನಸಾಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಾದುದ್ಧಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ತತ್ಥೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಚಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾತಿಕ್ಕಮೇ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಥೇರೋ ಸಾಮಣೇರಂ ಆಣಾಪೇತಿ , ಸಾಮಣೇರೇ ತತ್ಥ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇಪಿ ಭೋಜನಸಾಲತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಾದುದ್ಧಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪುನ ಗಮನಕಾಲೇ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾತಿಕ್ಕಮೇ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ ಆಣಾಪೇನ್ತೋ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಾತಿ ಆಣಾಪೇತಿ, ಯತ್ರಿಚ್ಛತಿ ತತ್ರ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಗನ್ತುಂ ಲಭತಿ। ಸಯಂ ಪನ ಪಾಕತಿಕಂ ಅಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಅನ್ತರಸನ್ನಿಪಾತೇ ಮಞ್ಚಪೀಠಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇಹಿ ಗಮನಕಾಲೇ ಆರಾಮಿಕಾನಂ ಇಮಂ ಪಟಿಸಾಮೇಥಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಅವತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾತಿಕ್ಕಮೇ ಆಪತ್ತಿ।

ಮಹಾಧಮ್ಮಸವನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ ತತ್ಥ ಉಪೋಸಥಾಗಾರತೋಪಿ ಭೋಜನಸಾಲತೋಪಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ। ಆವಾಸಿಕಾನಂಯೇವ ಪಲಿಬೋಧೋ। ಸಚೇ ಆಗನ್ತುಕಾ "ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಇದಂ ಆಚರಿಯಸ್ಸಾ"ತಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇಸಂಯೇವ ಪಲಿಬೋಧೋ। ಗಮನಕಾಲೇ ಪಾಕತಿಕಂ ಅಕತ್ವಾ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಾನಂ ಆಪತ್ತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪುನ ವುತ್ತಂ - "ಯಾವ ಅಞ್ಞೇ ನ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ತಾವ ಯೇಹಿ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ತೇಸಂ ಭಾರೋ। ಅಞ್ಞೇಸು ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ನಿಸಿನ್ನಕಾನಂ ಭಾರೋ। ಸಚೇ ತೇ ಅನುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಾ ಅನುದ್ಧರಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಅನಾಣತ್ತಿಯಾ ಪಞ್ಞಪಿತತ್ತಾ"ತಿ। ಧಮ್ಮಾಸನೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಯಾವ ಉಸ್ಸಾರಕೋ ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ವಾ ನಾಗಚ್ಛತಿ, ತಾವ ಪಞ್ಞಾಪಕಾನಂ ಪಲಿಬೋಧೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇ ತಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧೋ। ಸಕಲಂ ಅಹೋರತ್ತಂ ಧಮ್ಮಸವನಂ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಉಸ್ಸಾರಕೋ ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ವಾ ಉಟ್ಠಹತಿ, ಅಞ್ಞೋ ನಿಸೀದತಿ, ಯೋ ಯೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಭಾರೋ। ಉಟ್ಠಹನ್ತೇನ ಪನ "ಇದಮಾಸನಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭಾರೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇಪಿ ಇತರಸ್ಮಿಂ ಅನಾಗತೇಯೇವ ಪಠಮಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಅನ್ತೋಉಪಚಾರಟ್ಠೇಯೇವ ಇತರೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ, ಉಟ್ಠಾಯ ಗತೋ ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ ಇತರಸ್ಮಿಂ ಅನಾಗತೇಯೇವ ಪಠಮಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಚ "ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಠಮಪಾದೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ದುತಿಯೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ಅಯಂ ನಯೋ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತೋ।

೧೧೨. **ಚಿಮಿಲಿಕಂ ವಾತಿ**ಆದೀಸು **ಚಿಮಿಲಿಕಾ** ನಾಮ ಸುಧಾದಿಪರಿಕಮ್ಮಕತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ವಣ್ಣಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಕತಾ ಹೋತಿ , ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಕಟಸಾರಕಂ ಪತ್ಥರನ್ತಿ। **ಉತ್ತರತ್ಥರಣಂ** ನಾಮ ಮಞ್ಚಪೀಠಾನಂ ಉಪರಿ ಅತ್ಥರಿತಬ್ಬಕಂ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಂ। **ಭೂಮತ್ಥರಣಂ** ನಾಮ ಭೂಮಿಯಂ ಅತ್ಥರಿತಬ್ಬಾ ಕಟಸಾರಕಾದಿವಿಕತಿ। **ತಟ್ಟಿಕಂ** ನಾಮ ತಾಲಪಣ್ಣೇಹಿ ವಾ ವಾಕೇಹಿ ವಾ ಕತತಟ್ಟಿಕಾ। **ಚಮ್ಮಖಣ್ಡೋ** ನಾಮ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘದೀಪಿತರಚ್ಛಚಮ್ಮಾದೀಸುಪಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಚಮ್ಮಂ। ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಹಿ ಸೇನಾಸನಪರಿಭೋಗೇ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಚಮ್ಮಂ ನಾಮ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೀಹಚಮ್ಮಾದೀನಂ ಪರಿಹರಣೇಯೇವ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಪಾದಪುಞ್ಛನೀ** ನಾಮ ರಜ್ಜುಕೇಹಿ ವಾ ಪಿಲೋತಿಕಾಹಿ ವಾ ಪಾದಪುಞ್ಛನತ್ಥಂ ಕತಾ। **ಫಲಕಪೀಠಂ** ನಾಮ ಫಲಕಮಯಂ ಪೀಠಂ। ಅಥ ವಾ ಫಲಕಞ್ಚೇವ ದಾರುಮಯಪೀಠಞ್ಚ; ಏತೇನ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ದಾರುಭಣ್ಡಾದಿ ಸಙ್ಗಹಿತಂ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ ವಿತ್ಥಾರೇನೇವ ವುತ್ತಂ - "ಆಧಾರಕಂ ಪತ್ತಪಿಧಾನಂ ಪಾದಕಥಲಿಕಂ ತಾಲವಣ್ಟಂ ಬೀಜನೀಪತ್ತಕಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ದಾರುಭಣ್ಡಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಪಾನೀಯಉಳುಙ್ಕಂ ಪಾನೀಯಸಙ್ಖಂ ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಏಸ ನಯೋ ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ದಸ್ಸಿತೋ। ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ರಜನಂ ಪಚಿತ್ವಾ ರಜನಭಾಜನಂ ರಜನಉಳುಙ್ಕೋ ರಜನದೋಣಿಕಾತಿ ಸಬ್ಬಂ ಅಗ್ಗಿಸಾಲಾಯ ಪಟಿಸಾಮೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅಗ್ಗಿಸಾಲಾ ನತ್ಥಿ, ಅನೋವಸ್ಸಕೇ ಪಬ್ಭಾರೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅಸತಿ ಯತ್ಥ ಓಲೋಕೇನ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತಾದಿಸೇ ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾಪಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಿಕೇತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೋ ನ ರುಹತಿ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ವಿಸ್ಸಾಸೋ ರುಹತಿ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಅತ್ತನೋ ಪುಗ್ಗಲಿಕಮಿವ ಹೋತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು ವುತ್ತಂ।

೧೧೩. **ಆಪುಚ್ಛಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ** ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ವಾ ಸಾಮಣೇರೋ ವಾ ಆರಾಮಿಕೋ ವಾ ಲಜ್ಜೀ ಹೋತಿ, ಅತ್ತನೋ ಪಲಿಬೋಧಂ ವಿಯ ಮಞ್ಞತಿ, ಯೋ ತಥಾರೂಪಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಓತಾಪೇನ್ತೋ ಗಚ್ಛತೀತಿ** ಆತಪೇ ಓತಾಪೇನ್ತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಂ ಗಚ್ಛತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಕೇನಚಿ ಪಲಿಬುದ್ಧಂ ಹೋತೀತಿ** ಸೇನಾಸನಂ ಕೇನಚಿ ಉಪದ್ದುತಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ ವುಡ್ಢತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸಚೇಪಿ ಯಕ್ಖೋ ವಾ ಪೇತೋ ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ, ಕೋಚಿ ವಾ ಇಸ್ಸರೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸೇನಾಸನಂ ಪಲಿಬುದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದೀಸು ವಾ ಪನ ತಂ ಪದೇಸಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತೇಸುಪಿ ಸೇನಾಸನಂ ಪಲಿಬುದ್ಧಂ ಹೋತಿಯೇವ। ಏವಂ ಕೇನಚಿ ಪಲಿಬುದ್ಧೇ ಅನುದ್ಧರಿತ್ವಾಪಿ ಗಚ್ಛತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಆಪದಾಸೂತಿ** ಜೀವಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತರಾಯೇಸು। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಸೇನಾಸನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದುತಿಯಸೇನಾಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೬. ದುತಿಯಸೇನಾಸನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಭಿಸೀತಿ** ಮಞ್ಚಕಭಿಸಿ ವಾ ಪೀಠಕಭಿಸಿ ವಾ। ಚಿಮಿಲಿಕಾದೀನಿಪಿ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾನಿಯೇವ। **ನಿಸೀದನನ್ತಿ** ಸದಸಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಪಚ್ಚತ್ಥರಣನ್ತಿ** ಪಾವಾರೋ ಕೋಜವೋತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ತಿಣಸನ್ಥಾರೋತಿ** ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ತಿಣಾನಂ ಸನ್ಥಾರೋ । ಏಸ ನಯೋ ಪಣ್ಣಸನ್ಥಾರೇ। **ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪಠಮಪಾದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ, ದುತಿಯಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋ ನಾಮ ಸೇನಾಸನತೋ ದ್ವೇ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾ।

ಅನಾಪುಚ್ಛಂ ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ ಏತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಸತಿ ಭಿಕ್ಖು ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಸಾಮಣೇರೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಆರಾಮಿಕೋ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅಸತಿ ಯೇನ ವಿಹಾರೋ ಕಾರಿತೋ ಸೋ ವಿಹಾರಸಾಮಿಕೋ, ತಸ್ಸ ವಾ ಕುಲೇ ಯೋ ಕೋಚಿ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅಸತಿ ಚತೂಸು ಪಾಸಾಣೇಸು ಮಞ್ಚಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಞ್ಚೇ ಅವಸೇಸಮಞ್ಚಪೀಠಾನಿ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಭಿಸಿಆದಿಕಂ ದಸವಿಧಮ್ಪಿ ಸೇಯ್ಯಂ ರಾಸಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ದಾರುಭಣ್ಡಂ ಮತ್ತಿಕಾಭಣ್ಡಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ದ್ವಾರವಾತಪಾನಾನಿ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಗಮಿಯವತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸೇನಾಸನಂ ಓವಸ್ಸತಿ, ಛದನತ್ಥಞ್ಚ ತಿಣಂ ವಾ ಇಟ್ಠಕಾ ವಾ ಆನೀತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸಚೇ ಉಸ್ಸಹತಿ, ಛಾದೇತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚೇ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಯೋ ಓಕಾಸೋ ಅನೋವಸ್ಸಕೋ, ತತ್ಥ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಓವಸ್ಸತಿ, ಉಸ್ಸಹನ್ತೇನ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಘರೇ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ತೇಪಿ "ಸಙ್ಘಿಕಂ ನಾಮ ಭನ್ತೇ ಭಾರಿಯಂ, ಅಗ್ಗಿದಾಹಾದೀನಂ ಭಾಯಾಮಾ"ತಿ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇಪಿ ಪಾಸಾಣಾನಂ ಉಪರಿ ಮಞ್ಚಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಿಣೇಹಿ ಚ ಪಣ್ಣೇಹಿ ಚ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ಅಙ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅವಸಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ತತ್ಥ ಆಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಪಕಾರಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ।

೧೧೭. **ವಿಹಾರಸ್ಸ ಉಪಚಾರೇತಿ**ಆದೀಸು ವಿಹಾರಸ್ಸೂಪಚಾರೋ ನಾಮ ಪರಿವೇಣಂ। **ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾತಿ** ಪರಿವೇಣಭೋಜನಸಾಲಾ। **ಮಣ್ಡಪೋತಿ** ಪರಿವೇಣಮಣ್ಡಪೋ। **ರುಕ್ಖಮೂಲನ್ತಿ** ಪರಿವೇಣರುಕ್ಖಮೂಲಂ। ಅಯಂ ತಾವ ನಯೋ ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತೋ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ವುತ್ತೋ, ಅಥ ಖೋ ವಿಹಾರೋತಿ ಅನ್ತೋಗಬ್ಭೋ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಸಬ್ಬಪರಿಚ್ಛನ್ನಂ ಗುತ್ತಸೇನಾಸನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ವಿಹಾರಸ್ಸ ಉಪಚಾರೇತಿ** ತಸ್ಸ ಬಹಿ ಆಸನ್ನೇ ಓಕಾಸೇ। **ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾಯಂ ವಾತಿ** ಭೋಜನಸಾಲಾಯಂ ವಾ। **ಮಣ್ಡಪೇ ವಾತಿ** ಅಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ವಾಪಿ ಬಹೂನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಮಣ್ಡಪೇ। ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ। **ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ** ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಞ್ಹಿ ದಸವಿಧಂ ಸೇಯ್ಯಂ ಅನ್ತೋಗಬ್ಭಾದಿಮ್ಹಿ ಗುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಯಸ್ಮಾ ಸೇಯ್ಯಾಪಿ ಸೇನಾಸನಮ್ಪಿ ಉಪಚಿಕಾಹಿ ಪಲುಜ್ಜತಿ, ವಮ್ಮಿಕರಾಸಿಯೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಬಹಿ ಪನ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾದೀಸು ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾಮತ್ತಮೇವ ನಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಠಾನಸ್ಸ ಅಗುತ್ತತಾಯ ನ ಸೇನಾಸನಂ, ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। **ಮಞ್ಚಂ ವಾ ಪೀಠಂ ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಸಹಸಾ ಉಪಚಿಕಾಹಿ ಖಾಯಿತುಂ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ವಿಹಾರೇಪಿ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। ವಿಹಾರೂಪಚಾರೇ ಪನ ತಂ ವಿಹಾರಚಾರಿಕಂ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಾಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಸಾಮೇಸ್ಸನ್ತಿ।

೧೧೮. **ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಮಞ್ಚಪೀಠಕವಾಟಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಚೀವರವಂಸೇ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಪಚ್ಛಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಸನಕಭಿಕ್ಖುನಾಪಿ ಪುನ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ವಾ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಸಯಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ತಥೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಅನ್ತೋಕುಟ್ಟತೋ ಸೇಯ್ಯಂ ಬಹಿಕುಟ್ಟೇ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ವಸನ್ತೇನ ಗಮನಕಾಲೇ ಗಹಿತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಪಟಿಸಾಮೇತಬ್ಬಂ। ಉಪರಿಪಾಸಾದತೋ ಓರೋಪೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದೇ ವಸನ್ತಸ್ಸಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನೇಸು ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾಪಿ ಗಮನಕಾಲೇ ಪುನ ಗಹಿತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಠಪೇತಬ್ಬಂ।

ಆಪುಚ್ಛಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಏತ್ಥಾಯಂ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಾನಾಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಯಾ ತಾವ ಭೂಮಿಯಂ ದೀಘಸಾಲಾ ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಾ ವಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ವಾ ರುಕ್ಖತ್ಥಮ್ಭೇಸು, ಕತಗೇಹಂ ಉಪಚಿಕಾನಂ ಉಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಪಕ್ಕಮನ್ತೇನ ತಾವ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಕತಿಪಯಾನಿ ದಿವಸಾನಿ

ಅಜಗ್ಗಿಯಮಾನೇ ವಮ್ಮಿಕಾವ ಸನ್ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಯಂ ಪನ ಪಾಸಾಣಪಿಟ್ಠಿಯಂ ವಾ ಪಾಸಾಣತ್ಥಮ್ಭೇಸು ವಾ ಕತಸೇನಾಸನಂ ಸಿಲುಚ್ಚಯಲೇಣಂ ವಾ ಸುಧಾಲಿತ್ತಸೇನಾಸನಂ ವಾ ಯತ್ಥ ಉಪಚಿಕಾಸಙ್ಕಾ ನತ್ಥಿ, ತತೋ ಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾಪಿ ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾಪಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಆಪುಚ್ಛನಂ ಪನ ವತ್ತಂ। ಸಚೇ ತಾದಿಸೇಪಿ ಸೇನಾಸನೇ ಏಕೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಉಪಚಿಕಾ ಆರೋಹನ್ತಿ, ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಪನ ಆಗನ್ತುಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಿಕಂ ಸೇನಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಸನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನುವತ್ತನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಸೇನಾಸನಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಸತಿ, ಯಾವ ಸೋ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಾವ ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪುರಿಮಭಿಕ್ಖುಸ್ಸೇವ ಪಲಿಬೋಧೋ। ಯದಾ ಪನ ಸೋ ಸೇನಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಇಸ್ಸರಿಯೇನ ವಸತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆಗನ್ತುಕಸ್ಸೇವ ಪಲಿಬೋಧೋ। ಸಚೇ ಉಭೋಪಿ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪಲಿಬೋಧೋ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ ವುತ್ತಂ - ‘‘ಸಚೇ ದ್ವೇ ತಯೋ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಗಮನಕಾಲೇ ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ತೇಸು ಚೇ ಪಠಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ‘ಪಚ್ಛಿಮೋ ಜಗ್ಗಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ ವಟ್ಟತಿ। ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಆಭೋಗೇನ ಮುತ್ತಿ ನತ್ಥಿ। ಬಹೂ ಏಕಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಸನ್ಥರಾಪೇನ್ತಿ, ಗಮನಕಾಲೇ ಸಬ್ಬೇಹಿ ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ , ಏಕಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞತೋ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀನಿ ಆನೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ವಸಿತ್ವಾಪಿ ಗಮನಕಾಲೇ ತತ್ಥೇವ ನೇತಬ್ಬಾನಿ। ಸಚೇ ಅಞ್ಞಾವಾಸತೋ ಆನೇತ್ವಾ ವಸಮಾನಸ್ಸ ಅಞ್ಞೋ ವುಡ್ಢತರೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ನ ಪಟಿಬಾಹಿತಬ್ಬೋ, ‘ಮಯಾ ಭನ್ತೇ ಅಞ್ಞಾವಾಸತೋ ಆನೀತಂ, ಪಾಕತಿಕಂ ಕರೇಯ್ಯಾಥಾ’ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ತೇನ ‘ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತೇ ಇತರಸ್ಸ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಮಞ್ಞತ್ಥ ಹರಿತ್ವಾಪಿ ಸಙ್ಘಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ನಟ್ಠಂ ವಾ ಜಿಣ್ಣಂ ವಾ ಚೋರೇಹಿ ವಾ ಹಟಂ ಗೀವಾ ನ ಹೋತಿ, ಪುಗ್ಗಲಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಗೀವಾ ಹೋತಿ। ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪನ ಸಙ್ಘಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ನಟ್ಠಂ ಗೀವಾಯೇವ’’।

ಕೇನಚಿ ಪಲಿಬುದ್ಧಂ ಹೋತೀತಿ ವುಡ್ಢತರಭಿಕ್ಖುಇಸ್ಸರಿಯಯಕ್ಖಸೀಹವಾಳಮಿಗಕಣ್ಹಸಪ್ಪಾದೀಸು ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಸೇನಾಸನಂ ಪಲಿಬುದ್ಧಂ ಹೋತಿ। **ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಠಿತೋ ಆಪುಚ್ಛತಿ, ಕೇನಚಿ ಪಲಿಬುದ್ಧೋ ಹೋತೀತಿ** ಅಜ್ಜೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಏವಂ ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ನದೀಪಾರಂ ವಾ ಗಾಮನ್ತರಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಯತ್ಥಸ್ಸ ಗಮನಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತತ್ಥೇವ ಠಿತೋ ಕಞ್ಚಿ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಆಪುಚ್ಛತಿ, ನದೀಪೂರರಾಜಚೋರಾದೀಸು ವಾ ಕೇನಚಿ ಪಲಿಬುದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಉಪದ್ದುತೋ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ, ಏವಂಭೂತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ದುತಿಯಸೇನಾಸನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅನುಪಖಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೯. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಪಲಿಬುನ್ಧೇನ್ತೀತಿ** ಪಠಮತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಅತಿಹರಿತ್ವಾ ರುಮ್ಭಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। **ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವುಟ್ಠಾಪೇನ್ತೀತಿ** ‘‘ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆವುಸೋ ಪಾಪುಣಾತೀ’’ತಿ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ। **ಅನುಪಖಜ್ಜ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೀತಿ** ‘‘ತುಮ್ಹಾಕಂ ಭನ್ತೇ ಮಞ್ಚಟ್ಠಾನಂಯೇವ ಪಾಪುಣಾತಿ, ನ ಸಬ್ಬೋ ವಿಹಾರೋ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ದಾನಿ ಇದಂ ಠಾನಂ ಪಾಪುಣಾತೀ’’ತಿ ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದನ್ತಿಪಿ ನಿಪಜ್ಜನ್ತಿಪಿ ಸಜ್ಝಾಯಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ।

೧೨೦. **ಜಾನನ್ತಿ** ‘‘ಅನುಟ್ಠಾಪನೀಯೋ ಅಯ’’ನ್ತಿ ಜಾನನ್ತೋ; ತೇನೇವಸ್ಸ ವಿಭಙ್ಗೇ ‘‘ವುಡ್ಢೋತಿ ಜಾನಾತೀ’’ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ವುಡ್ಢೋ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ವುಡ್ಢತಾಯ ಅನುಟ್ಠಾಪನೀಯೋ , ಗಿಲಾನೋ ಗಿಲಾನತಾಯ, ಸಙ್ಘೋ ಪನ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕವಿನಯಧರಾದೀನಂ ವಾ ಗಣವಾಚಕಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಾ ಬಹೂಪಕಾರತಂ ಗುಣವಿಸಿಟ್ಠತಞ್ಚ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ ಧುವವಾಸತ್ಥಾಯ ವಿಹಾರಂ ಸಮ್ಮನ್ನಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಸ್ಸ ಸಙ್ಘೇನ ದಿನ್ನೋ, ಸೋಪಿ ಅನುಟ್ಠಾಪನೀಯೋ। ಕಾಮಞ್ಚೇತ್ಥ ಗಿಲಾನಸ್ಸಾಪಿ ಸಙ್ಘೋಯೇವ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಸೇನಾಸನಂ ದೇತಿ, ಗಿಲಾನೋ ಪನ ‘‘ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘೇನ ಅದಿನ್ನಸೇನಾಸನೋಪಿ ನ ಪೀಳೇತಬ್ಬೋ ಅನುಕಮ್ಪಿತಬ್ಬೋ’’ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ವಿಸುಂ ವುತ್ತೋ।

೧೨೧. **ಉಪಚಾರೇತಿ** ಏತ್ಥ ಮಞ್ಚಪೀಠಾನಂ ತಾವ ಮಹಲ್ಲಕೇ ವಿಹಾರೇ ಸಮನ್ತಾ ದಿಯಡ್ಢೋ ಹತ್ಥೋ ಉಪಚಾರೋ, ಖುದ್ದಕೇ ಯತೋ ಪಹೋತಿ ತತೋ ದಿಯಡ್ಢೋ ಹತ್ಥೋ, ಪಾದೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪವಿಸನ್ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸಾವತ್ಥಾಯ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಸ್ಸ ಚ ಯಾವ ದ್ವಾರೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಪಾದಧೋವನಪಾಸಾಣತೋ ಪಸ್ಸಾವಟ್ಠಾನತೋ ಚ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ, ತಾವ ದಿಯಡ್ಢಹತ್ಥವಿತ್ಥಾರೋ ಮಗ್ಗೋ ಉಪಚಾರೋ ನಾಮ। ತಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಚಸ್ಸ ವಾ ಪೀಠಸ್ಸ ವಾ ಉಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪವಿಸನ್ತಸ್ಸ ವಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಉಪಚಾರೇ ಯೋ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತುಕಾಮೋ ಸೇಯ್ಯಂ ಸನ್ಥರತಿ ವಾ ಸನ್ಥರಾಪೇತಿ ವಾ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ।

ಅಭಿನಿಸೀದತಿ ವಾ ಅಭಿನಿಪಜ್ಜತಿ ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಭಿನಿಸೀದನಮತ್ತೇನ ಅಭಿನಿಪಜ್ಜನಮತ್ತೇನೇವ ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ದ್ವೇಪಿ ಕರೋತಿ, ದ್ವೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ಉಟ್ಠಾಯುಟ್ಠಾಯ ನಿಸೀದತೋ ವಾ ನಿಪಜ್ಜತೋ ವಾ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

೧೨೨. **ಉಪಚಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಂ ಸನ್ಥರತಿ ವಾ ಸನ್ಥರಾಪೇತಿ ವಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಇತೋ ಪರೇ ಚ ‘‘ವಿಹಾರಸ್ಸ ಉಪಚಾರೇ’’ತಿಆದಿಕೇ ದುಕ್ಕಟವಾರೇಪಿ ಯಥಾ ಇಧ ಅಭಿನಿಸೀದನಮತ್ತೇ ಅಭಿನಿಪಜ್ಜನಮತ್ತೇ ಉಭಯಕರಣೇ ಪಯೋಗಭೇದೇ ಚ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಪ್ಪಭೇದೋ ವುತ್ತೋ, ಏವಂ ದುಕ್ಕಟಪ್ಪಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವರೂಪೇನ ಹಿ ವಿಸಭಾಗಪುಗ್ಗಲೇನ ಏಕವಿಹಾರೇ ವಾ ಏಕಪರಿವೇಣೇ ವಾ ವಸನ್ತೇನ ಅತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬತ್ಥೇವಸ್ಸ ನಿವಾಸೋ ವಾರಿತೋ। **ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಿಕೇತಿ** ಇಧಾಪಿ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಿಕಂ ಅತ್ತನೋ ಪುಗ್ಗಲಿಕಸದಿಸಮೇವ, ತತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೧೨೩. **ಆಪದಾಸೂತಿ** ಸಚೇ ಬಹಿ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತರಾಯೋ ಹೋತಿ, ಏವರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಯೋ ಪವಿಸತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಅನುಪಖಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ನಿಕ್ಕಡ್ಢನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೬. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಏಕೇನ ಪಯೋಗೇನ ಬಹುಕೇಪಿ ದ್ವಾರೇ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತೀ**ತಿ ಯೇ ಚತುಭೂಮಕಪಞ್ಚಭೂಮಕಾ ಪಾಸಾದಾ ಛಸತ್ತಕೋಟ್ಠಕಾನಿ ವಾ ಚತುಸ್ಸಾಲಾನಿ, ತಾದಿಸೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ಹತ್ಥೇಸು ವಾ ಗೀವಾಯ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಾ ಅಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ಏಕೇನ ಪಯೋಗೇನ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಏಕಮೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಠಪೇತ್ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ನಾನಾಪಯೋಗೇಹಿ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ದ್ವಾರಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ಹತ್ಥೇನ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ "ನಿಕ್ಖಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ನಿಕ್ಕಡ್ಢನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತೀತಿ ಏತ್ಥ "ಇಮಂ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾ"ತಿ ಆಣತ್ತಿಮತ್ತೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಸೋ ಸಕಿಂ ಆಣತ್ತೋ ಬಹುಕೇಪಿ ದ್ವಾರೇ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಏಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪನ "ಏತ್ತಕಾನಿ ದ್ವಾರಾನಿ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಹೀ"ತಿ ವಾ "ಯಾವ ಮಹಾದ್ವಾರಂ ತಾವ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಹೀ"ತಿ ವಾ ಏವಂ ನಿಯಾಮೇತ್ವಾ ಆಣತ್ತೋ ಹೋತಿ, ದ್ವಾರಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ।

ತಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖಾರನ್ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಪತ್ತಚೀವರಪರಿಸ್ಸಾವನಧಮಕರಣಮಞ್ಚಪೀಠಭಿಸಿಬಿಮ್ಬೋಹನಾದಿಭೇದಂ, ಅನ್ತಮಸೋ ರಜನಛಲ್ಲಿಮ್ಪಿ; ಯೋ ನಿಕ್ಕಡ್ಢತಿ ವಾ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಪೇತಿ ವಾ; ತಸ್ಸ ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಾನಿ । ಗಾಳ್ಹಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತೇಸು ಪನ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ।

೧೨೭. **ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಿಕೇ**ತಿ ಇಧಾಪಿ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಪುಗ್ಗಲಿಕಂ ಅತ್ತನೋ ಪುಗ್ಗಲಿಕಸದಿಸಮೇವ। ಯಥಾ ಚ ಇಧ; ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ಯತ್ರ ಪನ ವಿಸೇಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತತ್ರ ವಕ್ಖಾಮ।

೧೨೮. **ಅಲಜ್ಜಿಂ ನಿಕ್ಕಡ್ಢತಿ ವಾ**ತಿಆದೀಸು ಭಣ್ಡನಕಾರಕಕಲಹಕಾರಕಮೇವ ಸಕಲಸಙ್ಘಾರಾಮತೋ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತುಂ ಲಭತಿ, ಸೋ ಹಿ ಪಕ್ಖಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಮ್ಪಿ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ। ಅಲಜ್ಜೀಆದಯೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನತೋಯೇವ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತಬ್ಬಾ, ಸಕಲಸಙ್ಘಾರಾಮತೋ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಯಂ ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ನಿಕ್ಕಡ್ಢನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ವೇಹಾಸಕುಟಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೯. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಉಪರಿವೇಹಾಸಕುಟಿಯಾ**ತಿ ಉಪರಿ ಅಚ್ಛನ್ನತಲಾಯ ದ್ವಿಭೂಮಿಕಕುಟಿಯಾ ವಾ ತಿಭೂಮಿಕಾದಿಕುಟಿಯಾ ವಾ। **ಮಞ್ಚಂ ಸಹಸಾ ಅಭಿನಿಸೀದೀ**ತಿ ಮಞ್ಚಂ ಸಹಸಾ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ವಾ ಏತಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ; ಮಞ್ಚೇ ನಿಸೀದೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಭೀ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಪದಸೋಭನತ್ಥಂ ಉಪಸಗ್ಗಮತ್ತಮೇವ। **ನಿಪ್ಪತಿತ್ವಾ**ತಿ ನಿಪತಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ವಾ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಉಪರಿ ಆಣೀಪಿ ನ ದಿನ್ನಾ, ತಸ್ಮಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ। **ವಿಸ್ಸರಮಕಾಸೀ**ತಿ ವಿರೂಪಂ ಆತುರಸ್ಸರಮಕಾಸಿ।

೧೩೦. **ವೇಹಾಸಕುಟಿ ನಾಮ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಸೀಸಘಟ್ಟಾ**ತಿ ಯಾ ಪಮಾಣಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸಬ್ಬಹೇಟ್ಠಿಮಾಹಿ ತುಲಾಹಿ ಸೀಸಂ ನ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಏತೇನ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ ವೇಹಾಸಕುಟಿ ದಸ್ಸಿತಾ ಹೋತಿ, ನ ವೇಹಾಸಕುಟಿಲಕ್ಖಣಂ। ಯಾ ಹಿ ಕಾಚಿ ಉಪರಿ ಅಚ್ಛನ್ನತಲಾ ದ್ವಿಭೂಮಿಕಾ ಕುಟಿ ತಿಭೂಮಿಕಾದಿಕುಟಿ ವಾ "ವೇಹಾಸಕುಟೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಧ ಪನ ಅಸೀಸಘಟ್ಟಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಅಭಿನಿಸೀದನಾದೀಸು ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಯೋಗವಸೇನ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೧೩೨. **ಅವೇಹಾಸಕುಟಿಯಾ**ತಿ ಭೂಮಿಯಂ ಕತಪಣ್ಣಸಾಲಾದೀಸು ಅನಾಪತ್ತಿ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ತತ್ಥ ಪರಸ್ಸ ಪೀಳಾ ಕಾತುಂ। **ಸೀಸಘಟ್ಟಾಯಾ**ತಿ ಯಾಯಂ ಸೀಸಘಟ್ಟಾ ಹೋತಿ, ತತ್ಥಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ತತ್ಥ ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದೇ ಅನೋಣತೇನ ವಿಚರಿತುಂ, ತಸ್ಮಾ ಅಸಞ್ಚರಣಟ್ಠಾನತ್ತಾ ಪರಪೀಳಾ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ । **ಹೇಟ್ಠಾ ಅಪರಿಭೋಗಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಯಸ್ಸಾ ಹೇಟ್ಠಾ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಾದೀನಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ಅಪರಿಭೋಗಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಪದರಸಞ್ಚಿತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಯಸ್ಸಾ ಉಪರಿಮತಲಂ ದಾರುಫಲಕೇಹಿ ವಾ ಘನಸನ್ಥತಂ ಹೋತಿ, ಸುಧಾದಿಪರಿಕಮ್ಮಕತಂ ವಾ ತತ್ಥಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಪಟಾಣಿ ದಿನ್ನಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಮಞ್ಚಪೀಠಾನಂ ಪಾದಸಿಖಾಸು ಆಣೀ ದಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಯತ್ಥ ನಿಸೀದನ್ತೇಪಿ ನ ನಿಪ್ಪತನ್ತಿ, ತಾದಿಸೇ ಮಞ್ಚಪೀಠೇ ನಿಸೀದತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ತಸ್ಮಿಂ ಠಿತೋ**ತಿ ಆಹಚ್ಚಪಾದಕೇ ಮಞ್ಚೇ ವಾ ಪೀಠೇ ವಾ ಠಿತೋ ಉಪರಿ ನಾಗದನ್ತಕಾದೀಸು ಲಗ್ಗಿತಕಂ ಚೀವರಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ ವಾ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಲಗ್ಗೇತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಚ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ವೇಹಾಸಕುಟಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಮಹಲ್ಲಕವಿಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೩೫. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಯಾವ ದ್ವಾರಕೋಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವಾರಕೋಸೋ ನಾಮ ಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಕವಾಟವಿತ್ಥಾರಪ್ಪಮಾಣೋ ಓಕಾಸೋ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ "ದ್ವಾರಬಾಹತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಿಯಡ್ಢೋ ಹತ್ಥೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನ "ದ್ವಾರಸ್ಸ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಕವಾಟಪ್ಪಮಾಣ"ನ್ತಿ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ಕವಾಟಂ ನಾಮ ದಿಯಡ್ಢಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ದ್ವಿಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಹತ್ಥಮ್ಪೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸುವುತ್ತಂ। ತದೇವ ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ ಭಗವತಾಪಿ "ಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಹತ್ಥಪಾಸಾ"ತಿ ಅಯಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ। **ಅಗ್ಗಳಟ್ಠಪನಾಯಾ**ತಿ ಸಕವಾಟಕದ್ವಾರಬನ್ಧಟ್ಠಪನಾಯ; ಸಕವಾಟಕಸ್ಸ ದ್ವಾರಬನ್ಧಸ್ಸ ನಿಚ್ಚಲಭಾವತ್ಥಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ದ್ವಾರಟ್ಠಪನಾಯಾತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಹಿ ಪದಭಾಜನಂ ಇಮಮೇವತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಕವಾಟಞ್ಹಿ ಲಹುಪರಿವಟ್ಟಕಂ ವಿವರಣಕಾಲೇ ಭಿತ್ತಿಂ ಆಹನತಿ, ಪಿದಹನಕಾಲೇ ದ್ವಾರಬನ್ಧಂ। ತೇನ ಆಹನನೇನ ಭಿತ್ತಿ ಕಮ್ಪತಿ, ತತೋ ಮತ್ತಿಕಾ ಚಲತಿ, ಚಲಿತ್ವಾ ಸಿಥಿಲಾ ವಾ ಹೋತಿ ಪತತಿ ವಾ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ "ಯಾವ ದ್ವಾರಕೋಸಾ ಅಗ್ಗಳಟ್ಠಪನಾಯಾ"ತಿ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ಇದಂ ನಾಮ ಕತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ನೇವ ಮಾತಿಕಾಯಂ ನ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತಂ, ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ಪನ "ಪುನಪ್ಪುನಂ ಛಾದಾಪೇಸಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಲೇಪಾಪೇಸೀ"ತಿ ಅಧಿಕಾರತೋ ಯಾವ ದ್ವಾರಕೋಸಾ ಅಗ್ಗಳಟ್ಠಪನಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಲಿಮ್ಪಿತಬ್ಬೋ ವಾ ಲೇಪಾಪೇತಬ್ಬೋ ವಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಯಂ ಪನ ಪದಭಾಜನೇ "ಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಹತ್ಥಪಾಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ವೇಮಜ್ಝೇ ದ್ವಾರಂ ಹೋತಿ, ಉಪರಿಭಾಗೇ ಉಚ್ಚಾ ಭಿತ್ತಿ, ತಸ್ಸ ತೀಸು ದಿಸಾಸು ಸಮನ್ತಾ ಹತ್ಥಪಾಸಾ ಉಪಚಾರೋ ಹೋತಿ, ಖುದ್ದಕಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ದ್ವೀಸು ದಿಸಾಸು ಉಪಚಾರೋ ಹೋತಿ। ತತ್ರಾಪಿ ಯಂ ಭಿತ್ತಿಂ ವಿವರಿಯಮಾನಂ ಕವಾಟಂ ಆಹನತಿ, ಸಾ ಅಪರಿಪೂರಉಪಚಾರಾಪಿ ಹೋತಿ। ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಪನ ತೀಸು ದಿಸಾಸು ಸಮನ್ತಾ ಹತ್ಥಪಾಸಾ ದ್ವಾರಸ್ಸ ನಿಚ್ಚಲಭಾವತ್ಥಾಯ ಲೇಪೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ದ್ವಾರಸ್ಸ ಅಧೋಭಾಗೇಪಿ ಲೇಪೋಕಾಸೋ ಅತ್ಥಿ, ತಮ್ಪಿ ಲಿಮ್ಪಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಆಲೋಕಸನ್ಧಿಪರಿಕಮ್ಮಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಆಲೋಕಸನ್ಧೀ**ತಿ ವಾತಪಾನಕವಾಟಕಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತೇಪಿ ವಿವರಣಕಾಲೇ ವಿದತ್ಥಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅತಿರೇಕಮ್ಪಿ ಭಿತ್ತಿಪ್ಪದೇಸಂ ಪಹರನ್ತಿ। ಉಪಚಾರೋ ಪನೇತ್ಥ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಲಬ್ಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಕವಾಟವಿತ್ಥಾರಪ್ಪಮಾಣೋ ಓಕಾಸೋ ಆಲೋಕಸನ್ಧಿಪರಿಕಮ್ಮತ್ಥಾಯ ಲಿಮ್ಪಿತಬ್ಬೋ ವಾ ಲೇಪಾಪೇತಬ್ಬೋ ವಾತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಸೇತವಣ್ಣನ್ತಿಆದಿಕಂ ನ ಮಾತಿಕಾಯ ಪದಭಾಜನಂ। ಇಮಿನಾ ಹಿ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಭಾರಿಕತ್ತಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಪದಭಾಜನೇಯೇವ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಯಥಾಸುಖಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ।

ಏವಂ ಲೇಪಕಮ್ಮೇ ಯಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ ಛದನೇ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ದ್ವತ್ತಿಚ್ಛದನಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ದ್ವತ್ತಿಚ್ಛದನಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯ**ನ್ತಿ ಛದನಸ್ಸ ದ್ವತ್ತಿಪರಿಯಾಯಂ; ಪರಿಯಾಯೋ ವುಚ್ಚತಿ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ, ಪರಿಕ್ಖೇಪದ್ವಯಂ ವಾ ಪರಿಕ್ಖೇಪತ್ತಯಂ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪಹರಿತೇ ಠಿತೇನಾ**ತಿ ಅಹರಿತೇ ಠಿತೇನ। **ಹರಿತ**ನ್ತಿ ಚೇತ್ಥ ಸತ್ತಧಞ್ಞಭೇದಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಣಂ ಮುಗ್ಗಮಾಸತಿಲಕುಲತ್ಥಅಲಾಬುಕುಮ್ಭಣ್ಡಾದಿಭೇದಞ್ಚ ಅಪರಣ್ಣಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತೇನೇವಾಹ - "ಹರಿತಂ ನಾಮ ಪುಬ್ಬಣ್ಣಂ ಅಪರಣ್ಣ"ನ್ತಿ।

ಸಚೇ ಹರಿತೇ ಠಿತೋ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಯಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಖೇತ್ತೇ ವುತ್ತಂ ಬೀಜಂ ನ ತಾವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ವಸ್ಸೇ ವಾ ಪನ ಪತಿತೇ ಸಮ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತಮ್ಪಿ ಹರಿತಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏವರೂಪೇ ಖೇತ್ತೇಪಿ ಠಿತೇನ ನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ, ಅಹರಿತೇಯೇವ ಠಿತೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ತತ್ರಾಪಿ ಅಯಂ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ, ಪಿಟ್ಠಿವಂಸಸ್ಸ ವಾ ಕೂಟಾಗಾರಕಣ್ಣಿಕಾಯ ವಾ ಉಪರಿ ಥುಪಿಕಾಯ ವಾ ಪಸ್ಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಛದನಮುಖವಟ್ಟಿಅನ್ತೇನ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಠಿತಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಠಿತೋ, ತಂ ಉಪರಿ ನಿಸಿನ್ನಕಂ ಪಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಅಹರಿತೇಪಿ ಠತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ವಿಹಾರಸ್ಸ ಹಿ ಪತನ್ತಸ್ಸ ಅಯಂ ಪತನೋಕಾಸೋತಿ।

೧೩೬. **ಮಗ್ಗೇನ ಛಾದೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಮಗ್ಗೇನ ಛಾದನಂ ನಾಮ ಅಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಜುಕಮೇವ ಛಾದನಂ; ತಂ ಇಟ್ಠಕಸಿಲಾಸುಧಾಹಿ ಲಬ್ಭತಿ। **ದ್ವೇ ಮಗ್ಗೇ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ**ತಿ ದ್ವೇ ಮಗ್ಗಾ ಸಚೇ ದುಚ್ಛನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಪನೇತ್ವಾಪಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಛಾದೇತುಂ ಲಬ್ಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಇಚ್ಛತಿ; ತಥಾ ದ್ವೇ ಮಗ್ಗೇ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತತಿಯಂಮಗ್ಗಂ "ಇದಾನಿ ಏವಂ ಛಾದೇಹೀ"ತಿ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। **ಪರಿಯಾಯೇನಾ**ತಿ ಪರಿಕ್ಖೇಪೇನ। ಏವಂಛದನಂ ಪನ ತಿಣಪಣ್ಣೇಹಿ ಲಬ್ಭತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಧಾಪಿ ಯಥಾ ಇಚ್ಛತಿ ತಥಾ ದ್ವೇ ಪರಿಯಾಯೇ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ "ಇದಾನಿ ಏವಂ ಛಾದೇಹೀ"ತಿ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನ ಪಕ್ಕಮತಿ, ತುಣ್ಹೀಭೂತೇನ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಚೇತಂ ಛದನಂ ಛದನೂಪರಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಉಪರೂಪರಿಚ್ಛನ್ನೋ ಹಿ ವಿಹಾರೋ ಚಿರಂ ಅನೋವಸ್ಸಕೋ ಹೋತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಏವಂ ಛಾದೇನ್ತಿ। **ತತೋ ಚೇ ಉತ್ತರಿ**ನ್ತಿ ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ವಾ ಪರಿಯಾಯಾನಂ ವಾ ಉಪರಿ ಚತುತ್ಥೇ ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಪರಿಯಾಯೇ ವಾ।

೧೩೭. **ಕರಳೇ ಕರಳೇ**ತಿ ತಿಣಮುಟ್ಠಿಯಂ ತಿಣಮುಟ್ಠಿಯಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಮಹಲ್ಲಕವಿಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಸಪ್ಪಾಣಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೪೦. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಜಾನಂ ಸಪ್ಪಾಣಕನ್ತಿ** ಸಪ್ಪಾಣಕಂ ಏತನ್ತಿ ಯಥಾ ತಥಾ ವಾ ಜಾನನ್ತೋ। **ಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯ ವಾ ಸಿಞ್ಚಾಪೇಯ್ಯ ವಾತಿ** ತೇನ ಉದಕೇನ ಸಯಂ ವಾ ಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಸಿಞ್ಚಾಪೇಯ್ಯ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ "ಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯಾತಿ ಸಯಂ ಸಿಞ್ಚತೀ"ತಿ ಈದಿಸಾನಂ ವಚನಾನಂ ಅತ್ಥೋ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತತ್ಥ ಧಾರಂ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸಿಞ್ಚನ್ತಸ್ಸ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉದಕಘಟೇ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬಭಾಜನೇಸು। ಧಾರಂ ವಿಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ । ಮಾತಿಕಂ ಸಮ್ಮುಖಿಂ ಕರೋತಿ, ದಿವಸಮ್ಪಿ ಸನ್ದತು, ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತೋ ಅಞ್ಞತೋ ನೇತಿ, ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ। ಸಕಟಭಾರಮತ್ತಞ್ಚೇಪಿ ತಿಣಂ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಉದಕೇ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಏಕೇಕಂ ತಿಣಂ ವಾ ಪಣ್ಣಂ ವಾ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ। ಮತ್ತಿಕಾಯಪಿ ಅಞ್ಞೇಸುಪಿ ಕಟ್ಠಗೋಮಯಾದೀಸು ಏಸೇವ ನಯೋ। ಇದಂ ಪನ ಮಹಾಉದಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ನ ವುತ್ತಂ, ಯಂ ತಿಣೇ ವಾ ಮತ್ತಿಕಾಯ ವಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾಯ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಆವಿಲಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಯತ್ಥ ಪಾಣಕಾ ಮರನ್ತಿ, ತಾದಿಸಂ ಉದಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸಪ್ಪಾಣಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸಮಂ।

ಸಮತ್ತೋ ವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೇನ ಸೇನಾಸನವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ಓವಾದವಗ್ಗೋ

೧. ಓವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೪೧-೧೪೪. ಭಿಕ್ಖುನಿವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಲಾಭಿನೋ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಏತ್ಥ ನ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ದೇನ್ತಿ, ನ ದಾಪೇನ್ತಿ, ಮಹಾಕುಲೇಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಪನ ಕುಲಧೀತರೋ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಾನಂ ಞಾತಿಮನುಸ್ಸಾನಂ "ಕುತೋ ಅಯ್ಯೇ ಓವಾದಂ ಉದ್ದೇಸಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ಲಭಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಾನಂ "ಅಸುಕೋ ಚ ಅಸುಕೋ ಚ ಥೇರೋ ಓವದತೀ"ತಿ ಅಸೀತಿಮಹಾಸಾವಕೇ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಕಥಾನುಸಾರೇನ ತೇಸಂ ಸೀಲಸುತಾಚಾರಜಾತಿಗೋತ್ತಾದಿಭೇದಂ ವಿಜ್ಜಮಾನಗುಣಂ ಕಥಯನ್ತಿ। ಏವರೂಪಾ ಹಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಗುಣಾ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ತತೋ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಥೇರಾನಂ ಚೀವರಾದಿಭೇದಂ ಮಹನ್ತಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಂ ಅಭಿಹರಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಲಾಭಿನೋ ಹೋನ್ತಿ ಚೀವರ...ಪೇ॰... ಪರಿಕ್ಖಾರಾನ"ನ್ತಿ।

ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾತಿ ತೇಸಂ ಕಿರ ಸನ್ತಿಕೇ ತಾಸು ಏಕಾ ಭಿಕ್ಖುನೀಪಿ ನ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಲಾಭತಣ್ಹಾಯ ಪನ ಆಕಡ್ಢಿಯಮಾನಹದಯಾ ತಾಸಂ ಉಪಸ್ಸಯಂ ಅಗಮಂಸು। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ - "ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ"ತಿ। ತಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚಲಚಿತ್ತತಾಯ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಅಕಂಸುಯೇವ । ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅಥ ಖೋ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ...ಪೇ॰... ನಿಸೀದಿಂಸೂ"ತಿ। **ತಿರಚ್ಛಾನಕಥನ್ತಿ** ಸಗ್ಗಮಗ್ಗಗಮನೇಪಿ ತಿರಚ್ಛಾನಭೂತಂ ರಾಜಕಥಾದಿಮನೇಕವಿಧಂ ನಿರತ್ಥಕಕಥಂ। **ಇದ್ಧೋತಿ** ಸಮಿದ್ಧೋ, ಸಹಿತತ್ಥೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ಬಹುರಸೋ ಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧಸಂಯುತ್ತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೧೪೫-೧೪೭. **ಅನುಜಾನಾಮಿ ಭಿಕ್ಖವೇತಿ** ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ "ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ಭಿಕ್ಖವೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತ್ಥಾ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ಅದಿಟ್ಠಸಚ್ಚತ್ತಾ ತಥಾಗತೇ ಆಘಾತಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅಪಾಯುಪಗಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಮಾ ನೇಸಂ ತಂ ಅಪಾಯುಪಗತಂ ಪರಿಹರನ್ತೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞೇನೇವ ಉಪಾಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದತೋ ಪರಿಬಾಹಿರೇ ಕತ್ತುಕಾಮೋ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಸಮ್ಮುತಿಂ ಅನುಜಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಇಧ ಪರಿಬಾಹಿರೇ ಕತ್ತುಕಾಮತಾಯ ಅನುಜಾನಿತ್ವಾ ಪರತೋ ಕರೋನ್ತೋವ **"ಅನುಜಾನಾಮಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಅಟ್ಠಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ಇಮಾನಿ ಹಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಾನಿ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾನಂ ಸುಪಿನನ್ತೇನಪಿ ನ ಭೂತಪುಬ್ಬಾನೀತಿ।

ತತ್ಥ ಸೀಲಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಸೀಲವಾ**। ಇದಾನಿ ಯಞ್ಚ ತಂ ಸೀಲಂ, ಯಥಾ ಚ ತಂ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೋವ ಸಂವರೋ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೋ। ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೇನ ಸಂವುತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ **ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ**।

ವಿಹರತೀತಿ ವತ್ತತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ವಿಭಙ್ಗೇ -

"ಪಾತಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿ ಸೀಲಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಆದಿ ಚರಣಂ ಸಂಯಮೋ ಸಂವರೋ ಮೋಕ್ಖಂ ಪಮೋಕ್ಖಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ; ಸಂವರೋತಿ ಕಾಯಿಕೋ ಅವೀತಿಕ್ಕಮೋ ವಾಚಸಿಕೋ ಅವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕೋ ಅವೀತಿಕ್ಕಮೋ। ಸಂವುತೋತಿ ಇಮಿನಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೇನ ಉಪೇತೋ ಹೋತಿ ಸಮುಪೇತೋ ಉಪಗತೋ ಸಮುಪಗತೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಸಮುಪಪನ್ನೋ ಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ,

ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ 'ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತೋ'ತಿ। ವಿಹರತೀತಿ ಇರಿಯತಿ ವತ್ತತಿ ಪಾಲೇತಿ ಯಪೇತಿ ಯಾಪೇತಿ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ 'ವಿಹರತೀ'"ತಿ (ವಿಭ॰ ೫೧೧-೫೧೨)।

ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಪಟಿಸೇಧಕೇನ ನ ವೇಳುದಾನಾದಿನಾ ಆಚಾರೇನ, ವೇಸಿಯಾದಿಅಗೋಚರಂ ಪಹಾಯ ಸದ್ಧಾಸಮ್ಪನ್ನಕುಲಾದಿನಾ ಚ ಗೋಚರೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ**ತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವೀ, ತಾನಿ ವಜ್ಜಾನಿ ಭಯತೋ ದಸ್ಸನಸೀಲೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸೂ**ತಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾದಿಭಾವೇನ ತಿಧಾ ಠಿತೇಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ತಂ ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಮಾದಾಯ ಸಮ್ಮಾ ಆದಾಯ ಸಾಧುಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅವಿಜಹನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಯೋ ಇಚ್ಛತಿ, ತೇನ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗತೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಬಹು ಸುತಮಸ್ಸಾತಿ **ಬಹುಸ್ಸುತೋ**। ಸುತಂ ಧಾರೇತೀತಿ **ಸುತಧರೋ;** ಯದಸ್ಸ ತಂ ಬಹು ಸುತಂ ನಾಮ, ತಂ ನ ಸುತಮತ್ತಮೇವ; ಅಥ ಖೋ ನಂ ಧಾರೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮಞ್ಜೂಸಾಯಂ ವಿಯ ರತನಂ ಸುತಂ ಸನ್ನಿಚಿತಮಸ್ಮಿನ್ತಿ **ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ**। ಏತೇನ ಯಂ ಸೋ ಸುತಂ ಧಾರೇತಿ, ತಸ್ಸ ಮಞ್ಜೂಸಾಯ ಗೋಪೇತ್ವಾ ಸನ್ನಿಚಿತರತನಸ್ಸೇವ ಚಿರಕಾಲೇನಾಪಿ ಅವಿನಾಸನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇದಾನಿ ತಂ ಸುತಂ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ, ತಂ ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇದಂ ಪನೇತ್ಥ ನಿಗಮನಂ - ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತೋ। ಧಾತಾ, ತಸ್ಮಾ ಸುತಧರೋ। ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ; ತಸ್ಮಾ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ। ತತ್ಥ **ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ**ತಿ ವಾಚಾಯ ಪಗುಣಾ ಕತಾ। **ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ**ತಿ ಮನಸಾ ಅನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ಆವಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ದೀಪಸಹಸ್ಸೇನ ಓಭಾಸಿತಾ ವಿಯ ಹೋನ್ತಿ। **ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ**ತಿ ಅತ್ಥತೋ ಚ ಕಾರಣತೋ ಚ ಪಞ್ಞಾಯ ಸುಟ್ಠು ಪಟಿವಿದ್ಧಾ ಸುಪಚ್ಚಕ್ಖಕತಾ ಹೋನ್ತಿ।

ಅಯಂ ಪನ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ನಾಮ ತಿವಿಧೋ ಹೋತಿ - ನಿಸ್ಸಯಮುಚ್ಚನಕೋ, ಪರಿಸುಪಟ್ಠಾಪಕೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೋತಿ। ತತ್ಥ **ನಿಸ್ಸಯಮುಚ್ಚನಕೇನ** ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಪಞ್ಚವಸ್ಸೇನ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ದ್ವೇ ಮಾತಿಕಾ ಪಗುಣಾ ವಾಚುಗ್ಗತಾ ಕಾತಬ್ಬಾ ಪಕ್ಖದಿವಸೇಸು ಧಮ್ಮಸಾವನತ್ಥಾಯ ಸುತ್ತನ್ತತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಭಾಣವಾರಾ, ಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ ಪರಿಕಥನತ್ಥಾಯ ಅನ್ಧಕವಿನ್ದಮಹಾರಾಹುಲೋವಾದಅಮ್ಬಟ್ಠಸದಿಸೋ ಏಕೋ ಕಥಾಮಗ್ಗೋ, ಸಙ್ಘಭತ್ತಮಙ್ಗಲಾಮಙ್ಗಲೇಸು ಅನುಮೋದನತ್ಥಾಯ ತಿಸ್ಸೋ ಅನುಮೋದನಾ, ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾದಿಜಾನನತ್ಥಂ ಕಮ್ಮಾಕಮ್ಮವಿನಿಚ್ಛಯೋ , ಸಮಣಧಮ್ಮಕರಣತ್ಥಂ ಸಮಾಧಿವಸೇನ ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ವಾ ಅರಹತ್ತಪರಿಯೋಸಾನಮೇಕಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ, ಏತ್ತಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಹಿ ಅಯಂ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಚಾತುದ್ದಿಸೋ, ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಅತ್ತನೋ ಇಸ್ಸರಿಯೇನ ವಸಿತುಂ ಲಭತಿ।

ಪರಿಸುಪಟ್ಠಾಪಕೇನ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ದಸವಸ್ಸೇನ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಪರಿಸಂ ಅಭಿವಿನಯೇ ವಿನೇತುಂ ದ್ವೇ ವಿಭಙ್ಗಾ ಪಗುಣಾ ವಾಚುಗ್ಗತಾ ಕಾತಬ್ಬಾ, ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ತೀಹಿ ಜನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿವತ್ತನಕ್ಖಮಾ ಕಾತಬ್ಬಾ, ಕಮ್ಮಾಕಮ್ಮಞ್ಚ ಖನ್ಧಕವತ್ತಞ್ಚ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪರಿಸಾಯ ಪನ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ವಿನಯನತ್ಥಂ ಸಚೇ ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕೋ ಹೋತಿ ಮೂಲಪಣ್ಣಾಸಕೋ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ದೀಘಭಾಣಕೇನ ಮಹಾವಗ್ಗೋ, ಸಂಯುತ್ತಭಾಣಕೇನ ಹೇಟ್ಠಿಮಾ ವಾ ತಯೋ ವಗ್ಗಾ ಮಹಾವಗ್ಗೋ ವಾ, ಅಙ್ಗುತ್ತರಭಾಣಕೇನ ಹೇಟ್ಠಾ ವಾ ಉಪರಿ ವಾ ಉಪಡ್ಢನಿಕಾಯೋ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ತಿಕನಿಪಾತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹೇಟ್ಠಾ ಉಗ್ಗಹೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ "ಏಕಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೇನ ಚತುಕ್ಕನಿಪಾತಂ ವಾ ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತಂ ವಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಜಾತಕಭಾಣಕೇನ ಸಾಟ್ಠಕಥಂ ಜಾತಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತತೋ ಓರಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಧಮ್ಮಪದಮ್ಪಿ ಸಹ ವತ್ಥುನಾ ಉಗ್ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ತತೋ ತತೋ ಸಮುಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ ಮೂಲಪಣ್ಣಾಸಕಮತ್ತಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ವಟ್ಟತೀತಿ? "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಇತರಾಸು ವಿಚಾರಣಾಯೇವ ನತ್ಥಿ। ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಸಾಟ್ಠಕಥಮ್ಪಿ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಞ್ಚ ಪಗುಣಂ, ಸುತ್ತನ್ತೇ ಚ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋ ಗನ್ಥೋ ನತ್ಥಿ, ಪರಿಸಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಯೇನ ಪನ ಸುತ್ತನ್ತತೋ ವಿನಯತೋ ಚ ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣೋ ಗನ್ಥೋ ಉಗ್ಗಹಿತೋ, ಅಯಂ ಪರಿಸುಪಟ್ಠಾಪಕೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಯೇನಕಾಮಙ್ಗಮೋ, ಪರಿಸಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತುಂ ಲಭತಿ।

ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೇನ ಪನ ಸಾಟ್ಠಕಥಾನಿ ತೀಣಿ ಪಿಟಕಾನಿ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾನಿ, ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಚತೂಸು ನಿಕಾಯೇಸು ಏಕಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಪಗುಣಾ ಕಾತಬ್ಬಾ, ಏಕನಿಕಾಯೇನ ಹಿ ಸೇಸನಿಕಾಯೇಸುಪಿ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ। ಸತ್ತಸು ಪಕರಣೇಸು ಚತುಪ್ಪಕರಣಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಪಗುಣಾ ಕಾತಬ್ಬಾ, ತತ್ಥ ಲದ್ಧನಯೇನ ಹಿ ಸೇಸಪಕರಣೇಸು ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ। ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಪನ ನಾನತ್ಥಂ ನಾನಾಕಾರಣಂ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಪಗುಣಂ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ। ಏತ್ತಾವತಾ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ।

ಉಭಯಾನಿ ಖೋ ಪನಸ್ಸಾತಿಆದಿ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಸಕಲೇ ನವಙ್ಗೇಪಿ ಬಾಹುಸ್ಸಚ್ಚೇ ಸತಿ ಸಾಟ್ಠಕಥಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ವಿನಾ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ವಿಸುಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ವಿತ್ಥಾರೇನಾ**ತಿ ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗೇನ ಸದ್ಧಿಂ। **ಸ್ವಾಗತಾನೀ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಆಗತಾನಿ। ಯಥಾ ಆಗತಾನಿ ಪನ ಸ್ವಾಗತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಸುವಿಭತ್ತಾನೀ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸುವಿಭತ್ತಾನೀ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ವಿಭತ್ತಾನಿ ಪದಪಚ್ಚಾಭಟ್ಠಸಙ್ಕರದೋಸವಿರಹಿತಾನಿ। **ಸುಪ್ಪವತ್ತೀನೀ**ತಿ ಪಗುಣಾನಿ ವಾಚುಗ್ಗತಾನಿ। **ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತಾನಿ ಸುತ್ತಸೋ**ತಿ ಖನ್ಧಕಪರಿವಾರತೋ ಆಹರಿತಬ್ಬಸುತ್ತವಸೇನ ಸುಟ್ಠು ವಿನಿಚ್ಛಿತಾನಿ। **ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ**ತಿ ಅಕ್ಖರಪದಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಚ ಸುವಿನಿಚ್ಛಿತಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅವಿಪರೀತಕ್ಖರಾನಿ। ಏತೇನ ಅಟ್ಠಕಥಾ ದೀಪಿತಾ, ಅಟ್ಠಕಥಾತೋ ಹಿ ಏಸ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಹೋತೀತಿ।

ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋತಿ ಸಿಥಿಲಧನಿತಾದೀನಂ ಯಥಾವಿಧಾನವಚನೇನ ಪರಿಮಣ್ಡಲಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾಯ ಪೋರಿಯಾ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಾಯ ಅನೇಲಗಳಾಯ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಿಯಾ। **ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋತಿ** ಮಧುರಸ್ಸರೋ, ಮಾತುಗಾಮೋ ಹಿ ಸರಸಮ್ಪತ್ತಿರತೋ, ತಸ್ಮಾ ಪರಿಮಣ್ಡಲಪದಬ್ಯಞ್ಜನಮ್ಪಿ ವಚನಂ ಸರಸಮ್ಪತ್ತಿರಹಿತಂ ಹೀಳೇತಿ। **ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋತಿ** ಸಬ್ಬಾಸಂ ಪಿಯೋ ನಾಮ ದುಲ್ಲಭೋ, ಬಹುತರಾನಂ ಪನ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸೀಲಾಚಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನವಡ್ಢನಕೋ। **ಪಟಿಬಲೋ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತುನ್ತಿ** ಸುತ್ತಞ್ಚ ಕಾರಣಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಟ್ಟಭಯೇನ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತುಂ ತಾದಿಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಹೋತಿ। **ಕಾಸಾಯವತ್ಥವಸನಾಯಾತಿ** ಕಾಸಾಯವತ್ಥನಿವತ್ಥಾಯ। **ಗರುಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ವಾ ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಸಾಮಣೇರೀಸು ಮೇಥುನಧಮ್ಮಂ ವಾ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನಪುಬ್ಬೋ ಹೋತಿ। ಮಾತುಗಾಮೋ ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಮನುಸ್ಸರನ್ತೋ ಸಂವರೇ ಠಿತಸ್ಸಾಪಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಗಾರವಂ ನ ಕರೋತಿ। ಅಥ ವಾ ತಸ್ಮಿಯೇವ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ। **ವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ವಾತಿ** ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ತತೋ ಅತಿರೇಕವಸ್ಸೋ ವಾ। ಏವರೂಪೋ ಹಿ ವಿಸಭಾಗೇಹಿ ವತ್ಥೂಹಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸಮಾಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ದಹರೋ ವಿಯ ಸಹಸಾ ಸೀಲವಿನಾಸಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಅತ್ತನೋ ವಯಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಅಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಛನ್ದರಾಗಂ ವಿನೇತುಂ ಪಟಿಬಲೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅತಿರೇಕವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ವಾ"ತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ "ಸೀಲವಾ"ತಿಆದಿ ಏಕಮಙ್ಗಂ, "ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿ ದುತಿಯಂ, "ಉಭಯಾನಿ ಖೋ ಪನಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿ ತತಿಯಂ, "ಕಲ್ಯಾಣವಾಚೋ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ"ತಿ ಚತುತ್ಥಂ, "ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ ಮನಾಪೋ"ತಿ ಪಞ್ಚಮಂ, "ಪಟಿಬಲೋ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತು"ನ್ತಿ ಛಟ್ಠಂ, "ನ ಖೋ ಪನೇತ"ನ್ತಿಆದಿ ಸತ್ತಮಂ, "ವೀಸತಿವಸ್ಸೋ"ತಿಆದಿ ಅಟ್ಠಮನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೪೮. **ಇತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನಾತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವುತ್ತೇನೇವ। **ಗರುಧಮ್ಮೇಹೀತಿ** ಗರುಕೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ತೇ ಹಿ ಗಾರವಂ ಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಗರುಧಮ್ಮಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯಾತಿ** ಏತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ, ಯೋ ಗರುಧಮ್ಮೇನ ಓವದತಿ, ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ಪನ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ।

೧೪೯. **ಪರಿವೇಣಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾತಿ** ಸಚೇ ಪಾತೋ ಅಸಮ್ಮಟ್ಠಂ ಸಮ್ಮಟ್ಠಮ್ಪಿ ವಾ ಪುನ ತಿಣಪಣ್ಣಾದೀಹಿ ಉಕ್ಲಾಪಂ ಪಾದಪ್ಪಹಾರೇಹಿ ಚ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಲಿಕಂ ಜಾತಂ, ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಅಸಮ್ಮಟ್ಠಞ್ಹಿ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯ್ಯೋ ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಿತಕೇ ದಹರಭಿಕ್ಖೂಪಿ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ನ ಯೋಜೇತಿ, ಧಮ್ಮಂಯೇವ ಕಥೇತೀ"ತಿ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅಸೋತುಕಾಮಾ ವಿಯ ಭವೇಯ್ಯುಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಪರಿವೇಣಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ"ತಿ। ಅನ್ತೋಗಾಮತೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಯೋ ಪಿಪಾಸಿತಾ ಚ ಕಿಲನ್ತಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ತಾ ಪಾನೀಯಞ್ಚ ಹತ್ಥಪಾದಮುಖಸೀತಲಕರಣಞ್ಚ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಅಸತಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಅಗಾರವಂ ಜನೇತ್ವಾ ಅಸೋತುಕಾಮಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ । ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ"**ತಿ।

ಆಸನನ್ತಿ ನೀಚಪೀಠಕಫಲಕತಟ್ಟಿಕಕಟಸಾರಕಾದಿಭೇದಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಸಾಖಾಭಙ್ಗಮ್ಪಿ "ಇದಂ ತಾಸಂ ಆಸನಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಂ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ। ಧಮ್ಮದೇಸನಾಪತ್ತಿಮೋಚನತ್ಥಂ ಪನ ದುತಿಯೋ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ದುತಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ। **ನಿಸೀದಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ನ ವಿಹಾರಪಚ್ಚನ್ತೇ, ಅಥ ಖೋ ವಿಹಾರಮಜ್ಝೇ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಸ್ಸ ವಾ ಭೋಜನಸಾಲಾಯ ವಾ ದ್ವಾರೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಓಸರಣಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। **ಸಮಗ್ಗಾತ್ಥಾತಿ** ಸಬ್ಬಾ ಆಗತತ್ಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವತ್ತನ್ತೀತಿ** ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ; ಪಗುಣಾ ವಾಚುಗ್ಗತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಯ್ಯಾದೇತಬ್ಬೋತಿ** ಅಪ್ಪೇತಬ್ಬೋ। **ಓಸಾರೇತಬ್ಬೋತಿ** ಪಾಳಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ। **ವಸ್ಸಸತೂಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯಾತಿಆದಿ** ವತ್ತಬ್ಬಪಾಳಿದಸ್ಸನಂ।

ತತ್ಥ **ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮನ್ತಿ** ಮಗ್ಗಸಮ್ಪದಾನಬೀಜನಪಾನೀಯಾಪುಚ್ಛನಾದಿಕಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕವತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಅಭಿವಾದನಂ ನಾಮ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ವಾ ಬಹಿಗಾಮೇ ವಾ ಅನ್ತೋವಿಹಾರೇ ವಾ ಬಹಿವಿಹಾರೇ ವಾ ಅನ್ತರಘರೇ ವಾ ರಥಿಕಾಯ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ರಾಜುಸ್ಸಾರಣಾಯಪಿ ವತ್ತಮಾನಾಯ ದೇವೇ ವಸ್ಸಮಾನೇ ಸಕದ್ದಮಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಛತ್ತಪತ್ತಹತ್ಥಾಯಪಿ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದೀಹಿ ಅನುಬದ್ಧಾಯಪಿ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ। ಏಕಾಬದ್ಧಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಂ ಪವಿಸನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ "ವನ್ದಾಮಿ ಅಯ್ಯಾ"ತಿ ವನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ವನ್ದಿತಬ್ಬಾ। ಮಹಾಸನ್ನಿಪಾತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ವನ್ದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕಮ್ಮೇಪಿ। ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನಿಸಿನ್ನಾಯ ಪನ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುರೂಪೇ ಪದೇಸೇ ಚ ಕಾಲೇ ಚ ತಂ ತಂ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ಸಕ್ಕತ್ವಾತಿ ಯಥಾ ಕತೋ ಸುಕತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಕತ್ವಾ। **ಗರುಂಕತ್ವಾತಿ** ತತ್ಥ ಗಾರವಂ ಜನೇತ್ವಾ। **ಮಾನೇತ್ವಾತಿ** ಮನೇನ ಪಿಯಂ ಕತ್ವಾ। **ಪೂಜೇತ್ವಾತಿ** ಇಮೇಸಂಯೇವ ತಿಣ್ಣಂ ಕಿಚ್ಚಾನಂ ಕರಣೇನ ಪೂಜೇತ್ವಾ। **ಅನತಿಕ್ಕಮನೀಯೋತಿ** ನ ಅತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬೋ।

ಅಭಿಕ್ಖುಕೇ ಆವಾಸೇತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯತೋ ಅಡ್ಢಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರೇ ಓವಾದದಾಯಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ವಸನ್ತಿ, ಅಯಂ ಅಭಿಕ್ಖುಕೋ ಆವಾಸೋ ನಾಮ। ಏತ್ಥ ವಸ್ಸಂ ನ ವಸಿತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಅಭಿಕ್ಖುಕೋ ನಾಮ ಆವಾಸೋ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಓವಾದಾಯ ವಾ ಸಂವಾಸಾಯ ವಾ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೧೦೪೮)। ನ ಚ ಸಕ್ಕಾ ತತೋ ಪರಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಆಗನ್ತುಂ। ಸಚೇ ತತ್ಥ ವಸ್ಸಂ ವಸಿತುಂ ಅನಿಚ್ಛಮಾನಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಞಾತಕಾ ವಾ ಉಪಟ್ಠಾಕಾ ವಾ ಏವಂವದನ್ತಿ - "ವಸಥ, ಅಯ್ಯೇ, ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆನೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ವುತ್ತಪ್ಪಮಾಣೇ ಪದೇಸೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತುಕಾಮಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಖಾಮಣ್ಡಪೇಪಿ ಏಕರತ್ತಂ ವುತ್ಥಾ ಹೋನ್ತಿ; ನ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಹುತ್ವಾ ಗನ್ತುಕಾಮಾ। ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಸಭಿಕ್ಖುಕೋ ಆವಾಸೋ ಹೋತಿ, ಏತ್ಥ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೀಹಿ ಚ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ತೇರಸಿಯಂಯೇವ ಭಿಕ್ಖೂ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾ - "ಮಯಂ ಅಯ್ಯಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಓವಾದೇನ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಯತೋ ಪನ ಉಜುನಾ ಮಗ್ಗೇನ ಅಡ್ಢಯೋಜನೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ, ತೇನ ಪನ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೀನಂ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತರಾಯೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೀನಂ ಅತಿರೇಕಡ್ಢಯೋಜನಂ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಅಭಿಕ್ಖುಕಾವಾಸಟ್ಠಾನೇಯೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತತೋ ಗಾವುತಮತ್ತೇ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ಖೇಮಟ್ಠಾನೇ ಹೋತಿ, ತಾಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಪುನ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾ "ಅಯ್ಯಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಜುಮಗ್ಗೇ ಅನ್ತರಾಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಅತಿರೇಕಡ್ಢಯೋಜನಂ ಹೋತಿ। ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಸ್ಸಯತೋ ಗಾವುತಮತ್ತೇ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಅಯ್ಯಾನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ತತ್ಥ ಆಗತಓವಾದೇನ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ತತೋ ತಾಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ತಂ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉಪೋಸಥೋ ಕಾತಬ್ಬೋ, ತಾ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ದಿಸ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಸ್ಸಯಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಾತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತುಕಾಮಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಚಾತುದ್ದಸೇ ವಿಹಾರಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಚ "ಇಧ ಅಯ್ಯಾ ವಸ್ಸಂ ವಸಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಾ "ಆಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ತಾಹಿ "ತೇನಹಿ ಅಯ್ಯಾ ಮಯಮ್ಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಓವಾದಂ ಅನುಜೀವನ್ತಿಯೋ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಗಾಮೇ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಸಮ್ಪದಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ "ನ ಸಕ್ಕಾ ಇಧ ವಸಿತು"ನ್ತಿ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ಅಥ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಏತ್ಥ ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ? ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ವಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬಂ। "ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತುಂ ಆಗಮಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವಾ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಆಗತಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಓವಾದೇನ ವಸಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯಪಿ ನ ಕೇಚಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಚ ರಾಜಭಯಂ ವಾ ಚೋರಭಯಂ ವಾ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಅಭಿಕ್ಖುಕಾವಾಸೇ ವಸನ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿ, ವಸ್ಸಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ, ಸಾ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ। ಆಪದಾಸು ಹಿ ಅಭಿಕ್ಖುಕೇ ಆವಾಸೇ ವಸನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ಸಚೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುನ ಕೇನಚಿ ಕಾರಣೇನ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ವಸಿತಬ್ಬಮೇವ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಅನಾಪತ್ತಿ ವಸ್ಸೂಪಗತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕ್ಕನ್ತಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ವಿಬ್ಭನ್ತಾ ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ವಾ ಪಕ್ಖಸಙ್ಕನ್ತಾ ವಾ ಆಪದಾಸು ಉಮ್ಮತ್ತಿಕಾಯ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾಯಾ"ತಿ। ಪವಾರೇನ್ತಿಯಾ ಪನ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪವಾರೇತಬ್ಬಂ।

ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸನ್ತಿ ಅದ್ಧಮಾಸೇ ಅದ್ಧಮಾಸೇ। **ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಚ್ಚಾಸೀಸಿತಬ್ಬಾತಿ** ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಾ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ। **ಉಪೋಸಥಪುಚ್ಛಕನ್ತಿ** ಉಪೋಸಥಪುಚ್ಛನಂ, ತತ್ಥ ಪನ್ನರಸಿಕೇ ಉಪೋಸಥೇ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ಚಾತುದ್ದಸಿಯಂ ಚಾತುದ್ದಸಿಕೇ ತೇರಸಿಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಪೋಸಥೋ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ "ಪಕ್ಖಸ್ಸ ತೇರಸಿಯಂಯೇವ ಗನ್ತ್ವಾ 'ಅಯಂ ಉಪೋಸಥೋ ಚಾತುದ್ದಸಿಕೋ ಪನ್ನರಸಿಕೋ'ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಓವಾದತ್ಥಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ। ಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪನ ಪಟ್ಠಾಯ ಧಮ್ಮಸವನತ್ಥಾಯ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಇತಿ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ಅದತ್ವಾ ನಿರನ್ತರಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಗಮನಮೇವ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಮನ್ದಪಞ್ಞತ್ತಾ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ। ಮನ್ದಪಞ್ಞೋ ಹಿ ಮಾತುಗಾಮೋ, ತಸ್ಮಾ ನಿಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಸವನಂ ಬಹೂಪಕಾರಂ। ಏವಞ್ಚ ಸತಿ "ಯಂ ಮಯಂ ಜಾನಾಮ, ತಮೇವ ಅಯ್ಯಾ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ ಮಾನಂ ಅಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಯಿರೂಪಾಸಮಾನಾ ಸಾತ್ಥಿಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವಾ ಏವಮಕಾಸಿ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋಪಿ "ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಬ್ಬಾಯೇವ ನಿರನ್ತರಂ ವಿಹಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

> "ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಬ್ಬೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಓವಾದಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಖಿಯ್ಯನ್ತಿ ವಿಪಾಚೇನ್ತಿ 'ಜಾಯಾಯೋ ಇಮಾ ಇಮೇಸಂ, ಜಾರಿಯೋ ಇಮಾ ಇಮೇಸಂ, ಇದಾನಿಮೇ ಇಮಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿರಮಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ - 'ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಬ್ಬೇನ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೇನ ಓವಾದೋ ಗನ್ತಬ್ಬೋ, ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಚೇ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಅನುಜಾನಾಮಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಚತೂಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಓವಾದಂ ಗನ್ತು'ನ್ತಿ। ಪುನಪಿ ತಥೇವ ಉಜ್ಝಾಯಿಂಸು। ಪುನ ಭಗವಾ 'ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವಾದಂ ಗನ್ತು'"ನ್ತಿ ಆಹ।

ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೇನ ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಪೇಸೇತಬ್ಬಾ - "ಏಥಯ್ಯೇ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಂ ಯಾಚಥ, ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಅಯ್ಯಾ...ಪೇ॰... ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೧೩)। ತಾಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಆರಾಮಂ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ತತೋ ಓವಾದಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಏಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ "ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ, ಅಯ್ಯ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚತಿ, ಲಭತು ಕಿರ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ। ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ "ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಭನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚತಿ, ಲಭತು ಕಿರ ಭನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ। ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕೇನ ವತ್ತಬ್ಬೋ "ಅತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೋ ಸಮ್ಮತೋ"ತಿ। ಸಚೇ ಹೋತಿ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೋ ಸಮ್ಮತೋ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕೇನ ವತ್ತಬ್ಬೋ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೋ ಸಮ್ಮತೋ, ತಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತೂ"ತಿ।

ಸಚೇ ನ ಹೋತಿ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೋ ಸಮ್ಮತೋ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕೇನ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ಕೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉಸ್ಸಹತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತು"ನ್ತಿ। ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಉಸ್ಸಹತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತುಂ, ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಟ್ಠಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಸಮ್ಮನ್ನಿತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೋ ಸಮ್ಮತೋ, ತಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಉಪಸಙ್ಕಮತೂ"ತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಕೋಚಿ ನ ಉಸ್ಸಹತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದಿತುಂ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕೇನ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೋ ಸಮ್ಮತೋ, ಪಾಸಾದಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಸಮ್ಪಾದೇತೂ"ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಹಿ ಸಕಲಂ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹಂ ಸಾಸನಮಾರೋಚಿತಂ ಹೋತಿ। ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಾಟಿಪದೇ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಆರೋಚೇತಬ್ಬಂ। ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೇನಪಿ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪೇಸೇತಬ್ಬಾ "ಗಚ್ಛಥಯ್ಯೇ, ಪುಚ್ಛಥ 'ಕಿಂ ಅಯ್ಯ ಲಭತಿ

ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"'ನ್ತಿ। ತಾಹಿ "ಸಾಧು ಅಯ್ಯೇ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಆರಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ - "ಕಿಂ ಅಯ್ಯ ಲಭತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ। ತೇನ ವತ್ತಬ್ಬಂ - "ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೋ ಸಮ್ಮತೋ, ಪಾಸಾದಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಸಮ್ಪಾದೇತೂ"ತಿ। ತಾಹಿ "ಸಾಧು ಅಯ್ಯಾ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ಏಕತೋ ಆಗತಾನಂ ವಸೇನ ಚೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತಾಸು ಪನ ಏಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವತ್ತಬ್ಬಞ್ಚ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಞ್ಚ, ಇತರಾ ತಸ್ಸಾ ಸಹಾಯಿಕಾ।

ಸಚೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ವಾ ನ ಪೂರತಿ, ಉಭಯತೋಪಿ ವಾ ಗಣಮತ್ತಮೇವ ಪುಗ್ಗಲಮತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಏಕಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ವಾ ಬಹೂಹಿ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೇಹಿ ಓವಾದತ್ಥಾಯ ಪೇಸಿತಾ ಹೋತಿ, ತತ್ರಾಯಂ ವಚನಕ್ಕಮೋ - "ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದನ್ತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚನ್ತಿ, ಲಭನ್ತು ಕಿರ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ। "ಅಹಂ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಾಮಿ; ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚಾಮಿ, ಲಭಾಮಹಂ ಅಯ್ಯ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ।

"ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಅಯ್ಯ ಅಯ್ಯಾನಂ ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚತಿ, ಲಭತು ಕಿರ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುನೀಸಙ್ಘೋ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ। "ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅಯ್ಯ ಅಯ್ಯಾನಂ ಪಾದೇ ವನ್ದನ್ತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚನ್ತಿ, ಲಭನ್ತು ಕಿರ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ। "ಅಹಂ ಅಯ್ಯ ಅಯ್ಯಾನಂ ಪಾದೇ ವನ್ದಾಮಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚಾಮಿ, ಲಭಾಮಹಂ ಅಯ್ಯ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ।

"ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಅಯ್ಯ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚತಿ, ಲಭತು ಕಿರ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ। "ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅಯ್ಯ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದನ್ತಿ ; ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚನ್ತಿ, ಲಭನ್ತು ಕಿರ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ। "ಅಹಂ ಅಯ್ಯ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಾಮಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚಾಮಿ, ಲಭಾಮಹಂ ಅಯ್ಯ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ।

"ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಚ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅಯ್ಯಾನಂ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ ವನ್ದನ್ತಿ ವನ್ದತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚತಿ ಯಾಚನ್ತಿ ಯಾಚತಿ, ಲಭತು ಕಿರ ಲಭನ್ತು ಕಿರ ಲಭತು ಕಿರ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ।

ತೇನಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಉಪೋಸಥಕಾಲೇ ಏವಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ - "ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಭನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದನ್ತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚನ್ತಿ, ಲಭನ್ತು ಕಿರ ಭನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ। "ಭಿಕ್ಖುನೀ ಭನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚತಿ, ಲಭತು ಕಿರ ಭನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ।

"ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ಭನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚತಿ, ಲಭತು ಕಿರ ಭನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ।

"ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಚ ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ ವನ್ದನ್ತಿ ವನ್ದತಿ, ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನಞ್ಚ ಯಾಚತಿ ಯಾಚನ್ತಿ ಯಾಚತಿ, ಲಭತು ಕಿರ ಲಭನ್ತು ಕಿರ ಲಭತು ಕಿರ ಭನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ ಓವಾದೂಪಸಙ್ಕಮನ"ನ್ತಿ।

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕೇನಾಪಿ ಸಚೇ ಸಮ್ಮತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಿ, ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ತಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ, ತಂ ಭಿಕ್ಖುನೀ, ತಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತು ಉಪಸಙ್ಕಮತು ಉಪಸಙ್ಕಮತೂತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನತ್ಥಿ, ಪಾಸಾದಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ ಸಮ್ಪಾದೇತು ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತು ಸಮ್ಪಾದೇತೂತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

ಓವಾದಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೇನ ಪಾಟಿಪದೇ ಪಚ್ಚಾಹರಿತ್ವಾ ತಥೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಓವಾದಂ ಪನ ಬಾಲಗಿಲಾನಗಮಿಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೋ ಸಚೇಪಿ ಆರಞ್ಞಕೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ ನ ಲಭತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

"ಅನುಜಾನಾಮಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಠಪೇತ್ವಾ ಬಾಲಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಿಲಾನಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗಮಿಕಂ ಅವಸೇಸೇಹಿ ಓವಾದಂ ಗಹೇತು"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೧೪)।

ತತ್ಥ ಯೋ ಚಾತುದ್ದಸಿಕಪನ್ನರಸಿಕೇಸು ವಾ ಉಪೋಸಥೇಸು ಪಾಟಿಪದೇ ವಾ ಗನ್ತುಕಾಮೋ, ಸೋ ಗಮಿಕೋ ದುತಿಯಪಕ್ಖದಿವಸೇ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಅಗ್ಗಹೇತುಂ ನ ಲಭತಿ, "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓವಾದೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ಯೋ ನ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೧೪) ವುತ್ತಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿಯೇವ। ಓವಾದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚ ಉಪೋಸಥಗ್ಗೇ ಅನಾರೋಚೇತುಂ ವಾ ಪಾಟಿಪದೇ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅಪಚ್ಚಾಹರಿತುಂ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

"ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓವಾದೋ ನ ಆರೋಚೇತಬ್ಬೋ। ಯೋ ನ ಆರೋಚೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೧೫)।

ಅಪರಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ -

"ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಓವಾದೋ ನ ಪಚ್ಚಾಹರಿತಬ್ಬೋ। ಯೋ ನ ಪಚ್ಚಾಹರೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೧೫)।

ತತ್ಥ ಆರಞ್ಞಕೇನ ಪಚ್ಚಾಹರಣತ್ಥಂ ಸಙ್ಕೇತೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ – "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಞ್ಞಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಓವಾದಂ ಗಹೇತುಂ, ಸಙ್ಕೇತಞ್ಚ ಕಾತುಂ, ಅತ್ರ ಪಟಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಆರಞ್ಞಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವಸನಗಾಮೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಲಭತಿ, ತತ್ಥೇವ ಚರಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ದಿಸ್ವಾ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ನೋ ಚಸ್ಸ ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖಾ ಸುಲಭಾ ಹೋತಿ, ಸಾಮನ್ತಗಾಮೇ ಚರಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಗಾಮಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ದೂರಂ ಗನ್ತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಕೇತೋ ಕಾತಬ್ಬೋ – "ಅಹಂ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗಾಮದ್ವಾರೇ ಸಭಂ ವಾ ಮಣ್ಡಪಂ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತತ್ಥ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ । ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ತತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಅಗನ್ತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ – "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸಙ್ಕೇತಂ ನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಯಾ ನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೧೫)।

ಉಭತೋಸಙ್ಘೇ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪವಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಚಾತುದ್ದಸೇ ಅತ್ತನಾ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಪವಾರೇತಬ್ಬಂ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

"ಅನುಜಾನಾಮಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಜತನಾಯ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಅಪರಜ್ಜು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪವಾರೇತು"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೨೭)।

ಭಿಕ್ಖುನಿಖನ್ಧಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಚೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

"ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಬ್ಬೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಪವಾರೇನ್ತೋ ಕೋಲಾಹಲಮಕಾಸಿ। ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಬ್ಯತ್ತಂ ಪಟಿಬಲಂ ಸಮ್ಮನ್ನಿತುಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪವಾರೇತುಂ। ಏವಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬಾ। ಪಠಮಂ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾ, ಯಾಚಿತ್ವಾ ಬ್ಯತ್ತಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಟಿಬಲಾಯ ಸಙ್ಘೋ ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ –

"ಸುಣಾತು ಮೇ, ಅಯ್ಯೇ ಸಙ್ಘೋ, ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ, ಸಙ್ಘೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಸಮ್ಮನ್ನೇಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪವಾರೇತುಂ। ಏಸಾ ಞತ್ತಿ।

"ಸುಣಾತು ಮೇ, ಅಯ್ಯೇ ಸಙ್ಘೋ, ಸಙ್ಘೋ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಸಮ್ಮನ್ನೇಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪವಾರೇತುಂ। ಯಸ್ಸಾ ಅಯ್ಯಾಯ ಖಮತಿ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸಮ್ಮುತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪವಾರೇತುಂ, ಸಾ ತುಣ್ಹಸ್ಸ; ಯಸ್ಸಾ ನಕ್ಖಮತಿ, ಸಾ ಭಾಸೇಯ್ಯ।

"ಸಮ್ಮತಾ ಸಙ್ಘೇನ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪವಾರೇತುಂ। ಖಮತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ, ತಸ್ಮಾ ತುಣ್ಹೀ, ಏವಮೇತಂ ಧಾರಯಾಮೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೨೭)।

ತಾಯ ಸಮ್ಮತಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಂ ಆದಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ – "ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಅಯ್ಯ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪವಾರೇತಿ – ದಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾಯ ವಾ। ವದತಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಂ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಅಯ್ಯ, ತತಿಯಮ್ಪಿ ಅಯ್ಯ, ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಪಟಿಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ನ ಪೂರತಿ, "ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪವಾರೇನ್ತಿ – ದಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾಯ ವಾ, ವದತಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಪಸ್ಸನ್ತಿಯೋ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಚ, "ಅಹಂ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪವಾರೇಮಿ – ದಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾಯ ವಾ, ವದತು ಮಂ ಅಯ್ಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಪಸ್ಸನ್ತೀ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚ ಏವಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ನ ಪೂರತಿ, "ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಅಯ್ಯಾ ಅಯ್ಯೇ ಪವಾರೇತಿ – ದಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾಯ ವಾ, ವದನ್ತಯ್ಯಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಂ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚ, "ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಅಯ್ಯ ಅಯ್ಯಂ ಪವಾರೇತಿ – ದಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾಯ ವಾ, ವದತಯ್ಯೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಂ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚ ಏವಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

ಉಭಿನ್ನಂ ಅಪಾರಿಪೂರಿಯಾ "ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅಯ್ಯಾ ಅಯ್ಯೇ ಪವಾರೇನ್ತಿ – ದಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾಯ ವಾ, ವದನ್ತಯ್ಯಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಪಸ್ಸನ್ತಿಯೋ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಚ, "ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅಯ್ಯ ಅಯ್ಯಂ ಪವಾರೇನ್ತಿ – ದಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾಯ ವಾ, ವದತಯ್ಯೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಪಸ್ಸನ್ತಿಯೋ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಚ, "ಅಹಂ ಅಯ್ಯಾ ಅಯ್ಯೇ ಪವಾರೇಮಿ – ದಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾಯ ವಾ, ವದನ್ತು ಮಂ ಅಯ್ಯಾ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಪಸ್ಸನ್ತೀ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚ, "ಅಹಂ ಅಯ್ಯ ಅಯ್ಯಂ ಪವಾರೇಮಿ – ದಿಟ್ಠೇನ ವಾ ಸುತೇನ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾಯ ವಾ, ವದತು ಮಂ ಅಯ್ಯೋ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಪಸ್ಸನ್ತೀ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚ ಏವಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ।

ಮಾನತ್ತಚರಣಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪರಿಯೇಸನಾ ಚ ಯಥಾಠಾನೇಯೇವ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ನ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ ದಸಹಿ ವಾ ಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂಹಿ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ಭಿಕ್ಖು ನೇವ ಅಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬೋ, ನ ಪರಿಭಾಸಿತಬ್ಬೋ, ನ ಭಯೇನ ತಜ್ಜೇತಬ್ಬೋ। **ಓವಟೋತಿ** ಪಿಹಿತೋ ವಾರಿತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ವಚನಮೇವ **ವಚನಪಥೋ। ಅನೋವಟೋತಿ** ಅಪಿಹಿತೋ ಅವಾರಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಆಧಿಪಚ್ಚಟ್ಠಾನೇ ಜೇಟ್ಠಕಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ "ಏವಂ ಅಭಿಕ್ಕಮ, ಏವಂ ಪಟಿಕ್ಕಮ, ಏವಂ ನಿವಾಸೇಹಿ, ಏವಂ ಪಾರುಪಾಹೀ"ತಿ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ನೇವ ಭಿಕ್ಖು ಓವದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬೋ। ದೋಸಂ ಪನ ದಿಸ್ವಾ "ಪುಬ್ಬೇ ಮಹಾಥೇರಾ ನ ಏವಂ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ನಿವಾಸೇನ್ತಿ, ನ ಪಾರುಪನ್ತಿ, ಈದಿಸಂ ಕಾಸಾವಮ್ಪಿ ನ ಧಾರೇನ್ತಿ, ನ ಏವಂ ಅಕ್ಖೀನಿ ಅಞ್ಜೇನ್ತೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವಿಜ್ಜಮಾನದೋಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪನ "ಅಯಂ ವುಡ್ಢಸಮಣೀ ಏವಂ ನಿವಾಸೇತಿ, ಏವಂ ಪಾರುಪತಿ, ಮಾ ಏವಂ ನಿವಾಸೇಹಿ, ಮಾ ಏವಂ ಪಾರುಪಾಹಿ, ಮಾ ತಿಲಕಮ್ಮಪಣ್ಣಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಯಥಾಸುಖಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಓವದಿತುಂ ಅನುಸಾಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಸಮಗ್ಗಮ್ಹಯ್ಯಾತಿ ಭಣನ್ತನ್ತಿ "ಸಮಗ್ಗಾ ಅಮ್ಹ ಅಯ್ಯ" ಇತಿ ಭಣನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘಂ। **ಅಞ್ಞಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣತೀತಿ** ಅಞ್ಞಂ ಸುತ್ತನ್ತಂ ವಾ ಅಭಿಧಮ್ಮಂ ವಾ। ಸಮಗ್ಗಮ್ಹಯ್ಯಾತಿ ವಚನೇನ ಹಿ ಓವಾದಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಓವಾದಂ ಅಞ್ಞಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಓವಾದಂ ಅನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾತಿ** ಏಸೋ ಭಗಿನಿಯೋ ಓವಾದೋತಿ ಅವತ್ವಾ।

೧೫೦. **ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ**ತಿಆದೀಸು ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಸಮ್ಮುತಿಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ನವಕಾನಂ ವಸೇನ ಅಟ್ಠಾರಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ ದುತಿಯಸ್ಸ ನವಕಸ್ಸ ಅವಸಾನಪದೇ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಸೇಸೇಸು ಸತ್ತರಸ ದುಕ್ಕಟಾನಿ।

೧೫೧. **ಉದ್ದೇಸಂ ದೇನ್ತೋತಿ** ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಗರುಧಮ್ಮಾನಂ ಪಾಳಿಂ ಉದ್ದಿಸನ್ತೋ। **ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ದೇನ್ತೋತಿ** ತಸ್ಸಾಯೇವ ಪಗುಣಾಯ ಗರುಧಮ್ಮಪಾಳಿಯಾ ಅಟ್ಠಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಓಸಾರೇಹಿ ಅಯ್ಯಾತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಓಸಾರೇತೀತಿ** ಏವಂ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಅಟ್ಠಗರುಧಮ್ಮಪಾಳಿಂ ಓಸಾರೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಉದ್ದೇಸಂ ದೇನ್ತೋ, ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ದೇನ್ತೋ, ಯೋ ಚ ಓಸಾರೇಹೀತಿ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಅಟ್ಠ ಗರುಧಮ್ಮೇ ಭಣತಿ, ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅಞ್ಞಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಕಥೇತೀತಿ** ಭಿಕ್ಖುನೀ ಗರುಧಮ್ಮನಿಸ್ಸಿತಂ ವಾ ಖನ್ಧಾದಿನಿಸ್ಸಿತಂ ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ತಂ ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಥೇತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಭಣನ್ತ**ನ್ತಿ ಚತುಪರಿಸತಿಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಸುಣನ್ತಿ, ತತ್ರಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಯ ಸಾಮಣೇರಿಯಾತಿ** ಏತಾಸಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ವಾಚತೋ ಚ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಓವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಅತ್ಥಙ್ಗತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೫೩. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ** ವಾರೇನ, ಪಟಿಪಾಟಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಧಿಚೇತಸೋತಿ** ಅಧಿಚಿತ್ತವತೋ , ಸಬ್ಬಚಿತ್ತಾನಂ ಅಧಿಕೇನ ಅರಹತ್ತಫಲಚಿತ್ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಪಮಜ್ಜತೋತಿ** ನಪ್ಪಮಜ್ಜತೋ, ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಾತಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಮುನಿನೋತಿ** "ಯೋ ಮುನಾತಿ ಉಭೋ ಲೋಕೇ, ಮುನಿ ತೇನ ಪವುಚ್ಚತೀ"ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೬೯) ಏವಂ ಉಭಯಲೋಕಮುನನೇನ ವಾ, ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ, ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ವಾ ಖೀಣಾಸವೋ ಮುನಿ ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸ ಮುನಿನೋ। **ಮೋನಪಥೇಸು ಸಿಕ್ಖತೋತಿ** ಅರಹತ್ತಞಾಣಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಮೋನಸ್ಸ ಪಥೇಸು ಸತ್ತತಿಂಸಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮೇಸು ತೀಸು ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಿಕ್ಖತೋ। ಇದಞ್ಚ ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಪದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಸಿಕ್ಖತೋ ಇಮಾಯ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಮುನಿಭಾವಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಮುನಿನೋತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಸೋಕಾ ನ ಭವನ್ತಿ ತಾದಿನೋತಿ** ತಾದಿಸಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಮುನಿನೋ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಇಟ್ಠವಿಯೋಗಾದಿವತ್ಥುಕಾ ಸೋಕಾ ನ ಸನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ **ತಾದಿನೋತಿ** ತಾದಿಲಕ್ಖಣಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಮುನಿನೋ ಸೋಕಾ ನ ಭವನ್ತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। **ಉಪಸನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ರಾಗಾದೀನಂ ಉಪಸಮೇನ ಉಪಸನ್ತಸ್ಸ। **ಸದಾ ಸತೀಮತೋತಿ** ಸತಿವೇಪುಲ್ಲಪ್ಪತ್ತತ್ತಾ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಸತಿಯಾ ಅವಿರಹಿತಸ್ಸ । **ಆಕಾಸೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇತಿ** ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಸಙ್ಖಾತೇ ಆಕಾಸೇ, ನ ಕಸಿಣುಗ್ಘಾಟಿಮೇ, ನ ಪನ ರೂಪಪರಿಚ್ಛೇದೇ। **ಚಙ್ಕಮತಿಪಿ ತಿಟ್ಠತಿಪೀತಿ** ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ "ಇಮಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಮಂ 'ಏತ್ತಕಮೇವ ಅಯಂ ಜಾನಾತೀ'ತಿ ಅವಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಹನ್ದ ದಾನಿ ಏತಾಸಂ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವಂ ದಸ್ಸೇಮೀ"ತಿ ಧಮ್ಮಬಹುಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಏವರೂಪಂ ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇಸಿ - "ಆಕಾಸೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಚಙ್ಕಮತಿಪಿ...ಪೇ॰... ಅನ್ತರಧಾಯತಿಪೀ"ತಿ। ತತ್ಥ **ಅನ್ತರಧಾಯತಿಪೀತಿ** ಅನ್ತರಧಾಯತಿಪಿ ಅದಸ್ಸನಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಞ್ಞೇವ ಉದಾನಂ ಭಣತಿ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ಬಹುಂ ಬುದ್ಧವಚನ**ನ್ತಿ ಥೇರೋ ಕಿರ ಅತ್ತನೋ ಭಾತುಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ -

"ಪದುಮಂ ಯಥಾ ಕೋಕನುದಂ ಸುಗನ್ಧಂ,
ಪಾತೋ ಸಿಯಾ ಫುಲ್ಲಮವೀತಗನ್ಧಂ।
ಅಙ್ಗೀರಸಂ ಪಸ್ಸ ವಿರೋಚಮಾನಂ,
ತಪನ್ತಮಾದಿಚ್ಚಮಿವನ್ತಲಿಕ್ಖೇ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೨೩)।

ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಉದ್ದಿಸಾಪೇತ್ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಸಜ್ಝಾಯಿ। ನ ಚ ಪಗುಣಂ ಕತ್ತುಮಸಕ್ಖಿ। ತತೋ ನಂ ಥೇರೋ "ಅಭಬ್ಬೋ ತ್ವಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ"ತಿ ವಿಹಾರಾ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಪೇಸಿ, ಸೋ ರೋದಮಾನೋ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ವೇನೇಯ್ಯಸತ್ತೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವಿಹಾರಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ವಿಯ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಚೂಳಪನ್ಥಕ, ಕಸ್ಮಾ ರೋದಸೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಸುದ್ಧಂ ಪಿಲೋತಿಕಖಣ್ಡಂ ದತ್ವಾ "ಇದಂ 'ರಜೋಹರಣಂ ರಜೋಹರಣ'ನ್ತಿ ಪರಿಮಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಿವಾಸಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಏಕಮನ್ತಂ ಪರಿಮಜ್ಜಿ, ಪರಿಮಜ್ಜಿತಟ್ಠಾನಂ ಕಾಳಕಮಹೋಸಿ। ಸೋ "ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಮ್ಪಿ ನಾಮ ವತ್ಥಂ ಇಮಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಾಳಕಂ ಜಾತ"ನ್ತಿ ಸಂವೇಗಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಆರಭಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಅಧಿಚೇತಸೋ"ತಿ ಇಮಂ ಓಭಾಸಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ। ಥೇರೋ ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ಪಕತಿಯಾವ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಮಮಾಯತಿ, ಸೋ ತಂ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಗಾಥಾಯ ಮಮಾಯನಭಾವಂ ಜಾನಾಪೇತುಂ ತಂಯೇವ ಭಣತಿ। ಅಞ್ಞಞ್ಚ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ಬಹುಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ತಞ್ಞೇವ ಉದಾನಂ ಭಣತಿ, ಅಞ್ಞಞ್ಚ ಬಹುಂ ಬುದ್ಧವಚನ"ನ್ತಿ।

೧೫೮. **ಏಕತೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಪನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಓವದನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಇದಮ್ಪಿ ಚ ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಮೇವ।

ಅತ್ಥಙ್ಗತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೬೨. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಮಯಾ ಓವದತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ**ತಿಆದೀಸು ಅಟ್ಠಹಿ ಗರುಧಮ್ಮೇಹಿ ಓವದನ್ತಸ್ಸೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಧಮ್ಮೇನ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ಪನ ಓವದತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಇತೋ ಪರಮ್ಪಿ ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ "ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಯಮೇವ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ, ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತತಿಯಂ।

ಇದಂ ಪನೇತ್ಥ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ ಪಕಿಣ್ಣಕಂ - ಅಸಮ್ಮತೋ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಹಿ ಗರುಧಮ್ಮೇಹಿ ಓವದತಿ, ತೀಣಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ಅಞ್ಞೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಓವದತೋ ದ್ವೇ ದುಕ್ಕಟಾನಿ, ಏಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಕಥಂ? ಅಸಮ್ಮತಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ಉಪಸ್ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಓವದನಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಓವದನಮೂಲಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ। ಸಮ್ಮತಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಟ್ಠಹಿ ಗರುಧಮ್ಮೇಹಿ ಓವದನ್ತಸ್ಸ ಏಕಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ದ್ವೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ಕಥಂ? ಸಮ್ಮತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಓವದನಮೂಲಕಂ ಏಕಂ, ಗನ್ತ್ವಾ ಗರುಧಮ್ಮೇಹಿ ಓವದನಮೂಲಕಂ ಏಕನ್ತಿ ದ್ವೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ತಸ್ಸೇವ ಅಞ್ಞೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಓವದತೋ ಏಕಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಏಕಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ಏಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಕಥಂ? ಸಮ್ಮತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಓವದನಮೂಲಕಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಓವದನಮೂಲಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ। ದಿವಾ ಪನ ಗನ್ತ್ವಾ ಓವದತೋ ಸಮ್ಮತಸ್ಸ ಚ ಅಸಮ್ಮತಸ್ಸ ಚ ರತ್ತಿಂ ಓವದನಮೂಲಕಂ ಏಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಆಮಿಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೬೪. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ನ ಬಹುಕತಾ**ತಿ ನ ಕತಬಹುಮಾನಾ, ನ ಧಮ್ಮೇ ಬಹುಮಾನಂ ಕತ್ವಾ ಓವದನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। "**ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಂ ಅವಣ್ಣಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ**"ತಿಆದೀನಂ ಉಜ್ಝಾಪನಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸಙ್ಘೇನ ಅಸಮ್ಮತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅಸಮ್ಮತೋ ನಾಮ ಸಮ್ಮತೇನ ವಾ ಸಙ್ಘೇನ ವಾ ಭಾರಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸಮ್ಮತಂ ವಾ ಅಸಮ್ಮತಂ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಸಮ್ಮುತಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಾಮಣೇರಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ ಸಮ್ಮತೋ, ಸಮ್ಮತೇನ ವಾ ಸಙ್ಘೇನ ವಾ ಠಪಿತೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಸಾಮಣೇರೋ ಅಸಮ್ಮತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಆಮಿಸಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಚೀವರದಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೬೯. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ವಿಸಿಖಾಯಾ**ತಿ ರಥಿಕಾಯ। **ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತೀ**ತಿ ನಿಬದ್ಧಚಾರವಸೇನ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಚರತಿ। **ಸನ್ದಿಟ್ಠಾ**ತಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಮಿತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಪದತೋ ಉತ್ತಾನತ್ಥಂ, ವಿನಿಚ್ಛಯತೋ ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹಿ। ತತ್ರ ಹಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೋ, ಇಧ ಭಿಕ್ಖುನೀ, ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ। ಸೇಸಂ ತಾದಿಸಮೇವಾತಿ।

ಚೀವರದಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಚೀವರಸಿಬ್ಬನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೭೫. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಉದಾಯೀ**ತಿ ಲಾಳುದಾಯೀ। **ಪಟ್ಠೋ**ತಿ ಪಟಿಬಲೋ, ನಿಪುಣೋ ಚೇವ ಸಮತ್ಥೋ ಚಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಞ್ಞತರಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ। **ಪಟಿಭಾನಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಭಾನೇನ ಕತಚಿತ್ತಂ, ಸೋ ಕಿರ ಚೀವರಂ ರಜಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ವಿಪ್ಪಕತಮೇಥುನಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸರೂಪಮಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಮಜ್ಝೇ ಪಟಿಭಾನಚಿತ್ತಂ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ"ತಿ। **ಯಥಾಸಂಹಟ**ನ್ತಿ ಯಥಾಸಂಹರಿತಮೇವ।

೧೭೬. **ಚೀವರ**ನ್ತಿ ಯಂ ನಿವಾಸಿತುಂ ವಾ ಪಾರುಪಿತುಂ ವಾ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ, ಏವಞ್ಹಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು ವುತ್ತಂ। **ಸಯಂ ಸಿಬ್ಬತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಿಬ್ಬಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಿಚಾರೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ, ಸಿಬ್ಬನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ಆರಾಪಥೇ ಆರಾಪಥೇ**ತಿ ಸೂಚಿಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ನೀಹರಣೇ। ಸಚೇ ಪನ ಸಕಲಸೂಚಿಂ ಅನೀಹರನ್ತೋ ದೀಘಸುತ್ತಪ್ಪವೇಸನತ್ಥಂ ಸತಕ್ಖತ್ತುಮ್ಪಿ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ನೀಹರತಿ, ಏಕಮೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ಸಕಿಂ ಆಣತ್ತೋ**ತಿ ಸಕಿಂ "ಚೀವರಂ ಸಿಬ್ಬಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ। **ಬಹುಕಮ್ಪಿ ಸಿಬ್ಬತೀ**ತಿ ಸಚೇಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಸೂಚಿಕಮ್ಮಂ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಚೀವರಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಏಕಮೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಅಥ ಪನ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚೀವರೇ ಕತ್ತಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ತವ ಭಾರೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಕರೋತಿ, ಆಣತ್ತಸ್ಸ ಆರಾಪಥೇ ಆರಾಪಥೇ ಏಕಮೇಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಏಕವಾಚಾಯ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಿಪಿ। ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆಣತ್ತಿಯಂ ಪನ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ।

ಯೇಪಿ ಸಚೇ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಸು ಅತ್ತನೋ ಞಾತಿಕಾನಂ ಚೀವರಂ ಸಿಬ್ಬನ್ತೇಸು ತೇಸಂ ನಿಸ್ಸಿತಕಾ "ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯವತ್ತಂ ವಾ ಕಥಿನವತ್ತಂ ವಾ ಕರೋಮಾ"ತಿ ಸಿಬ್ಬನ್ತಿ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಆರಾಪಥಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾ ಅತ್ತನೋ ಞಾತಿಕಾನಂ ಚೀವರಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಹಿ ಸಿಬ್ಬಾಪೇನ್ತಿ, ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಅತ್ತನೋ ಞಾತಿಕಾನಂ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಸಿಬ್ಬಾಪೇನ್ತಿ, ತತ್ರಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಮ್ಪಿ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಮ್ಪಿ ಞಾತಿಕಾಯ ಚೀವರಂ ಹೋತಿ, ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾ ಪನ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಸಿಬ್ಬಾಪೇನ್ತಿ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಅಞ್ಞಾತಿಕಸಞ್ಞಾಯ ಸಿಬ್ಬಿತತ್ತಾ , ಇತರೇಸಂ ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ನಿಯೋಜಿತತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ "ಇದಂ ತೇ ಮಾತು ಚೀವರಂ, ಇದಂ ಭಗಿನಿಯಾ"ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸಿಬ್ಬಾಪೇತಬ್ಬಂ।

೧೭೯. **ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಉಪಾಹನತ್ಥವಿಕಾದಿಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಚೀವರಸಿಬ್ಬನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಂವಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೮೧. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಪಚ್ಛಾ ಗಚ್ಛನ್ತೀನಂ ಚೋರಾ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿಂಸೂ**ತಿ ಪಚ್ಛಾ ಗಚ್ಛನ್ತೀನಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಚೋರಾ ಹರಿಂಸು। **ದೂಸೇಸು**ನ್ತಿ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚೋರಾ ದೂಸಯಿಂಸು, ಸೀಲವಿನಾಸಂ ಪಾಪಯಿಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ ।

೧೮೨-೩. **ಸಂವಿಧಾಯಾ**ತಿ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ, ಗಮನಕಾಲೇ ಸಙ್ಕೇತಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕುಕ್ಕುಟಸಮ್ಪಾದೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಗಾಮಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುಟೋ ಪದಸಾವ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಯಂ ಕುಕ್ಕುಟಸಮ್ಪಾದೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ವಚನತ್ಥೋ - ಸಮ್ಪದನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಸಮ್ಪಾದೋ**। ಕೇ ಸಮ್ಪದನ್ತಿ? ಕುಕ್ಕುಟಾ। ಕುಕ್ಕುಟಾನಂ ಸಮ್ಪಾದೋ **ಕುಕ್ಕುಟಸಮ್ಪಾದೋ**। ಅಥ ವಾ ಸಮ್ಪಾದೋತಿ ಗಮನಂ, ಕುಕ್ಕುಟಾನಂ ಸಮ್ಪಾದೋ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥೀತಿಪಿ ಕುಕ್ಕುಟಸಮ್ಪಾದೋ। ಕುಕ್ಕುಟಸಮ್ಪಾತೇ ಇತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಗೇಹಚ್ಛದನಪಿಟ್ಠಿತೋ ಕುಕ್ಕುಟೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಗೇಹಚ್ಛದನಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪತತಿ, ಅಯಂ ಕುಕ್ಕುಟಸಮ್ಪಾತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವಚನತ್ಥೋ ಪನೇತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ದ್ವಿಧಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋಪಿ ಚೇಸ ಗಾಮೋ ಅಚ್ಚಾಸನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಉಪಚಾರೋ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ಗಾಮೇ ಪಚ್ಚೂಸೇ ವಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಟಸ್ಸ ಸದ್ದೋ ಅನನ್ತರೇ ಗಾಮೇ ಸುಯ್ಯತಿ, ತಾದಿಸೇಹಿ ಗಾಮೇಹಿ ಸಮ್ಪುಣ್ಣರಟ್ಠೇ ಗಾಮನ್ತರೇ ಗಾಮನ್ತರೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ವುತ್ತಂ, "ಗಾಮನ್ತರೇ ಗಾಮನ್ತರೇ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ"ತಿ ವಚನತೋ ಪನ ಸಚೇಪಿ ರತನಮತ್ತನ್ತರೋ ಗಾಮೋ ಹೋತಿ, ಯೋ ತಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಠಪಿತಉಪಚಾರೋ, ತಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ।

ತತ್ರಾಯಂ ಆಪತ್ತಿವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಸಂವಿಧಾನಕಾಲೇ ಹಿ ಸಚೇ ಉಭೋಪಿ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೇ ವಾ ಅನ್ತರಾರಾಮೇ ವಾ ಆಸನಸಾಲಾಯ ವಾ ತಿತ್ಥಿಯಸೇಯ್ಯಾಯ ವಾ ಠತ್ವಾ ಸಂವಿದಹನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿ ಕಿರಾಯಂ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಸಂವಿದಹನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿಂ ನ ವದನ್ತಿ, ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ। ಸಚೇ ಪನ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯದ್ವಾರೇ ರಥಿಕಾಯ ಅಞ್ಞೇಸು ವಾ ಚತುಕ್ಕಸಿಙ್ಘಾಟಕಹತ್ಥಿಸಾಲಾದೀಸು ಸಂವಿದಹನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಏವಂ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ನಿಕ್ಖಮನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಅನನ್ತರಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋಕ್ಕಮನೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ತತ್ರಾಪಿ "ಪಠಮಪಾದೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ದುತಿಯಪಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪನ ಯಾವ ಅನನ್ತರಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರಂ ನ ಓಕ್ಕಮನ್ತಿ , ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಸಂವಿದಹಿತೇಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅನನ್ತರಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋಕ್ಕಮನೇ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ದೂರಂ ಗನ್ತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ಗಾಮೂಪಚಾರಗಣನಾಯ ಓಕ್ಕಮನೇ ಓಕ್ಕಮನೇ ಆಪತ್ತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಪನ ಗಾಮಸ್ಸ ಅತಿಕ್ಕಮನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪಸ್ಸಯತೋ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಭಿಕ್ಖುಪಿ ತಮೇವ ಗಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಿಹಾರತೋ ನಿಕ್ಖಮತಿ। ಅಥ ದ್ವೇಪಿ ಗಾಮದ್ವಾರೇ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ಕುಹಿಂ ಗಚ್ಛಥ, ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ತುಮ್ಹೇ ಕುಹಿನ್ತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಏಹಿ ದಾನಿ, ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಸಂವಿಧಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಪುಬ್ಬಮೇವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ನಿಕ್ಖನ್ತತ್ತಾತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ತಂ ನೇವ ಪಾಳಿಯಾ ನ ಸೇಸಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಮೇತಿ।

ಅದ್ಧಯೋಜನೇ ಅದ್ಧಯೋಜನೇತಿ ಏಕಮೇಕಂ ಅದ್ಧಯೋಜನಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಇದಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀತಿ ಪಠಮಪಾದೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ದುತಿಯಪಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ನಯೇ ಅತಿಕ್ಕಮನೇ ಆಪತ್ತಿ, ಓಕ್ಕಮನೇ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೧೮೪. **ಭಿಕ್ಖು ಸಂವಿದಹತೀ**ತಿ ನಗರದ್ವಾರೇ ವಾ ರಥಿಕಾಯ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಸುಕಂ ಗಾಮಂ ನಾಮ ಗತಪುಬ್ಬತ್ಥಾ"ತಿ ವದತಿ, "ನಾಮ್ಹಿ ಅಯ್ಯ ಗತಪುಬ್ಬಾ"ತಿ "ಏಹಿ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ವಾ "ಸ್ವೇ ಅಹಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವಾ ವದತಿ। **ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸಂವಿದಹತೀ**ತಿ ಗಾಮನ್ತರೇ ಚೇತಿಯವನ್ದನತ್ಥಂ ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯ್ಯ ಕುಹಿಂ ಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ವದತಿ। "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ಚೇತಿಯವನ್ದನತ್ಥ"ನ್ತಿ। "ಅಹಮ್ಪಿ ಅಯ್ಯ ಆಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಯೇವ ಸಂವಿದಹತಿ, ನ ಭಿಕ್ಖು।

೧೮೫. **ವಿಸಙ್ಕೇತೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ "ಪುರೇಭತ್ತಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, "ಅಜ್ಜ ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸ್ವೇ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಂ ಕಾಲವಿಸಙ್ಕೇತೇಯೇವ ಅನಾಪತ್ತಿ, ದ್ವಾರವಿಸಙ್ಕೇತೇ ಪನ ಮಗ್ಗವಿಸಙ್ಕೇತೇ ವಾ ಸತಿಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ರಟ್ಠಭೇದೇ ಚಕ್ಕಸಮಾರುಳ್ಹಾ ಜನಪದಾ ಪರಿಯಾಯನ್ತಿ ಏವರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸಂವಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ನಾವಾಭಿರುಹನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೮೮. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಸಂವಿಧಾಯಾ**ತಿ ಲೋಕಸ್ಸಾದಮಿತ್ತಸನ್ಥವವಸೇನ ಕೀಳಾಪುರೇಕ್ಖಾರಾ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ। **ಉದ್ಧಂಗಾಮಿನಿ**ನ್ತಿ ಉದ್ಧಂ ನದಿಯಾ ಪಟಿಸೋತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯೋ ಉದ್ಧಂ ಜವನತೋ ಉಜ್ಜವನಿಕಾಯ ನಾವಾಯ ಕೀಳತಿ, ಸೋ "ಉದ್ಧಂಗಾಮಿನಿಂ ಅಭಿರುಹತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ಅತ್ಥಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಉಜ್ಜವನಿಕಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಧೋಗಾಮಿನಿ**ನ್ತಿ ಅಧೋ ಅನುಸೋತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯೋ ಅಧೋ ಜವನತೋ ಓಜವನಿಕಾಯ ನಾವಾಯ ಕೀಳತಿ, ಸೋ "ಅಧೋಗಾಮಿನಿಂ ಅಭಿರುಹತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನಸ್ಸಾಪಿ ಪದಭಾಜನೇ ಅತ್ಥಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಓಜವನಿಕಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಂ ತಿತ್ಥಸಮ್ಪಟಿಪಾದನತ್ಥಂ ಉದ್ಧಂ ವಾ ಅಧೋ ವಾ ಹರನ್ತಿ, ಏತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ತಿರಿಯಂ ತರಣಾಯಾ**ತಿ ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ।

೧೮೯. **ಗಾಮನ್ತರೇ ಗಾಮನ್ತರೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ಏಕಂ ತೀರಂ ಕುಕ್ಕುಟಸಮ್ಪಾದಗಾಮೇಹಿ ನಿರನ್ತರಂ, ಏಕಂ ಅಗಾಮಕಂ ಅರಞ್ಞಂ, ತಸ್ಸಾ ಸಗಾಮಕತೀರಪಸ್ಸೇನ ಗಮನಕಾಲೇ ಗಾಮನ್ತರಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ, ಅಗಾಮಕತೀರಪಸ್ಸೇನ ಗಮನಕಾಲೇ ಅದ್ಧಯೋಜನಗಣನಾಯ। ಯಾ ಪನ ಯೋಜನವಿತ್ಥತಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸಾ ಮಜ್ಝೇನ ಗಮನೇಪಿ ಅದ್ಧಯೋಜನಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। **ಅನಾಪತ್ತಿ ತಿರಿಯಂ ತರಣಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ನ ಕೇವಲಂ ನದಿಯಾ, ಯೋಪಿ ಮಹಾತಿತ್ಥಪಟ್ಟನತೋ ತಾಮಲಿತ್ತಿಂ ವಾ ಸುವಣ್ಣಭೂಮಿಂ ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಹಿ ನದಿಯಂಯೇವ ಆಪತ್ತಿ ವಿಚಾರಿತಾ, ನ ಸಮುದ್ದೇ।

೧೯೧. **ವಿಸಙ್ಕೇತೇನಾ**ತಿ ಇಧಾಪಿ ಕಾಲವಿಸಙ್ಕೇತೇನೇವ ಅನಾಪತ್ತಿ, ತಿತ್ಥವಿಸಙ್ಕೇತೇನ ಪನ ನಾವಾವಿಸಙ್ಕೇತೇನ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಸೇಸಂ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಸದಿಸಮೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ನಾವಾಭಿರುಹನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪರಿಪಾಚಿತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೨. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಮಹಾನಾಗೇ ತಿಟ್ಠಮಾನೇ**ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ಮಹಾನಾಗೇಸು ತಿಟ್ಠಮಾನೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ಮಹಾನಾಗೇ ತಿಟ್ಠಮಾನೇ "ಅದಿಸ್ವಾ"ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಪಾಠಸೇಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಇತರಥಾ ಹಿ ಅತ್ಥೋ ನ ಯುಜ್ಜತಿ। **ಅನ್ತರಾಕಥಾ**ತಿ ಅವಸಾನಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಆರಮ್ಭಸ್ಸ ಚ ಅವಸಾನಸ್ಸ ಚ ವೇಮಜ್ಝಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ತಕಥಾ। **ವಿಪ್ಪಕತಾ**ತಿ ಕಯಿರಮಾನಾ ಹೋತಿ। **ಸಚ್ಚಂ ಮಹಾನಾಗಾ ಖೋ ತಯಾ ಗಹಪತೀ**ತಿ ಅದ್ಧಕ್ಖಿಕೇನ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ಥೇರೇ ಪವಿಸನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ತೇಹಿ ಸುತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಏವಮಾಹ।

೧೯೪. **ಭಿಕ್ಖುನಿಪರಿಪಾಚಿತ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪರಿಪಾಚಿತಂ, ಗುಣಪ್ಪಕಾಸನೇನ ನಿಪ್ಫಾದಿತಂ; ಲದ್ಧಬ್ಬಂ ಕತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನಿಞ್ಚ ತಸ್ಸಾ ಪರಿಪಾಚನಾಕಾರಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಭಿಕ್ಖುನೀ ನಾಮ ಉಭತೋಸಙ್ಘೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಪರಿಪಾಚೇತಿ ನಾಮ ಪುಬ್ಬೇ ಅದಾತುಕಾಮಾನ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪುಬ್ಬೇ ಗಿಹಿಸಮಾರಮ್ಭಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಪುಬ್ಬೇ**ತಿ ಪಠಮಂ। **ಸಮಾರಮ್ಭೋ**ತಿ ಸಮಾರದ್ಧಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಪಟಿಯಾದಿತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಗಿಹೀನಂ ಸಮಾರಮ್ಭೋ ಗಿಹಿಸಮಾರಮ್ಭೋ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪರಿಪಾಚನತೋ ಪಠಮಮೇವ ಯಂ ಗಿಹೀನಂ ಪಟಿಯಾದಿತಂ ಭತ್ತಂ, ತತೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ, ತಂ ಪನ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಞಾತಕಪವಾರಿತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಅಸಮಾರದ್ಧೋಪಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಅತ್ಥತೋ ಸಮಾರದ್ಧೋವ ಹೋತಿ, ಯಥಾಸುಖಂ ಆಹರಾಪೇತಬ್ಬತೋ, ತಸ್ಮಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅತ್ಥಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಗಿಹಿಸಮಾರಮ್ಭೋ ನಾಮ ಞಾತಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಪವಾರಿತಾ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

೧೯೫. **ಪಕತಿಪಟಿಯತ್ತ**ನ್ತಿ ಪಕತಿಯಾ ತಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಪಟಿಯಾದಿತಂ ಹೋತಿ "ಥೇರಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ "ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಸ್ಸಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದಸ್ಸಾಮಾತಿ ಪಟಿಯತ್ತಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ।

೧೯೭. **ಪಞ್ಚ ಭೋಜನಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಫಲಾಫಲೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನಿಪರಿಪಾಚಿತೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪರಿಪಾಚಿತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನವಮಂ।

೧೦. ರಹೋನಿಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೮. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - ಸಬ್ಬೋ ಪಾಳಿಅತ್ಥೋ ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಚ ದುತಿಯಅನಿಯತೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಇದಞ್ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುತಿಯಾನಿಯತೇನ ಚ ಉಪರಿ ಉಪನನ್ದಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಪರಿಚ್ಛೇದಂ, ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಪನ ವಿಸುಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ।

ರಹೋನಿಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸಮಂ।

ಸಮತ್ತೋ ವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೇನ ಭಿಕ್ಖುನಿವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

೪. ಭೋಜನವಗ್ಗೋ

೧. ಆವಸಥಪಿಣ್ಡಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೦೩. ಭೋಜನವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಆವಸಥಪಿಣ್ಡೋ**ತಿ ಆವಸಥೇ ಪಿಣ್ಡೋ। ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಅದ್ಧಿಕಗಿಲಾನಗಬ್ಭಿನಿಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಯಥಾನುರೂಪಂ ಪಞ್ಞತ್ತಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಅನೇಕಗಬ್ಭಪಮುಖಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಆವಸಥಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪುಞ್ಞಕಾಮತಾಯ ಪಿಣ್ಡೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಯಾಗುಭತ್ತಭೇಸಜ್ಜಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ದಾನತ್ಥಾಯ ಠಪಿತಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹಿಯ್ಯೋಪೀ**ತಿ ಸ್ವೇಪಿ। **ಅಪಸಕ್ಕನ್ತೀ**ತಿ ಅಪಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಮನುಸ್ಸಾ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತೀ**ತಿ ತಿತ್ಥಿಯೇ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ "ತಿತ್ಥಿಯಾ ಕುಹಿಂ ಗತಾ""ಇಮೇ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿ। **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನ್ತೋ**ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತೋ, ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೦೬. **ಸಕ್ಕೋತಿ ತಮ್ಹಾ ಆವಸಥಾ ಪಕ್ಕಮಿತು**ನ್ತಿ ಅದ್ಧಯೋಜನಂ ವಾ ಯೋಜನಂ ವಾ ಗನ್ತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ। **ನ ಸಕ್ಕೋತೀ**ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। **ಅನೋದಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಇಮೇಸಂಯೇವ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಂಯೇವ ವಾತಿ ಏಕಂ ಪಾಸಣ್ಡಂ ಅನುದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ಹೋತಿ। **ಯಾವದತ್ಥೋ**ತಿ ಭೋಜನಮ್ಪಿ ಏತ್ತಕನ್ತಿ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಯಾವದತ್ಥೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ಹೋತಿ। **ಸಕಿಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏಕದಿವಸಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ದುತಿಯದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಏಕಕುಲೇನ ವಾ ನಾನಾಕುಲೇಹಿ ವಾ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ವಾ ನಾನಾಠಾನೇಸು ವಾ "ಅಜ್ಜ ಏಕಸ್ಮಿಂ; ಸ್ವೇ ಏಕಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಅನಿಯಮಿತಟ್ಠಾನೇ ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಏಕದಿವಸಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ನಾನಾಕುಲೇಹಿ ಪನ ನಾನಾಠಾನೇಸು ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಏಕದಿವಸಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪಟಿಪಾಟಿಂ ಪನ ಖೇಪೇತ್ವಾ

ಪುನ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಏಕಪೂಗನಾನಾಪೂಗಏಕಗಾಮನಾನಾಗಾಮೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯೋಪಿ ಏಕಕುಲಸ್ಸ ವಾ ನಾನಾಕುಲಾನಂ ವಾ ಏಕತೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ತಣ್ಡುಲಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಛಿಜ್ಜತಿ, ಸೋಪಿ ನ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ "ನ ಸಕ್ಕೋಮ ದಾತು"ನ್ತಿ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುನ ಕಲ್ಯಾಣಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ದಾತುಂ ಆರಭನ್ತಿ, ಏತಂ ಪುನ ಏಕದಿವಸಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ।

೨೦೮. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಗಿಲಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಅನುವಸಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಾ**ತಿ ಯೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕದಿವಸಂ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಚ ಏಕದಿವಸಂ ಭುಞ್ಜತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಆಗಚ್ಛನ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಏಕದಿವಸಂ ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಚ ಏಕದಿವಸಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಲಭತಿ। ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ನದೀ ವಾ ಪೂರತಿ ಚೋರಾದಿಭಯಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಸೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಖೇಮಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪುನ ಏಕದಿವಸಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಲಭತೀತಿ ಸಬ್ಬಮಿದಂ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು ವುತ್ತಂ । **ಓದಿಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂಯೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ಹೋತಿ। **ನ ಯಾವದತ್ಥೋ**ತಿ ಯಾವದತ್ಥಂ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ನ ಹೋತಿ, ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಲಬ್ಭತಿ, ತಾದಿಸಂ ನಿಚ್ಚಮ್ಪಿ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಪಞ್ಚ ಭೋಜನಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಫಲಾಫಲಾದಿಭೇದೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯಾಗುಆದೀನಿ ಹಿ ನಿಚ್ಚಮ್ಪಿ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಚ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಆವಸಥಪಿಣ್ಡಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಗಣಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೦೯. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಪರಿಹೀನಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ ರಾಜಾನಂ ಮಾರಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಅಭಿಮಾರೇ ಯೋಜೇತ್ವಾಪಿ ರುಹಿರುಪ್ಪಾದಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಗುಳ್ಹಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ಅಹೋಸಿ। ಯದಾ ಪನ ದಿವಾಯೇವ ಧನಪಾಲಕಂ ಪಯೋಜೇಸಿ, ತದಾ ಪಾಕಟೋ ಜಾತೋ। "ಕಥಂ ದೇವದತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಂ ಪಯೋಜೇಸೀ"ತಿ ಪರಿಕಥಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ "ನ ಕೇವಲಂ ಹತ್ಥಿಂ ಪಯೋಜೇಸಿ, ರಾಜಾನಮ್ಪಿ ಮಾರಾಪೇಸಿ, ಅಭಿಮಾರೇಪಿ ಪೇಸೇಸಿ, ಸಿಲಮ್ಪಿ ಪವಿಜ್ಝಿ, ಪಾಪೋ ದೇವದತ್ತೋ"ತಿ ಪಾಕಟೋ ಅಹೋಸಿ। "ಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಇದಂ ಕಮ್ಮಮಕಾಸೀ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ "ರಞ್ಞಾ ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತತೋ ನಾಗರಾ "ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ರಾಜಾ ಏವರೂಪಂ ಚೋರಂ ಸಾಸನಕಣ್ಟಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ರಾಜಾ ನಗರಸಙ್ಖೋಭಂ ಞತ್ವಾ ದೇವದತ್ತಂ ನೀಹರಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಸ್ಸ ಪಞ್ಚಥಾಲಿಪಾಕಸತಾನಿ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿ, ಉಪಟ್ಠಾನಮ್ಪಿಸ್ಸ ನ ಅಗಮಾಸಿ, ಅಞ್ಞೇಪಿಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಾ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ದಾತಬ್ಬಂ ವಾ ಕಾತಬ್ಬಂ ವಾ ಮಞ್ಞಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಪರಿಹೀನಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ"ತಿ। **ಕುಲೇಸು ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತೀ**ತಿ "ಮಾ ಮೇ ಗಣೋ ಭಿಜ್ಜೀ"ತಿ ಪರಿಸಂ ಪೋಸೇನ್ತೋ "ತ್ವಂ ಏಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭತ್ತಂ ದೇಹಿ, ತ್ವಂ ದ್ವಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಸಪರಿಸೋ ಕುಲೇಸು ಭುಞ್ಜತಿ।

೨೧೧. **ಚೀವರಂ ಪರಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಭತ್ತಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಚೀವರಂ ನ ದೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪರಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ।

೨೧೨. **ಚೀವರಕಾರಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭತ್ತೇನ ನಿಮನ್ತೇನ್ತೀ**ತಿ ಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಚಿರೇನ ಚೀವರಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಏವಂ ಲಹುಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಪುಞ್ಞಕಾಮತಾಯ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ।

೨೧೫. **ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕೇ**ತಿ ನಾನಾವಿಧೇಹಿ ಅಞ್ಞರಜ್ಜೇಹಿ ಆಗತೇ। "ನಾನಾವಿರಜ್ಜಕೇ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಅಯಮೇವತ್ಥೋ।

೨೧೭-೮. **ಗಣಭೋಜನೇ**ತಿ ಗಣಸ್ಸ ಭೋಜನೇ। ಇಧ ಚ ಗಣೋ ನಾಮ ಚತ್ತಾರೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ತತುತ್ತರಿಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ತೇನೇವ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮಂ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ "ಯತ್ಥ ಚತ್ತಾರೋ ಭಿಕ್ಖೂ…ಪೇ॰… ಏತಂ ಗಣಭೋಜನಂ ನಾಮಾ"ತಿ। ತಂ ಪನೇತಂ ಗಣಭೋಜನಂ ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಪಸವತಿ ನಿಮನ್ತನತೋ ವಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಿತೋ ವಾ। ಕಥಂ ನಿಮನ್ತನತೋ ಪಸವತಿ? ಚತ್ತಾರೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ, ಭನ್ತೇ, ಓದನೇನ ನಿಮನ್ತೇಮಿ, ಓದನಂ ಮೇ ಗಣ್ಹಥ ಆಕಙ್ಖಥ ಓಲೋಕೇಥ ಅಧಿವಾಸೇಥ ಪಟಿಮಾನೇಥಾ"ತಿ ಏವಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ವೇವಚನೇನ ವಾ ಭಾಸನ್ತರೇನ ವಾ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭೋಜನಾನಂ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ಏವಂ ಏಕತೋ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಕಾಲವಸೇನ ಅಜ್ಜತನಾಯ ವಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ವಾ ಏಕತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಏಕತೋ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಏಕತೋ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಗಣಭೋಜನಂ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆಪತ್ತಿ। ಏಕತೋ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಏಕತೋ ವಾ ನಾನತೋ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಏಕತೋ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ನಾನತೋ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ , ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಪಟಿಗ್ಗಹಣಮೇವ ಹಿ ಏತ್ಥ ಪಮಾಣಂ। ಏಕತೋ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಏಕತೋ ವಾ ನಾನತೋ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನಾನತೋ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಏಕತೋ ವಾ ನಾನತೋ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಚತ್ತಾರಿ ಪರಿವೇಣಾನಿ ವಾ ವಿಹಾರೇ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ನಾನತೋ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ಠಿತೇಸುಯೇವ ವಾ ಏಕೋ ಪುತ್ತೇನ ಏಕೋ ಪಿತರಾತಿ ಏವಮ್ಪಿ ನಾನತೋ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಏಕತೋ ವಾ ನಾನತೋ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತು, ಏಕತೋ ವಾ ನಾನತೋ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತು, ಸಚೇ ಏಕತೋ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಗಣಭೋಜನಂ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆಪತ್ತಿ। ಏವಂ ತಾವ ನಿಮನ್ತನತೋ ಪಸವತಿ।

ಕಥಂ ವಿಞ್ಞತ್ತಿತೋ? ಚತ್ತಾರೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕತೋ ಠಿತಾ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ವಾ ಉಪಾಸಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಭತ್ತಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇಯ್ಯುಂ, ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ವಾ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ "ಮಯ್ಹಂ ದೇಹಿ, ಮಯ್ಹಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಏಕತೋ ವಾ ನಾನತೋ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಏಕತೋ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತು ನಾನತೋ ವಾ, ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಏಕತೋ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತು ನಾನತೋ ವಾ, ಸಚೇ ಏಕತೋ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಗಣಭೋಜನಂ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಆಪತ್ತಿ। ಏವಂ ವಿಞ್ಞತ್ತಿತೋ ಪಸವತಿ।

ಪಾದಾಪಿ ಫಲಿತಾತಿ ಯಥಾ ಮಹಾಚಮ್ಮಸ್ಸ ಪರತೋ ಮಂಸಂ ದಿಸ್ಸತಿ; ಏವಂ ಫಾಲಿತಾ, ವಾಲಿಕಾಯ ವಾ ಸಕ್ಖರಾಯ ವಾ ಪಹಟಮತ್ತೇ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ। ಈದಿಸೇ ಗೇಲಞ್ಞೇ ಗಿಲಾನಸಮಯೋತಿ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ನ ಲೇಸಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ಚೀವರೇ ಕಯಿರಮಾನೇತಿ ಯದಾ ಸಾಟಕಞ್ಚ ಸುತ್ತಞ್ಚ ಲಭಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಕರೋನ್ತಿ ತದಾ; ವಿಸುಞ್ಞಿ ಚೀವರಕಾರಸಮಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ ಯೋ ತತ್ಥ ಚೀವರೇ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಞ್ಹಿ "ಅನ್ತಮಸೋ ಸೂಚಿವೇಧನಕೋ"ತಿಪಿ ವುತ್ತಂ, ತೇನ ಚೀವರಕಾರಸಮಯೋತಿ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನ ವಿತ್ಥಾರೇನೇವ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಚೀವರಂ ವಿಚಾರೇತಿ, ಛಿನ್ದತಿ, ಮೋಘಸುತ್ತಂ ಠಪೇತಿ, ಆಗನ್ತುಕಪಟ್ಟಂ ಠಪೇತಿ, ಪಚ್ಚಾಗತಂ ಸಿಬ್ಬತಿ, ಆಗನ್ತುಕಪಟ್ಟಂ ಬನ್ಧತಿ, ಅನುವಾತಂ ಛಿನ್ದತಿ ಘಟ್ಟೇತಿ ಆರೋಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಪಚ್ಚಾಗತಂ ಸಿಬ್ಬತಿ, ಸುತ್ತಂ ಕರೋತಿ ವಲೇತಿ, ಪಿಪ್ಫಲಿಕಂ ನಿಸೇತಿ, ಪರಿವತ್ತನಂ ಕರೋತಿ, ಸಬ್ಬೋಪಿ ಚೀವರಂ ಕರೋತಿಯೇವಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯೋ ಪನ ಸಮೀಪೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಜಾತಕಂ ವಾ ಧಮ್ಮಪದಂ ವಾ ಕಥೇತಿ, ಅಯಂ ನ ಚೀವರಕಾರಕೋ। ಏತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಾನಂ ಗಣಭೋಜನೇ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ।

ಅದ್ಧಯೋಜನನ್ತಿ ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಗನ್ತುಕಾಮೇನ। ಯೋ ಪನ ದೂರಂ ಗನ್ತುಕಾಮೋ, ತತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ। **ಗಚ್ಛನ್ತೇನಾತಿ** ಅದ್ಧಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ, ಅದ್ಧಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರೇ ಗಾವುತೇಪಿ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಗತೇನ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಗತೇನ ಏಕದಿವಸಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ನಾವಾಭಿರುಹನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಅಭಿರುಳ್ಹೇನ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಯಾವ ನ ಓರೋಹತಿ ತಾವ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। **ಚತುತ್ಥೇ ಆಗತೇತಿ** ಅಯಂ ಅನ್ತಿಮಪರಿಚ್ಛೇದೋ, ಚತುತ್ಥೇಪಿ ಆಗತೇ ಯತ್ಥ ನ ಯಾಪೇನ್ತಿ; ಸೋ ಮಹಾಸಮಯೋ। ಯತ್ಥ ಪನ ಸತಂ ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ, ತತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ ತಾದಿಸೇ ಕಾಲೇ "ಮಹಾಸಮಯೋ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। **ಯೋ ಕೋಚಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸಮಾಪನ್ನೋತಿ** ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ವಾ ತಿತ್ಥಿಯೇಸು ವಾ ಅಞ್ಞತರೋ, ಏತೇಸಞ್ಹಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಕತೇ ಭತ್ತೇ "ಸಮಣಭತ್ತಸಮಯೋ"ತಿ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

೨೨೦. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಮಯೇತಿ** ಸತ್ತಸು ಸಮಯೇಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ದ್ವೇ ತಯೋ ಏಕತೋತಿ** ಯೇಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿಯಿತ್ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ತಯೋ ವಾ ಏಕತೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ತತ್ಥ ಅನಿಮನ್ತಿತಚತುತ್ಥಂ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಚತುತ್ಥಂ, ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಚತುತ್ಥಂ, ಪತ್ತಚತುತ್ಥಂ, ಗಿಲಾನಚತುತ್ಥನ್ತಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಚತುಕ್ಕಾನಂ ವಸೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ । ಕಥಂ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಚತ್ತಾರೋ ಭಿಕ್ಖೂ "ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ನಿಮನ್ತೇತಿ। ತೇಸು ತಯೋ ಗತಾ, ಏಕೋ ನ ಗತೋ। ಉಪಾಸಕೋ "ಏಕೋ ಭನ್ತೇ ಥೇರೋ ಕುಹಿ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। ನಾಗತೋ ಉಪಾಸಕಾತಿ। ಸೋ ಅಞ್ಞಂ ತಙ್ಖಣಪ್ಪತ್ತಂ ಕಞ್ಚಿ "ಏಹಿ ಭನ್ತೇ"ತಿ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಭತ್ತಂ ದೇತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಗಣಪೂರಕಸ್ಸ ಅನಿಮನ್ತಿತತ್ತಾ। ತಯೋ ಏವ ಹಿ ತತ್ಥ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಗಣ್ಹಿಂಸು, ತೇಹಿ ಗಣೋ ನ ಪೂರತಿ, ಗಣಪೂರಕೋ ಚ ಅನಿಮನ್ತಿತೋ, ತೇನ ಗಣೋ ಭಿಜ್ಜತೀತಿ ಇದಂ ಅನಿಮನ್ತಿತಚತುತ್ಥಂ।

ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಚತುತ್ಥೇ - ನಿಮನ್ತನಕಾಲೇ ಏಕೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ। ಗಮನವೇಲಾಯ ಪನ "ಏಹಿ ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಅನಧಿವಾಸಿತತ್ತಾ ಅನಾಗಚ್ಛನ್ತಮ್ಪಿ "ಏಥ ಭಿಕ್ಖಂ ಲಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸೋ ತಂ ಗಣಂ ಭಿನ್ದತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಚತುತ್ಥೇ - ಸಾಮಣೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸೋಪಿ ಗಣಂ ಭಿನ್ದತಿ।

ಪತ್ತಚತುತ್ಥೇ - ಏಕೋ ಸಯಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಪೇಸೇತಿ; ಏವಮ್ಪಿ ಗಣೋ ಭಿಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಗಿಲಾನಚತುತ್ಥೇ - ಗಿಲಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಗಿಲಾನಸ್ಸೇವ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಇತರೇಸಂ ಪನ ಗಣಪೂರಕೋ ಹೋತಿ। ನ ಹಿ ಗಿಲಾನೇನ ಗಣೋ ಭಿಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ।

ಸಮಯಲದ್ಧಕೋ ಸಯಮೇವ ಮುಚ್ಚತಿ, ಸೇಸಾನಂ ಗಣಪೂರಕತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿಕರೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಚೀವರದಾನಸಮಯಲದ್ಧಕಾದೀನಮ್ಪಿ ವಸೇನ ಚತುಕ್ಕಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಗತೇಸುಪಿ ಚತೂಸು ಜನೇಸು ಏಕೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಭಿಕ್ಖು "ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗಣಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ, ನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿಯಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಯಾಗುಖಜ್ಜಕಾವಸಾನೇ ಭತ್ತತ್ಥಾಯ ಪತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಅದತ್ವಾ "ಇಮೇ ತಾವ ಭಿಕ್ಖೂ ಭೋಜೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಥ, ಅಹಂ ಪಚ್ಛಾ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಸಿನ್ನೋ। ತೇಸು ಭುತ್ವಾ ಗತೇಸು "ದೇಥ ಭನ್ತೇ ಪತ್ತ"ನ್ತಿ ಉಪಾಸಕೇನ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭತ್ತೇ ದಿನ್ನೇ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪಞ್ಚನ್ನಞ್ಹಿ ಭೋಜನಾನಂಯೇವ ವಸೇನ ಗಣಭೋಜನೇ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ ನತ್ಥಿ। ಓದನೇನ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಾನಿ ಚ ತೇಹಿ ಏಕತೋ ನ ಗಹಿತಾನಿ। ಯಾಗುಆದೀಸು ಪನ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ ಹೋತಿ, ತಾನಿ ತೇಹಿ ಏಕತೋ ಗಹಿತಾನೀತಿ। ಏವಂ ಏಕೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ।

ತಸ್ಮಾ ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಕತ್ತುಕಾಮೇನ ನಿಮನ್ತನತ್ಥಾಯ ಪೇಸಿತೋ ವಿಹಾರಂ ಆಗಮ್ಮ "ಭನ್ತೇ, ಸ್ವೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಘರೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವಾ "ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವಾ "ಸಙ್ಘೋ ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತೂ"ತಿ ವಾ ವದತಿ, ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೇನ ಪಣ್ಡಿತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ನೇಮನ್ತನಿಕಾ ಗಣಭೋಜನತೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ ಚ ಧುತಙ್ಗಭೇದತೋ ಮೋಚೇತಬ್ಬಾ। ಕಥಂ? ಏವಂ ತಾವ ವತ್ತಬ್ಬಂ - "ಸ್ವೇ ನ ಸಕ್ಕಾ ಉಪಾಸಕಾ"ತಿ। "ಪುನದಿವಸೇ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಪುನದಿವಸೇಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ। ಏವಂ ಯಾವ ಅದ್ಧಮಾಸಮ್ಪಿ ಹರಿತ್ವಾ ಪುನ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ತ್ವಂ ಕಿಂ ಅವಚಾ"ತಿ? ಸಚೇ ಪುನಪಿ "ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದತಿ,

ತತೋ “ಇಮಂ ತಾವ ಉಪಾಸಕ ಪುಪ್ಫಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋಹಿ, ಇಮಂ ತಿಣ”ನ್ತಿ ಏವಂ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ “ಕಿಂ ಕಥಯಿತ್ಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪುನಪಿ ತಥೇವ ವದತಿ, “ಆವುಸೋ, ತ್ವಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೇ ವಾ ಮಹಾಥೇರೇ ವಾ ನ ಲಚ್ಛಸಿ, ಸಾಮಣೇರೇ ಲಚ್ಛಸೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। “ನನು, ಭನ್ತೇ ಅಸುಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಅಸುಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಗಾಮೇ ಭದನ್ತೇ ಭೋಜೇಸುಂ, ಅಹಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ಲಭಾಮೀ”ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ “ತೇ ನಿಮನ್ತೇತುಂ ಜಾನನ್ತಿ, ತ್ವಂ ನ ಜಾನಾಸೀ”ತಿ। ತೇ ಕಥಂ ನಿಮನ್ತೇಸುಂ ಭನ್ತೇತಿ? ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - “ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ। ಸಚೇ ಸೋಪಿ ತಥೇವ ವದತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಅಥ ಪುನಪಿ “ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವದತಿ, “ನ ದಾನಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂ ಲಚ್ಛಸಿ, ತಯೋ ಏವ ಲಚ್ಛಸೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। “ನನು, ಭನ್ತೇ, ಅಸುಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಅಸುಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಗಾಮೇ ಸಕಲಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಭೋಜೇಸುಂ, ಅಹಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ಲಭಾಮೀ”ತಿ? “ತ್ವಂ ನಿಮನ್ತೇತುಂ ನ ಜಾನಾಸೀ”ತಿ। “ತೇ ಕಥಂ ನಿಮನ್ತೇಸು”ನ್ತಿ? ತೇ “ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಆಹಂಸೂತಿ। ಸಚೇ ಸೋಪಿ “ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವದತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಅಥ ಪುನಪಿ “ಭತ್ತಮೇವಾ”ತಿ ವದತಿ, ತತೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ - “ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ, ನತ್ಥಮ್ಹಾಕಂ ತವ ಭತ್ತೇನತ್ಥೋ, ನಿಬದ್ಧಗೋಚರೋ ಏಸ ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ತಂ “ಚರಥ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ವತ್ವಾ ಆಗತಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ - “ಕಿಂ ಭೋ ಲದ್ಧಾ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ । “ಕಿಂ ಏತೇನ ಬಹು ಏತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ‘ಥೇರಾ ಸ್ವೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಆಹಂಸು। ಮಾ ದಾನಿ ತುಮ್ಹೇ ಪಮಜ್ಜಿತ್ಥಾ”ತಿ। ದುತಿಯದಿವಸೇ ಚೇತಿಯವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಠಿತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೇನ ವತ್ತಬ್ಬಾ - “ಆವುಸೋ, ಧುರಗಾಮೇ ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಅಪಣ್ಡಿತಮನುಸ್ಸೋ ಪನ ಅಗಮಾಸಿ , ಗಚ್ಛಾಮ ಧುರಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಥೇರಸ್ಸ ವಚನಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ನ ದುಬ್ಬಚೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಗಾಮದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠತ್ವಾವ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತಬ್ಬಂ। ತೇಸು ಪತ್ತಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಭೋಜೇನ್ತೇಸು ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಆಸನಸಾಲಾಯ ಭತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ರಥಿಕಾಸು ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಾ ಆರೋಚೇನ್ತಿ - “ಆಸನಸಾಲಾಯ, ಭನ್ತೇ, ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಅಥ ಪನ ಭತ್ತಂ ಆದಾಯ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ “ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ವಾ ವಿಹಾರಂ ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ ಪತಿರೂಪೇ ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಗತಾಗತಾನಂ ದೇನ್ತಿ, ಅಯಂ ಅಭಿಹಟಭಿಕ್ಖಾ ನಾಮ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಭತ್ತಸಾಲಾಯ ದಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಂ ತಂ ಪರಿವೇಣಂ ಪಹಿಣನ್ತಿ “ಭತ್ತಸಾಲಾಯ ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯೇ ಪನ ಮನುಸ್ಸಾ ಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ ಆಸನಸಾಲಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಭೋಜೇನ್ತಿ, ನ ತೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಾ। ಯೇ ಪನ ಗಾಮೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ “ಭನ್ತೇ ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಾ, ನ ವಾ ನಿವತ್ತಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ “ನಿವತ್ತಥ, ಭನ್ತೇ, ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ, “ನಿವತ್ತಥಾ”ತಿ ವುತ್ತಪದೇ ನಿವತ್ತಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। “ನಿವತ್ತಥ ಭನ್ತೇ, ಘರೇ ಭತ್ತಂ ಕತಂ, ಗಾಮೇ ಭತ್ತಂ ಕತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಗೇಹೇ ಚ ಗಾಮೇ ಚ ಭತ್ತಂ ನಾಮ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಹೋತೀತಿ ನಿವತ್ತಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। “ನಿವತ್ತಥ, ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ವದನ್ತಿ, ನಿವತ್ತಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಆಸನಸಾಲತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ “ನಿಸೀದಥ ಭನ್ತೇ ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ನಿಚ್ಚಭತ್ತನ್ತಿ ಧುವಭತ್ತಂ ವುಚ್ಚತಿ। “ನಿಚ್ಚಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ಬಹೂನಮ್ಪಿ ಏಕತೋ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಲಾಕಭತ್ತಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಗಣಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಪರಮ್ಪರಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೨೧. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ನ ಖೋ ಇದಂ ಓರಕಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಯಥಯಿಮೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಭತ್ತಂ ಕರೋನ್ತೀ**ತಿ, ಯೇನ ನಿಯಾಮೇನ ಇಮೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಭತ್ತಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇನ ಞಾಯತಿ - “ಇದಂ ಸಾಸನಂ ಇದಂ ವಾ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖೇ ಸಙ್ಘೇ ದಾನಂ ನ ಖೋ ಓರಕಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪರಿತ್ತಂ ಲಾಮಕಂ ನೇವ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ। **ಕಿರಪತಿಕೋ**ತಿ ಏತ್ಥ **“ಕಿರೋ”**ತಿ ತಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ನಾಮಂ; ಅಧಿಪಚ್ಚಟ್ಠೇನ ಪನ “ಕಿರಪತಿಕೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಇಸ್ಸರೋ ಅಧಿಪತಿ ಮಾಸಉತುಸಂವಚ್ಛರನಿಯಾಮೇನ ವೇತನಂ ದತ್ವಾ ಕಮ್ಮಕಾರಕೇ ಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತಿ। **ಬದರಾ ಪಟಿಯತ್ತಾ**ತಿ ಉಪಚಾರವಸೇನ ವದತಿ। **ಬದರಮಿಸ್ಸೇನಾ**ತಿ ಬದರಸಾಳವೇನ।

೨೨೨. **ಉಸ್ಸೂರೇ ಆಹರಿಯಿತ್ಥಾ**ತಿ ಅತಿದಿವಾ ಆಹರಿಯಿತ್ಥ।

೨೨೯. **ಮಯ್ಹಂ ಭತ್ತಪಚ್ಚಾಸಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ದಮ್ಮೀ**ತಿ ಅಯಂ ಭತ್ತವಿಕಪ್ಪನಾ ನಾಮ ಸಮ್ಮುಖಾಪಿ ಪರಮ್ಮುಖಾಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಸಮ್ಮುಖಾ ದಿಸ್ವಾ “ತುಯ್ಹಂ ವಿಕಪ್ಪೇಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಅದಿಸ್ವಾ ಪಞ್ಚಸು ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು “ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪೇಮೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು ಪನ ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾವ ವುತ್ತಾ। ಸಾ ಚಾಯಂ ಯಸ್ಮಾ ವಿನಯಕಮ್ಮೇನ ಸಙ್ಗಹಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಭಗವತೋ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಭಗವತಿ ಹಿ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೇಪಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೇಪಿ ಸಙ್ಘೇನ ಗಣಪ್ಪಹೋನಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಸುಕತಮೇವ ಹೋತಿ, ಭಗವಾ ನೇವ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತಿ; ನ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ। ನ ಕೋಪೇತಿ ಧಮ್ಮಿಸ್ಸರತ್ತಾ, ನ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ ಅಗಣಪೂರಕತ್ತಾ।

೨೨೯. **ದ್ವೇ ತಯೋ ನಿಮನ್ತನೇ ಏಕತೋ ಭುಞ್ಜತೀ**ತಿ ದ್ವೇ ತೀಣಿ ನಿಮನ್ತನಾನಿ ಏಕಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಕತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಕುಲಾನಿ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಆಹರಿತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಆಕಿರನ್ತಿ, ಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಆಕಿರನ್ತಿ, ಏಕಮಿಸ್ಸಕಂ ಹೋತಿ, ಏತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ಮೂಲನಿಮನ್ತನಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಉಪರಿ, ತಂ ಉಪರಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ। ಹತ್ಥಂ ಪನ ಅನ್ತೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಪಠಮನಿಮನ್ತನತೋ ಏಕಮ್ಪಿ ಕಬಳಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಭುತ್ತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಥಾ ತಥಾ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇಪಿ ತತ್ಥ ಖೀರಂ ವಾ ರಸಂ ವಾ ಆಕಿರನ್ತಿ, ಯೇನ ಅಜ್ಝೋತ್ಥತಂ ಭತ್ತಂ ಏಕರಸಂ ಹೋತಿ, ಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ।

ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ವುತ್ತಂ - "ಖೀರಭತ್ತಂ ವಾ ರಸಭತ್ತಂ ವಾ ಲಭಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ತತ್ಥೇವ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಖೀರಭತ್ತಂ ವಾ ರಸಭತ್ತಂ ವಾ ಆಕಿರನ್ತಿ, ಖೀರಂ ವಾ ರಸಂ ವಾ ಪಿವತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಭುಞ್ಜನ್ತೇನ ಪನ ಪಠಮಂ ಲದ್ಧಮಂಸಖಣ್ಡಂ ವಾ ಭತ್ತಪಿಣ್ಡಂ ವಾ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಪ್ಪಿಪಾಯಾಸೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ"ತಿ।

ಮಹಾಉಪಾಸಕೋ ಭಿಕ್ಖುಂ ನಿಮನ್ತೇತಿ, ತಸ್ಸ ಕುಲಂ ಉಪಗತಸ್ಸ ಉಪಾಸಕೋಪಿ ತಸ್ಸ ಪುತ್ತದಾರಭಾತಿಕಭಗಿನಿಆದಯೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಉಪಾಸಕೇನ ಪಠಮಂ ದಿನ್ನಂ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಲದ್ಧಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ "ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ। ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ "ಸಚೇ ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ಪಚನ್ತಿ, ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪಕ್ಕಭತ್ತತೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಪಚ್ಛಾ ಆಹಟಂ ಪಠಮಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಯದಿ ಪನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಏಕೋವ ಪಾಕೋ ಹೋತಿ, ಪರಮ್ಪರಭೋಜನಂ ನ ಹೋತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಮಹಾಉಪಾಸಕೋ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಾಪೇತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಮನುಸ್ಸೋ ಪತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ದಾತಬ್ಬಂ। ಕಿಂ ಭನ್ತೇ ನ ದೇಥಾತಿ? ನನು ಉಪಾಸಕ ತಯಾ ನಿಮನ್ತಿತಮ್ಹಾತಿ! ಹೋತು ಭನ್ತೇ, ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ಭುಞ್ಜಥಾತಿ ವದತಿ, ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞೇನ ಆಹರಿತ್ವಾ ಭತ್ತೇ ದಿನ್ನೇ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾಪಿ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಕುರುನ್ದಿಯಂ ವುತ್ತಂ।

ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಕಾಮಾ "ಸ್ವೇಪಿ ಭನ್ತೇ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಸಬ್ಬೇ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿ, ಪುನದಿವಸೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಬ್ಬೇಹಿ ನಿಮನ್ತಿತತ್ತಾ। ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ಭತ್ತಂ ಲಭತಿ, ತಮಞ್ಞೋ ಉಪಾಸಕೋ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಘರೇ ನಿಸೀದಾಪೇತಿ, ನ ಚ ತಾವ ಭತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ। ಅಭುತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇ "ಕಿಂ ಭನ್ತೇ ನ ಭುಞ್ಜಸೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ತಯಾ ನಿಮನ್ತಿತತ್ತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧಂ ಭುಞ್ಜಥ ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಭುಞ್ಜತಿ, ವಟ್ಟತಿ।

ಸಕಲೇನ ಗಾಮೇನಾತಿ ಸಕಲೇನ ಗಾಮೇನ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಮನ್ತಿತಸ್ಸೇವ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಭುಞ್ಜತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪೂಗೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ನಿಮನ್ತಿಯಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಭಣತೀ**ತಿ "ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ನಿಮನ್ತಿಯಮಾನೋ "ನ ಮಯ್ಹಂ ತವ ಭತ್ತೇನತ್ಥೋ, ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ। ಏತ್ಥ ಪನ ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ಆಹ - "ಏವಂ ವದನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅನಿಮನ್ತನಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಭುಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ಪನ ಓಕಾಸೋ ಕತೋ ಹೋತೀತಿ ನೇವ ಗಣಭೋಜನತೋ ನ ಚಾರಿತ್ತತೋ ಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ। ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ಆಹ - "ಯದಗ್ಗೇನ ಅನಿಮನ್ತನಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತದಗ್ಗೇನ ನೇವ ಗಣಭೋಜನಂ ನ ಚಾರಿತ್ತಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ ಏತ್ಥ ಹಿ ಭೋಜನಂ ಕಿರಿಯಾ, ಅವಿಕಪ್ಪನಂ ಅಕಿರಿಯಾ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪರಮ್ಪರಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಕಾಣಮಾತಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೩೦. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಕಾಣಮಾತಾ**ತಿ ಕಾಣಾಯ ಮಾತಾ। ಸಾ ಕಿರಸ್ಸಾ ಧೀತಾ ಅಭಿರೂಪಾ ಅಹೋಸಿ, ಯೇ ಯೇ ತಂ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇ ತೇ ರಾಗೇನ ಕಾಣಾ ಹೋನ್ತಿ, ರಾಗನ್ಧಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಮಾ ಪರೇಸಂ ಕಾಣಭಾವಕರಣತೋ "ಕಾಣಾ"ತಿ ವಿಸ್ಸುತಾ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸಾ ವಸೇನ ಮಾತಾಪಿಸ್ಸಾ "ಕಾಣಮಾತಾ"ತಿ ಪಾಕಟಾ ಜಾತಾ। **ಆಗತ**ನ್ತಿ ಆಗಮನಂ। **ಕಿಸ್ಮಿಂ ವಿಯಾ**ತಿ ಕೀದಿಸಂ ವಿಯ; ಲಜ್ಜನಕಂ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ರಿತ್ತಹತ್ಥಂ** ಗನ್ತುನ್ತಿ ರಿತ್ತಾ ಹತ್ಥಾ ಅಸ್ಮಿಂ ಗಮನೇ ತದಿದಂ ರಿತ್ತಹತ್ಥಂ, ತಂ ರಿತ್ತಹತ್ಥಂ ಗಮನಂ ಗನ್ತುಂ ಲಜ್ಜನಕಂ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಅಗಮಾಸೀ**ತಿ ಉಪಾಸಿಕಾ ಅರಿಯಸಾವಿಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ ಸನ್ತಂ ಅದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾವ ದಾಪೇಸಿ, ಯಾವ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಅಗಮಾಸಿ। **ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಾಣಾಪಿ ಮಾತು ಅತ್ಥಾಯ ದೇಸಿಯಮಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೀ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅಹೋಸಿ। **ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮೀ**ತಿ ಆಸನತೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗತೋ। ಸೋಪಿ ಪುರಿಸೋ "ಸತ್ಥಾ ಕಿರ ಕಾಣಮಾತಾಯ ನಿವೇಸನಂ ಅಗಮಾಸೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಕಾಣಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪಕತಿಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಠಪೇಸಿ।

೨೩೧. ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನಮತ್ತೇ ಅಪ್ಪಞ್ಞತ್ತೇಯೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಾಥೇಯ್ಯವತ್ಥು ಉದಪಾದಿ, ತಸ್ಮಾ ಅನನ್ತರಮೇವ ಚೇತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಸೋಪಿ ಚ ಉಪಾಸಕೋ ಅರಿಯಸಾವಕತ್ತಾ ಸಬ್ಬಮೇವ ದಾಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಅಗಮಾಸೀ"ತಿ।

೨೩೩. **ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಹೇಣಕತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಪಣ್ಣಾಕಾರತ್ಥಾಯ ಪಟಿಯತ್ತಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಅತಿರಸಕಮೋದಕಸಕ್ಖಲಿಕಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಇಧ ಪೂವೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಾಥೇಯ್ಯತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗತ್ಥಾಯ ಪಟಿಯತ್ತಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಬದ್ಧಸತ್ತುಅಬದ್ಧಸತ್ತುತಿಲತಣ್ಡುಲಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಇಧ ಮನ್ಥೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ತತೋ ಚೇ ಉತ್ತರಿ**ನ್ತಿ ಸಚೇಪಿ ತತಿಯಂ ಪತ್ತಂ ಥೂಪೀಕತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪೂವಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

ದ್ವತ್ತಿಪತ್ತಪೂರೇ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾತಿ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಿಮಲೇಖಾಯ ಸಮಪೂರೇ ಪತ್ತೇ ಗಹೇತ್ವಾ। **ಅಮುತ್ರ ಮಯಾ ದ್ವತ್ತಿಪತ್ತಪೂರಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ದ್ವೇ ಗಹಿತಾ, "ಅತ್ರ ಮಯಾ ದ್ವೇ ಪತ್ತಪೂರಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾ, ತ್ವಂ ಏಕಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ತೇನಾಪಿ ಅಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ "ಪಠಮಂ ಆಗತೇನ ದ್ವೇ ಪತ್ತಪೂರಾ ಗಹಿತಾ, ಮಯಾ ಏಕೋ, ಮಾ ತ್ವಂ ಗಣ್ಹೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಯೇನ ಪಠಮಂ ಏಕೋ ಗಹಿತೋ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಪರಮ್ಪರಾರೋಚನೇ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯೇನ ಪನ ಸಯಮೇವ ತಯೋ ಗಹಿತಾ, ತೇನ ಅಞ್ಞಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಾ ಖೋ ಏತ್ಥ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿ" ಚ್ಚೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ। **ಪಟಿಕ್ಕಮನಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ**ತಿ ಆಸನಸಾಲಂ ಹರಿತ್ವಾ, ಆಸನಸಾಲಂ

ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಚ ಭಡ್ಡಿತಸಾಲಾ ನ ಗನ್ತಬ್ಬಾ। ಯತ್ಥ ಮಹಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ನಿಸೀದತಿ, ತತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ ವುತ್ತಂ "ಯಾ ಲದ್ಧಟ್ಠಾನತೋ ಆಸನ್ನಾ ಆಸನಸಾಲಾ, ತತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತನೋ 'ಸನ್ದಿಟ್ಠಾನಂ ವಾ ಸಮ್ಭತ್ತಾನಂ ವಾ ಏಕನಿಕಾಯಿಕಾನಂ ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗನ್ತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ನಿಬದ್ಧನಿಸೀದನಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ, ದೂರಮ್ಪಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ।

ಸಂವಿಭಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಚೇ ತಯೋ ಪತ್ತಪೂರಾ ಗಹಿತಾ, ಏಕಂ ಅತ್ತನೋ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ದ್ವೇ ಗಹಿತಾ, ಏಕಂ ಅತ್ತನೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕೋ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬೋ, ಯಥಾಮಿತ್ತಂ ಪನ ದಾತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ಯೇನ ಏಕೋ ಗಹಿತೋ, ನ ತೇನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಕಾಮಾ ದಾತಬ್ಬಂ, ಯಥಾರುಚಿ ಕಾತಬ್ಬಂ।

೨೩೫. **ಗಮನೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೇ**ತಿ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಉಪದ್ದವಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಅನತ್ಥಿಕತಾಯ ವಾ "ಮಯಂ ಇದಾನಿ ನ ಪೇಸಿಸ್ಸಾಮ, ನ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ಗಮನೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೇ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನೇ। **ಞಾತಕಾನಂ ಪವಾರಿತಾನ**ನ್ತಿ ಏತೇಸಂ ಬಹುಮ್ಪಿ ದೇನ್ತಾನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ "ತೇಸಮ್ಪಿ ಪಾಥೇಯ್ಯಪಹೇಣಕತ್ಥಾಯ ಪಟಿಯತ್ತತೋ ಪಮಾಣಮೇವ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಕಾಣಮಾತಾಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಪವಾರಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೩೬. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಭಿಕ್ಖೂ ಭುತ್ತಾವೀ ಪವಾರಿತಾ**ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ "ಗಣ್ಹಥ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವ ಇಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಏವಂ ಯಾವದತ್ಥಪವಾರಣಾಯ, ಸಯಞ್ಚ "ಅಲಂ, ಆವುಸೋ, ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತಾ। **ಪಟಿವಿಸ್ಸಕೇ**ತಿ ಸಾಮನ್ತಘರವಾಸಿಕೇ।

೨೩೭. **ಕಾಕೋರವಸದ್ದ**ನ್ತಿ ಕಾಕಾನಂ ಓರವಸದ್ದಂ; ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ವಿರವನ್ತಾನಂ ಸದ್ದಂ। **ಅಲಮೇತಂ ಸಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ತಿಕಾರಂ ಅವತ್ವಾವ "ಅಲಮೇತಂ ಸಬ್ಬಂ" ಏತ್ತಕಂ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೨೩೮-೯. **ಭುತ್ತಾವೀ**ತಿ ಭುತ್ತವಾ। ತತ್ಥ ಚ ಯಸ್ಮಾ ಯೇನ ಏಕಮ್ಪಿ ಸಿತ್ಥಂ ಸಙ್ಖಾದಿತ್ವಾ ವಾ ಅಸಙ್ಖಾದಿತ್ವಾ ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರಿತಂ ಹೋತಿ, ಸೋ "ಭುತ್ತಾವೀ"ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಭುತ್ತಾವೀ ನಾಮ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭೋಜನಾನ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪವಾರಿತೋ**ತಿ ಕತಪವಾರಣೋ, ಕತಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। ಸೋಪಿ ಚ ಯಸ್ಮಾ ನ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಮತ್ತೇನ, ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚಙ್ಗವಸೇನ, ತೇನಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಪವಾರಿತೋ ನಾಮ ಅಸನಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ "ಅಸನಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಿಪ್ಪಕತಭೋಜನೋ, "ಪವಾರಿತೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। ಯೋ ಚ ವಿಪ್ಪಕತಭೋಜನೋ, ತೇನ ಕಿಞ್ಚಿ ಭುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭುತ್ತಂ, ಯಞ್ಚ ಭುತ್ತಂ; ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಭುತ್ತಾವೀ"ತಿಪಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ಭುತ್ತಾವೀವಚನೇನ ವಿಸುಂ ಕಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಸಿದ್ಧಿಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮ। "ದಿರತ್ತತಿರತ್ತಂ, ಛಪ್ಪಞ್ಚವಾಚಾಹೀ"ತಿಆದೀಸು (ಪಾಚಿ॰ ೬೦-೬೧) ಪನ ದಿರತ್ತಾದಿವಚನಂ ವಿಯ ಪವಾರಿತಪದಸ್ಸ ಪರಿವಾರಕಭಾವೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಿಲಿಟ್ಠತಾಯ ಚೇತಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಸನಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿಆದೀಸು ವಿಪ್ಪಕತಭೋಜನಂ ದಿಸ್ಸತಿ, ಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಚೇಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭೋಜನಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ**ತಿ ಪವಾರಣಪ್ಪಹೋನಕಭೋಜನಂ ದಿಸ್ಸತಿ। ಓದನಾದೀನಂ ಚೇ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ ಭೋಜನಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತೋ**ತಿ ಪವಾರಣಪ್ಪಹೋನಕಂ ಭೋಜನಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ದಾಯಕೋ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣೇ ಓಕಾಸೇ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಭಿಹರತೀ**ತಿ ಸೋ ಚೇ ದಾಯಕೋ ತಸ್ಸ ತಂ ಭತ್ತಂ ಕಾಯೇನ ಅಭಿಹರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಪಞ್ಞಾಯತೀ**ತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ದಿಸ್ಸತಿ; ತಞ್ಚೇ ಅಭಿಹಟಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ವಸೇನ ಪವಾರಿತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

> "ಪಞ್ಚಹಿ ಉಪಾಲಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಪವಾರಣಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ - ಅಸನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಭೋಜನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತೋ, ಅಭಿಹರತಿ, ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ (ಪರಿ॰ ೪೨೮)।

ತತ್ರಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - "ಅಸನ"ನ್ತಿಆದೀಸು ತಾವ ಯಞ್ಚ ಅಸ್ನಾತಿ ಯಞ್ಚ ಭೋಜನಂ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತೇನ ಅಭಿಹಟಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ತಂ "ಓದನೋ, ಕುಮ್ಮಾಸೋ, ಸತ್ತು, ಮಚ್ಛೋ, ಮಂಸ"ನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ಅಞ್ಞತರಮೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಓದನೋ ನಾಮ - ಸಾಲಿ, ವೀಹಿ, ಯವೋ, ಗೋಧುಮೋ, ಕಙ್ಗು, ವರಕೋ, ಕುದ್ರೂಸಕೋತಿ ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಞ್ಞಾನಂ ತಣ್ಡುಲೇಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ತತ್ಥ **"ಸಾಲೀ"**ತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ನೀವಾರಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಸಾಲಿಜಾತಿ। **"ವೀಹೀ"**ತಿ ಸಬ್ಬಾಪಿ ವೀಹಿಜಾತಿ। **"ಯವಗೋಧುಮೇಸು"** ಭೇದೋ ನತ್ಥಿ। **"ಕಙ್ಗೂ"**ತಿ ಸೇತರತ್ತಕಾಳಭೇದಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಕಙ್ಗುಜಾತಿ। **"ವರಕೋ"**ತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ವರಕಚೋರಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬಾ ಸೇತವಣ್ಣಾ ವರಕಜಾತಿ। **"ಕುದ್ರೂಸಕೋ"**ತಿ ಕಾಳಕೋ ದ್ರವೋ ಚೇವ ಸಾಮಾಕಾದಿಭೇದಾ ಚ ಸಬ್ಬಾಪಿ ತಿಣಧಞ್ಞಜಾತಿ।

ನೀವಾರವರಕಚೋರಕಾ ಚೇತ್ಥ “ಧಞ್ಞಾನುಲೋಮಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಧಞ್ಞಾನಿ ವಾ ಹೋನ್ತು ಧಞ್ಞಾನುಲೋಮಾನಿ ವಾ, ಏತೇಸಂ ವುತ್ತಪ್ಪಭೇದಾನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಞ್ಞಾನಂ ತಣ್ಡುಲೇ ಗಹೇತ್ವಾ “ಭತ್ತಂ ಪಚಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ವಾ “ಯಾಗುಂ ಪಚಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ವಾ “ಅಮ್ಬಿಲಪಾಯಾಸಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಪಚಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸನ್ಧಾಯ ಪಚನ್ತು, ಸಚೇ ಉಣ್ಹಂ ಸೀತಲಂ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಾನಂ ಭೋಜನಕಾಲೇ ಗಹಿತಗಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಓಧಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಓದನಸಙ್ಗಹಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ, ಪವಾರಣಂ ಜನೇತಿ। ಸಚೇ ಓಧಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಯಾಗುಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಪವಾರಣಂ ನ ಜನೇತಿ।

ಯೋಪಿ ಪಾಯಾಸೋ ವಾ ಪಣ್ಣಫಲಕಳೀರಮಿಸ್ಸಕಾ ಅಮ್ಬಿಲಯಾಗು ವಾ ಉದ್ಧನತೋ ಓತಾರಿತಮತ್ತಾ ಅಬ್ಭುಣ್ಹಾ ಹೋತಿ, ಆವಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಿವಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ಹತ್ಥೇನ ಗಹಿತೋಕಾಸೇಪಿ ಓಧಿಂ ನ ದಸ್ಸೇತಿ, ಪವಾರಣಂ ನ ಜನೇತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಉಸುಮಾಯ ವಿಗತಾಯ ಸೀತಲೀಭೂತಾ ಘನಭಾವಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಓಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಪುನ ಪವಾರಣಂ ಜನೇತಿ। ಪುಬ್ಬೇ ತನುಭಾವೋ ನ ರಕ್ಖತಿ। ಸಚೇಪಿ ದಧಿತಕ್ಕಾದೀನಿ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಬಹುಪಣ್ಣಫಲಕಳೀರೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮುಟ್ಠಿಮತ್ತಾಪಿ ತಣ್ಡುಲಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಭೋಜನಕಾಲೇ ಚೇ ಓಧಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪವಾರಣಂ ಜನೇತಿ। ಅಯಾಗುಕೇ ನಿಮನ್ತನೇ “ಯಾಗುಂ ದಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಭತ್ತೇ ಉದಕಕಞ್ಜಿಕಖೀರಾದೀನಿ ಆಕಿರಿತ್ವಾ “ಯಾಗುಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ದೇನ್ತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತನುಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪವಾರಣಂ ಜನೇತಿಯೇವ । ಸಚೇ ಪನ ಪಕ್ಕುಥಿತೇಸು ಉದಕಾದೀಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಯಾಗುಸಙ್ಗಹಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಯಾಗುಸಙ್ಗಹಂ ಗತೇಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಾ ಯತ್ಥ ಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಸಚೇ ಸಾಸಪಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛಮಂಸಖಣ್ಡಂ ವಾ ನ್ಹಾರು ವಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪವಾರಣಂ ಜನೇತಿ।

ಸುದ್ಧರಸಕೋ ಪನ ರಸಕಯಾಗು ವಾ ನ ಜನೇತಿ। ಠಪೇತ್ವಾ ವುತ್ತಧಞ್ಞಾನಂ ತಣ್ಡುಲೇ ಅಞ್ಞೇಹಿ ವೇಣುತಣ್ಡುಲಾದೀಹಿ ವಾ ಕನ್ದಮೂಲಫಲೇಹಿ ವಾ ಯೇಹಿ ಕೇಹಿಚಿ ಕತಂ ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಪವಾರಣಂ ನ ಜನೇತಿ, ಪಗೇವ ಘನಯಾಗು। ಸಚೇ ಪನೇತ್ಥ ಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಜನೇತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ “ಪುಪ್ಫಅತ್ಥಾಯ ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಪವಾರಣಂ ಜನೇತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪುಪ್ಫಿಅತ್ಥಾಯ ಭತ್ತಂ ನಾಮ ಪುಪ್ಫಿಖಜ್ಜಕತ್ಥಾಯ ಕುಥಿತತೂದಕೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸೇದಿತತಣ್ಡುಲಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ ತಣ್ಡುಲೇ ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ಖಾದನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ; ನೇವ ಸತ್ತುಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಭತ್ತಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಪುನ ತೇಹಿ ಕತಭತ್ತಂ ಪವಾರೇತಿಯೇವ। ತೇ ತಣ್ಡುಲೇ ಸಪ್ಪಿತೇಲಾದೀಸು ವಾ ಪಚನ್ತಿ, ಪೂವಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ನ ಪವಾರೇನ್ತಿ। ಪುಥುಕಾ ವಾ ತಾಹಿ ಕತಸತ್ತುಭತ್ತಾದೀನಿ ವಾ ನ ಪವಾರೇನ್ತಿ।

ಕುಮ್ಮಾಸೋ ನಾಮ ಯವೇಹಿ ಕತಕುಮ್ಮಾಸೋ। ಅಞ್ಞೇಹಿ ಪನ ಮುಗ್ಗಾದೀಹಿ ಕತಕುಮ್ಮಾಸೋ ಪವಾರಣಂ ನ ಜನೇತಿ। ಸತ್ತು ನಾಮ ಸಾಲಿವೀಹಿಯವೇಹಿ ಕತಸತ್ತು। ಕಙ್ಗುವರಕಕುದ್ರೂಸಕಸೀಸಾನಿಪಿ ಭಜ್ಜಿತ್ವಾ ಈಸಕಂ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಥುಸೇ ಪಲಾಪೇತ್ವಾ ಪುನ ದಳ್ಹಂ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಚುಣ್ಣಂ ಕರೋನ್ತಿ। ಸಚೇಪಿ ತಂ ಅಲ್ಲತ್ತಾ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಸತ್ತುಸಙ್ಗಹಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಖರಪಾಕಭಜ್ಜಿತಾನಂ ವೀಹೀನಂ ತಣ್ಡುಲೇ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಚುಣ್ಣಂ ಸತ್ತುಸಙ್ಗಹಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಮಪಾಕಭಜ್ಜಿತಾನಂ ಪನ ವೀಹೀನಂ ವಾ ವೀಹಿಪಲಾಪಾನಂ ವಾ ತಣ್ಡುಲಾ ಭಜ್ಜಿತತಣ್ಡುಲಾ ಏವ ವಾ ನ ಪವಾರೇನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪನ ತಣ್ಡುಲಾದೀನಂ ಚುಣ್ಣಂ ಪವಾರೇತಿ। ಖರಪಾಕಭಜ್ಜಿತಾನಂ ವೀಹೀನಂ ಕುಣ್ಡಕಮ್ಪಿ ಪವಾರೇತಿ। ಸಮಪಾಕಭಜ್ಜಿತಾನಂ ಪನ ಆತಪಸುಕ್ಖಾನಂ ವಾ ಕುಣ್ಡಕಂ ನ ಪವಾರೇತಿ। ಲಾಜಾ ವಾ ತೇಹಿ ಕತಭತ್ತಸತ್ತುಆದೀನಿ ವಾ ನ ಪವಾರೇನ್ತಿ। ಭಜ್ಜಿತಪಿಟ್ಠಂ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸುದ್ಧಖಜ್ಜಕಂ ವಾ ನ ಪವಾರೇತಿ। ಮಚ್ಛಮಂಸಪೂರಿತಖಜ್ಜಕಂ ಪನ ಸತ್ತುಮೋದಕೋ ವಾ ಪವಾರೇತಿ। ಮಚ್ಛೋ ಮಂಸಞ್ಚ ಪಾಕಟಮೇವ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಸಚೇಪಿ ಯಾಗುಂ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಯಾಗುಸಿತ್ಥಮತ್ತಾನೇವ ದ್ವೇ ಮಚ್ಛಖಣ್ಡಾನಿ ವಾ ಮಂಸಖಣ್ಡಾನಿ ವಾ ಏಕಭಾಜನೇ ವಾ ನಾನಾಭಾಜನೇ ವಾ ದೇನ್ತಿ, ತಾನಿ ಚೇ ಅಖಾದನ್ತೋ ಅಞ್ಞಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪವಾರಣಪ್ಪಹೋನಕಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ , ನ ಪವಾರೇತಿ। ತತೋ ಏಕಂ ಖಾದಿತಂ, ಏಕಂ ಹತ್ಥೇ ವಾ ಪತ್ತೇ ವಾ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚೇ ಅಞ್ಞಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪವಾರೇತಿ। ದ್ವೇಪಿ ಖಾದಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಮುಖೇ ಸಾಸಪಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ನತ್ಥಿ, ಸಚೇಪಿ ಅಞ್ಞಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ನ ಪವಾರೇತಿ।

ಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತೋ ಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪವಾರೇತಿ। ಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತೋ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ನ ಪವಾರೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅವತ್ಥುತಾಯ। ಯಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಖಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಂಯೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಪವಾರಣಾ ಹೋತಿ। ಇದಂ ಪನ ಜಾನನ್ತೋ ಅಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಅಜಾನನ್ತೋಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ ನಾಮ, ತಸ್ಮಾ ನ ಪವಾರೇತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತೋ ಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪವಾರೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ವತ್ಥುತಾಯ। ಯಞ್ಹಿ ತೇನ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ತಂ ಪವಾರಣಾಯ ವತ್ಥು। ಯಂ ಪನ ಖಾದತಿ, ತಂ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಂ, ಖಾದಿಯಮಾನಂ ಪನ ಮಂಸಭಾವಂ ನ ಜಹತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪವಾರೇತಿ। ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತೋ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ನ ಪವಾರೇತಿ। ಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ವಾ ಖಾದನ್ತೋ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭೋಜನಾನಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪವಾರೇತಿ। ಕುಲದೂಸಕವೇಜ್ಜಕಮ್ಮಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾರೋಚನಸಾದಿತರೂಪಿಯಾದೀಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಬುದ್ಧಪಟಿಕುಟ್ಠಂ ಅನೇಸನಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ನ ಪವಾರೇತಿ। ಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನಂ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನಂ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೋಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪವಾರೇತಿ। ಅಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ನ ಪವಾರೇತೀತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಕಾರಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏವಂ “ಅಸನ”ನ್ತಿಆದೀಸು ಯಞ್ಚ ಅಸ್ನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ಭೋಜನಂ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತೇನ ಅಭಿಹಟಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಪವಾರಣಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಞತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಥಾ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಜಾನನತ್ಥಂ ಅಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - “‘ಅಸನಂ ಭೋಜನ’ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ತಾವ ಯೇನ ಏಕಸಿತ್ಥಮ್ಪಿ ಅಜ್ಝೋಹಟಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಸಚೇ ಪತ್ತಮುಖಹತ್ಥಾನಂ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪಞ್ಚಸು ಭೋಜನೇಸು ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸತಿ ಅಞ್ಞಂ ಪಞ್ಚಸು ಭೋಜನೇಸು ಏಕಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪವಾರೇತಿ। ಕತ್ಥಚಿ ಭೋಜನಂ ನತ್ಥಿ, ಆಮಿಸಗನ್ಧಮತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನ ಪವಾರೇತಿ। ಮುಖೇ ಚ ಹತ್ಥೇ ಚ ಭೋಜನಂ ನತ್ಥಿ, ಪತ್ತೇ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಆಸನೇ ನ ಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೋ, ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೋ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ದಾತುಕಾಮೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಚೇ ಅನ್ತರೇ ಭೋಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ನ ಪವಾರೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ವಿಪ್ಪಕತಭೋಜನಭಾವಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ। ಯೋಪಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಗನ್ತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮೋ ಮುಖೇ ಭತ್ತಂ ಗಿಲಿತ್ವಾ ಸೇಸಂ ಆದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಅಞ್ಞಂ ಭೋಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಪವಾರಣಾ

ನ ಹೋತೀ"ತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಯಥಾ ಚ ಪತ್ತೇ; ಏವಂ ಹತ್ಥೇಪಿ। ಮುಖೇಪಿ ವಾ ವಿಜ್ಜಮಾನಭೋಜನಂ ಸಚೇ ಅನಜ್ಝೋಹರಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖಣೇ ಅಞ್ಞಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ನ ಪವಾರೇತಿ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಪದೇ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ। ಅಪಿಚ ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಏಸ ನಯೋ ದಸ್ಸಿತೋಯೇವ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ "ಮುಖೇ ಭತ್ತಂ ಗಿಲಿತಂ, ಹತ್ಥೇ ಭತ್ತಂ ವಿಘಾಸಾದಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮೋ, ಪತ್ತೇ ಭತ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮೋ, ಸಚೇ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ನ ಪವಾರೇತೀ"ತಿ। **ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಆಸನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ, ಸಚೇ ಠಿತೋ, ಪಣ್ಹಿಅನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ, ಸಚೇ ನಿಪನ್ನೋ, ಯೇನ ಪಸ್ಸೇನ ನಿಪನ್ನೋ, ತಸ್ಸ ಪಾರಿಮನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ, ದಾಯಕಸ್ಸ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ವಾ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಸಾರಿತಹತ್ಥಂ ಯಂ ಆಸನ್ನತರಂ ಅಙ್ಗಂ, ತಸ್ಸ ಓರಿಮನ್ತೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಹತ್ಥೋ "ಹತ್ಥಪಾಸೋ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಠತ್ವಾ ಅಭಿಹಟಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸೇವ ಪವಾರಣಾ ಹೋತಿ, ನ ತತೋ ಪರಂ।

ಅಭಿಹರತೀತಿ ಹತ್ಥಪಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಠಿತೋ ಗಹಣತ್ಥಂ ಉಪನಾಮೇತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅನನ್ತರನಿಸಿನ್ನೋಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಹತ್ಥೇ ವಾ ಊರೂಸು ವಾ ಆಧಾರಕೇ ವಾ ಠಿತಪತ್ತಂ ಅನಭಿಹರಿತ್ವಾವ "ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವದತಿ, ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಪವಾರಣಾ ನತ್ಥಿ। ಭತ್ತಪಚ್ಛಿಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪುರತೋ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ "ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಈಸಕಂ ಪನ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಾ ಅಪನಾಮೇತ್ವಾ ವಾ "ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಪವಾರಣಾ ಹೋತಿ। ಥೇರಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಥೇರೋ ದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ದಹರಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ "ಇತೋ ಓದನಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವದತಿ, ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪನ ಗತೋ ತುಣ್ಹೀ ತಿಟ್ಠತಿ, ದಹರೋ "ಅಲಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ನ ಪವಾರೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಥೇರಸ್ಸ ದೂರಭಾವತೋ ದೂತಸ್ಸ ಚ ಅನಭಿಹರಣತೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ ಭಿಕ್ಖು "ಇದಂ ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವದತಿ, ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಪವಾರಣಾ ಹೋತಿ।

ಪರಿವೇಸನಾಯ ಏಕೋ ಏಕೇನ ಹತ್ಥೇನ ಓದನಪಚ್ಛಿಂ ಏಕೇನ ಕಟಚ್ಛುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪರಿವಿಸತಿ, ತತ್ರ ಚೇ ಅಞ್ಞೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ಅಹಂ ಪಚ್ಛಿಂ ಧಾರೇಸ್ಸಾಮಿ, ತ್ವಂ ಓದನಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗಹಿತಮತ್ತಕಮೇವ ಕರೋತಿ, ಪರಿವೇಸಕೋ ಏವ ಪನ ತಂ ಧಾರೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ ಅಭಿಹಟಾವ ಹೋತಿ। ತತೋ ದಾತುಕಾಮತಾಯ ಗಣ್ಹನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಪವಾರಣಾ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಪರಿವಿಸಕೇನ ಫುಟ್ಠಮತ್ತಾವ ಹೋತಿ, ಇತರೋವ ನಂ ಧಾರೇತಿ, ತತೋ ದಾತುಕಾಮತಾಯ ಗಣ್ಹನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಪವಾರಣಾ ನ ಹೋತಿ। ಕಟಚ್ಛುನಾ ಉದ್ಧಟಭತ್ತೇ ಪನ ಹೋತಿ। ಕಟಚ್ಛುಅಭಿಹಾರೋಯೇವ ಹಿ ತಸ್ಸ ಅಭಿಹಾರೋ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಮಭಾರೇಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಪವಾರೇತಿಯೇವಾತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಅನನ್ತರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭತ್ತೇ ದಿಯ್ಯಮಾನೇ ಇತರೋ ಪತ್ತಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪಿದಹತಿ, ಪವಾರಣಾ ನತ್ಥಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅಭಿಹಟೇ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ।

ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿ ಏತ್ಥ ವಾಚಾಯ ಅಭಿಹಟಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಪವಾರಣಾ ನತ್ಥಿ। ಕಾಯೇನ ಅಭಿಹಟಂ ಪನ ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಪವಾರಣಾ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತತ್ಥ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ನಾಮ ಅಙ್ಗುಲಿಂ ವಾ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಮಚ್ಛಿಕಬೀಜನಿಂ ವಾ ಚೀವರಕಣ್ಣಂ ವಾ ಚಾಲೇತಿ, ಭಮುಕಾಯ ವಾ ಆಕಾರಂ ಕರೋತಿ, ಕುದ್ಧೋ ವಾ ಓಲೋಕೇತಿ, ವಾಚಾಯ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ನಾಮ "ಅಲ"ನ್ತಿ ವಾ, "ನ ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ವಾ, "ಮಾ ಆಕಿರಾ"ತಿ ವಾ, "ಅಪಗಚ್ಛಾ"ತಿ ವಾ ವದತಿ; ಏವಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಪವಾರಣಾ ಹೋತಿ।

ಏಕೋ ಅಭಿಹಟೇ ಭತ್ತೇ ಪವಾರಣಾಯ ಭೀತೋ ಹತ್ಥೇ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪತ್ತೇ ಓದನಂ ಆಕಿರನ್ತಂ "ಆಕಿರ ಆಕಿರ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಪೂರೇಹೀ"ತಿ ವದತಿ, ಏತ್ಥ ಕಥನ್ತಿ? ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ತಾವ "ಅನಾಕಿರಣತ್ಥಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪವಾರಣಾ ಹೋತೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ಪನ "'ಆಕಿರ ಪೂರೇಹೀ'ತಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ನಾಮ 'ಕಸ್ಸಚಿ ಪವಾರಣಾ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ವತ್ವಾ 'ನ ಪವಾರೇತೀ'"ತಿ ಆಹ। ಅಪರೋ ಭತ್ತಂ ಅಭಿಹರನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಕಿಂ ಆವುಸೋ ಇತೋಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಸಿ, ದಮ್ಮಿ ತೇ ಕಿಞ್ಚೀ"ತಿ ಆಹ। ತತ್ರಾಪಿ "'ಏವಂ ನಾಗಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ 'ಪವಾರಣಾ ಹೋತೀ'"ತಿ ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ಆಹ। ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ಪನ "'ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಸೀ'ತಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ನಾಮ 'ಕಸ್ಸಚಿ ಪವಾರಣಾ ಅತ್ಥೀ'ತಿ ವತ್ವಾ 'ನ ಪವಾರೇತೀ'"ತಿ ಆಹ।

ಏಕೋ ಸಮಂಸಕಂ ರಸಂ ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ "ರಸಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಪವಾರಣಾ ನತ್ಥಿ। "ಮಚ್ಛರಸಂ ಮಂಸರಸ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಹೋತಿ, "ಇದಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಹೋತಿಯೇವ। ಮಂಸಂ ವಿಸುಂ ಕತ್ವಾ "ಮಂಸರಸಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ತತ್ಥ ಚೇ ಸಾಸಪಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮಂಸಖಣ್ಡಂ ಅತ್ಥಿ , ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಪವಾರಣಾ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಪರಿಸ್ಸಾವಿತೋ ಹೋತಿ, "ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಅಭಯತ್ಥೇರೋ ಆಹ।

ಮಂಸರಸೇನ ಆಪುಚ್ಛನ್ತಂ ಮಹಾಥೇರೋ "ಮುಹುತ್ತಂ ಆಗಮೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಥಾಲಕಂ ಆವುಸೋ ಆಹರಾ"ತಿ ಆಹ। ಏತ್ಥ ಕಥನ್ತಿ? ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ತಾವ "ಅಭಿಹಾರಕಸ್ಸ ಗಮನಂ ಪಠಮಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಂ, ತಸ್ಮಾ ಪವಾರೇತೀ"ತಿ ಆಹ। ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ಪನ "ಅಯಂ ಕುಹಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಕೀದಿಸಂ ಏತಸ್ಸ ಗಮನಂ, ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನಾಮ ಪವಾರಣಾ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ನ ಪವಾರೇತೀ"ತಿ ಆಹ। ಕಳೀರಪನಸಾದೀಹಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮಂಸಂ ಪಚನ್ತಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಕಳೀರಸೂಪಂ ಗಣ್ಹಥ, ಪನಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ನ ಪವಾರೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಪವಾರಣಾರಹಸ್ಸ ನಾಮೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಸಚೇ ಪನ "ಮಚ್ಛಸೂಪಂ ಮಂಸಸೂಪ"ನ್ತಿ ವಾ "ಇಮಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವಾ ವದನ್ತಿ, ಪವಾರೇತಿ। ಮಂಸಕರಮ್ಬಕೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಂ ದಾತುಕಾಮೋಪಿ "ಕರಮ್ಬಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ವಟ್ಟತಿ; ನ ಪವಾರೇತಿ। "ಮಂಸಕರಮ್ಬಕ"ನ್ತಿ ವಾ "ಇದ"ನ್ತಿ ವಾ ವುತ್ತೇ ಪನ ಪವಾರೇತಿ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸಬ್ಬೇಸು ಮಚ್ಛಮಂಸಮಿಸ್ಸಕೇಸು।

ಯೋ ಪನ ನಿಮನ್ತನೇ ಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಮಂಸಂ ಅಭಿಹಟಂ "ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತ"ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪವಾರಿತೋವ ಹೋತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಮಿಸ್ಸಕಕಥಾ ಪನ ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಸುಟ್ಠು ವುತ್ತಾ। ಏವಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತಂ - ಪಿಣ್ಡಪಾತಚಾರಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಭತ್ತಮಿಸ್ಸಕಂ ಯಾಗುಂ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಯಾಗುಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ನ ಪವಾರೇತಿ। "ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪವಾರೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಯೇನಾಪುಚ್ಛಿತೋ, ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - "ಯಾಗುಮಿಸ್ಸಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ತತ್ರ ಚೇ ಯಾಗು ಬಹುತರಾ ವಾ ಹೋತಿ ಸಮಸಮಾ ವಾ, ನ ಪವಾರೇತಿ। ಯಾಗು ಮನ್ದಾ, ಭತ್ತಂ ಬಹುತರಂ, ಪವಾರೇತಿ। ಇದಞ್ಚ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ, ಕಾರಣಂ ಪನೇತ್ಥ ದುದ್ದಸಂ। "ಭತ್ತಮಿಸ್ಸಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ಭತ್ತಂ ಬಹುಕಂ ವಾ ಸಮಂ ವಾ ಅಪ್ಪತರಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಪವಾರೇತಿಯೇವ। ಭತ್ತಂ ವಾ ಯಾಗುಂ ವಾ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ "ಮಿಸ್ಸಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವದತಿ, ತತ್ರ ಚೇ ಭತ್ತಂ ಬಹುತರಂ ವಾ ಸಮಕಂ ವಾ ಹೋತಿ, ಪವಾರೇತಿ। ಅಪ್ಪತರಂ ನ ಪವಾರೇತಿ। ಇದಞ್ಚ ಕರಮ್ಬಕೇನ ನ ಸಮಾನೇತಬ್ಬಂ। ಕರಮ್ಬಕೋ ಹಿ ಮಂಸಮಿಸ್ಸಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಅಮಂಸಮಿಸ್ಸಕೋಪಿ, ತಸ್ಮಾ "ಕರಮ್ಬಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಪವಾರಣಾ ನತ್ಥಿ। ಇದಂ ಪನ ಭತ್ತಮಿಸ್ಸಕಮೇವ। ಏತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪವಾರಣಾ ಹೋತಿ। ಬಹುರಸೇ ಭತ್ತೇ ರಸಂ, ಬಹುಖೀರೇ ಖೀರಂ ಬಹುಸಪ್ಪಿಮ್ಹಿ ಚ ಪಾಯಾಸೇ ಸಪ್ಪಿಂ ಗಣ್ಹಥಾತಿ ವಿಸುಂ ಕತ್ವಾ ದೇತಿ, ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಪವಾರಣಾ ನತ್ಥಿ।

ಯೋ ಪನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪವಾರೇತಿ, ಸೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋವ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಲಭತಿ। ಕದ್ದಮಂ ವಾ ಉದಕಂ ವಾ ಪತ್ವಾ ಠಿತೇನ ಅತಿರಿತ್ತಂ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅನ್ತರಾ ನದೀ ಪೂರಾ ಹೋತಿ, ನದೀತೀರೇ ಗುಮ್ಬಂ ಅನುಪರಿಯಾಯನ್ತೇನ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಅಥ ನಾವಾ ವಾ ಸೇತು ವಾ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾಪಿ ಚಙ್ಕಮನ್ತೇನವ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ಗಮನಂ ನ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ। ಯಾನೇ ವಾ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಪಿಟ್ಠೇ ವಾ ಚನ್ದಮಣ್ಡಲೇ ವಾ ಸೂರಿಯಮಣ್ಡಲೇ ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪವಾರಿತೇನ ಯಾವ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ, ತಾವ ತೇಸು ಗಚ್ಛನ್ತೇಸುಪಿ ನಿಸಿನ್ನೇನೇವ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಠಿತೋ ಪವಾರೇತಿ, ಠಿತೇನೇವ, ಯೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪವಾರೇತಿ, ನಿಸಿನ್ನೇನೇವ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ತಂ ತಂ ಇರಿಯಾಪಥಂ ಕೋಪೇನ್ತೇನ ಅತಿರಿತ್ತಂ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಉಕ್ಕುಟಿಕೋ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪವಾರೇತಿ, ತೇನ ಉಕ್ಕುಟಿಕೇನೇವ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸ ಪನ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಲಾಲಪೀಠಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ವಾ ನಿಸೀದನಕಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಪೀಠಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪವಾರಿತೇನ ಆಸನಂ ಅಚಾಲೇತ್ವಾವ ಚತಸ್ಸೋ ದಿಸಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತೇನ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಲಬ್ಭತಿ। ಮಞ್ಚೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಪವಾರಿತೇನ ಇತೋ ವಾ ಏತ್ತೋ ವಾ ಸಂಸರಿತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ಸಚೇ ಪನ ನಂ ಸಹ ಮಞ್ಚೇನ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ನೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪವಾರಿತೇನ ನಿಪನ್ನೇನೇವ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಪರಿವತ್ತನ್ತೇನ ಯೇನ ಪಸ್ಸೇನ ನಿಪನ್ನೋ, ತಸ್ಸ ಠಾನಂ ನಾತಿಕ್ಕಮೇತಬ್ಬಂ।

ಅನತಿರಿತ್ತನ್ತಿ ನ ಅತಿರಿತ್ತಂ; ನ ಅಧಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಂ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪಿಯಕತಾದೀಹಿ ಸತ್ತಹಿ ವಿನಯಕಮ್ಮಾಕಾರೇಹಿ ಅಕತಂ ವಾ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಅನಧಿಕಂ ವಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪದಭಾಜನೇ "ಅಕಪ್ಪಿಯಕತ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಕಪ್ಪಿಯಕತ**ನ್ತಿ ಯಂ ತತ್ಥ ಫಲಂ ವಾ ಕನ್ದಮೂಲಾದಿ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಮಣಕಪ್ಪೇಹಿ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಅಕತಂ; ಯಞ್ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಂ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನಂ ವಾ, ಏತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನಾಮ। ತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ "ಅಲಮೇತಂ ಸಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಅತಿರಿತ್ತಂ ಕತಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಕತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕತ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂಯೇವ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಅತಿರಿತ್ತಂ ಕತಂ। **ಅನುಚ್ಚಾರಿತಕತ**ನ್ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತುಂ ಆಗತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಈಸಕಮ್ಪಿ ಅನುಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಅನಪನಾಮಿತಂ ವಾ ಕತಂ। **ಅಹತ್ಥಪಾಸೇ ಕತ**ನ್ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತುಂ ಆಗತಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸತೋ ಬಹಿ ಠಿತೇನ ಕತಂ। **ಅಭುತ್ತಾವಿನಾ ಕತ**ನ್ತಿ ಯೋ "ಅಲಮೇತಂ ಸಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಅತಿರಿತ್ತಂ ಕರೋತಿ, ತೇನ ಪವಾರಣಪ್ಪಹೋನಕಂ ಭೋಜನಂ ಅಭುತ್ತೇನ ಕತಂ। **ಭುತ್ತಾವಿನಾ ಪವಾರಿತೇನ ಆಸನಾ ವುಟ್ಠಿತೇನ ಕತ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। **ಅಲಮೇತಂ ಸಬ್ಬನ್ತಿ ಅವುತ್ತ**ನ್ತಿ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಏವಂ ಅವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಇಮೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ವಿನಯಕಮ್ಮಾಕಾರೇಹಿ ಯಂ ಅತಿರಿತ್ತಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಅಕತಂ, ಯಞ್ಚ ನ ಗಿಲಾನಾತಿರಿತ್ತಂ, ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಅನತಿರಿತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅತಿರಿತ್ತಂ ಪನ ತಸ್ಸೇವ ಪಟಿಪಕ್ಖನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ **ಭುತ್ತಾವಿನಾ ಕತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಅನನ್ತರೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಸಭಾಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪತ್ತತೋ ಏಕಮ್ಪಿ ಸಿತ್ಥಂ ವಾ ಮಂಸಹೀರಂ ವಾ ಖಾದಿತ್ವಾ ಕತಮ್ಪಿ ಭುತ್ತಾವಿನಾವ ಕತಂ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಆಸನಾ ಅವುಟ್ಠಿತೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ ಅಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾತೋವ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಪವಾರಿತಾ ಹೋನ್ತಿ - ಏಕೇನ ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ, ಇತರೇನ ನಿಚ್ಚಭತ್ತಂ ವಾ ಸಲಾಕಭತ್ತಂ ವಾ ಆನೇತ್ವಾ ಉಪಡ್ಢಂ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪತ್ತೇ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಸೇಸಂ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಲಗ್ಗಂ, ತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಪಠಮಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಯಮೇವ ತಸ್ಸ ಪತ್ತತೋ ಹತ್ಥೇನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಹತ್ಥಧೋವನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಸಚೇ ಪನ ಏವಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪುನ ಕಿಞ್ಚಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ವಾ ಖಾದನೀಯಂ ವಾ ಪತ್ತೇ ಆಕಿರನ್ತಿ, ಯೇನ ಪಠಮಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕತಂ, ಸೋ ಪುನ ಕಾತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಯೇನ ಅಕತಂ, ತೇನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಯಞ್ಚ ಅಕತಂ, ತಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। **"ಯೇನ ಅಕತ"**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಯೇನ ಪಠಮಂ ನ ಕತಂ, ತೇನ ಕಾತಬ್ಬಂ। **"ಯಞ್ಚ ಅಕತ"**ನ್ತಿ ಯೇನ ಪಠಮಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕತಂ, ತೇನಾಪಿ ಯಂ ಅಕತಂ ತಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಪಠಮಭಾಜನೇ ಪನ ಕಾತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ತತ್ಥ ಹಿ ಕರಿಯಮಾನಂ ಪಠಮಂ ಕತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಭಾಜನೇ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏವಂ ಕತಂ ಪನ ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಠಮಂ ಕತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಚ ನ ಕೇವಲಂ ಪತ್ತೇಯೇವ, ಕುಣ್ಡೇಪಿ ಪಚ್ಛಿಯಮ್ಪಿ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪುರತೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಓನಾಮಿತಭಾಜನೇ ಕಾತಬ್ಬಂ। ತಂ ಸಚೇಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸತಂ ಪವಾರಿತಂ ಹೋತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅಪ್ಪವಾರಿತಾನಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಯೇನ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕತಂ, ತಸ್ಸ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇಪಿ ಪವಾರೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅವಸ್ಸಂ ಭುಞ್ಜನಕೇ ಮಙ್ಗಲನಿಮನ್ತನೇ ನಿಸೀದಾಪೇನ್ತಿ, ಅತಿರಿತ್ತಂ ಕಾರೇತ್ವಾವ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ತತ್ಥ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ನತ್ಥಿ, ಆಸನಸಾಲಂ ವಾ ವಿಹಾರಂ ವಾ ಪತ್ತಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ। ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಪನ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಿತಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಆಸನಸಾಲಾಯಂ ಅಬ್ಯತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ, ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಆನೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ।

ಗಿಲಾನಾತಿರಿತ್ತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ನ ಕೇವಲಂ ಯಂ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಭುತ್ತಾವಸೇಸಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಗಿಲಾನಾತಿರಿತ್ತಂ; ಅಥ ಖೋ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಗಿಲಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅಜ್ಜ ವಾ ಸ್ವೇ ವಾ ಯದಾ ವಾ ಇಚ್ಛತಿ, ತದಾ ಖಾದಿಸ್ಸತೀತಿ ಆಹಟಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ "ಗಿಲಾನಾತಿರಿತ್ತ"ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಯಾಮಕಾಲಿಕಾದೀಸು ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ತಂ ಅಸಂಸಟ್ಠವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ಆಮಿಸಸಂಸಟ್ಠಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಆಹಾರತ್ಥಾಯಪಿ ಅನಾಹಾರತ್ಥಾಯಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ।

೨೪೧. **ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇ**ತಿ ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ ಪಿಪಾಸಾಯ ಸತಿ ಪಿಪಾಸಚ್ಛೇದನತ್ಥಂ, ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ ಯಾವಜೀವಿಕಞ್ಚ ತೇನ ತೇನ ಉಪಸಮೇತಬ್ಬಕೇ ಆಬಾಧೇ ಸತಿ ತಸ್ಸ ಉಪಸಮನತ್ಥಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಪವಾರಣಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಪವಾರಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೪೨. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಅನಾಚಾರಂ ಆಚರತೀ**ತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋತಿ। **ಉಪನನ್ಧೀ**ತಿ ಉಪನಾಹಂ ಜನೇನ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಅತ್ತನೋ ಕೋಧಂ ಬನ್ಧಿ; ಪುನಪ್ಪುನಂ ಆಘಾತಂ ಜನೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಪನದ್ಧೋ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಸೋ ಜನಿತಉಪನಾಹೋ ಭಿಕ್ಖು।

೨೪೩. **ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಅಭಿಹರಿತ್ವಾ "ಹನ್ದ ಭಿಕ್ಖು ಖಾದ ವಾ ಭುಞ್ಜ ವಾ"ತಿ ಏವಂ ಪವಾರೇಯ್ಯ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ "ಹನ್ದ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿಆದಿಂ ಅನುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಸಾಧಾರಣಮೇವ ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರಣಾಯ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಯಾವತಕಂ ಇಚ್ಛಸಿ ತಾವತಕಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಜಾನ**ನ್ತಿ ಪವಾರಿತಭಾವಂ ಜಾನನ್ತೋ। ತಂ ಪನಸ್ಸ ಜಾನನಂ ಯಸ್ಮಾ ತೀಹಾಕಾರೇಹಿ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಜಾನಾತಿ ನಾಮ ಸಾಮಂ ವಾ ಜಾನಾತೀ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। **ಆಸಾದನಾಪೇಕ್ಖೋ**ತಿ ಆಸಾದನಂ ಚೋದನಂ ಮಙ್ಕುಕರಣಭಾವಂ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನೋ।

ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ ಯಸ್ಸ ಅಭಿಹಟಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಅಭಿಹಾರಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಕ್ಕಟಂ। ಇತರಸ್ಸ ಪನ ಸಬ್ಬೋ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತೋ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಸಬ್ಬಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಅಭಿಹಾರಕಸ್ಸೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಸಂ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಪಾಕಟಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಪವಾರಣಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವಿಕಾಲಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೪೭. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಗಿರಗ್ಗಸಮಜ್ಜೋ**ತಿ ಗಿರಿಮ್ಹಿ ಅಗ್ಗಸಮಜ್ಜೋ, ಗಿರಿಸ್ಸ ವಾ ಅಗ್ಗದೇಸೇ ಸಮಜ್ಜೋ। ಸೋ ಕಿರ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ನಗರೇ ಘೋಸನಾ ಕರಿಯತಿ, ನಗರಸ್ಸ ಬಹಿದ್ಧಾ ಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಪಬ್ಬತಚ್ಛಾಯಾಯ ಮಹಾಜನಕಾಯೋ ಸನ್ನಿಪತತಿ, ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಾನಿ ನಟನಾಟಕಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ತೇಸಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಮಞ್ಚಾತಿಮಞ್ಚೇ ಬನ್ಧನ್ತಿ। ಸತ್ತರಸವಗ್ಗಿಯಾ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ದಹರಾವ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ, ತೇ "ನಾಟಕಾನಿ ಆವುಸೋ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತತ್ಥ ಅಗಮಂಸು। ಅಥ ನೇಸಂ ಞಾತಕಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯಾ ಆಗತಾ"ತಿ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತಾ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ವಿಲಿಮ್ಪೇತ್ವಾ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಪೂವಖಾದನೀಯಾದಿಂ ಹತ್ಥೇ ಅದಂಸು। ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ - **"ಮನುಸ್ಸಾ ಸತ್ತರಸವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ।

೨೪೮-೯. **ವಿಕಾಲೇ**ತಿ ವಿಗತೇ ಕಾಲೇ। ಕಾಲೋತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭೋಜನಕಾಲೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ಸೋ ಚ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೋ, ತಸ್ಮಿಂ ವೀತಿವತ್ತೇತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ವಿಕಾಲೋ ನಾಮ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ವೀತಿವತ್ತೇ ಯಾವ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಠಿತಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೋಪಿ ಕಾಲಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಖಾದಿತುಂ ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಸಹಸಾ ಪಿವಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ ಭವೇಯ್ಯ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೇನ ಪನ ನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ। ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಜಾನನತ್ಥಞ್ಚ ಕಾಲತ್ಥಮ್ಭೋ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ, ಕಾಲನ್ತರೇವ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ಅವಸೇಸಂ ಖಾದನೀಯಂ ನಾಮಾತಿ ಏತ್ಥ ಯಂ ತಾವ ಸಕ್ಖಲಿಮೋದಕಾದಿಪುಬ್ಬಣ್ಣಾಪರಣ್ಣಮಯಂ, ತತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ। ಯಮ್ಪಿ ವನಮೂಲಾದಿಪ್ಪಭೇದಂ ಆಮಿಸಗತಿಕಂ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಮೂಲಖಾದನೀಯಂ ಕನ್ದಖಾದನೀಯಂ ಮೂಳಾಲಖಾದನೀಯಂ ಮತ್ಥಕಖಾದನೀಯಂ ಖನ್ಧಖಾದನೀಯಂ ತಚಖಾದನೀಯಂ ಪತ್ತಖಾದನೀಯಂ ಪುಪ್ಫಖಾದನೀಯಂ ಫಲಖಾದನೀಯಂ ಅಟ್ಠಿಖಾದನೀಯಂ ಪಿಟ್ಠಖಾದನೀಯಂ ನಿಯ್ಯಾಸಖಾದನೀಯನ್ತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಖಾದನೀಯಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ।

ತತ್ಥ ಪನ ಆಮಿಸಗತಿಕಸಲ್ಲಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಇದಂ ಮುಖಮತ್ತನಿದಸ್ಸನಂ - ಮೂಲಖಾದನೀಯೇ ತಾವ ಮೂಲಕಮೂಲಂ ಖಾರಕಮೂಲಂ ಚಚ್ಚುಮೂಲಂ ತಮ್ಬಕಮೂಲಂ ತಣ್ಡುಲೇಯ್ಯಕಮೂಲಂ ವತ್ಥುಲೇಯ್ಯಕಮೂಲಂ ವಜಕಲಿಮೂಲಂ ಜಜ್ಝರೀಮೂಲನ್ತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ಸೂಪೇಯ್ಯಪಣ್ಣಮೂಲಾನಿ ಆಮಿಸಗತಿಕಾನಿ। ಏತ್ಥ ಚ ವಜಕಲಿಮೂಲೇ ಜರಟ್ಠಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇನ್ತಿ, ತಂ ಯಾವಜೀವಿಕಂ ಹೋತಿ। ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಏವರೂಪಂ ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಮೂಲಕಖಾರಕಜಜ್ಝರೀಮೂಲಾನಂ ಪನ ಜರಟ್ಠಾನಿಪಿ ಆಮಿಸಗತಿಕಾನೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಾನಿ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ -

> "ಅನುಜಾನಾಮಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೂಲಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಹಲಿದ್ದಿಂ ಸಿಙ್ಗಿವೇರಂ ವಚಂ ವಚತ್ತಂ ಅತಿವಿಸಂ ಕಟುಕರೋಹಿಣಿಂ ಉಸೀರಂ ಭದ್ದಮುತ್ತಕಂ, ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಮೂಲಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ನೇವ ಖಾದನೀಯೇ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಫರನ್ತಿ, ನ ಭೋಜನೀಯೇ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಂ ಫರನ್ತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೩) -

ವುತ್ತಾನಿ, ತಾನಿ ಯಾವಜೀವಿಕಾನಿ। ತೇಸಂ ಚೂಳಪಞ್ಚಮೂಲಂ ಮಹಾಪಞ್ಚಮೂಲನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಗಣಿಯಮಾನಾನಂ ಗಣನಾಯ ಅನ್ತೋ ನತ್ಥಿ। ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರಣಾಭಾವೋಯೇವ ಪನ ತೇಸಂ ಲಕ್ಖಣಂ। ತಸ್ಮಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಮೂಲಂ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರತಿ, ತಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ; ಇತರಂ ಯಾವಜೀವಿಕನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇಸು ಬಹುಂ ವತ್ವಾಪಿ ಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಲಕ್ಖಣೇ ಠಾತಬ್ಬಂ। ನಾಮಸಞ್ಞಾಸು ಪನ ವುಚ್ಚಮಾನಾಸು ತಂ ತಂ ನಾಮಂ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ಸಮ್ಮೋಹೋಯೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನಾಮಸಞ್ಞಾಯ ಆದರಂ ಅಕತ್ವಾ ಲಕ್ಖಣಮೇವ ದಸ್ಸಿತಂ।

ಯಥಾ ಚ ಮೂಲೇ; ಏವಂ ಕನ್ದಾದೀಸುಪಿ ಯಂ ಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ತಸ್ಸೇವ ವಸೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯಞ್ಚ ತಂ ಪಾಳಿಯಂ ಹಲಿದ್ದಾದಿ ಅಟ್ಠವಿಧಂ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಖನ್ಧತಚಪುಪ್ಫಫಲಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಯಾವಜೀವಿಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಕನ್ದಖಾದನೀಯೇ ದುವಿಧೋ ಕನ್ದೋ - ದೀಘೋ ಚ ರಸ್ಸೋ ಚ ಭಿಸಕಿಂಸುಕಕನ್ದಾದಿ ವಟ್ಟೋ ಉಪ್ಪಲಕಸೇರುಕಕನ್ದಾದಿ, ಯಂ "ಗಣ್ಠೀ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕನ್ದಾನಂ ಜಿಣ್ಣಜರಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಛಲ್ಲಿ ಚ ಸುಖುಮಮೂಲಾನಿ ಚ ಯಾವಜೀವಿಕಾನಿ। ತರುಣೋ ಪನ ಸುಖಖಾದನೀಯೋ, ಸಾಲಕಲ್ಯಾಣೀಪೋತಕಕನ್ದೋ ಕಿಂಸುಕಪೋತಕಕನ್ದೋ ಅಮ್ಬಾಟಕಕನ್ದೋ ಕೇತಕಕನ್ದೋ ಮಾಲುವಕನ್ದೋ ಭಿಸಸಙ್ಖಾತೋ ಪದುಮಪುಣ್ಡರೀಕಕನ್ದೋ ಪಿಣ್ಡಾಲುಮಸಾಲುಆದಯೋ ಚ ಖೀರವಲ್ಲಿಕನ್ದೋ ಆಲುವಕನ್ದೋ ಸಿಗ್ಗುಕನ್ದೋ ತಾಲಕನ್ದೋ ನೀಲುಪ್ಪಲರತ್ತುಪ್ಪಲಕುಮುದಸೋಗನ್ಧಿಕಾನಂ ಕನ್ದಾ ಕದಲಿಕನ್ದೋ ವೇಳುಕನ್ದೋ ಕಸೇರುಕಕನ್ದೋತಿ ಏವಮಾದಯೋ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಖಾದನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರಣಕಕನ್ದಾ ಯಾವಕಾಲಿಕಾ।

ಖೀರವಲ್ಲಿಕನ್ದೋ ಅಧೋತೋ ಯಾವಜೀವಿಕೋ, ಧೋತೋ ಯಾವಕಾಲಿಕೋ। ಖೀರಕಾಕೋಲೀಜೀವಿಕಉಸಭಕಲಸುಣಾದಿಕನ್ದಾ ಪನ ಯಾವಜೀವಿಕಾ। ತೇ ಪಾಳಿಯಂ - "ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಮೂಲಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನೀ"ತಿ ಏವಂ ಮೂಲಭೇಸಜ್ಜಸಙ್ಗಹೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಾ।

ಮೂಳಾಲಖಾದನೀಯೇ ಪನ ಪದುಮಮೂಳಾಲಂ ಪುಣ್ಡರೀಕಮುಳಾಲಸದಿಸಮೇವ। ಏರಕಮೂಲಂ ಕನ್ದುಲಮೂಲನ್ತಿ ಏವಮಾದಿ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಖಾದನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರಣಕಮುಳಾಲಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ। ಹಲಿದ್ದಿಸಿಙ್ಗಿವೇರಮಕಚಿಚತುರಸ್ಸವಲ್ಲಿಕೇತಕತಾಲಹಿನ್ತಾಲಕುನ್ತಾಲನಾಳಿಕೇರಪೂಗರುಕ್ಖಾದಿಮುಳಾಲಂ ಪನ ಯಾವಜೀವಿಕಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಾಳಿಯಂ - "ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಮೂಲಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೩) ಏವಂ ಮೂಲಭೇಸಜ್ಜಸಙ್ಗಹೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಂ।

ಮತ್ಥಕಖಾದನೀಯೇ ತಾಲಹಿನ್ತಾಲಕುನ್ತಾಲಕೇತಕನಾಳಿಕೇರಪೂಗರುಕ್ಖಖಜ್ಜೂರೀವೇತ್ತಏರಕಕದಲೀನಂ ಕಳೀರಸಙ್ಖಾತಾ ಮತ್ಥಕಾ ವೇಣುಕಳೀರೋ ನಳಕಳೀರೋ ಉಚ್ಛುಕಳೀರೋ ಮೂಲಕಕಳೀರೋ ಸಾಸಪಕಳೀರೋ ಸತಾವರಿಕಳೀರೋ ಸತ್ತನ್ನಂ ಧಞ್ಞಾನಂ ಕಳೀರಾತಿ ಏವಮಾದಿ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರಣಕೋ ರುಕ್ಖವಲ್ಲಿಆದೀನಂ ಮತ್ಥಕೋ ಯಾವಕಾಲಿಕೋ। ಹಲಿದ್ದಿಸಿಙ್ಗಿವೇರವಚಮಕಚಿಲಸುಣಾನಂಕಳೀರಾ ತಾಲಹಿನ್ತಾಲಕುನ್ತಾಲನಾಳಿಕೇರಕಳೀರಾನಞ್ಚ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾತಿತೋ ಜರಟ್ಠಬುನ್ದೋ ಯಾವಜೀವಿಕೋ।

ಖನ್ಧಖಾದನೀಯೇ ಅನ್ತೋಪಥವೀಗತೋ ಸಾಲಕಲ್ಯಾಣೀಖನ್ಧೋ ಉಚ್ಛುಖನ್ಧೋ ನೀಲುಪ್ಪಲರತ್ತುಪ್ಪಲಕುಮುದಸೋಗನ್ಧಿಕಾನಂ ಖನ್ಧಕಾತಿ ಏವಮಾದಿ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರಣಕೋ ಖನ್ಧೋ ಯಾವಕಾಲಿಕೋ। ಉಪ್ಪಲಜಾತೀನಂ ಪಣ್ಣದಣ್ಡಕೋ ಪದುಮಜಾತೀನಂ ಸಬ್ಬೋಪಿ ದಣ್ಡಕೋ ಕಾರವಿನ್ದಕದಣ್ಡಾದಯೋ ಚ ಅವಸೇಸಸಬ್ಬಖನ್ಧಾ ಯಾವಜೀವಿಕಾ।

ತಚಖಾದನೀಯೇ ಉಚ್ಛುತಚೋವ ಏಕೋ ಯಾವಕಾಲಿಕೋ, ಸೋಪಿ ಸರಸೋ। ಸೇಸೋ ಸಬ್ಬೋ ಯಾವಜೀವಿಕೋ। ತೇಸಂ ಪನ ಮತ್ಥಕಖನ್ಧತಚಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಪಾಳಿಯಂ ಕಸಾವಭೇಸಜ್ಜೇನ ಸಙ್ಗಹೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

> "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಸಾವಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ನಿಮ್ಬಕಸಾವಂ, ಕುಟಜಕಸಾವಂ, ಪಟೋಲಕಸಾವಂ, ಫಗ್ಗವಕಸಾವಂ ನತ್ತಮಾಲಕಸಾವಂ, ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಕಸಾವಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ನೇವ ಖಾದನೀಯೇ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಫರನ್ತಿ, ನ ಭೋಜನೀಯೇ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಂ ಫರನ್ತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೩)।

ಏತ್ಥ ಹಿ ಏತೇಸಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹೋ ಸಿಜ್ಝತಿ। ವುತ್ತಕಸಾವಾನಿ ಚ ಸಬ್ಬಾನಿ ಕಪ್ಪಿಯಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಪತ್ತಖಾದನೀಯೇ ಮೂಲಕಂ ಖಾರಕೋ ಚಚ್ಚು ತಮ್ಬಕೋ ತಣ್ಡುಲೇಯ್ಯಕೋ ಪಪುನ್ನಾಗೋ ವತ್ಥುಲೇಯ್ಯಕೋ ವಜಕಲಿ ಜಜ್ಝರೀ ಸೇಲ್ಲು ಸಿಗ್ಗು ಕಾಸಮದ್ದಕೋ ಉಮ್ಮಾ ಚೀನಮುಗ್ಗೋ ಮಾಸೋ ರಾಜಮಾಸೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಹಾನಿಪ್ಫಾವಂ ಅವಸೇಸನಿಪ್ಫಾವೋ ಅಗ್ಗಿಮನ್ಥೋ ಸುನಿಸನ್ನಕೋ ಸೇತವರಣೋ ನಾಳಿಕಾ ಭೂಮಿಯಂ ಜಾತಲೋಣೀತಿ ಏತೇಸಂ ಪತ್ತಾನಿ ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಏವರೂಪಾನಿ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರಣಕಾನಿ ಪತ್ತಾನಿ ಏಕಂಸೇನ ಯಾವಕಾಲಿಕಾನಿ। ಯಾ ಪನಞ್ಞಾ ಮಹಾನಖಪಿಟ್ಠಿಮತ್ತಾ ಪಣ್ಣಲೋಣಿ ರುಕ್ಖೇ ಚ ಗಚ್ಛೇ ಚ ಆರೋಹತಿ, ತಸ್ಸಾ ಪತ್ತಂ ಯಾವಜೀವಿಕಂ। ಬ್ರಹ್ಮಿಪತ್ತಞ್ಚ ಯಾವಕಾಲಿಕನ್ತಿ ದೀಪವಾಸಿನೋ ವದನ್ತಿ। ಅಮ್ಬಪಲ್ಲವಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ, ಅಸೋಕಪಲ್ಲವಂ ಪನ ಯಾವಜೀವಿಕಂ।

ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿ ಪಾಳಿಯಂ -

> "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಣ್ಣಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ನಿಮ್ಬಪಣ್ಣಂ ಕುಟಜಪಣ್ಣಂ ಪಟೋಲಪಣ್ಣಂ ಸುಲಸಿಪಣ್ಣಂ ಕಪ್ಪಾಸಕಪಣ್ಣಂ ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಪಣ್ಣಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ನೇವ ಖಾದನೀಯೇ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಫರನ್ತಿ ನ ಭೋಜನೀಯೇ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಂ ಫರನ್ತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೩) -

ವುತ್ತಾನಿ, ತಾನಿ ಯಾವಜೀವಿಕಾನಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಪಣ್ಣಾನಿಯೇವ ತೇಸಂ ಪುಪ್ಫಫಲಾದೀನಿಪಿ ಯಾವಜೀವಿಕಾನಿ। ಪಣ್ಣಾನಂ ಫಗ್ಗವಪಣ್ಣಂ ಅಜ್ಜುಕಪಣ್ಣಂ ಫಣಿಜ್ಜಕಪಣ್ಣಂ ಪಟೋಲಪಣ್ಣಂ ತಮ್ಬೂಲಪಣ್ಣಂ ಪದುಮಿನಿಪಣ್ಣನ್ತಿ ಏವಂ ಗಣನವಸೇನ ಅನ್ತೋ ನತ್ಥಿ।

ಪುಪ್ಫಖಾದನೀಯೇ ಮೂಲಕಪುಪ್ಫಂ ಖಾರಕಪುಪ್ಫಂ ಚಚ್ಚುಪುಪ್ಫಂ ತಮ್ಬಕಪುಪ್ಫಂ ವಜಕಲಿಪುಪ್ಫಂ ಜಜ್ಝರೀಪುಪ್ಫಂ ಚೂಳನಿಪ್ಫಾವಪುಪ್ಫಂ ಮಹಾನಿಪ್ಫಾವಪುಪ್ಫಂ ಕಸೇರುಕಪುಪ್ಫಂ ನಾಳಿಕೇರತಾಲಕೇತಕಾನಂ ತರುಣಪುಪ್ಫಾನಿ ಸೇತವರಣಪುಪ್ಫಂ ಸಿಗ್ಗುಪುಪ್ಫಂ ಉಪ್ಪಲಪದುಮಜಾತಿಕಾನಂ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಕಣ್ಣಿಕಮತ್ತಂ ಅಗನ್ಧಿಕಪುಪ್ಫಂ ಕಳೀರಪುಪ್ಫಂ ಜೀವನ್ತೀಪುಪ್ಫನ್ತಿ ಏವಮಾದಿ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರಣಕಪುಪ್ಫಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ। ಅಸೋಕಬಕುಲಕುಯ್ಯಕಪುನ್ನಾಗಚಮ್ಪಕಜಾತಿಕಣವೀರಕಣಿಕಾರಕುನ್ದನವಮಾಲಿಕಮಲ್ಲಿಕಾದೀನಂ ಪನ ಪುಪ್ಫಂ ಯಾವಜೀವಿಕಂ ತಸ್ಸ ಗಣನಾಯ ಅನ್ತೋ ನತ್ಥಿ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನಸ್ಸ ಕಸಾವಭೇಸಜ್ಜೇನೇವ ಸಙ್ಗಹೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಫಲಖಾದನೀಯೇ ಪನಸಲಬುಜತಾಲನಾಳಿಕೇರಅಮ್ಬಜಮ್ಬೂಅಮ್ಬಾಟಕತಿನ್ತಿಣಿಕಮಾತುಲುಙ್ಗಕಪಿತ್ಥಲಾಬುಕುಮ್ಭಣ್ಡಪುಸ್ಸಫಲತಿಮ್ಬರೂಸಕತಿಪುಸವಾತಿಙ್ಗಣಚೋಚಮೋಚಮಧುಕಾದೀನಂ ಫಲಾನಿ ಯಾನಿ ಲೋಕೇ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಯಾವಕಾಲಿಕಾನಿ। ನಾಮಗಣನವಸೇನ ನೇಸಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪರಿಯನ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ। ಯಾನಿ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ -

> "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಲಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ - ಬಿಲಙ್ಗಂ, ಪಿಪ್ಪಲಿಂ, ಮರಿಚಂ, ಹರೀತಕಂ, ವಿಭೀತಕಂ, ಆಮಲಕಂ, ಗೋಟ್ಠಫಲಂ, ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಫಲಾನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ನೇವ ಖಾದನೀಯೇ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಫರನ್ತಿ ನ ಭೋಜನೀಯೇ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಂ ಫರನ್ತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೩) -

ವುತ್ತಾನಿ, ತಾನಿ ಯಾವಜೀವಿಕಾನಿ। ತೇಸಮ್ಪಿ ಅಪರಿಪಕ್ಕಾನಿ ಅಚ್ಛಿವ ಬಿಮ್ಬವರಣಕೇತಕಕಾಸ್ಮರೀಆದೀನಂ ಫಲಾನಿ ಜಾತಿಫಲಂ ಕಟುಕಫಲಂ ಏಳಾ ತಕ್ಕೋಲನ್ತಿ ಏವಂ ನಾಮವಸೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪರಿಯನ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ।

ಅಟ್ಠಿಖಾದನೀಯೇ ಲಬುಜಟ್ಠಿ ಪನಸಟ್ಠಿ ಅಮ್ಬಾಟಕಟ್ಠಿ ಸಾಲಟ್ಠಿ ಖಜ್ಜೂರೀಕೇತಕತಿಮ್ಬರೂಸಕಾನಂ ತರುಣಫಲಟ್ಠಿ ತಿನ್ತಿಣಿಕಟ್ಠಿ ಬಿಮ್ಬಫಲಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಲ ಪದುಮಜಾತೀನಂ ಪೋಕ್ಖರಟ್ಠೀತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರಣಕಾನಿ ಅಟ್ಠೀನಿ ಯಾವಕಾಲಿಕಾನಿ। ಮಧುಕಟ್ಠಿ ಪುನ್ನಾಗಟ್ಠಿ ಹರೀತಕಾದೀನಂ ಅಟ್ಠೀನಿ ಸಿದ್ಧತ್ಥಕಟ್ಠಿ ರಾಜಿಕಟ್ಠೀತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ಅಟ್ಠೀನಿ ಯಾವಜೀವಿಕಾನಿ। ತೇಸಂ ಪಾಳಿಯಂ ಫಲಭೇಸಜ್ಜೇನೇವ ಸಙ್ಗಹೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಪಿಟ್ಠಖಾದನೀಯೇ ಸತ್ತನ್ನಂ ತಾವ ಧಞ್ಞಾನಂ ಧಞ್ಞಾನುಲೋಮಾನಂ ಅಪರಣ್ಣಾನಞ್ಚ ಪಿಟ್ಠಂ ಪನಸಪಿಟ್ಠಂ ಲಬುಜಪಿಟ್ಠಂ ಅಮ್ಬಾಟಕಪಿಟ್ಠಂ ಸಾಲಪಿಟ್ಠಂ ಧೋತಕತಾಲಪಿಟ್ಠಞ್ಚ ಖೀರವಲ್ಲಿಪಿಟ್ಠಞ್ಚಾತಿ ಏವಮಾದೀನಿ ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಖಾದನೀಯತ್ಥಂ ಭೋಜನೀಯತ್ಥಞ್ಚ ಫರಣಕಾನಿ ಪಿಟ್ಠಾನಿ ಯಾವಕಾಲಿಕಾನಿ। ಅಧೋತಕಂ ತಾಲಪಿಟ್ಠಂ ಖೀರವಲ್ಲಿಪಿಟ್ಠಂ ಅಸ್ಸಗನ್ಧಾದಿಪಿಟ್ಠಾನಿ ಚ ಯಾವಜೀವಿಕಾನಿ। ತೇಸಂ ಪಾಳಿಯಂ ಕಸಾವೇಹಿ ಚ ಮೂಲಫಲೇಹಿ ಚ ಸಙ್ಗಹೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ನಿಯ್ಯಾಸಖಾದನೀಯೇ ಏಕೋ ಉಚ್ಛುನಿಯ್ಯಾಸೋವ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕೋ। ಸೇಸಾ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜತೂನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ - ಹಿಙ್ಗುಂ ಹಿಙ್ಗುಜತುಂ ಹಿಙ್ಗುಸಿಪಾಟಿಕಂ ತಕಂ ತಕಪತ್ತಿಂ ತಕಪಣ್ಣಿಂ ಸಜ್ಜುಲಸಂ ಯಾನಿ ವಾ ಪನಞ್ಞಾನಿಪಿ ಅತ್ಥಿ ಜತೂನಿ ಭೇಸಜ್ಜಾನೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೬೩) ಏವಂ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತನಿಯ್ಯಾಸಾ ಯಾವಜೀವಿಕಾ। ತತ್ಥ ಯೇವಾಪನಕವಸೇನ ಸಙ್ಗಹಿತಾನಂ ಅಮ್ಬನಿಯ್ಯಾಸೋ ಕಣಿಕಾರನಿಯ್ಯಾಸೋತಿ ಏವಂ ನಾಮವಸೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪರಿಯನ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ। ಏವಂ ಇಮೇಸು ಮೂಲಖಾದನೀಯಾದೀಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ, ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ "ಅವಸೇಸಂ ಖಾದನೀಯಂ ನಾಮಾ"ತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಂ।

ಭೋಜನೀಯಂ ನಾಮ ಪಞ್ಚ ಭೋಜನಾನೀತಿಆದಿಮ್ಹಿ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ತಂ ವುತ್ತಮೇವ। **ಖಾದಿಸ್ಸಾಮಿ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಕಾಲೇ ಏತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ತಾವ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಚ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ವಿಕಾಲಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೫೨. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಬೇಲಟ್ಠಸೀಸೋ** ನಾಮ ಜಟಿಲಸಹಸ್ಸಬ್ಭನ್ತರೋ ಮಹಾಥೇರೋ। **ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರತೀ**ತಿ ಜೇತವನಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಪಧಾನಘರೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ವಸತಿ। **ಸುಕ್ಖಕುರ**ನ್ತಿ ಅಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಓದನಂ। ಸೋ ಕಿರ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ತಾದಿಸಂ ಓದನಂ ಆಹರತಿ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ, ನ ಪಚ್ಚಯಗಿದ್ಧತಾಯ। ಥೇರೋ ಕಿರ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಉದಕೇನ ತೇಮೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತಿ, ತತೋ ಪುನ ಸತ್ತಾಹಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನಿಸೀದತಿ। ಏವಂ ದ್ವೇಪಿ ತೀಣಿಪಿ ಚತ್ತಾರಿಪಿ ಸತ್ತಾಹಾನಿ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - **"ಚಿರೇನ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತೀ"**ತಿ।

೨೫೩. ಕಾರೋ ಕರಣಂ ಕಿರಿಯಾತಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ, ಸನ್ನಿಧಿಕಾರೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಂ; ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಮೇವ **ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಂ**। ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕರತ್ತಂ ವೀತಿನಾಮಿತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತಂ - "ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಂ ನಾಮ ಅಜ್ಜ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಅಪರಜ್ಜೂ"ತಿ।

ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ ಏವಂ ಸನ್ನಿಧಿಕತಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ ವಾ ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರಿತುಕಾಮತಾಯ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ತಾವ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಅಜ್ಝೋಹರತೋ ಪನ ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಂ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇಪಿ ಪತ್ತೋ ದುದ್ಧೋತೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಘಂಸನ್ತಸ್ಸ ಲೇಖಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಗಣ್ಠಿಕಪತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಗಣ್ಠಿಕನ್ತರೇ ಸ್ನೇಹೋ ಪವಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಉಣ್ಹೇ ಓತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಗ್ಘರತಿ, ಉಣ್ಹಯಾಗುಯಾ ವಾ ಗಹಿತಾಯ ಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ತಾದಿಸೇ ಪತ್ತೇಪಿ ಪುನದಿವಸೇ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ತಸ್ಮಾ ಪತ್ತಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪುನ ತತ್ಥ ಅಚ್ಛೋದಕಂ ವಾ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ವಾ ಘಂಸಿತ್ವಾ ನಿಸ್ನೇಹಭಾವೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಹಿ ಉದಕೇ ವಾ ಸ್ನೇಹಭಾವೋ ಪತ್ತೇ ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಲೇಖಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ದುದ್ಧೋತೋ ಹೋತಿ। ತೇಲವಣ್ಣಪತ್ತೇ ಪನ ಅಙ್ಗುಲಿಲೇಖಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಸಾ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಾ। ಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ನಿರಪೇಕ್ಖಾ ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತಿ, ತಞ್ಚೇ ಸಾಮಣೇರಾ ನಿದಹಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತಮೇವ ಹಿ ದುತಿಯದಿವಸೇ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತತೋ ಹಿ ಏಕಸಿತ್ಥಮ್ಪಿ ಅಜ್ಝೋಹರತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ।

ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸೇಸು ಮನುಸ್ಸಮಂಸೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಅವಸೇಸೇಸು ದುಕ್ಕಟೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇ ಅಜ್ಝೋಹರತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಆಹಾರತ್ಥಾಯ ಅಜ್ಝೋಹರತೋ ದುಕ್ಕಟೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪವಾರಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಅನತಿರಿತ್ತಕತಂ ಅಜ್ಝೋಹರತಿ, ಪಕತಿಆಮಿಸೇ ದ್ವೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ, ಮನುಸ್ಸಮಂಸೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವೇ, ಸೇಸಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸೇ ದುಕ್ಕಟೇನ ಸದ್ಧಿಂ, ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇ ಸಾಮಿಸೇನ ಮುಖೇನ ಅಜ್ಝೋಹರತೋ ದ್ವೇ, ನಿರಾಮಿಸೇನ ಏಕಮೇವ। ಆಹಾರತ್ಥಾಯ ಅಜ್ಝೋಹರತೋ ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ವಡ್ಢತಿ। ಸಚೇ ವಿಕಾಲೇ ಅಜ್ಝೋಹರತಿ, ಪಕತಿಭೋಜನೇ ಸನ್ನಿಧಿಪಚ್ಚಯಾ ಚ ವಿಕಾಲಭೋಜನಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದ್ವೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸೇಸು ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ವಡ್ಢತಿ। ಯಾಮಕಾಲಿಕೇಸು ವಿಕಾಲಪಚ್ಚಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಅನತಿರಿತ್ತಪಚ್ಚಯಾ ಪನ ವಿಕಾಲೇ ಸಬ್ಬವಿಕಪ್ಪೇಸು ಅನಾಪತ್ತಿ।

೨೫೫. **ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ ಯಾವಜೀವಿಕಂ ಆಹಾರತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಆಹಾರತ್ಥಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಪಚ್ಚಯಾ ತಾವ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅಜ್ಝೋಹರತೋ ಪನ ಸಚೇ ನಿರಾಮಿಸಂ ಹೋತಿ, ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಥ ಆಮಿಸಸಂಸಟ್ಠಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಹೋತಿ, ಯಥಾವತ್ಥುಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ।

೨೫೬. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಯಾವಕಾಲಿಕ**ನ್ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ವಿಕಾಲಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಂ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಂ ಯಾವ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಙ್ಖಾತೋ ಕಾಲೋ, ತಾವ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತೋ **ಯಾವಕಾಲಿಕಂ**। ಸದ್ಧಿಂ ಅನುಲೋಮಪಾನೇಹಿ ಅಟ್ಠವಿಧಂ ಪಾನಂ ಯಾವ ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಸಙ್ಖಾತೋ ಯಾಮೋ, ತಾವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಯಾಮೋ ಕಾಲೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ**। ಸಪ್ಪಿಆದಿ ಪಞ್ಚವಿಧಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿಧೇತಬ್ಬತೋ ಸತ್ತಾಹೋ ಕಾಲೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ**। ಠಪೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ಅವಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತೋ **ಯಾವಜೀವಕ**ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ ।

ತತ್ಥ ಅರುಣೋದಯೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ ಸತಕ್ಖತ್ತುಮ್ಪಿ ನಿದಹಿತ್ವಾ ಯಾವಕಾಲೋ ನಾತಿಕ್ಕಮತಿ ತಾವ, ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ ಏಕಂ ಅಹೋರತ್ತಂ, ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ ಸತ್ತರತ್ತಂ, ಇತರಂ ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇ, ಯಾವಜೀವಮ್ಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪಾನಕಥಾ ಕಪ್ಪಿಯಾನುಲೋಮಕಥಾ "ಕಪ್ಪತಿ ನು ಖೋ ಯಾವಕಾಲಿಕೇನ ಯಾಮಕಾಲಿಕ"ನ್ತಿಆದಿಕಥಾ ಚ ಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿಕಥಾ ಚ ವಿತ್ಥಾರಿತಾ, ತಂ ಮಯಂ ಆಗತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಕಥಯಿಸ್ಸಾಮ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಚ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಣೀತಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೫೭. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಪಣೀತಭೋಜನಾನೀತಿ** ಉತ್ತಮಭೋಜನಾನಿ। **ಕಸ್ಸ ಸಮ್ಪನ್ನಂ ನ ಮನಾಪನ್ತಿ** ಸಮ್ಪತ್ತಿಯುತ್ತಂ ಕಸ್ಸ ನ ಪಿಯಂ। **ಸಾದುನ್ತಿ** ಸುರಸಂ।

೨೫೯. **ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಏವರೂಪಾನಿ ಪಣೀತಭೋಜನಾನಿ ಅಗಿಲಾನೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ** ಏತ್ಥ ಸುದ್ಧಾನಿ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ, ಸೇಖಿಯೇಸು ಸೂಪೋದನವಿಞ್ಞತ್ತಿದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಓದನಸಂಸಟ್ಠಾನಿ ಪನ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಅಯಂ ಕಿರೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನೇವ ಚ "ಪಣೀತಾನೀ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಪಣೀತಭೋಜನಾನೀ"ತಿ ಸುತ್ತೇ ವುತ್ತಂ। "ಪಣೀತಾನೀ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತೇ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಂಯೇವ ಗಹಣಂ ಹೋತಿ, "ಪಣೀತಭೋಜನಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಪಣೀತಸಂಸಟ್ಠಾನಿ ಸತ್ತಧಞ್ಞನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಪಣೀತಭೋಜನಾನೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ।

ಇದಾನಿ **ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿಆದೀಸು** ಅಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - "ಸಪ್ಪಿನಾ ಭತ್ತಂ ದೇಹಿ, ಸಪ್ಪಿಂ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ದೇಹಿ, ಸಪ್ಪಿಮಿಸ್ಸಕಂ ಕತ್ವಾ ದೇಹಿ, ಸಹಸಪ್ಪಿನಾ ದೇಹಿ, ಸಪ್ಪಿಞ್ಚ ಭತ್ತಞ್ಚ ದೇಹೀ"ತಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। "ಸಪ್ಪಿಭತ್ತಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಸಾಲಿಭತ್ತಂ ವಿಯ ಸಪ್ಪಿಭತ್ತಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ; ತಸ್ಮಾ ಸೂಪೋದನವಿಞ್ಞತ್ತಿದುಕ್ಕಟಮೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸಚೇ ಪನ "ಸಪ್ಪಿನಾ ಭತ್ತಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಭತ್ತಂ ದತ್ವಾ "ಸಪ್ಪಿಂ ಕತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಾ"ತಿ ನವನೀತಂ ವಾ ಖೀರಂ ವಾ ದಧಿಂ ವಾ ದೇತಿ, ಮೂಲಂ ವಾ ಪನ ದೇತಿ, "ಇಮಿನಾ ಸಪ್ಪಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಾ"ತಿ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ। "ಗೋಸಪ್ಪಿನಾ ಭತ್ತಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಗೋಸಪ್ಪಿನಾ ವಾ ದೇತು, ಗೋಸಪ್ಪಿಮ್ಹಿ ಅಸತಿ, ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಗೋನವನೀತಾದೀನಿ ವಾ ಗಾವಿಂಯೇವ ವಾ ದೇತು "ಇತೋ ಸಪ್ಪಿನಾ ಭುಞ್ಜಾ"ತಿ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ। ಸಚೇ ಪನ ಗೋಸಪ್ಪಿನಾ ಯಾಚಿತೋ ಅಜಿಯಾ ಸಪ್ಪಿಆದೀಹಿ ದೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ ಅಞ್ಞಂ ಯಾಚಿತೇನ ಅಞ್ಞಂ ದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಅಜಿಯಾ ಸಪ್ಪಿನಾ ದೇಹೀತಿ ಆದೀಸುಪಿ।

"ಕಪ್ಪಿಯಸಪ್ಪಿನಾ ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಪ್ಪಿನಾ ದೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತಮೇವ। "ಅಕಪ್ಪಿಯಸಪ್ಪಿನಾತಿ ವುತ್ತೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಪ್ಪಿನಾ ದೇತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಪರಿಭೋಗೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಅಕಪ್ಪಿಯಸಪ್ಪಿಮ್ಹಿ ಅಸತಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಅಕಪ್ಪಿಯನವನೀತಾದೀನಿ ದೇತಿ "ಸಪ್ಪಿಂ ಕತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಾ"ತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಪ್ಪಿನಾವ ದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ। "ಅಕಪ್ಪಿಯಸಪ್ಪಿನಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಕಪ್ಪಿಯೇನ ದೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತಂ। "ಸಪ್ಪಿನಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸೇಸೇಸು ನವನೀತಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರೇನ ದೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತಮೇವ। ಏಸ ನಯೋ ನವನೀತೇನ ದೇಹೀತಿಆದೀಸುಪಿ। ಯೇನ ಯೇನ ಹಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ತಸ್ಸ ಮೂಲೇ ವಾ ಲದ್ಧೇ, ತಂ ತಂ ಲದ್ಧಮೇವ ಹೋತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಅಞ್ಞಂ ಪಾಳಿಯಾ ಆಗತಂ ವಾ ಅನಾಗತಂ ವಾ ದೇನ್ತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತಂ। ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತನವನೀತಾದೀನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ ನವನೀತಾದೀಹಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಯಥಾ ಚ "ಸಪ್ಪಿಭತ್ತಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಾಲಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿಯ ಸಪ್ಪಿಭತ್ತಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ಸೂಪೋದನವಿಞ್ಞತ್ತಿದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ನವನೀತಭತ್ತಂ ದೇಹೀತಿಆದೀಸುಪಿ। ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಏಕಮೇಕಂ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ವುಚ್ಚಮಾನೇಪಿ ಹಿ ಅಯಮೇವತ್ಥೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಸಿಯಾ, ಸೋ ಚ ಸಙ್ಖೇಪೇನಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುಂ, ಕಿಂ ತತ್ಥ ವಿತ್ಥಾರೇನ? ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಏಸ ನಯೋ ನವನೀತೇನ ದೇಹೀತಿಆದೀಸುಪೀ"ತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಸಪ್ಪಿಆದೀಹಿ ಏಕಟ್ಠಾನೇ ವಾ ನಾನಾಟ್ಠಾನೇ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಂ ಏಕಭಾಜನೇ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಏಕರಸಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಕುಸಗ್ಗೇನಾಪಿ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇ ಬಿನ್ದುಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರತಿ, ನವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ ಆಪಜ್ಜತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ ಪರಿವಾರೇ -

"ಕಾಯಿಕಾನಿ ನ ವಾಚಸಿಕಾನಿ,
ಸಬ್ಬಾನಿ ನಾನಾವತ್ಥುಕಾನಿ।
ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಏಕತೋ,
ಪಞ್ಹಾಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ"ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೪೮೧)।

೨೬೧. **ಅಗಿಲಾನೋ ಗಿಲಾನಸಞ್ಞೀತಿ** ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಗಿಲಾನಸಞ್ಞೀಪಿ ಹುತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಚ ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ, ಮಹಾನಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ । ನವ ಪಣೀತಭೋಜನಾನಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತೋ ಪನ ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪನ ಏತಾನಿ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯವತ್ಥೂನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸೂಪೋದನವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ಉಭಯೇಸಮ್ಪಿ ಸೇಖಪಣ್ಣತ್ತಿದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ,

ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಣೀತಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನವಮಂ।

೧೦. ದನ್ತಪೋನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೬೩. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಅನ್ತಮಸೋ ದನ್ತಕಟ್ಠಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಪಂಸುಕೂಲಮೇವ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಸಬ್ಬಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ**। ಸೋ ಕಿರ ಸುಸಾನೇ ಛಡ್ಡಿತಭಾಜನಮೇವ ಪತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಛಡ್ಡಿತಚೋಳಕೇಹೇವ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಛಡ್ಡಿತಮಞ್ಚಪೀಠಕಾನಿಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। **ಅಯ್ಯವೋಸಾಟಿತಕಾನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಅಯ್ಯಾ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಕಾಲಙ್ಕತಾ ಪಿತಿಪಿತಾಮಹಾ। **ವೋಸಾಟಿತಕಾನಿ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ ತೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸುಸಾನಾದೀಸು ಛಡ್ಡಿತಕಾನಿ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಾನಿ; ಮನುಸ್ಸಾ ಕಿರ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಞಾತಕೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಯಂ ತೇಸಂ ಸಜೀವಕಾಲೇ ಪಿಯಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಏತೇಸು ಸುಸಾನಾದೀಸು ಪಿಣ್ಡಂ ಪಿಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ "ಞಾತಕಾ ನೋ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೂ"ತಿ ಠಪೇನ್ತಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಪಣೀತಮ್ಪಿ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಸುಸಾನೇಪಿ ರುಕ್ಖಮೂಲೇಪಿ ಉಮ್ಮಾರೇಪಿ ಅಯ್ಯವೋಸಾಟಿತಕಾನಿ ಸಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ"ತಿ। **ಥೇರೋ**ತಿ ಥಿರೋ ಘನಬದ್ಧೋ। **ವಠರೋ**ತಿ ಥೂಲೋ; ಥೂಲೋ ಚ ಘನಸರೀರೋ ಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಮನುಸ್ಸಮಂಸಂ ಮಞ್ಞೇ ಖಾದತೀ**ತಿ ಮನುಸ್ಸಮಂಸಂ ಖಾದತೀತಿ ನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಮ; ಮನುಸ್ಸಮಂಸಂ ಖಾದನ್ತಾ ಹಿ ಈದಿಸಾ ಭವನ್ತೀತಿ ಅಯಂ ತೇಸಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೨೬೪. **ಉದಕದನ್ತಪೋನೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ "ಅದಿನ್ನಂ ಮುಖದ್ವಾರಂ ಆಹಾರಂ ಆಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಪದಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ಅತ್ಥಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯಿಸುಂ, ಭಗವಾ ಪನ ಯಥಾಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವತ್ಥುಸ್ಸ ವಸೇನ ಪಿತಾ ವಿಯ ದಾರಕೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಞ್ಞಾಪೇನ್ತೋ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಠಪೇಸಿ।

೨೬೫. **ಅದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಂ ಅಞ್ಞತರವಸೇನ ನ ದಿನ್ನಂ। ಏತದೇವ ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ ಪದಭಾಜನೇ "ಅದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕಂ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕೇ ಪನ "ಅದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಂ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ತಸ್ಸೇವ ಅದಿನ್ನಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖವಸೇನ ಲಕ್ಖಣದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಉದ್ಧಟಂ। ನಿದ್ದೇಸೇ ಚಸ್ಸ **"ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ವಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ವಾ ದೇನ್ತೇ"**ತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ದದಮಾನೇ **"ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತೋ ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ತಂ ಏವಂ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಅನ್ತಮಸೋ ರಥರೇಣುಮ್ಪಿ ಸಚೇ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತೋ ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏತಂ ಏವಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ದಿನ್ನಂ ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ। ನ "ಇದಂ ಗಣ್ಹ, ಇದಂ ತವ ಹೋತೂ"ತಿಆದಿವಚನೇನ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ।

ತತ್ಥ **ಕಾಯೇನಾ**ತಿ ಹತ್ಥಾದೀಸು ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಸರೀರಾವಯವೇನ; ಅನ್ತಮಸೋ ಪಾದಙ್ಗುಲಿಯಾಪಿ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಕಾಯೇನ ದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಹಿ ಸರೀರಾವಯವೇನ ಗಹಿತಂ ಕಾಯೇನ ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಸಚೇಪಿ ನತ್ಥುಕರಣಿಯಾ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ನಾಸಾಪುಟೇನ ಅಕಲ್ಲಕೋ ವಾ ಮುಖೇನ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಆಭೋಗಮತ್ತಮೇವ ಹಿ ಏತ್ಥ ಪಮಾಣನ್ತಿ ಅಯಂ ನಯೋ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತೋ। **ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನಾ**ತಿ ಕಟಚ್ಛುಆದೀಸು ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಕರಣೇನ ದಿನ್ನಂ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಸರೀರಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಪತ್ತಥಾಲಕಾದಿನಾ ಗಹಿತಂ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। **ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನಾ**ತಿ ಕಾಯತೋ ಚ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧತೋ ಚ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತಸ್ಸ ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ವಾ ಪಾತಿಯಮಾನಮ್ಪಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ಪಯೋಗೇನ ದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ತಾವ ಪಾಳಿವಣ್ಣನಾ।

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ **ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ** - ಪಞ್ಚಙ್ಗೇಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ರುಹತಿ - ಥಾಮಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಉಚ್ಚಾರಣಮತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಹತ್ಥಪಾಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಅಭಿಹಾರೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ದೇವೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೋ ವಾ ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ವಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ವಾ ದೇತಿ, ತಂ ಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇನ ವಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಏವಂ ಪಞ್ಚಹಙ್ಗೇಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ರುಹತಿ।

ತತ್ಥ ಠಿತನಿಸಿನ್ನನಿಪನ್ನಾನಂ ಪವಾರಣಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಹತ್ಥಪಾಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ ದಾಯಕಪಟಿಗ್ಗಾಹಕೇಸು ಏಕೋ ಆಕಾಸೇ ಹೋತಿ, ಏಕೋ ಭೂಮಿಯಂ, ಭೂಮಟ್ಠಸ್ಸ ಚ ಸೀಸೇನ ಆಕಾಸಟ್ಠಸ್ಸ ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಾ ಗಹೇತುಂ ವಾ ಪಸಾರಿತಹತ್ಥಂ, ಯಂ ಆಸನ್ನತರಂ ಅಙ್ಗಂ, ತಸ್ಸ ಓರಿಮನ್ತೇನ ಹತ್ಥಪಾಸಪ್ಪಮಾಣಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇಪಿ ಏಕೋ ಕೂಪೇ ಹೋತಿ, ಏಕೋ ಕೂಪತಟೇ, ಏಕೋ ವಾ ಪನ ರುಕ್ಖೇ, ಏಕೋ ಪಥವಿಯಂ, ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಹತ್ಥಪಾಸಪ್ಪಮಾಣಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ। ಏವರೂಪೇ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠತ್ವಾ ಸಚೇಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಹತ್ಥೀ ವಾ ಸೋಣ್ಡಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ದೇತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ರುಹತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅಟ್ಠಮರತನಸ್ಸಾಪಿ ಹತ್ಥಿನೋ ಖನ್ಧೇ ನಿಸಿನ್ನೋ, ತೇನ ಸೋಣ್ಡಾಯ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ।

ಏಕೋ ಬಹೂನಿ ಭತ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಭಾಜನಾನಿ ಸೀಸೇ ಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಕೋವ ಗಣ್ಹಥಾತಿ ವದತಿ, ನ ತಾವ ಅಭಿಹಾರೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಈಸಕಮ್ಪಿ ಓನಮತಿ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಿಮಭಾಜನಂ ಏಕದೇಸೇನಾಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ಏತ್ತಾವತಾ ಸಬ್ಬಭಾಜನಾನಿ

ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಓರೋಪೇತ್ವಾ ವಾ ಉಗ್ಘಾಟೇತ್ವಾ ವಾ ಯಂ ಇಚ್ಛತಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಭತ್ತಪಚ್ಛಿಆದಿಮ್ಹಿ ಪನ ಏಕಭಾಜನೇ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ, ಕಾಜೇನ ಭತ್ತಂ ಹರನ್ತೋಪಿ ಸಚೇ ಕಾಜಂ ಓನಾಮೇತ್ವಾ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ತಿಂಸಹತ್ಥೋ ವೇಣು ಹೋತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೇ ಗುಳಕುಮ್ಭೋ ಬದ್ಧೋ, ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಪ್ಪಿಕುಮ್ಭೋ, ತಞ್ಚೇ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ। ಉಚ್ಛುಯನ್ತದೋಣಿತೋ ಪಗ್ಘರನ್ತಮೇವ ರಸಂ ಗಣ್ಹಥಾತಿ ವದತಿ, ಅಭಿಹಾರೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಪನ ಕಸಟಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಉಸ್ಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಉಸ್ಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ।

ಬಹೂ ಪತ್ತಾ ಮಞ್ಚೇ ವಾ ಪೀಠೇ ವಾ ಕಟಸಾರಕೇ ವಾ ದೋಣಿಯಂ ವಾ ಫಲಕೇ ವಾ ಠಪಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ಠಿತಸ್ಸ ದಾಯಕೋ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಠತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಞ್ಞಾಯ ಮಞ್ಚಾದೀನಿ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾಪಿ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತೇನ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇನ ವಾ ನಿಪನ್ನೇನ ವಾ ಯಂ ತೇಸು ಪತ್ತೇಸು ದಿಯ್ಯತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಮಞ್ಚಾದೀನಿ ಆರುಹಿತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ । ಸಚೇ ಪನ ಮಞ್ಚಾದೀನಿ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಞ್ಚೇ ನಿಸೀದತಿ, ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ।

ಪಥವಿಯಂ ಪನ ಸಚೇಪಿ ಕುಚ್ಛಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯಂ ಯಂ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ವಾ ಸೂಚಿಯಾ ವಾ ಫುಸಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ದಿಯ್ಯಮಾನಮೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ। "ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಮಹಾಕಟಸಾರಹತ್ಥತ್ಥರಣಾದೀಸು ಠಪಿತಪತ್ತೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ರುಹತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಹತ್ಥಪಾಸಾತಿಕ್ಕಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಪನ ಸತಿ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಟ್ಟತಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ತತ್ಥಜಾತಕಾ।

ತತ್ಥಜಾತಕೇ ಪನ ಪದುಮಿನಿಪಣ್ಣೇ ವಾ ಕಿಂಸುಕಪಣ್ಣಾದಿಮ್ಹಿ ವಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। ನ ಹಿ ತಂ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಯಥಾ ಚ ತತ್ಥಜಾತಕೇ; ಏವಂ ಖಾಣುಕೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತಮಞ್ಚಾದಿಮ್ಹಿ ಅಸಂಹಾರಿಮೇ ಫಲಕೇ ವಾ ಪಾಸಾಣೇ ವಾ ನ ರುಹತಿಯೇವ, ತೇಪಿ ಹಿ ತತ್ಥಜಾತಕಸಙ್ಖೇಪುಪಗಾ ಹೋನ್ತಿ। ಭೂಮಿಯಂ ಅತ್ಥತೇಸು ಸುಖುಮೇಸು ತಿನ್ತಿಣಿಕಾದಿಪಣ್ಣೇಸುಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ರುಹತಿ, ನ ಹಿ ತಾನಿ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಸಮತ್ಥಾನೀತಿ। ಮಹನ್ತೇಸು ಪನ ಪದುಮಿನಿಪಣ್ಣಾದೀಸು ರುಹತಿ। ಸಚೇ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಠಿತೋ ದೀಘದಣ್ಡಕೇನ ಉಳುಙ್ಕೇನ ದೇತಿ, ಆಗನ್ತ್ವಾ ದೇಹೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ವಚನಂ ಅಸುತ್ವಾ ವಾ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ವಾ ಪತ್ತೇ ಆಕಿರತಿಯೇವ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ದೂರೇ ಠತ್ವಾ ಭತ್ತಪಿಣ್ಡಂ ಖಿಪನ್ತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಸಚೇ ಪತ್ತತ್ಥವಿಕತೋ ನೀಹರಿಯಮಾನೇ ಪತ್ತೇ ರಜನಚುಣ್ಣಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸತಿ ಉದಕೇ ಧೋವಿತಬ್ಬೋ, ಅಸತಿ ರಜನಚುಣ್ಣಂ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಸ್ಸ ರಜಂ ಪತತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಾ। ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ವಿನಯದುಕ್ಕಟಂ। ತಂ ಪನ ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ "ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ವಚನಂ ಅಸುತ್ವಾ ವಾ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ದೇನ್ತಿಯೇವ, ವಿನಯದುಕ್ಕಟಂ ನತ್ಥಿ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾ ಭಿಕ್ಖಾ ಗಹೇತಬ್ಬಾ।

ಸಚೇ ಮಹಾವಾತೋ ತತೋ ತತೋ ರಜಂ ಪಾತೇತಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಹೇತುಂ, "ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ವಾ ಆಸನಸಾಲಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದತ್ವಾ ಪುನ ತೇನ ದಿನ್ನಂ ವಾ ತಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಾಸೇನ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರೇ ಸರಜಂ ಪತ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ದೇತಿ, ಸೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ - "ಇಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ವಾ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಸಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ ವಾ"ತಿ ತೇನ ತಥಾ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ರಜಂ ಉಪರಿ ಉಪ್ಪಿಲವತಿ, ಕಞ್ಜಿಕಂ ಪವಾಹೇತ್ವಾ ಸೇಸಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅನ್ತೋ ಪವಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ಅಸತಿ ಹತ್ಥತೋ ಅಮೋಚೇನ್ತೇನ, ಯತ್ಥ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ನೇತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ । ಸುಕ್ಖಭತ್ತೇ ಪತಿತರಜಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಅತಿಸುಖುಮಂ ಹೋತಿ, ಉಪರಿಭತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಪನೇತಬ್ಬಂ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಯಾಗುಂ ವಾ ಸೂಪಂ ವಾ ಪುರತೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಲುಲೇನ್ತಾನಂ ಭಾಜನತೋ ಫುಸಿತಾನಿ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತೇ ಪತನ್ತಿ, ಪತ್ತೋ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಉಳುಙ್ಕೇನ ಆಹರಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಾನಂ ಪಠಮತರಂ ಉಳುಙ್ಕತೋ ಥೇವಾ ಪತ್ತೇ ಪತನ್ತಿ, ಸುಪತಿತಾ, ಅಭಿಹಟತ್ತಾ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ಸಚೇಪಿ ಚರುಕೇನ ಭತ್ತೇ ಆಕಿರಿಯಮಾನೇ ಚರುಕತೋ ಮಸಿ ವಾ ಛಾರಿಕಾ ವಾ ಪತತಿ, ಅಭಿಹಟತ್ತಾ ನೇವತ್ಥಿ ದೋಸೋ। ಅನನ್ತರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಪತ್ತತೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಇತರಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪತತಿ, ಸುಪತಿತಂ। ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ ಹಿ ತಂ ಹೋತಿ।

ಸಚೇ ಜಜ್ಝರಿಸಾಖಾದಿಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇನ್ತಾನಂ ಸಾಖತೋ ಫುಸಿತಾನಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪತನ್ತಿ, ಪತ್ತೋ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಸ ಪತ್ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ಫಾಲೇನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪತಿತೇಸು ದಾತುಕಾಮತಾಯ ಅಭಿಹಟತ್ತಾ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ಪಾಯಾಸಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ದೇನ್ತಿ, ಉಣ್ಹತ್ತಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾಪಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ತಥಾಪಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಆಧಾರಕೇನ ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬೋ।

ಆಸನಸಾಲಾಯ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ, ನೇವ ಆಹರಿಯಮಾನಂ ನ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇಪಿ ಸೋ ಹತ್ಥೇನ ಆಧಾರಕಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಾದೇನ ಪೇಲ್ಲೇತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಪಾದೇನ ಆಧಾರಕಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಜಾಗರನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾದರಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಏವಂ ಆಧಾರಕೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ ತೇಸಂ ವಚನಮತ್ತಮೇವ। ಅತ್ಥತೋ ಪನ ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ

ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಮೇವ ಹೋತಿ। ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೇಪಿ ಚೇಸ ನಯೋ ದಸ್ಸಿತೋವ। ಯಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಪತತಿ, ತಮ್ಪಿ ಸಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತತ್ರಿದಂ ಸುತ್ತಂ -

"ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಪತತಿ, ತಂ ಸಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾಯಕೇಹೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೭೩)।

ಇದಞ್ಚ ಪನ ಸುತ್ತಂ ನೇಯ್ಯತ್ಥಂ। ತಸ್ಮಾ ಏವಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಯಂ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ದಾಯಕಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಪರಿಗಳಿತ್ವಾ ಸುದ್ಧಾಯ ವಾ ಭೂಮಿಯಾ ಪದುಮಿನಿಪಣ್ಣವತ್ಥಕಟಸಾರಕಾದೀಸು ವಾ ಪತತಿ, ತಂ ಸಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಪನ ಸರಜಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಪತತಿ, ತಂ ರಜಂ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ ಧೋವಿತ್ವಾ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಪವಟ್ಟನ್ತಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತೇನ ಆಹರಾಪೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ವದತಿ "ತ್ವಂಯೇವ ಖಾದಾ"ತಿ ತಸ್ಸಾಪಿ ಖಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅನಾಣತ್ತೇನ ಪನ ತೇನ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅನಾಣತ್ತೇನಾಪಿ "ಇತರಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಕುರುನ್ದಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇತಂ ಇತರಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ? ಭಗವತಾ ಅನನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ। ಭಗವತಾ ಹಿ "ಸಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತು"ನ್ತಿ ವದನ್ತೇನ ಯಸ್ಸೇವ ತಂ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಪತತಿ, ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕಮ್ಪಿ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋ। "ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ ತಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ದಾಯಕೇಹೀ"ತಿ ವಚನೇನ ಪನೇತ್ಥ ಪರಸನ್ತಕಾಭಾವೋ ದೀಪಿತೋ। ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಸ ಪನ ಆಣತ್ತಿಯಾ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಯಂ ಕಿರೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಯಸ್ಮಾ ಚ ತಂ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕತ್ತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾಠಿತಂಯೇವ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ಕೇನಚಿ ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ದುತಿಯದಿವಸೇಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಸನ್ನಿಧಿಪಚ್ಚಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ತಂದಿವಸಂಯೇವ ಹಿ ತಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋ, ನ ತತೋ ಪರನ್ತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಕಿರೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಾನಿ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕನಯೋ ವುಚ್ಚತಿ - ಭುಞ್ಜನ್ತಾನಞ್ಹಿ ದನ್ತಾ ಖಿಯ್ಯನ್ತಿ, ನಖಾ ಖಿಯ್ಯನ್ತಿ, ಪತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ಖಿಯ್ಯತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ। ಯಮ್ಪಿ ಸತ್ಥಕೇನ ಉಚ್ಛುಆದೀಸು ಫಾಲಿತೇಸು ಮಲಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಏತಂ ನವಸಮುಟ್ಠಿತಂ ನಾಮ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸತ್ಥಕಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಫಾಲಿತೇಸು ಮಲಂ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಲೋಹಗನ್ಧಮತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ। ಯಮ್ಪಿ ಸತ್ಥಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಹರನ್ತಿ, ತೇನ ಫಾಲಿತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ನ ಹಿ ತಂ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಪರಿಹರನ್ತೀತಿ। ಮೂಲಭೇಸಜ್ಜಾದೀನಿ ಪಿಸನ್ತಾನಂ ವಾ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಾನಂ ವಾ ನಿಸದನಿಸದಪೋತಕಉದುಕ್ಖಲಮುಸಲಾದೀನಿ ಖಿಯ್ಯನ್ತಿ, ಪರಿಹರಣಕವಾಸಿಂ ತಾಪೇತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ತಕ್ಕೇ ವಾ ಖೀರೇ ವಾ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ತತ್ಥ ನೀಲಿಕಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಸತ್ಥಕೇ ವುತ್ತಸದಿಸೋವ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ಆಮಕತಕ್ಕಾದೀಸು ಪನ ಸಯಂ ನ ಪಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಾ। ಪಕ್ಖಿಪತಿ ಚೇ, ಸಾಮಪಾಕತೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ।

ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಸ್ಸ ಸರೀರತೋ ವಾ ಚೀವರತೋ ವಾ ಕಿಲಿಟ್ಠಉದಕಂ ಪತ್ತೇ ಪತತಿ, ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ರುಕ್ಖಮೂಲಾದೀಸು ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪತಿತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಸತ್ತಾಹಂ ವಸ್ಸನ್ತೇ ದೇವೇ ಸುದ್ಧಂ ಉದಕಂ ಹೋತಿ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸತೋ ವಾ ಪತತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಓದನಂ ದೇನ್ತೇನ ತಸ್ಸ ಪತ್ತಗತಂ ಅಛುಪನ್ತೇನೇವ ದಾತಬ್ಬೋ। ಪತ್ತೋ ವಾಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇ ಓದನಂ ಛುಪಿತ್ವಾ ಪುನ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತೇ ಓದನಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಉಗ್ಗಹಿತಕೋ ಹೋತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ದಾತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ "ಆಹರ ಸಾಮಣೇರ ಪತ್ತಂ, ಓದನಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವದತಿ, ಇತರೋ ಚ "ಅಲಂ ಮಯ್ಹ"ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಪುನ ತವೇವೇತಂ ಮಯಾ ಪರಿಚ್ಚತ್ತ"ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತೇಪಿ "ನ ಮಯ್ಹಂ ಏತೇನತ್ಥೋ"ತಿ ವದತಿ। ಸತಕ್ಖತ್ತುಮ್ಪಿ ಪರಿಚ್ಚಜತು, ಯಾವ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಗತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಆಧಾರಕೇ ಠಿತಂ ನಿರಪೇಕ್ಖೋ "ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವದತಿ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಆಧಾರಕೇ ಪತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ "ಏತ್ತೋ ಪೂವಂ ವಾ ಭತ್ತಂ ವಾ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ಸಾಮಣೇರಂ ವದತಿ, ಸಾಮಣೇರೋ ಹತ್ಥಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಸಚೇಪಿ ಸತಕ್ಖತ್ತುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಗತಂ ಅಫುಸನ್ತೋವ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಯದಿ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಗತಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ತತೋ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸಾಮಣೇರಸನ್ತಕೇನ ಸಂಸಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಸಚೇಪಿ ಗಯ್ಹಮಾನಂ ಛಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪತತಿ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ "ಏಕಂ ಭತ್ತಪಿಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹ, ಏಕಂ ಪೂವಂ ಗಣ್ಹ, ಇಮಸ್ಸ ಗುಳಪಿಣ್ಡಸ್ಸ ಏತ್ತಕಂ ಪದೇಸಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ಏವಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವುತ್ತೇ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇಧ ಪನ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪತತಿ, ತದೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹತಿ। ಹತ್ಥಗತಂ ಪನ ಯಾವ ಸಾಮಣೇರೋ ವಾ "ಅಲ"ನ್ತಿ ನ ಓರಮತಿ, ಭಿಕ್ಖು ವಾ ನ ವಾರೇತಿ, ತಾವ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಕಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ವಿಜಹತಿ।

ಸಚೇ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಾ ಯಾಗುಪಚನಕಭಾಜನೇ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಾಯ ಓದನಂ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, "ಸಾಮಣೇರ, ಭಾಜನಸ್ಸ ಉಪರಿ ಹತ್ಥಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಭಾಜನೇ ಪತಿತಞ್ಹಿ ದುತಿಯದಿವಸೇ ಭಾಜನಸ್ಸ ಅಕಪ್ಪಿಯಭಾವಂ ನ ಕರೋತಿ, ಪರಿಚ್ಚತ್ತತ್ತಾ। ಸಚೇ ಏವಂ ಅಕತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಪತ್ತಮಿವ ಭಾಜನಂ ನಿರಾಮಿಸಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ದಾಯಕಾ ಯಾಗುಕುಟಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಗತಾ, ತಂ ದಹರಸಾಮಣೇರೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಪತ್ತಂ ಉಪನಾಮೇತಿ, ಸಾಮಣೇರೋ ಕುಟಸ್ಸ ಗೀವಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಆವಜ್ಜೇತಿ, ಪತ್ತಗತಾ ಯಾಗು ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾವ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಭೂಮಿಯಂ ಹತ್ಥಂ ಠಪೇತಿ, ಸಾಮಣೇರೋ ಪವಟ್ಟೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಆರೋಪೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಪೂವಪಚ್ಛಿಭತ್ತಪಚ್ಛಿಉಚ್ಛುಭಾರಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಸಚೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಗಂ ಭಾರಂ ದ್ವೇ ತಯೋ ಸಾಮಣೇರಾ ದೇನ್ತಿ, ಏಕೇನ ವಾ ಬಲವತಾ ಉಕ್ಖಿತ್ತಂ ದ್ವೇ ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಮಞ್ಚಸ್ಸ ವಾ ಪೀಠಸ್ಸ ವಾ ಪಾದೇ ತೇಲಘಟಂ ವಾ ಫಾಣಿತಘಟಂ ವಾ ನವನೀತಘಟಂ ವಾ ಲಗ್ಗೇನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಮಞ್ಚೇಪಿ ಪೀಠೇಪಿ ನಿಸೀದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಉಗ್ಗಹಿತಕಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ।

ನಾಗದನ್ತಕೇ ವಾ ಅಙ್ಕುಸಕೇ ವಾ ದ್ವೇ ತೇಲಘಟಾ ಲಗ್ಗಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಉಪರಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕೋ, ಉಪರಿಮಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕೋ ಉಪರಿ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕೋ, ಉಪರಿಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇತರಂ ಗಣ್ಹತೋ ಉಪರಿಮೋ ಉಗ್ಗಹಿತಕೋ ಹೋತಿ। ಹೇಟ್ಠಾಮಞ್ಚೇ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕಂ ತೇಲಥಾಲಕಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಚೇ ಸಮ್ಮಜ್ಜನ್ತೋ ಸಮ್ಮುಞ್ಜನಿಯಾ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಉಗ್ಗಹಿತಕಂ ನ ಹೋತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಞತ್ವಾ ಪುನ ಠಪೇತಿ, ಉಗ್ಗಹಿತಕಂ ನ ಹೋತಿ। ಬಹಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ಬಹಿ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಹರಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಠಪೇತಬ್ಬಂ, ನತ್ಥಿ ದೋಸೋ। ಸಚೇ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ವಿವರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ನ ಪಿದಹಿತಬ್ಬಂ; ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇ ಠಿತಂ ತಥೇವ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಬಹಿ ಠಪೇತಿ, ಪುನ ನ ಛುಪಿತಬ್ಬಂ।

ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದಂ ಓರೋಹನ್ತೋ ನಿಸ್ಸೇಣಿಮಜ್ಝೇ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ಅನೋಕಾಸತ್ತಾ ಉದ್ಧಂ ವಾ ಅಧೋ ವಾ ಹರಿತ್ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕೇ ತೇಲಾದಿಮ್ಹಿ ಕಣ್ಣಕಂ ಉಟ್ಠೇತಿ, ಸಿಙ್ಗಿವೇರಾದಿಮ್ಹಿ ಘನಚುಣ್ಣಂ, ತಂಸಮುಟ್ಠಾನಮೇವ ನಾಮೇತಂ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ।

ತಾಲಂ ವಾ ನಾಳಿಕೇರಂ ವಾ ಆರುಳ್ಹೋ ಯೋತ್ತೇನ ಫಲಪಿಣ್ಡಿಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಠಿತೋವ ಗಣ್ಹಥಾತಿ ವದತಿ, ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅಞ್ಞೋ ಭೂಮಿಯಂ ಠಿತೋ ಯೋತ್ತಪಾಸಕೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸಫಲಂ ಮಹಾಸಾಖಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಫಲಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ, ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಅನ್ತೋವತಿಯಂ ಠತ್ವಾ ವತಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಚ್ಛುಂ ವಾ ತಿಮ್ಬರೂಸಕಂ ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಸತಿ ವಟ್ಟತಿ। ವತಿದಣ್ಡಕೇಸು ಅಪ್ಪಹರಿತ್ವಾ ನಿಗ್ಗತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ವಟ್ಟತಿ। ಪಹರಿತ್ವಾ ನಿಗ್ಗತೇ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ದೋಸೋ ನ ದಸ್ಸಿತೋ। ಮಯಂ ಪನ ಯಂ ಠಾನಂ ಪಹಟಂ, ತತೋ ಸಯಂಪತಿತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ತಕ್ಕಯಾಮ। ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಯುಜ್ಜತಿ, ಸುಙ್ಕಘಾತತೋ ಪವಟ್ಟೇತ್ವಾ ಬಹಿಪತಿತಭಣ್ಡಂ ವಿಯ। ವತಿಂ ವಾ ಪಾಕಾರಂ ವಾ ಲಙ್ಘಾಪೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಸಚೇ ಪನ ನ ಪುಥುಲೋ ಪಾಕಾರೋ, ಅನ್ತೋಪಾಕಾರೇ ಚ ಬಹಿಪಾಕಾರೇ ಚ ಠಿತಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸೋ ಪಹೋತಿ, ಹತ್ಥಸತಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮ್ಪತ್ತಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಭಿಕ್ಖು ಗಿಲಾನಂ ಸಾಮಣೇರಂ ಖನ್ಧೇನ ವಹತಿ, ಸೋ ಫಲಾಫಲಂ ದಿಸ್ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಖನ್ಧೇ ನಿಸಿನ್ನೋವ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಅಪರೋ ಭಿಕ್ಖುಂ ವಹನ್ತೋ ಖನ್ಧೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ।

ಭಿಕ್ಖು ಫಲಿನಿಂ ಸಾಖಂ ಛಾಯತ್ಥಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಫಲಾನಿ ಖಾದಿತುಂ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಾಪೇತ್ವಾ ಖಾದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಮಚ್ಛಿಕವಾರಣತ್ಥಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಖಾದಿತುಕಾಮೋ ಚೇ ಹೋತಿ, ಮೂಲಪಟಿಗ್ಗಹಣಮೇವ ವಟ್ಟತಿ, ಖಾದನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ದೋಸೋ।

ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾರಹಂ ಭಣ್ಡಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಯಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಾನಂ ಕದ್ದಮೇ ಲಗ್ಗತಿ, ದಹರೋ ಚಕ್ಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ವಟ್ಟತಿ, ಉಗ್ಗಹಿತಕಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ನಾವಾಯ ಠಪೇತ್ವಾ ನಾವಂ ಅರಿತ್ತೇನ ವಾ ಪಾಜೇತಿ, ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಕಡ್ಢತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಉಳುಮ್ಪೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಚಾಟಿಯಂ ಕುಣ್ಡಕೇ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾಪಿ ತಂ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಬಾಹಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅಸತಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ಬಾಹಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಉಪಾಸಕಾ ಗಮಿಕಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಥೇಯ್ಯತಣ್ಡುಲೇ ದೇನ್ತಿ। ಸಾಮಣೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತಣ್ಡುಲೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ತಣ್ಡುಲೇ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ತೇಸಂ ತಣ್ಡುಲೇ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಸಾಮಣೇರಾ ಅತ್ತನಾ ಗಹಿತತಣ್ಡುಲೇಸು ಖೀಣೇಸು ಇತರೇಹಿ ತಣ್ಡುಲೇಹಿ ಯಾಗುಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪತ್ತಾನಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಯಾಗುಂ ಆಕಿರನ್ತಿ। ಪಣ್ಡಿತೋ ಸಾಮಣೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ದೇತಿ, ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಅನುಥೇರಸ್ಸಾತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬಾನಿ ಪರಿವತ್ತೇತಿ, ಸಬ್ಬೇಹಿ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಭುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟತಿ।

ಸಚೇಪಿ ಸಾಮಣೇರೋ ಅಪಣ್ಡಿತೋ ಹೋತಿ, ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತೇ ಯಾಗುಂ ಸಯಮೇವ ಪಾತುಂ ಆರಭತಿ, "ಆವುಸೋ ತುಯ್ಹಂ ಯಾಗುಂ ಮಯ್ಹಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಥೇರೇಹಿ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಯಾಚಿತ್ವಾಪಿ ಪಿವಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಸಬ್ಬೇಹಿ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಕಮೇವ ಭುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನೇವ ಉಗ್ಗಹಿತಪಚ್ಚಯಾ ನ ಸನ್ನಿಧಿಪಚ್ಚಯಾ ವಜ್ಜಂ ಫುಸನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಪನ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ತೇಲಾದೀನಿ ಛಾಯಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಸಾಖಾದೀನಿ ಚ ಹರನ್ತಾನಂ ಇಮೇಸಞ್ಚ ವಿಸೇಸೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಕಾರಣಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

ಸಾಮಣೇರೋ ಭತ್ತಂ ಪಚಿತುಕಾಮೋ ತಣ್ಡುಲೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಾಲೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ಭಿಕ್ಖುನಾ ತಣ್ಡುಲೇ ಚ ಭಾಜನಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತಣ್ಡುಲೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಾಲೇತ್ವಾ ಭಾಜನಂ ಉದ್ಧನಂ ಆರೋಪೇತಬ್ಬಂ, ಅಗ್ಗಿ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ, ಪಕ್ಕಕಾಲೇ ವಿವರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಭಾವೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ದುಪ್ಪಕ್ಕಂ ಹೋತಿ, ಪಾಕತ್ಥಾಯ ಪಿದಹಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ರಜಸ್ಸ ವಾ ಛಾರಿಕಾಯ ವಾ ಅಪತನತ್ಥಾಯ ವಟ್ಟತಿ, ಪಕ್ಕಕಾಲೇ ಆರೋಪೇತುಮ್ಪಿ ಭುಞ್ಜಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ।

ಸಾಮಣೇರೋ ಪಟಿಬಲೋ ಪಚಿತುಂ, ಖಣೋ ಪನಸ್ಸ ನತ್ಥಿ, ಕತ್ಥಚಿ ಗನ್ತುಕಾಮೋ। ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸತಣ್ಡುಲೋದಕಭಾಜನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಉದ್ಧನಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ಜಾಲೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಹೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ತತೋ ಪರಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಭಿಕ್ಖು ಯಾಗುಅತ್ಥಾಯ ಸುದ್ಧಂ ಭಾಜನಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ತಾಪೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ತತ್ತೇ ಉದಕೇ ಸಾಮಣೇರೋ ತಣ್ಡುಲೇ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅಗ್ಗಿ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ। ಪಕ್ಕಯಾಗುಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಸಾಮಣೇರೋ ಯಾಗುಂ ಪಚತಿ, ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಕೀಳನ್ತೋ ಭಾಜನಂ ಆಮಸತಿ, ಪಿಧಾನಂ ಆಮಸತಿ , ಉಗ್ಗತಂ ಫೇಣಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಹರತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ದುರುಪಚಿಣ್ಣಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ದಬ್ಬಿಂ ವಾ ಉಳುಙ್ಕಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಆಲುಳೇತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಾಮಪಾಕಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ ದುರುಪಚಿಣ್ಣಞ್ಚ। ಸಚೇ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಉಗ್ಗಹಿತಕಮ್ಪಿ ಹೋತಿ।

ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಆಧಾರಕೇ ಪತ್ತೋ ಠಪಿತೋ ಹೋತಿ, ತತ್ರ ಚೇ ಅಞ್ಞೋ ಲೋಲಭಿಕ್ಖು ಕೀಳನ್ತೋ ಪತ್ತಂ ಆಮಸತಿ, ಪತ್ತಪಿಧಾನಂ ಆಮಸತಿ, ತಸ್ಸೇವ ತತೋ ಲದ್ಧಂ ಭತ್ತಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಪತ್ತಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಠಪೇತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತತ್ಥಜಾತಕಫಲಾನಿ ಸಾಖಾಯ ವಾ ವಲ್ಲಿಯಾ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಚಾಲೇತಿ, ತಸ್ಸೇವ ತತೋ ಲದ್ಧಂ ಫಲಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ದುರುಪಚಿಣ್ಣದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಫಲರುಕ್ಖಂ ಪನ ಅಪಸ್ಸಯಿತುಂ ವಾ ತತ್ಥ ಕಣ್ಡಕೇ ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ದುರುಪಚಿಣ್ಣಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ।

ಅರಞ್ಞೇ ಪತಿತಂ ಪನ ಅಮ್ಬಫಲಾದಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೀಹವಿಘಾಸಾದಿಂ ದಿಸ್ವಾಪಿ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸಕ್ಕೋತಿ ವಿತಕ್ಕಂ ಸೋಧೇತುಂ, ತತೋ ಲದ್ಧಂ ಖಾದಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ನೇವ ಆಮಕಮಂಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಪಚ್ಚಯಾ ನ ಉಗ್ಗಹಿತಕಪಚ್ಚಯಾ ವಜ್ಜಂ ಫುಸತಿ।

ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ತೇಲಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಬ್ಯಾಧಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತತೋ ಯಂ ಇಚ್ಛತಿ, ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಮೂಲೇಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ತಣ್ಡುಲೇ ಆಹರಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ತೇ ತತೋಯೇವ ಯಾಗುಆದೀನಿ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ದೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ ಸನ್ನಿಧಿಪಚ್ಚಯಾ ವಾ ಉಗ್ಗಹಿತಕಪಚ್ಚಯಾ ವಾ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ।

ಭಿಕ್ಖು ಪಿದಹಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ತಾಪೇತಿ, ಯಾವ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನೇತ್ಥ ಛಾರಿಕಾ ಪತತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ದೀಘಸಣ್ಡಾಸೇನ ಥಾಲಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇಲಂ ಪಚನ್ತಸ್ಸ ಛಾರಿಕಾ ಪತತಿ, ಹತ್ಥೇನ ಅಮುಞ್ಚನ್ತೇನೇವ ಪಚಿತ್ವಾ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅಙ್ಗಾರಾಪಿ ದಾರೂನಿ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಾನಿ, ಮೂಲಪಟಿಗ್ಗಹಣಮೇವ ವಟ್ಟತಿ।

ಭಿಕ್ಖು ಉಚ್ಛುಂ ಖಾದತಿ, ಸಾಮಣೇರೋ "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ದೇಥಾ"ತಿ ವದತಿ। "ಇತೋ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅವಸೇಸೇ ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಗುಳಪಿಣ್ಡಕಂ ಖಾದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ವುತ್ತೋಕಾಸತೋ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹಿತಾವಸೇಸಞ್ಹಿ ಅಜಹಿತಪಟಿಗ್ಗಹಣಮೇವ ಹೋತಿ।

ಭಿಕ್ಖು ಗುಳಂ ಭಾಜೇನ್ತೋ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಕರೋತಿ, ಭಿಕ್ಖೂಪಿ ಸಾಮಣೇರಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಏಕಗಹಣೇನೇವ ಏಕಮೇಕಂ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ , ಗಹಿತಾವಸೇಸಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಲೋಲಸಾಮಣೇರೋ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪುನ ಠಪೇತಿ, ತಸ್ಸ ಗಹಿತಾವಸೇಸಂ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕಂ ಹೋತಿ।

ಭಿಕ್ಖು ಧೂಮವಟ್ಟಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಧೂಮಂ ಪಿವತಿ, ಮುಖಞ್ಚ ಕಣ್ಠೋ ಚ ಮನೋಸಿಲಾಯ ಲಿತ್ತೋ ವಿಯ ಹೋತಿ, ಯಾವಕಾಲಿಕಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಯಾವಕಾಲಿಕೇನ ಯಾವಜೀವಿಕಸಂಸಗ್ಗೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ।

ಪತ್ತಂ ವಾ ರಜನಂ ವಾ ಪಚನ್ತಸ್ಸ ಕಣ್ಣನಾಸಮುಖಚ್ಛಿದ್ದೇಹಿ ಧೂಮೋ ಪವಿಸತಿ, ಬ್ಯಾಧಿಪಚ್ಚಯಾ ಪುಪ್ಫಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ಉಪಸಿಙ್ಘತಿ, ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ ವಟ್ಟತಿ। ಭತ್ತುಗ್ಗಾರೋ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ ಅನ್ತೋಯೇವ ಪವಿಸತಿ, ಅವಿಸಯತ್ತಾ ವಟ್ಟತಿ। ಮುಖಂ ಪವಿಟ್ಠಂ ಪನ ಅಜ್ಝೋಹರತೋ ವಿಕಾಲೇ ಆಪತ್ತಿ। ದನ್ತನ್ತರೇ ಲಗ್ಗಸ್ಸ ಆಮಿಸಸ್ಸ ರಸೋ ಪವಿಸತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಸಚೇ ಸುಖುಮಂ ಆಮಿಸಂ ಹೋತಿ, ರಸೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಪಕ್ಖಂ ಭಜತಿ।

ಉಪಕಟ್ಠೇ ಕಾಲೇ ನಿರುದಕಟ್ಠಾನೇ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಕಕ್ಖಾರೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ತಯೋ ಖೇಳಪಿಣ್ಡೇ ಪಾತೇತ್ವಾ ಉದಕಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತಬ್ಬಂ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಸಿಙ್ಗಿವೇರಾದೀನಂ ಅಙ್ಕುರಾ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಲೋಣೇ ಅಸತಿ ಸಮುದ್ದೋದಕೇನ ಲೋಣಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಲೋಣೋದಕಂ ಲೋಣಂ ಹೋತಿ, ಲೋಣಂ ವಾ ಉದಕಂ ಹೋತಿ, ರಸೋ ವಾ ಫಾಣಿತಂ ಹೋತಿ, ಫಾಣಿತಂ ವಾ ರಸೋ ಹೋತಿ, ಮೂಲಪಟಿಗ್ಗಹಣಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಹಿಮಕರಕಾ ಉದಕಗತಿಕಾ ಏವ। ಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಕತಕಟ್ಠಿನಾ ಉದಕಂ ಪಸಾದೇನ್ತಿ, ತಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ, ಆಮಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಟ್ಟತಿ। ಆಮಿಸಗತಿಕೇಹಿ ಕಪಿತ್ಥಫಲಾದೀಹಿ ಪಸಾದಿತಂ ಪುರೇಭತ್ತಮೇವ ವಟ್ಟತಿ।

ಪೋಕ್ಖರಣೀಆದೀಸು ಉದಕಂ ಬಹಲಂ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಮುಖೇ ಚ ಹತ್ಥೇ ಚ ಲಗ್ಗತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಖೇತ್ತೇಸು ಕಸಿತಟ್ಠಾನೇ ಬಹಲಂ ಉದಕಂ ಹೋತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸನ್ದಿತ್ವಾ ಕನ್ದರಾದೀನಿ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನದಿಂ ಪೂರೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಕಕುಧಸೋಬ್ಭಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ,

ರುಕ್ಖತೋ ಪತಿತೇಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಸಞ್ಛನ್ನೋದಕಾ, ಸಚೇ ಪುಪ್ಫರಸೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಪರಿತ್ತಂ ಉದಕಂ ಹೋತಿ, ರಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಾದೀಸು ಕಾಳವಣ್ಣಪಣ್ಣಸಞ್ಛನ್ನಉದಕೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಪಾನೀಯಘಟೇ ಸರೇಣುಕಾನಿ ವಾ ಸವಣ್ಟಖೀರಾನಿ ವಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಾನಿ। ಪಾಟಲಿಚಮ್ಪಕಮಲ್ಲಿಕಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ , ವಾಸಮತ್ತಂ ತಿಟ್ಠತಿ ತಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ, ದುತಿಯದಿವಸೇಪಿ ಆಮಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವಟ್ಟತಿ। ಭಿಕ್ಖುನಾ ಠಪಿತಪುಪ್ಫವಾಸಿತಕಪಾನೀಯತೋ ಸಾಮಣೇರೋ ಪಾನೀಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪೀತಾವಸೇಸಂ ತತ್ಥೇವ ಆಕಿರತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪದುಮಸರಾದೀಸು ಉದಕಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಪುಪ್ಫರೇಣುಂ ಘಟೇನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತ್ವಾ ಉದಕಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಸಚೇ ತಸ್ಸ ರಸಂ ಪಿವಿತುಕಾಮೋ, ಮೂಲಪಟಿಗ್ಗಹಣಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ರಸೇ ಪವಿಟ್ಠೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಅಚಿತ್ತಕಞ್ಹಿ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಮಹಾಭೂತೇಸು ಕಿಂ ವಟ್ಟತಿ, ಕಿಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ? ಖೀರಂ ತಾವ ವಟ್ಟತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಖೀರಂ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಖೀರಂ ವಾ ಹೋತು, ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅಸ್ಸು ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಮುತ್ತಂ ಕರೀಸಂ ಸೇಮ್ಹಂ ದನ್ತಮಲಂ ಅಕ್ಖಿಗೂಥಕೋ ಕಣ್ಣಗೂಥಕೋ ಸರೀರೇ ಉಟ್ಠಿತಲೋಣನ್ತಿ ಇದಂ ಸಬ್ಬಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಠಾನತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಪತ್ತೇ ವಾ ಹತ್ಥೇ ವಾ ಪತತಿ, ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಙ್ಗಲಗ್ಗಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕಮೇವ। ಉಣ್ಹಂಪಾಯಾಸಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಸೇದೋ ಅಙ್ಗುಲಿಅನುಸಾರೇನ ಏಕಾಬದ್ಧೋವ ಹುತ್ವಾ ಪಾಯಾಸೇ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ, ಪಿಣ್ಡಾಯ ವಾ ಚರನ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಪತ್ತಸ್ಸ ಮುಖವಟ್ಟಿಂತೋ ವಾ ಪತ್ತತಲಂ ಓರೋಹತಿ, ಏತ್ಥ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಥಾಮಮಹಾಭೂತೇಸು ಇದಂ ನಾಮ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ನತ್ಥಿ, ದುಜ್ಝಾಪಿತಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸುಜ್ಝಾಪಿತಂ ಮನುಸ್ಸಟ್ಠಿಮ್ಪಿ ಚುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಲೇಹೇ ಉಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಚತ್ತಾರಿ ಮಹಾವಿಕಟಾನಿ ಅಸತಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇ ಸಾಮಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ದುಬ್ಬಚೋಪಿ ಅಸಮತ್ಥೋಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ಅಸನ್ತಪಕ್ಖೇಯೇವ ತಿಟ್ಠತಿ। ಛಾರಿಕಾಯ ಅಸತಿ ಸುಕ್ಖದಾರುಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಛಾರಿಕಾ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಸುಕ್ಖದಾರುಮ್ಹಿ ಅಸತಿ ಅಲ್ಲದಾರುಂ ರುಕ್ಖತೋ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಇದಂ ಪನ ಚತುಬ್ಬಿಧಮ್ಪಿ ಮಹಾವಿಕಟಂ ಕಾಲೋದಿಸ್ಸಂ ನಾಮ ಸಪ್ಪದಟ್ಠಕ್ಖಣೇಯೇವ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಚ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ , ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದನ್ತಪೋನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸಮಂ।

ಸಮತ್ತೋ ವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೇನ ಭೋಜನವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

೫. ಅಚೇಲಕವಗ್ಗೋ

೧. ಅಚೇಲಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೬೯. ಅಚೇಲಕವಗ್ಗಸ್ಸ ೯ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಪರಿವೇಸನನ್ತಿ** ಪರಿವಿಸನಟ್ಠಾನಂ। **ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸಮಾಪನ್ನೋತಿ** ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ। **ದೇತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ** ಸಮತಿತ್ತಿಕಂ ಯಾಗುಪತ್ತಂ ಏಕಪಯೋಗೇನ ದೇತಿ, ಏಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಅವಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅವಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಪೂವಭತ್ತಾದೀಸು। **ತಿತ್ಥಿಯೇ ಅತಿತ್ಥಿಯಸಞ್ಞೀತಿ** ಮಾತಾ ವಾ ಪಿತಾ ವಾ ತಿತ್ಥಿಯೇಸು ಪಬ್ಬಜತಿ, ತೇಸಂ ಮಾತಾಪಿತುಸಞ್ಞಾಯ ದೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಹೋತಿ। **ದಾಪೇತೀತಿ** ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ದಾಪೇತಿ।

೨೭೩. **ಉಪನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದೇತೀತಿ** ತಥಾರೂಪೇ ಭಾಜನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ಭಾಜನಂ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ತೇಸಂ ವಾ ಭಾಜನಂ ನಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ದೇತಿ, ಪತ್ತಂ ಆಧಾರಕೇ ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾಪಿ "ಇತೋ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ತಿತ್ಥಿಯೋ ವದತಿ "ಮಯ್ಹಂ ನಾಮ ಇದಂ ಸನ್ತಕಂ, ಇಧ ನ ಆಕಿರಥಾ"ತಿ ಆಕಿರಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕತ್ತಾ ಸಹತ್ಥಾ ದಾನಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಅಚೇಲಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಉಯ್ಯೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೭೪. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಪಟಿಕ್ಕಮನೇಪೀತಿ** ಆಸನಸಾಲಾಯಮ್ಪಿ। **ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗನ್ತಿ** ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ। **ನ ಸಮ್ಭಾವೇಸೀತಿ** ನ ಪಾಪುಣಿ।

೧೭೭. **ಅನಾಚಾರ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಾವಸೇಸಂ ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರವೀತಿಕ್ಕಮಂ। **ದಸ್ಸನೂಪಚಾರಂ ವಾ ಸವನೂಪಚಾರಂ ವಾ ವಿಜಹನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯದಿ ಠಿತೋ ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ ಉಯ್ಯೋಜೇತಿ; ಯೋ ಉಯ್ಯೋಜಿತೋ, ಸೋ ವಿಜಹತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ವಿಜಹನ್ತೇಪಿ ಅತ್ಥತೋ ಇತರೇನ ವಿಜಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯೋ ಉಯ್ಯೋಜೇತಿ, ತಸ್ಸೇವಾಯಂ ಆಪತ್ತಿ। ತತ್ಥ ಸಚೇ ಉಪಚಾರಬ್ಭನ್ತರೇ ಏಕೋ ಪಾದೋ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಸೀಮಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಏತ್ಥ ಚ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರಸ್ಸ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣಂ, ತಥಾ ಸವನೂಪಚಾರಸ್ಸ। ಸಚೇ ಪನ ಅನ್ತರಾ ಕುಟ್ಟದ್ವಾರಪಾಕಾರಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಅನ್ತರಿತಭಾವೋ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮೋ, ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಆಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ನ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಠಪೇತ್ವಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮನಾಚಾರಂ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾರಣಂ ನ ಹೋತಿ।

೧೭೭. **ಕಲಿಸಾಸನಂ ಆರೋಪೇತೀ**ತಿ **"ಕಲೀ"**ತಿ ಕೋಧೋ; ತಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಆರೋಪೇತಿ; ಕೋಧಸ್ಸ ಆಣಂ ಆರೋಪೇತಿ; ಕೋಧವಸೇನ ಠಾನನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಪಸ್ಸಥ ಭೋ ಇಮಸ್ಸ ಠಾನಂ, ನಿಸಜ್ಜಂ ಆಲೋಕಿತಂ ವಿಲೋಕಿತಂ ಖಾಣುಕೋ ವಿಯ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸುನಖೋ ವಿಯ ನಿಸೀದತಿ, ಮಕ್ಕಟೋ ವಿಯ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಲೋಕೇತೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಮನಾಪವಚನಂ ವದತಿ "ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಿನಾಪಿ ಉಬ್ಬಾಳ್ಹೋ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಉಯ್ಯೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಸಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೭೯. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಸಯನಿಘರೇ**ತಿ ಸಯನಿಯಘರೇ। **ಯತೋ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖಾ ದಿನ್ನಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖಾ ದಿನ್ನಾ, ಯಂ ಆಗತೇನ ಲದ್ಧಬ್ಬಂ ತಂ ವೋ ಲದ್ಧಂ; ಗಚ್ಛಥಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ**ತಿ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ; ಮೇಥುನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೮೦. ಸಹ ಉಭೋಹಿ ಜನೇಹೀತಿ ಸಭೋಜನಂ; ತಸ್ಮಿಂ **ಸಭೋಜನೇ**। ಅಥ ವಾ **ಸಭೋಜನೇ**ತಿ ಸಭೋಗೇ। ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಹಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಇತ್ಥೀ ಭೋಗೋ ಇತ್ಥಿಯಾ ಚ ಪುರಿಸೋ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ - "ಇತ್ಥೀ ಚೇವ ಹೋತಿ ಪುರಿಸೋ ಚಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಮಹಲ್ಲಕೇ ಘರೇ**ತಿ ಮಹಲ್ಲಕೇ ಸಯನಿಘರೇ। **ಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಸಯನಿಘರೇ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಯೋ ಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟೋ, ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ; ಅನ್ತೋಸಯನಸ್ಸ ಆಸನ್ನೇ ಠಾನೇ ನಿಸೀದತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಈದಿಸಞ್ಚ ಸಯನಿಘರಂ ಮಹಾಚತುಸ್ಸಾಲಾದೀಸು ಹೋತಿ। **ಪಿಟ್ಠಿವಂಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಮಜ್ಝಾತಿಕ್ಕಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ಕತಸ್ಸ ಖುದ್ದಕಸ್ಸ ಸಯನಿಘರಸ್ಸ ಮಜ್ಝಾತಿಕ್ಕಮೇ ಆಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದ್ವಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತತಿಯಂ।

೧೮೪. ಚತುತ್ಥಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅನಿಯತದ್ವಯೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಯಥಾ ಚ ಸಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ , ಏವಮೇತಾನಿಪಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಾನೇವಾತಿ।

ರಹೋಪಟಿಚ್ಛನ್ನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ, ರಹೋನಿಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಚಾರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೪. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ದೇಥಾವುಸೋ ಭತ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ತಂ ಕಿರ ಭತ್ತಂ ಅಭಿಹಟಂ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಮಾಹಂಸು। ಅನಭಿಹಟೇ ಪನ ಏವಂ ವತ್ತುಂ ನ ಲಬ್ಭತಿ, ಪಯುತ್ತವಾಚಾ ಹೋತಿ।

೧೯೫. **ತೇನ ಹಿ ಭಿಕ್ಖವೇ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪಥಾ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಭಗವಾ ಕುಲಸ್ಸ ಸದ್ಧಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಆಹ। ಯದಿ "ಭಾಜೇತ್ವಾ ಖಾದಥಾ"ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪಸಾದಞ್ಞಥತ್ತಂ ಸಿಯಾ। **ಉಸ್ಸಾರಿಯಿತ್ಥಾ**ತಿ ಪಟಿಹರಿಯಿತ್ಥ; ಘರಂಯೇವ ನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗಮಂಸೂತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೧೯೮. **ಸನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖು**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿತ್ತಾವತಾ ಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಅಸನ್ತೋತಿ? ಅನ್ತೋವಿಹಾರೇ ಯತ್ಥ ಠಿತಸ್ಸ ಕುಲಾನಿ ಪಯಿರುಪಾಸನಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಂ ಪಸ್ಸೇ ವಾ ಅಭಿಮುಖೇ ವಾ ಪಸ್ಸತಿ, ಯಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಪಕತಿವಚನೇನ ಆರೋಚೇತುಂ, ಅಯಂ ಸನ್ತೋ ನಾಮ। ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಆರೋಚನಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಯೋ ಹಿ ಏವಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ, ಸೋ ಅಸನ್ತೋಯೇವ। ಅಪಿಚ ಅನ್ತೋಉಪಚಾರಸೀಮಾಯ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಯಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ। ನೋ ಚೇ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಸನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಪವಿಟ್ಠೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

೩೦೨. **ಅನ್ತರಾರಾಮ**ನ್ತಿ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ವಿಹಾರೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ಭತ್ತಿಯಘರ**ನ್ತಿ ನಿಮನ್ತಿತಘರಂ ವಾ ಸಲಾಕಭತ್ತಾದಿದಾಯಕಾನಂ ವಾ ಘರಂ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಜೀವಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತರಾಯೇಸು ಸತಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಚಾರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಹಾನಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೦೩. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಮಹಾನಾಮೋ** ನಾಮ ಭಗವತೋ ಚೂಳಪಿತುಪುತ್ತೋ ಮಾಸಮತ್ತೇನ ಮಹಲ್ಲಕತರೋ ದ್ವೀಸು ಫಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ। **ಭೇಸಜ್ಜಂ ಉಸ್ಸನ್ನಂ ಹೋತೀ**ತಿ ವಜತೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಸಪ್ಪಿ ಬಹು ಹೋತಿ।

೩೦೬. **ಸಾದಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರೋಗೋ ನತ್ಥೀತಿ ನ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಾ; ರೋಗೇ ಸತಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಧಿವಾಸೇತಬ್ಬಾ। **ಏತ್ತಕೇಹಿ ಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ ಪವಾರೇಮೀ**ತಿ ನಾಮವಸೇನ ಸಪ್ಪಿತೇಲಾದೀಸು ದ್ವೀಹಿ ತೀಹಿ ವಾ ಪರಿಮಾಣವಸೇನ ಪತ್ಥೇನ ನಾಳಿಯಾ ಆಳ್ಹಕೇನಾತಿ ವಾ।**ಅಞ್ಞಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ**ತಿ ಸಪ್ಪಿನಾ ಪವಾರಿತೋ ತೇಲಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ, ಆಳ್ಹಕೇನ ಪವಾರಿತೋ ದೋಣಂ। **ನ ಭೇಸಜ್ಜೇನ ಕರಣೀಯೇನಾ**ತಿ ಮಿಸ್ಸಕಭತ್ತೇನಪಿ ಚೇ ಯಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ನ ಭೇಸಜ್ಜಕರಣೀಯಂ ನಾಮ ಹೋತಿ।

೩೧೦. **ಪವಾರಿತಾನ**ನ್ತಿ ಯೇ ಅತ್ತನೋ ಪುಗ್ಗಲಿಕಾಯ ಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತಾ; ತೇಸಂ ಪವಾರಿತಾನುರೂಪೇನ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಙ್ಘವಸೇನ ಪವಾರಿತೇಸು ಪನ ಪಮಾಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಮೇವಾತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಮಹಾನಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಉಯ್ಯುತ್ತಸೇನಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೧೧. ಅಟ್ಠಮೇ - **ಅಬ್ಭುಯ್ಯಾತೋ**ತಿ ಅಭಿಉಯ್ಯಾತೋ; ಪರಸೇನಂ ಅಭಿಮುಖೋ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ನಗರತೋ ನಿಗ್ಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಯ್ಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಕತಉಯ್ಯೋಗಂ; ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೧೪. **ದ್ವಾದಸಪುರಿಸೋ ಹತ್ಥೀ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಆರೋಹಕಾ ಏಕೇಕಪಾದರಕ್ಖಕಾ ದ್ವೇ ದ್ವೇತಿ ಏವಂ ದ್ವಾದಸಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ। **ತಿಪುರಿಸೋ ಅಸ್ಸೋ**ತಿ ಏಕೋ ಆರೋಹಕೋ ದ್ವೇ ಪಾದರಕ್ಖಕಾತಿ ಏವಂ ತಿಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ। **ಚತುಪುರಿಸೋ ರಥೋ**ತಿ ಏಕೋ ಸಾರಥಿ ಏಕೋ ಯೋಧೋ ದ್ವೇ ಆಣಿರಕ್ಖಕಾತಿ ಏವಂ ಚತುಪುರಿಸೋ ಹೋತಿ। **ಚತ್ತಾರೋ ಪುರಿಸಾ ಸರಹತ್ಥಾ**ತಿ ಆವುಧಹತ್ಥಾ ಚತ್ತಾರೋ ಪುರಿಸಾತಿ ಅಯಂ ಪಚ್ಛಿಮಕೋಟಿಯಾ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಾ ಸೇನಾ ನಾಮ। ಈದಿಸಂ ಸೇನಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛತೋ ಪದೇ ಪದೇ ದುಕ್ಕಟಂ। **ದಸ್ಸನೂಪಚಾರಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ**ತಿ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಿತಾ ವಾ ನಿನ್ನಂ ಓರುಳ್ಹಾ ವಾ ನ ದಿಸ್ಸತಿ; ಇಧ ಠತ್ವಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ದಟ್ಠುನ್ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಸ್ಸತೋ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೧೫. **ಏಕಮೇಕ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥಿಆದೀಸು ಚತೂಸು ಅಙ್ಗೇಸು ಏಕಮೇಕಂ; ಅನ್ತಮಸೋ ಏಕಪುರಿಸಾರುಳ್ಹಕಹತ್ಥಿಮ್ಪಿ ಏಕಮ್ಪಿ ಸರಹತ್ಥಂ ಪುರಿಸಂ। **ಅನುಯ್ಯುತ್ತಾ** ನಾಮ ರಾಜಾ ಉಯ್ಯಾನಂ ವಾ ನದಿಂ ವಾ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಂ ಅನುಯ್ಯುತ್ತಾ ಹೋತಿ।

೩೧೬. **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಜೀವಿತಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತರಾಯೇಸು ಸತಿ ಏತ್ಥ ಗತೋ ಮುಞ್ಚಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಗಚ್ಛತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಉಯ್ಯುತ್ತಸೇನಾಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸೇನಾವಾಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೧೯. ನವಮೇ - **ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಸೇನಾಯ ವಸತೀ**ತಿ ತಿಟ್ಠತು ವಾ ನಿಸೀದತು ವಾ ಸಯತು ವಾ ಸಚೇಪಿ ಆಕಾಸೇ ಇದ್ಧಿಯಾ ಕಞ್ಚಿ ಇರಿಯಾಪಥಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। **ಸೇನಾ ವಾ ಪಟಿಸೇನಾಯ ರುದ್ಧಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಯಥಾ ಸಞ್ಚಾರೋ ಛಿಜ್ಜತಿ; ಏವಂ ರುದ್ಧಾ ಹೋತಿ। **ಪಲಿಬುದ್ಧೋ**ತಿ ವೇರಿಕೇನ ವಾ ಇಸ್ಸರೇನ ವಾ ರುದ್ಧೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸೇನಾವಾಸಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಉಯ್ಯೋಧಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೧೧. ದಸಮೇ - ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಏತ್ಥ ಯುಜ್ಝನ್ತೀತಿ **ಉಯ್ಯೋಧಿಕಂ;** ಸಮ್ಪಹಾರಟ್ಠಾನಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಬಲಸ್ಸ ಅಗ್ಗಂ ಜಾನನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಬಲಗ್ಗಂ;** ಬಲಗಣನಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇನಾಯ ವಿಯೂಹಂ **ಸೇನಾಬ್ಯೂಹಂ;** ಸೇನಾನಿವೇಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ತಯೋ ಹತ್ಥೀ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಹತ್ಥಾನೀಕನ್ತಿ** ಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತೋ ದ್ವಾದಸಪುರಿಸೋ ಹತ್ಥೀತಿ ತೇನ ಹತ್ಥಿನಾ ತಯೋ ಹತ್ಥೀ। ಸೇಸೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸೇಸಂ ಉಯ್ಯುತ್ತಸೇನಾಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ಉಯ್ಯೋಧಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸಮಂ।

ಸಮತ್ತೋ ವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೇನ ಅಚೇಲಕವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

೬. ಸುರಾಪಾನವಗ್ಗೋ

೧. ಸುರಾಪಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೧೬. ಸುರಾಪಾನವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಭದ್ದವತಿಕಾತಿ** ಏಕೋ ಗಾಮೋ, ಸೋ ಭದ್ದಿಕಾಯ ವತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಏತಂ ನಾಮ ಲಭಿ। **ಪಥಾವಿನೋತಿ** ಅದ್ಧಿಕಾ। **ತೇಜಸಾ ತೇಜನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ತೇಜಸಾ ಆನುಭಾವೇನ ನಾಗಸ್ಸ ತೇಜಂ। **ಕಾಪೋತಿಕಾತಿ** ಕಪೋತಪಾದಸಮವಣ್ಣರತ್ತೋಭಾಸಾ। **ಪಸನ್ನಾತಿ** ಸುರಾಮಣ್ಡಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಅನನುಚ್ಛವಿಯಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ಸಾಗತಸ್ಸಾತಿ** ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಸ್ಸ ಸತೋ ಮಜ್ಜಪಾನಂ ನಾಮ ನ ಅನುಚ್ಛವಿಯನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೩೧೮. **ಪುಪ್ಫಾಸವೋ** ನಾಮ ಮಧುಕಪುಪ್ಫಾದೀನಂ ರಸೇನ ಕತೋ। **ಫಲಾಸವೋ** ನಾಮ ಮುದ್ದಿಕಫಲಾದೀನಿ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ರಸೇನ ಕತೋ। **ಮಧ್ವಾಸವೋ** ನಾಮ ಮುದ್ದಿಕಾನಂ ಜಾತಿರಸೇನ ಕತೋ; ಮಕ್ಖಿಕಮಧುನಾಪಿ ಕರಿಯತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಗುಳಾಸವೋ** ನಾಮ ಉಚ್ಛುರಸಾದೀಹಿ ಕರಿಯತಿ। **ಸುರಾ** ನಾಮ ಪಿಟ್ಠಕಿಣ್ಣಪಕ್ಖಿತ್ತಾ; ನಾಳಿಕೇರಾದೀನಮ್ಪಿ ರಸೇನ ಕತಾ ಸುರಾತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸಾಯೇವ ಕಿಣ್ಣಪಕ್ಖಿತ್ತಾಯ ಮಣ್ಡೋ ಗಹಿತೋ ಮೇರಯೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅನ್ತಮಸೋ ಕುಸಗ್ಗೇನಪಿ ಪಿವತೀತಿ** ಏತಂ ಸುರಂ ವಾ ಮೇರಯಂ ವಾ ಬೀಜತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಪಿವತೋಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಕೇನ ಪನ ಪಯೋಗೇನ ಬಹುಮ್ಪಿ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ। ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಿವತೋ ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ।

೩೧೯. **ಅಮಜ್ಜಞ್ಚ ಹೋತಿ ಮಜ್ಜವಣ್ಣಂ ಮಜ್ಜಗನ್ಧಂ ಮಜ್ಜರಸನ್ತಿ** ಲೋಣಸೋವೀರಕಂ ವಾ ಸುತ್ತಂ ವಾ ಹೋತಿ। **ಸೂಪಸಮ್ಪಾಕೇತಿ** ವಾಸಗಾಹಾಪನತ್ಥಂ ಈಸಕಂ ಮಜ್ಜಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸೂಪಂ ಪಚನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಮಂಸಸಮ್ಪಾಕೇಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। ತೇಲಂ ಪನ ವಾತಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಂ ಮಜ್ಜೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಚನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅನತಿಕ್ಖಿತ್ತಮಜ್ಜೇಯೇವ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಯಂ ಪನ ಅತಿಕ್ಖಿತ್ತಮಜ್ಜಂ ಹೋತಿ, ಏತ್ಥ ಮಜ್ಜಸ್ಸ ವಣ್ಣಗನ್ಧರಸಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। **ಅಮಜ್ಜಂ ಅರಿಟ್ಠನ್ತಿ** ಯೋ ಅರಿಟ್ಠೋ ಮಜ್ಜಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಆಮಲಕಾದೀನಂಯೇವ ಕಿರ ರಸೇನ ಅರಿಟ್ಠಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸೋ ಮಜ್ಜವಣ್ಣಗನ್ಧರಸೋಯೇವ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಮಜ್ಜಂ; ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಪನ ಸಮ್ಭಾರಪಕ್ಖಿತ್ತೋ, ಸೋ ಮಜ್ಜಂ ಹೋತಿ, ಬೀಜತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ। ವತ್ಥುಅಜಾನನತಾಯ ಚೇತ್ಥ ಅಚಿತ್ತಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯ ಲೋಕವಜ್ಜತಾತಿ।

ಸುರಾಪಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಅಙ್ಗುಲಿಪತೋದಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೩೦. ದುತಿಯೇ - **ಅಙ್ಗುಲಿಪತೋದಕೇನಾತಿ** ಅಙ್ಗುಲೀಹಿ ಉಪಕಚ್ಛಕಾದಿಘಟ್ಟನಂ ವುಚ್ಚತಿ। **ಉತ್ತಸನ್ತೋತಿ** ಅತಿಹಾಸೇನ ಕಿಲಮನ್ತೋ। **ಅನಸ್ಸಾಸಕೋತಿ** ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಸಞ್ಚಾರೋ ಹುತ್ವಾ। **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಕಾಯೇನ ಕಾಯನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನೀಪಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾ, ತಮ್ಪಿ ಖಿಡ್ಡಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಫುಸನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದ್ವಿವೇದನನ್ತಿ।

ಅಙ್ಗುಲಿಪತೋದಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಹಸಧಮ್ಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೩೫. ತತಿಯೇ - **ಅಪ್ಪಕತಞ್ಞುನೋತಿ** ಯಂ ಭಗವತಾ ಪಕತಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ತಂ ನ ಜಾನನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೩೬. **ಉದಕೇ ಹಸಧಮ್ಮೋತಿ** ಉದಕಕೀಳಿಕಾ ವುಚ್ಚತಿ। **ಉಪರಿಗೋಪ್ಫಕೇತಿ** ಗೋಪ್ಫಕಾನಂ ಉಪರಿಭಾಗಪ್ಪಮಾಣೇ। **ಹಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ** ಕೀಳಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ನಿಮುಜ್ಜತಿ ವಾತಿ**ಆದೀಸು ನಿಮುಜ್ಜನತ್ಥಾಯ ಓರೋಹನ್ತಸ್ಸ ಪದವಾರೇ ಪದವಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ನಿಮುಜ್ಜನುಮ್ಮುಜ್ಜನೇಸು ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಉದಕೇಯೇವ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥವಾರಪದವಾರೇಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ಪಲವತೀತಿ** ತರತಿ। ಹತ್ಥೇಹಿ ತರನ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥವಾರೇ ಹತ್ಥವಾರೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಪಾದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯೇನ ಯೇನ ಅಙ್ಗೇನ ತರತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ತೀರತೋ ವಾ ರುಕ್ಖತೋ ವಾ ಉದಕೇ ಪತತಿ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। **ನಾವಾಯ ಕೀಳತೀತಿ** ಫಿಯಾರಿತ್ತಾದೀಹಿ ನಾವಂ ಪಾಜೇನ್ತೋ ವಾ ತೀರೇ ಉಸ್ಸಾರೇನ್ತೋ ವಾ ನಾವಾಯ ಕೀಳತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ।

ಹತ್ಥೇನ ವಾತಿಆದೀಸುಪಿ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕೇಚಿ ಹತ್ಥೇನ ಉದಕೇ ಖಿತ್ತಾಯ ಕಥಲಾಯ ಪತನುಪ್ಪತನವಾರೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ಏಕಪಯೋಗತ್ತಾ ಏಕಮೇವ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅಪಿಚ ಉಪರಿಗೋಪ್ಫಕೇ ವುತ್ತಾನಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಾದೀನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಉದಕಂ ಓತರಿತ್ವಾ ವಾ ಅನೋತರಿತ್ವಾ ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಠಿತಂ ಉದಕಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಬಿನ್ದುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಖಿಪನಕೀಳಾಯಪಿ ಕೀಳನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ, ಅತ್ಥಜೋತಕಂ ಪನ ಅಕ್ಖರಂ ಲಿಖಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಹಸಧಮ್ಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಅನಾದರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೪೨. ಚತುತ್ಥೇ - **ಕಥಾಯಂ ನಸ್ಸೇಯ್ಯಾತಿ** ಕಥಂ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ತನ್ತಿ ಪವೇಣೀ ನಸ್ಸೇಯ್ಯ। **ತಂ ವಾ ನ ಸಿಕ್ಖಿತುಕಾಮೋತಿ** ಯೇನ ಪಞ್ಞತ್ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಿಕ್ಖಿತುಕಾಮೋ। **ಅಪಞ್ಞತ್ತೇನಾತಿ** ಸುತ್ತೇ ವಾ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ವಾ ಆಗತೇನ।

೩೪೪. **ಏವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಾನಂ ಉಗ್ಗಹೋತಿ** ಏತ್ಥ ಗಾರಯ್ಹೋ ಆಚರಿಯುಗ್ಗಹೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ; ಪವೇಣಿಯಾ ಆಗತೋ ಆಚರಿಯುಗ್ಗಹೋವ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನ "ಲೋಕವಜ್ಜೇ ಆಚರಿಯುಗ್ಗಹೋ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜೇ ಪನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ "ಸುತ್ತಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಞ್ಚ ಉಗ್ಗಹಿತಕಾನಂಯೇವ ಆಚರಿಯಾನಂ ಉಗ್ಗಹೋ ಪಮಾಣಂ, ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ಕಥಾ ಅಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪವೇಣಿಯಾ ಆಗತೇಸಮೋಧಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಅನಾದರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಭಿಂಸಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೪೫. ಪಞ್ಚಮೇ - ರೂಪೂಪಹಾರಾದಯೋ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಅನಾದರಿಯಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಭಿಂಸಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಜೋತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೫೦. ಛಟ್ಠೇ - **ಭಗ್ಗಾತಿ** ಜನಪದಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಸಂಸುಮಾರಗಿರನ್ತಿ** ನಗರಸ್ಸ। **ಭೇಸಕಳಾವನನ್ತಿ** ತನ್ನಿಸ್ಸಿತವನಸ್ಸ। ತಂ ಪನ ಮಿಗಾನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನತ್ತಾ **ಮಿಗದಾಯೋತಿ** ವುಚ್ಚತಿ। **ಸಮಾದಹಿತ್ವಾತಿ** ಜಾಲೇತ್ವಾ। **ಪರಿಪಾತೇಸೀತಿ** ಅನುಬನ್ಧಿ।

೩೫೧. **ಪದೀಪೇಪೀತಿ** ಪದೀಪುಜ್ಜಲನೇಪಿ। **ಜೋತಿಕೇಪೀತಿ** ಪತ್ತಪಚನಸೇದಕಮ್ಮಾದೀಸು ಜೋತಿಕರಣೇ। **ತಥಾರೂಪಪಚ್ಚಯಾತಿ** ಪದೀಪಾದಿಪಚ್ಚಯಾ।

೩೫೪-೫. **ಸಯಂ ಸಮಾದಹತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಜೋತಿಂ ಸಮಾದಹಿತುಕಾಮತಾಯ ಅರಣಿಸಣ್ಠಪನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಜಾಲಾ ನ ಉಟ್ಠಹತಿ, ತಾವ ಸಬ್ಬಪಯೋಗೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ। **ಪಟಿಲಾತಂ ಉಕ್ಖಿಪತೀತಿ** ದಯ್ಹಮಾನಂ ಅಲಾತಂ ಪತಿತಂ ಉಕ್ಖಿಪತಿ, ಪುನ ಯಥಾಠಾನೇ ಠಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಅವಿಜ್ಝಾತಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಕಟಂ, ವಿಜ್ಝಾತಂ ಪುನ ಜಾಲಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ।

೩೫೬. **ತಥಾರೂಪಪಚ್ಚಯಾತಿ** ಠಪೇತ್ವಾ ಪದೀಪಾದೀನಿ ಅಞ್ಞೇನಪಿ ತಥಾರೂಪೇನ ಪಚ್ಚಯೇನ ಸಮಾದಹನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಆಪದಾಸೂತಿ** ದುಟ್ಠವಾಳಮಿಗಅಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಉಪದ್ದವೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಸಮಾದಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ,

ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಜೋತಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ನಹಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೬೪. ಸತ್ತಮೇ - **ಚುಣ್ಣೇನ ವಾ ಮತ್ತಿಕಾಯ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಚುಣ್ಣಮತ್ತಿಕಾನಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಣಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಪಯೋಗೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ।

೩೬೬. **ಪಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನ್ಹಾಯತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸುಕ್ಖಾಯ ನದಿಯಾ ವಾಲಿಕಂ ಉಕ್ಕಿರಿತ್ವಾ ಕತಆವಾಟಕೇಸುಪಿ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಭಮರಾದೀಹಿ ಅನುಬದ್ಧಸ್ಸ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ನಹಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುಬ್ಬಣ್ಣಕರಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೬೮-೯. ಅಟ್ಠಮೇ - **ನವಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಚೀವರಲಾಭೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಲಭೀತಿ ಲಭೋ; ಲಭೋಯೇವ ಲಾಭೋ। ಕಿಂ ಅಲಭಿ? ಚೀವರಂ। ಕೀದಿಸಂ? ನವಂ। ಇತಿ "ನವಚೀವರಲಾಭೇನಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಅನುನಾಸಿಕಲೋಪಂ ಅಕತ್ವಾ "ನವಚೀವರಲಾಭೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ; ಪಟಿಲದ್ಧನವಚೀವರೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮಜ್ಝೇ ಠಿತಪದದ್ವಯೇ **ಪನಾ**ತಿ ನಿಪಾತೋ। **ಭಿಕ್ಖುನಾ**ತಿ ಯೇನ ಲದ್ಧಂ ತಸ್ಸ ನಿದಸ್ಸನಂ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಯಂ ಲದ್ಧಂ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಚೀವರಂ ನಾಮ ಛನ್ನಂ ಚೀವರಾನ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಚೀವರ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯಂ ನಿವಾಸೇತುಂ ವಾ ಪಾರುಪಿತುಂ ವಾ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ, ತದೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ "ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮ"ನ್ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। **ಕಂಸನೀಲ**ನ್ತಿ ಚಮ್ಮಕಾರನೀಲಂ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ "ಅಯೋಮಲಂ ಲೋಹಮಲಂ ಏತಂ ಕಂಸನೀಲಂ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಲಾಸನೀಲ**ನ್ತಿ ಯೋ ಕೋಚಿ ನೀಲವಣ್ಣೋ ಪಣ್ಣರಸೋ। **ದುಬ್ಬಣ್ಣಕರಣಂ ಆದಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಕಪ್ಪಬಿನ್ದುಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ; ನ ನೀಲಾದೀಹಿ ಸಕಲಚೀವರಸ್ಸ ದುಬ್ಬಣ್ಣಕರಣಂ। ತಞ್ಚ ಪನ ಕಪ್ಪಂ ಆದಿಯನ್ತೇನ ಚೀವರಂ ರಜಿತ್ವಾ ಚತೂಸು ವಾ ಕೋಣೇಸು ತೀಸು ವಾ ದ್ವೀಸು ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕೋಣೇ ಮೋರಸ್ಸ ಅಕ್ಖಿಮಣ್ಡಲಮತ್ತಂ ವಾ ಮಙ್ಕುಲಪಿಟ್ಠಿಮತ್ತಂ ವಾ ಆದಾತಬ್ಬಂ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ "ಪತ್ತೇ ವಾ ಗಣ್ಠಿಯಂ ವಾ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ "ವಟ್ಟತಿಯೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪಾಳಿಕಪ್ಪಕಣ್ಣಿಕಕಪ್ಪಾದಯೋ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಟಿಸಿದ್ಧಾ, ತಸ್ಮಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಂ ವಟ್ಟಬಿನ್ದುಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕೇನಚಿಪಿ ವಿಕಾರೇನ ಕಪ್ಪೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ।

೩೭೧. **ಅಗ್ಗಳೇ**ತಿಆದೀಸು ಏತಾನಿ ಅಗ್ಗಳಾದೀನಿ ಕಪ್ಪಕತಚೀವರೇ ಪಚ್ಛಾ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಕರಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ; ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದುಬ್ಬಣ್ಣಕರಣಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವಿಕಪ್ಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೭೪. ನವಮೇ - **ತಸ್ಸ ವಾ ಅದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಚೀವರಸಾಮಿಕಸ್ಸ "ಪರಿಭುಞ್ಜ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ವಾ ಅದಿನ್ನಂ। **ತಸ್ಸ ವಾ ಅವಿಸ್ಸಸನ್ತೋ**ತಿ ಯೇನ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತಸ್ಸ ಅವಿಸ್ಸಾಸೇನ ವಾ। ತೇನ ಪನ ದಿನ್ನಂ ವಾ ತಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಾಸೇನ ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ತಿಂಸಕವಣ್ಣನಾಯಂ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ವಿಕಪ್ಪನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಚೀವರಾಪನಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೭೭-೮೧. ದಸಮೇ - **ಅಪನಿಧೇನ್ತೀ**ತಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ನಿಧೇನ್ತಿ। **ಹಸಾಪೇಕ್ಖೋ**ತಿ ಹಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ಅನಾಗತಂ ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾದಿಂ। **ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ "ಸಮಣೇನ ನಾಮ ಅನಿಹಿತಪರಿಕ್ಖಾರೇನ ಭವಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಏವಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ನಿಕ್ಖಿಪತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಚೀವರಾಪನಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸಮಂ।

ಸಮತ್ತೋ ವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೇನ ಸುರಾಪಾನವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

೭. ಸಪ್ಪಾಣಕವಗ್ಗೋ

೧. ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಪಾಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೮೨. ಸಪ್ಪಾಣಕವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಇಸ್ಸಾಸೋ ಹೋತೀತಿ** ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಧನುಗ್ಗಹಾಚರಿಯೋ ಹೋತಿ। **ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತಾತಿ** ಜೀವಿತಾ ವಿಯೋಜಿತಾ।

ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಪಿ **ವೋರೋಪೇಯ್ಯಾತಿ** ವಿಯೋಜೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ವೋಹಾರಮತ್ತಮೇವೇತಂ; ನ ಹೇತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಯೋಜಿತೇ ಸೇಸಾಲಙ್ಕಾರೇ ಸೇಸಂ ವಿಯ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತೇ ಪಾಣೇಪಿ ಜೀವಿತಂ ನಾಮ ವಿಸುಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಅನ್ತರಧಾನಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪದಭಾಜನೇ "ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದತೀ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೋಯೇವ "ಪಾಣೋ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತಂ ಖುದ್ದಕಮ್ಪಿ ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ಮಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿನಾನಾಕರಣಂ ನತ್ಥಿ। ಮಹನ್ತೇ ಪನ ಉಪಕ್ಕಮಮಹನ್ತತ್ತಾ ಅಕುಸಲಮಹತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಾಣೇ ಪಾಣಸಞ್ಞೀತಿ** ಅನ್ತಮಸೋ ಮಞ್ಚಪೀಠಂ ಸೋಧೇನ್ತೋ ಮಙ್ಗುಲಬೀಜಕೇಪಿ ಪಾಣಸಞ್ಞೀ ನಿಕ್ಕಾರುಣಿಕತಾಯ ತಂ ಭಿನ್ದನ್ತೋ ಅಪನೇತಿ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ತಸ್ಮಾ ಏವರೂಪೇಸು ಠಾನೇಸು ಕಾರುಞ್ಞಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ವತ್ತಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಪಾಣಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಸಪ್ಪಾಣಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೮೭. ದುತಿಯೇ - **ಸಪ್ಪಾಣಕನ್ತಿ** ಯೇ ಪಾಣಕಾ ಪರಿಭೋಗೇನ ಮರನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಪಾಣಕೇಹಿ ಸಪ್ಪಾಣಕಂ, ತಾದಿಸಞ್ಚಿ ಜಾನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಪತ್ತಪೂರಮ್ಪಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಪಿವತೋ ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ। ತಾದಿಸೇನ ಉದಕೇನ ಸಾಮಿಸಂ ಪತ್ತಂ ಆವಿಞ್ಛಿತ್ವಾ ಧೋವತೋಪಿ ತಾದಿಸೇ ಉದಕೇ ಉಣ್ಹಯಾಗುಪತ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾಪಯತೋಪಿ ತಂ ಉದಕಂ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಉಳುಙ್ಕೇನ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯತೋಪಿ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಉದಕಸೋಣ್ಡಿಂ ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ವಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಬಹಿನಿಕ್ಖಮನತ್ಥಾಯ ವೀಚಿಂ ಉಟ್ಠಾಪಯತೋಪಿ। ಸೋಣ್ಡಿಂ ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ವಾ ಸೋಧೇನ್ತೇಹಿ ತತೋ ಗಹಿತಉದಕಂ ಉದಕೇಯೇವ ಆಸಿಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ। ಸಮೀಪಮ್ಹಿ ಉದಕೇ ಅಸತಿ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸ್ಸ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ಘಟೇ ಉದಕಸಣ್ಠಾನಕಪ್ಪದೇಸೇ ಆಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಆಸಿಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ। "ಪವಟ್ಟಿತ್ವಾ ಉದಕೇ ಪತಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಉಣ್ಹಪಾಸಾಣೇ ಉದಕಂ ನಾಸಿಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ। ಕಪ್ಪಿಯಉದಕೇನ ಪನ ಪಾಸಾಣಂ ನಿಬ್ಬಾಪೇತ್ವಾ ಆಸಿಞ್ಚಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ,

ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಪಟಙ್ಗಪಾಣಕಾನಂ ಪತನಂ ಞತ್ವಾಪಿ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತತಾಯ ದೀಪಜಾಲನೇ ವಿಯ ಸಪ್ಪಾಣಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾಪಿ ಉದಕಸಞ್ಞಾಯ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ।

ಸಪ್ಪಾಣಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಉಕ್ಕೋಟನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೯೨. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಉಕ್ಕೋಟೇನ್ತೀತಿ** ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅಕತಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ವದನ್ತಾ ಉಚ್ಚಾಲೇನ್ತಿ; ಯಥಾಪತಿಟ್ಠಿತಭಾವೇನ ಪತಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ದೇನ್ತಿ।

೩೯೩. **ಯಥಾಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಯೋ ಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ವೂಪಸಮನಾಯ ಧಮ್ಮೋ ವುತ್ತೋ, ತೇನೇವ ಧಮ್ಮೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಹತಾಧಿಕರಣನ್ತಿ** ನಿಹತಂ ಅಧಿಕರಣಂ; ಸತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತಧಮ್ಮೇನೇವ ವೂಪಸಮಿತಂ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೯೪. **ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಸಞ್ಞೀತಿ** ಯೇನ ಕಮ್ಮೇನ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮಿತಂ, ತಞ್ಚೇ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಯದಿ ಉಕ್ಕೋಟೇತಿ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ನಯೇನ ಸೇಸಪದಾನಿಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ "ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ಕತಿ ಉಕ್ಕೋಟನಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಪರಿವಾರೇ ವುತ್ತೋ। ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವತ್ಥೋ ವಣ್ಣಿತೋ। ಮಯಂ ಪನ ತಂ ತತ್ಥೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। ಇಧ ಆಹರಿತ್ವಾ ವಣ್ಣಿಯಮಾನೇ ಹಿ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಸಮ್ಮೋಹೋ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ನ ವಣ್ಣಯಿಮ್ಹ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಉಕ್ಕೋಟನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತತಿಯಂ।

೪. ದುಟ್ಠುಲ್ಲಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೯೯. ಚತುತ್ಥೇ - **ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾ ನಾಮ ಆಪತ್ತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ದಸ್ಸಿತಾನಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾಪತ್ತಿ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ತಂ ಛಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। **ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇತಿ** ಧುರೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ। ಸಚೇಪಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಆರೋಚೇತಿ, ನ ರಕ್ಖತಿ; ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇಯೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಏವಂ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಮೇವ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ, ಸೋಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸಮಣಸತಮ್ಪಿ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿಯೇವ ತಾವ, ಯಾವ ಕೋಟಿ ನ ಛಿಜ್ಜತಿ। ಕದಾ ಪನ ಕೋಟಿ ಛಿಜ್ಜತೀತಿ? ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೋ ತಾವ ವದತಿ - "ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ಏಕಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ, ಸೋ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಆರೋಚೇತಿ; ಏವಂ ಕೋಟಿ ಛಿಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ಪನಾಹ - "ಅಯಙ್ಹಿ ವತ್ಥುಪುಗ್ಗಲೋಯೇವ। ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ಪನ ಏಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆರೋಚೇತಿ, ಅಯಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಆರೋಚೇತಿ, ಸೋ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಯೇನಸ್ಸ ಆರೋಚಿತಂ, ತಸ್ಸೇವ ಆರೋಚೇತಿ; ಏವಂ ತತಿಯೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ದುತಿಯಸ್ಸ ಆರೋಚಿತೇ ಕೋಟಿ ಛಿನ್ನಾ ಹೋತೀ"ತಿ।

೪೦೦. **ಅದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಆಪತ್ತಿನ್ತಿ** ಅವಸೇಸೇ ಪಞ್ಚಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇ। **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ವಾ ಅದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ವಾ ಅಜ್ಝಾಚಾರನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ಚ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋ ಚಾತಿ ಅಯಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಅಜ್ಝಾಚಾರೋ ನಾಮ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ। ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ , ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ದುಟ್ಠುಲ್ಲಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೦೨. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ದುಕ್ಖಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಅಕ್ಖರಾನಿ ಲಿಖನ್ತಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ದುಕ್ಖಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಚಿನ್ತೇಸುಂ। **ಉರಸ್ಸ ದುಕ್ಖೋತಿ** ಗಣನಂ ಸಿಕ್ಖನ್ತೇನ ಬಹುಂ ಚಿನ್ತೇತಬ್ಬಂ ಹೋತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಉರೋ ದುಕ್ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಮಞ್ಞಿಂಸು। **ಅಕ್ಖೀನಿ ದುಕ್ಖಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ರೂಪಸುತ್ತಂ ಸಿಕ್ಖನ್ತೇನ ಕಹಾಪಣಾ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಅಕ್ಖೀನಿ ದುಕ್ಖಾನಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಮಞ್ಞಿಂಸು। ಡಂಸಾದೀಸು **ಡಂಸಾತಿ** ಪಿಙ್ಗಲಮಕ್ಖಿಕಾಯೋ। **ದುಕ್ಖಾನನ್ತಿ** ದುಕ್ಖಮಾನಂ। **ತಿಬ್ಬಾನನ್ತಿ** ಬಹಲಾನಂ। **ಖರಾನನ್ತಿ** ತಿಖಿಣಾನಂ। **ಕಟುಕಾನನ್ತಿ** ಫರುಸಾನಂ; ಅಮನಾಪತಾಯ ವಾ ಕಟುಕರಸಸದಿಸಾನಂ। **ಅಸಾತಾನನ್ತಿ** ಅಮಧುರಾನಂ। **ಪಾಣಹರಾನನ್ತಿ** ಜೀವಿತಹರಾನಂ।

೪೦೪. **ಸೀಮಂ ಸಮ್ಮನ್ನತೀತಿ** ನವಂ ಸೀಮಂ ಬನ್ಧತಿ। ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಪರಿಚ್ಛಿನ್ದನೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಪುಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸೋತಿ** ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪರಿಪುಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸೋ; ಗಬ್ಭವೀಸೋಪಿ ಹಿ ಪರಿಪುಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಯಥಾಹ -

> "ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ಗಬ್ಭವೀಸೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಭಗವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ನ ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋತಿ। ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಗಬ್ಭವೀಸೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ನುಖೋಮ್ಹಿ, ನನು ಖೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ'ತಿ। ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಯಂ ಭಿಕ್ಖವೇ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಠಮಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಪಠಮಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಾತುಭೂತಂ ತದುಪಾದಾಯ ಸಾವಸ್ಸ ಜಾತಿ। ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಬ್ಭವೀಸಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತು"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೨೪)।

ತತ್ಥ ಯೋ ದ್ವಾದಸಮಾಸೇ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ವಸಿತ್ವಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಜಾತೋ, ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಏಕೂನವೀಸತಿಮೇ ವಸ್ಸೇ ಮಹಾಪವಾರಣಾ, ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಾಟಿಪದೇ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಹಾಯನವಡ್ಢನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪೋರಾಣಕತ್ಥೇರಾ ಪನ ಏಕೂನವೀಸತಿವಸ್ಸಂ ಸಾಮಣೇರಂ ನಿಕ್ಖಮನೀಯಪುಣ್ಣಮಾಸಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ತಂ ಕಸ್ಮಾತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಸ್ಸೇ ಛ ಚಾತುದ್ದಸಿಕಉಪೋಸಥಾ ಹೋನ್ತಿ। ಇತಿ ವೀಸತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಸು ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। ರಾಜಾನೋ ತತಿಯೇ ತತಿಯೇ ವಸ್ಸೇ ವಸ್ಸಂ ಉಕ್ಕಡ್ಢನ್ತಿ। ಇತಿ ಅಟ್ಠಾರಸಸು ವಸ್ಸೇಸು ಛ ಮಾಸಾ ವಡ್ಢನ್ತಿ, ತತೋ ಉಪೋಸಥವಸೇನ ಪರಿಹೀನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಅಪನೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಮಾಸಾ ಅವಸೇಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ದ್ವೇ ಮಾಸೇ ಗಹೇತ್ವಾ ವೀಸತಿವಸ್ಸಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಾನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮನೀಯಪುಣ್ಣಮಾಸಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಾಟಿಪದೇ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಪನ ಯೋ ಪವಾರೇತ್ವಾ ವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಏಕೂನವೀಸತಿವಸ್ಸ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಯೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ದ್ವಾದಸಮಾಸೇ ವಸಿ, ಸೋ ಏಕವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ಹೋತಿ। ಯೋ ಸತ್ತಮಾಸೇ ವಸಿ, ಸೋ ಸತ್ತಮಾಸಾಧಿಕವೀಸತಿವಸ್ಸೋ। ಛಮಾಸಜಾತೋ ಪನ ನ ಜೀವತಿ।

೪೦೬. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸಂ ಪರಿಪುಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸಸಞ್ಞೀತಿ** ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಪನ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ದಸವಸ್ಸಚ್ಚಯೇನ ಅಞ್ಞಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಿ, ತಞ್ಚೇ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಗಣೋ ಪೂರತಿ, ಸೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಸೋಪಿ ಚ ಯಾವ ನ ಜಾನಾತಿ, ತಾವಸ್ಸ ನೇವ ಸಗ್ಗನ್ತರಾಯೋ ನ ಮೋಕ್ಖನ್ತರಾಯೋ, ಞತ್ವಾ ಪನ ಪುನ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೦೭. ಛಟ್ಠೇ - **ಪಟಿಯಾಲೋಕ**ನ್ತಿ ಸೂರಿಯಾಲೋಕಸ್ಸ ಪಟಿಮುಖಂ; ಪಚ್ಛಿಮದಿಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಮ್ಮಿಯಾ**ತಿ ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ ಕಮ್ಮಿಕಾ।

೪೦೯. ರಾಜಾನಂ ವಾ ಥೇಯ್ಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ರಾಜಾನಂ ವಾ ಥೇನೇತ್ವಾ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಕಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ನ ತಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮಾತಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

೪೧೧. ವಿಸಙ್ಕೇತೇನಾತಿ ಕಾಲವಿಸಙ್ಕೇತೇನ ದಿವಸವಿಸಙ್ಕೇತೇನ ಚ ಗಚ್ಛತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಮಗ್ಗವಿಸಙ್ಕೇತೇನ ಪನ ಅಟವಿವಿಸಙ್ಕೇತೇನ ವಾ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನಿವಗ್ಗೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ। ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಂವಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೧೨. ಸತ್ತಮೇ - **ಪಧೂಪೇನ್ತೋ ನಿಸೀದೀ**ತಿ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಅತ್ತಾನಂಯೇವ ಪರಿಭಾಸನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। **ನಾಯ್ಯೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಮಂ ನಿಪ್ಪಾತೇಸೀ**ತಿ ಅಯ್ಯೋ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಮಂ ನ ನಿಕ್ಖಾಮೇಸಿ; ನ ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ಸಂವಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅರಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೧೭. ಅಟ್ಠಮೇ - ಗದ್ಧೇ ಬಾಧಯಿಂಸೂತಿ ಗದ್ಧಬಾಧಿನೋ; ಗದ್ಧಬಾಧಿನೋ ಪುಬ್ಬಪುರಿಸಾ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ,** ತಸ್ಸ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಗಿಜ್ಝಘಾತಕಕುಲಪ್ಪಸುತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಾನಂ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ **ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ**। ತೇ ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸವಿಪಾಕಉಪವಾದಆಣಾವೀತಿಕ್ಕಮವಸೇನ ಪಞ್ಚವಿಧಾ। ತತ್ಥ ಪಞ್ಚಾನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಾ ಕಮ್ಮನ್ತರಾಯಿಕಾ ನಾಮ। ತಥಾ ಭಿಕ್ಖುನೀದೂಸಕಕಮ್ಮಂ, ತಂ ಪನ ಮೋಕ್ಖಸ್ಸೇವ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕರೋತಿ, ನ ಸಗ್ಗಸ್ಸ। ನಿಯತಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಧಮ್ಮಾ ಕಿಲೇಸನ್ತರಾಯಿಕಾ ನಾಮ। ಪಣ್ಡಕತಿರಚ್ಛಾನಗತಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಾನಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಧಮ್ಮಾ ವಿಪಾಕನ್ತರಾಯಿಕಾ ನಾಮ। ಅರಿಯೂಪವಾದಾ ಉಪವಾದನ್ತರಾಯಿಕಾ ನಾಮ, ತೇ ಪನ ಯಾವ ಅರಿಯೇ ನ ಖಮಾಪೇನ್ತಿ ತಾವದೇವ, ನ ತತೋ ಪರಂ। ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪನ್ನಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಣಾವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತರಾಯಿಕಾ ನಾಮ, ತಾಪಿ ಯಾವ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಂ ವಾ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ನ ವುಟ್ಠಾತಿ ವಾ ನ ದೇಸೇತಿ ವಾ ತಾವದೇವ, ನ ತತೋ ಪರಂ।

ತತ್ರಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಸೇಸನ್ತರಾಯಿಕೇ ಜಾನಾತಿ, ವಿನಯೇ ಪನ ಅಕೋವಿದತ್ತಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತರಾಯಿಕೇ ನ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ರಹೋಗತೋ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇ ಆಗಾರಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾಪಿ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋಪಿ ಅನಾಗಾಮಿನೋಪಿ ಹೋನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖೂಪಿ ಮನಾಪಿಕಾನಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಿ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಫುಸನ್ತಿ, ಮುದುಕಾನಿ ಅತ್ಥರಣಪಾವುರಣಾದೀನಿ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಏತಂ ಸಬ್ಬಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಇತ್ಥಿರೂಪಾ…ಪೇ॰… ಇತ್ಥಿಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಏವ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ಏತೇಪಿ ವಟ್ಟನ್ತೀ"ತಿ। ಏವಂ ರಸೇನ ರಸಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಸಚ್ಛನ್ದರಾಗಪರಿಭೋಗಞ್ಚ ನಿಚ್ಛನ್ದರಾಗಪರಿಭೋಗಞ್ಚ ಏಕಂ ಕತ್ವಾ ಥೂಲವಾಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅತಿಸುಖುಮಸುತ್ತಂ ಘಟೇನ್ತೋ ವಿಯ ಸಾಸಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಿನೇರುಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತೋ ವಿಯ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ "ಕಿಂ ಭಗವತಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಬನ್ಧನ್ತೇನ ವಿಯ ಮಹತಾ ಉಸ್ಸಾಹೇನ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ನತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ದೋಸೋ"ತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿವಿರುಜ್ಝನ್ತೋ ಭಬ್ಬಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಆಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಜಿನಸ್ಸ ಆಣಾಚಕ್ಕೇ ಪಹಾರಮದಾಸಿ। ತೇನಾಹ - "ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿಆದಿ।

ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾತಿಆದಿಮ್ಹಿ **ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ** ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಟ್ಠೇನ। **ಮಂಸಪೇಸೂಪಮಾ** ಬಹುಸಾಧಾರಣಟ್ಠೇನ। **ತಿಣುಕ್ಕೂಪಮಾ** ಅನುದಹನಟ್ಠೇನ। **ಅಙ್ಗಾರಕಾಸೂಪಮಾ** ಮಹಾಭಿತಾಪನಟ್ಠೇನ। **ಸುಪಿನಕೂಪಮಾ** ಇತ್ತರಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನ। **ಯಾಚಿತಕೂಪಮಾ** ತಾವಕಾಲಿಕಟ್ಠೇನ। **ರುಕ್ಖಫಲೂಪಮಾ** ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಪಲಿಭಞ್ಜನಟ್ಠೇನ। **ಅಸಿಸೂನೂಪಮಾ** ಅಧಿಕುಟ್ಟನಟ್ಠೇನ। **ಸತ್ತಿಸೂಲೂಪಮಾ** ವಿನಿವಿಜ್ಝನಟ್ಠೇನ। **ಸಪ್ಪಸಿರೂಪಮಾ** ಸಾಸಙ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಯಟ್ಠೇನಾತಿ

ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಪಪಞ್ಚಸೂದನಿಯಂ ಮಜ್ಝಿಮಟ್ಠಕಥಾಯಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪ ಆದಯೋ; ೨.೪೨ ಆದಯೋ) ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಏವಂ ಬ್ಯಾಖೋತಿ** ಏವಂ ವಿಯ ಖೋ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಸಮನುಭಾಸನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಅರಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಉಕ್ಖಿತ್ತಸಮ್ಭೋಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೨೪-೫. ನವಮೇ - **ಅಕಟಾನುಧಮ್ಮೇನಾತಿ** ಅನುಧಮ್ಮೋ ವುಚ್ಚತಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅದಸ್ಸನೇ ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕಮ್ಮೇ ವಾ ಪಾಪಿಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಯೇನ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇನ ಉಕ್ಖಿತ್ತಕಸ್ಸ ಅನುಲೋಮವತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಕತಾ ಓಸಾರಣಾ; ಸೋ ಓಸಾರಣಸಙ್ಖಾತೋ ಅನುಧಮ್ಮೋ ಯಸ್ಸ ನ ಕತೋ, ಅಯಂ ಅಕಟಾನುಧಮ್ಮೋ ನಾಮ, ತಾದಿಸೇನ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಅಕಟಾನುಧಮ್ಮೋ ನಾಮ ಉಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನೋಸಾರಿತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ದೇತಿ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ವಾತಿ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಬಹುಮ್ಪಿ ದದತೋ ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ವಾ ಏಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಚ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಚ ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ । ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಉಕ್ಖಿತ್ತಸಮ್ಭೋಗಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಕಣ್ಟಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೨೮. ದಸಮೇ - **ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ** ಅರಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಯ ಏತಸ್ಸಾಪಿ ಅಯೋನಿಸೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಂ। **ನಾಸೇತೂತಿ** ಏತ್ಥ ತಿವಿಧಾ ನಾಸನಾ - ಸಂವಾಸನಾಸನಾ, ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾ, ದಣ್ಡಕಮ್ಮನಾಸನಾತಿ। ತತ್ಥ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅದಸ್ಸನಾದೀಸು ಉಕ್ಖೇಪನಾ ಸಂವಾಸನಾಸನಾ ನಾಮ। "ದೂಸಕೋ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ" (ಪಾರಾ॰ ೬೬) ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನಾಸೇಥಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೩೮೪) ಅಯಂ ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾ ನಾಮ। "ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ತೇ ಆವುಸೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸ ನ ಚೇವ ಸೋ ಭಗವಾ ಸತ್ಥಾ ಅಪದಿಸಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ಅಯಂ ದಣ್ಡಕಮ್ಮನಾಸನಾ ನಾಮ। ಅಯಂ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತೇನಾಹ - "ಏವಞ್ಚ ಪನ ಭಿಕ್ಖವೇ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ವಿನಸ್ಸಾ"ತಿ। ತತ್ಥ **ಚರಾತಿ** ಗಚ್ಛ। **ಪಿರೇತಿ** ಪರ ಅಮಾಮಕ। **ವಿನಸ್ಸಾತಿ** ನಸ್ಸ; ಯತ್ಥ ತೇ ನ ಪಸ್ಸಾಮ, ತತ್ಥ ಗಚ್ಛಾತಿ।

೪೨೯. **ಉಪಲಾಪೇಯ್ಯಾತಿ** ಸಙ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। **ಉಪಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯಾತಿ** ತೇನ ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕಾರಾಪೇಯ್ಯ। ಸೇಸಂ ಅರಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ಕಣ್ಟಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸಮಂ।

ಸಮತ್ತೋ ವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೇನ ಸಪ್ಪಾಣಕವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

೮. ಸಹಧಮ್ಮಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ಸಹಧಮ್ಮಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೩೪. ಸಹಧಮ್ಮಿಕವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಏತಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇತಿ** ಏತಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ತಾವ ಸಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಆಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಸಿಕ್ಖಮಾನೇನ ಭಿಕ್ಖವೇ ಭಿಕ್ಖುನಾತಿ** ಓವಾದಂ ಸಿರಸಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಿತುಕಾಮೇನೇವ ಹುತ್ವಾ ಆಜಾನಿತಬ್ಬಞ್ಚೇವ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಞ್ಚ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಞ್ಚ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ದುಬ್ಬಚಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪದತ್ಥತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವಿನಿಚ್ಛಯತೋ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಸಹಧಮ್ಮಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಂ।

೨. ವಿಲೇಖನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೩೮. ದುತಿಯೇ - **ವಿನಯಕಥಂ ಕಥೇತೀ**ತಿ ವಿನಯಕಥಾ ನಾಮ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಸಂವರಪಹಾನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಕಥಾ, ತಂ ಕಥೇತಿ। **ವಿನಯಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀ**ತಿ ವಿನಯಸ್ಸ ವಣ್ಣೋ ನಾಮ ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ಸತ್ತನ್ನಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ವಸೇನ ಮಾತಿಕಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪದಭಾಜನೇನ ವಣ್ಣನಾ, ತಂ ಭಾಸತಿ। **ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀ**ತಿ ವಿನಯಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಾನಂ ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಮೂಲಕಂ ವಣ್ಣಂ ಗುಣಂ ಆನಿಸಂಸಂ ಭಾಸತಿ। ವಿನಯಧರೋ ಹಿ ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಮೂಲಕೇ ಪಞ್ಚಾನಿಸಂಸೇ ಛಾನಿಸಂಸೇ ಸತ್ತಾನಿಸಂಸೇ ಅಟ್ಠಾನಿಸಂಸೇ ನವಾನಿಸಂಸೇ ದಸಾನಿಸಂಸೇ ಏಕಾದಸಾನಿಸಂಸೇ ಚ ಲಭತಿ ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಭಾಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚಾನಿಸಂಸೇ ಲಭತೀತಿ? ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಸುಗುತ್ತಿಆದಿಕೇ । ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ -

> “ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ವಿನಯಧರೇ ಪುಗ್ಗಲೇ - ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ ಸುಗುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಸುರಕ್ಖಿತೋ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತಾನಂ ಪಟಿಸರಣಂ ಹೋತಿ, ವಿಸಾರದೋ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ವೋಹರತಿ, ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀ”ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೨೫)।

ಕಥಮಸ್ಸ **ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ ಸುಗುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಸುರಕ್ಖಿತೋ?** ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ **ಛಹಾಕಾರೇಹಿ ಆಪಜ್ಜತಿ** - ಅಲಜ್ಜಿತಾ, ಅಞ್ಞಾಣತಾ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತತಾ, ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾ, ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾ, ಸತಿಸಮ್ಮೋಸಾತಿ।

ಕಥಂ **ಅಲಜ್ಜಿತಾಯ** ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ? ಅಕಪ್ಪಿಯಭಾವಂ ಜಾನನ್ತೋಯೇವ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋತಿ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತಂ -

> “ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿಂ ಪರಿಗೂಹತಿ।
> ಅಗತಿಗಮನಞ್ಚ ಗಚ್ಛತಿ, ಏದಿಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಅಲಜ್ಜಿಪುಗ್ಗಲೋ”ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೩೫೯)।

ಕಥಂ **ಅಞ್ಞಾಣತಾಯ** ಆಪಜ್ಜತಿ? ಅಞ್ಞಾಣಪುಗ್ಗಲೋ ಹಿ ಮನ್ದೋ ಮೋಮೂಹೋ ಕತ್ತಬ್ಬಾಕತ್ತಬ್ಬಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಅಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕರೋತಿ, ಕತ್ತಬ್ಬಂ ವಿರಾಧೇತಿ; ಏವಂ ಅಞ್ಞಾಣತಾಯ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಕಥಂ **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತತಾಯ** ಆಪಜ್ಜತಿ? ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ವಿನಯಧರಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚೇ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ಅಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚೇ ನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ಅಯಂ ಪನ “ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮತಿಯೇವ; ಏವಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತತಾಯ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಕಥಂ **ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾಯ** ಆಪಜ್ಜತಿ? ಅಚ್ಛಮಂಸಂ ಸೂಕರಮಂಸನ್ತಿ ಖಾದತಿ, ದೀಪಿಮಂಸಂ ಮಿಗಮಂಸನ್ತಿ ಖಾದತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನಂ ಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನನ್ತಿ ಭುಞ್ಜತಿ, ವಿಕಾಲೇ ಕಾಲಸಞ್ಞಾಯ ಭುಞ್ಜತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಪಾನಕಂ ಕಪ್ಪಿಯಪಾನಕನ್ತಿ ಪಿವತಿ; ಏವಂ ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾಯ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಕಥಂ **ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾಯ** ಆಪಜ್ಜತಿ? ಸೂಕರಮಂಸಂ ಅಚ್ಛಮಂಸನ್ತಿ ಖಾದತಿ, ಮಿಗಮಂಸಂ ದೀಪಿಮಂಸನ್ತಿ ಖಾದತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನನ್ತಿ ಭುಞ್ಜತಿ, ಕಾಲೇ ವಿಕಾಲಸಞ್ಞಾಯ ಭುಞ್ಜತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಪಾನಕಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಪಾನಕನ್ತಿ ಪಿವತಿ; ಏವಂ ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾಯ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ಕಥಂ **ಸತಿಸಮ್ಮೋಸಾಯ** ಆಪಜ್ಜತಿ? ಸಹಸೇಯ್ಯಚೀವರವಿಪ್ಪವಾಸಭೇಸಜ್ಜಚೀವರಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮನಪಚ್ಚಯಾ ಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ಸತಿಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇಹಿ **ಛಹಾಕಾರೇಹಿ ಆಪತ್ತಿಂ** ಆಪಜ್ಜತಿ।

ವಿನಯಧರೋ ಪನ ಇಮೇಹಿ **ಛಹಾಕಾರೇಹಿ ಆಪತ್ತಿಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ**। ಕಥಂ **ಲಜ್ಜಿತಾಯ** ನಾಪಜ್ಜತಿ? ಸೋ ಹಿ “ಪಸ್ಸಥ ಭೋ, ಅಯಂ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಂ ಜಾನನ್ತೋಯೇವ ಪಣ್ಣತ್ತಿವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋತೀ”ತಿ ಇಮಂ ಪರೂಪವಾದಂ ರಕ್ಖನ್ತೋಪಿ ನಾಪಜ್ಜತಿ; ಏವಂ ಲಜ್ಜಿತಾಯ ನಾಪಜ್ಜತಿ। ಸಹಸಾ ಆಪನ್ನಮ್ಪಿ ದೇಸನಾಗಾಮಿನಿಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸುದ್ಧನ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ತತೋ -

> “ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪತ್ತಿಂ ನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿಂ ನ ಪರಿಗೂಹತಿ।
> ಅಗತಿಗಮನಞ್ಚ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಏದಿಸೋ ವುಚ್ಚತಿ ಲಜ್ಜಿಪುಗ್ಗಲೋ”ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೩೫೯)

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲಜ್ಜಿಭಾವೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋವ ಹೋತಿ।

ಕಥಂ **ಞಾಣತಾಯ** ನಾಪಜ್ಜತಿ? ಸೋ ಹಿ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಂ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪಿಯಮೇವ ಕರೋತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನ ಕರೋತಿ; ಏವಂ ಞಾಣತಾಯ ನಾಪಜ್ಜತಿ।

ಕಥಂ **ಅಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತತಾಯ** ನಾಪಜ್ಜತಿ? ಸೋ ಹಿ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ವತ್ಥುಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಮಾತಿಕಂ ಪದಭಾಜನಂ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಅನಾಪತ್ತಿಞ್ಚ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚೇ ಹೋತಿ ಕರೋತಿ, ಅಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚೇ ನ ಕರೋತಿ; ಏವಂ ಅಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತತಾಯ ನಾಪಜ್ಜತಿ।

ಕಥಂ **ಅಕಪ್ಪಿಯಾದಿಸಞ್ಞಿತಾಯ** ನಾಪಜ್ಜತಿ? ಸೋ ಹಿ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಂ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ ನ ಹೋತಿ, ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ ನ ಹೋತಿ; ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಚಸ್ಸ ಸತಿ ಹೋತಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ, ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಂ ವಿಕಪ್ಪೇತಿ। ಇತಿ ಇಮೇಹಿ ಛಹಾಕಾರೇಹಿ ಆಪತ್ತಿಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ। ಆಪತ್ತಿಂ ಅನಾಪಜ್ಜನ್ತೋ ಅಖಣ್ಡಸೀಲೋ ಹೋತಿ ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ; ಏವಮಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ ಸುಗುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಸುರಕ್ಖಿತೋ।

ಕಥಂ **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತಾನಂ ಪಟಿಸರಣಂ ಹೋತಿ?** ತಿರೋರಟ್ಠೇಸು ತಿರೋಜನಪದೇಸು ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಭಿಕ್ಖೂ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ವಿಹಾರೇ ವಿನಯಧರೋ ವಸತೀ"ತಿ ದೂರತೋಪಿ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಸೋ ತೇಹಿ ಕತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವತ್ಥುಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಗರುಕಲಹುಕಾದಿಭೇದಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ದೇಸನಾಗಾಮಿನಿಂ ದೇಸಾಪೇತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನಿಯಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸುದ್ಧನ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ; ಏವಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತಾನಂ ಪಟಿಸರಣಂ ಹೋತಿ।

ವಿಸಾರದೋ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ವೋಹರತೀತಿ ಅವಿನಯಧರಸ್ಸ ಹಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಭಯಂ ಸಾರಜ್ಜಂ ಓಕ್ಕಮತಿ, ವಿನಯಧರಸ್ಸ ತಂ ನ ಹೋತಿ। ಕಸ್ಮಾ? "ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ದೋಸೋ ಹೋತಿ; ಏವಂ ನ ದೋಸೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಕಥನತೋ।

ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವಿಧಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ನಾಮ - ಅತ್ತಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಚ ಸಾಸನಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಚ। ತತ್ಥ ಮೇತ್ತಿಯಭುಮ್ಮಜಕಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ವಡ್ಢೋ ಚ ಲಿಚ್ಛವೀ ಅಮೂಲಕೇನ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುನಾ ಚೋದೇಸುಂ, ಇಮೇ ಅತ್ತಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ನಾಮ। ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅತ್ತಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ। ವಿಪರೀತದಸ್ಸನಾ ಪನ ಅರಿಟ್ಠಭಿಕ್ಖುಕಣ್ಟಕಸಾಮಣೇರವೇಸಾಲಿಕವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾ ಪರೂಪಹಾರಅಞ್ಞಾಣಕಙ್ಖಾಪರವಿತರಣಾದಿವಾದಾ ಮಹಾಸಙ್ಘಿಕಾದಯೋ ಚ ಅಬುದ್ಧಸಾಸನಂ "ಬುದ್ಧಸಾಸನ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಕತಪಗ್ಗಹಾ ಸಾಸನಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ನಾಮ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಸಕಾರಣೇನ ವಚನೇನ ಯಥಾ ತಂ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಏವಂ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ಕತ್ವಾ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ತಿವಿಧೋ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಪರಿಯತ್ತಿಪಟಿಪತ್ತಿಅಧಿಗಮವಸೇನ। ತತ್ಥ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ **ಪರಿಯತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮೋ** ನಾಮ। ತೇರಸ ಧುತಙ್ಗಗುಣಾ ಚುದ್ದಸ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ ದ್ವೇಅಸೀತಿ ಮಹಾವತ್ತಾನೀತಿ ಅಯಂ **ಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮೋ** ನಾಮ। ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಾ ಚ ಫಲಾನಿ ಚಾತಿ ಅಯಂ **ಅಧಿಗಮಸದ್ಧಮ್ಮೋ** ನಾಮ।

ತತ್ಥ ಕೇಚಿ ಥೇರಾ "ಯೋ ವೋ, ಆನನ್ದ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಚ ವಿನಯೋ ಚ ದೇಸಿತೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ, ಸೋ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಸತ್ಥಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೧೬) ಇಮಿನಾ ಸುತ್ತೇನ **"ಸಾಸನಸ್ಸ ಪರಿಯತ್ತಿ ಮೂಲ"**ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಥೇರಾ "ಇಮೇ ಚ ಸುಭದ್ದ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಮಾ ವಿಹರೇಯ್ಯುಂ, ಅಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋ ಅರಹನ್ತೇಹಿ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೨೧೪) ಇಮಿನಾ ಸುತ್ತೇನ **"ಸಾಸನಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿಮೂಲ"**ನ್ತಿ ವತ್ವಾ "ಯಾವ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ತಾವ ಸಾಸನಂ ಠಿತಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಇತರೇ ಪನ ಥೇರಾ ಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ಅನ್ತರಹಿತಾಯ ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸಪಿ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸಚೇ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಚತ್ತಾರಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ರಕ್ಖಣಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಸದ್ಧೇ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇ ಜನಪದೇ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ದಸವಗ್ಗಂ ಗಣಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝಿಮೇ ಜನಪದೇಪಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏತೇನುಪಾಯೇನ ವೀಸತಿವಗ್ಗಗಣಂ ಸಙ್ಘಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋಪಿ ಅಬ್ಭಾನಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಸಾಸನಂ ವುಡ್ಢಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಗಮಯಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಏವಮಯಂ ವಿನಯಧರೋ ತಿವಿಧಸ್ಸಾಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಯಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತೀತಿ ಏವಮಯಂ ವಿನಯಧರೋ ಇಮೇ ತಾವ ಪಞ್ಚಾನಿಸಂಸೇ ಪಟಿಲಭತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕತಮೇ ಛ ಆನಿಸಂಸೇ ಲಭತೀತಿ? ತಸ್ಸಾಧೇಯ್ಯೋ ಉಪೋಸಥೋ, ಪವಾರಣಾ, ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಉಪಸಮ್ಪದಾ, ನಿಸ್ಸಯಂ ದೇತಿ ಸಾಮಣೇರಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ।

ಯೇ ಇಮೇ ಚಾತುದ್ದಸಿಕೋ, ಪನ್ನರಸಿಕೋ, ಸಾಮಗ್ಗಿಉಪೋಸಥೋ, ಸಙ್ಘೇ ಉಪೋಸಥೋ, ಗಣೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಉಪೋಸಥೋ, ಸುತ್ತುದ್ದೇಸೋ, ಪಾರಿಸುದ್ಧಿ, ಅಧಿಟ್ಠಾನಉಪೋಸಥೋತಿ ನವ ಉಪೋಸಥಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ವಿನಯಧರಾಯತ್ತಾ।

ಯಾಪಿ ಚ ಇಮಾ ಚಾತುದ್ದಸಿಕಾ ಪನ್ನರಸಿಕಾ, ಸಾಮಗ್ಗಿಪವಾರಣಾ, ಸಙ್ಘೇ ಪವಾರಣಾ ಗಣೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪವಾರಣಾ, ತೇವಾಚಿಕಾ, ದ್ವೇವಾಚಿಕಾ, ಸಮಾನವಸ್ಸಿಕಾ ಪವಾರಣಾತಿ ನವ ಪವಾರಣಾಯೋ, ತಾಪಿ ವಿನಯಧರಾಯತ್ತಾ ಏವ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಾ, ಸೋ ತಾಸಂ ಸಾಮೀ।

ಯಾನಿಪಿ ಇಮಾನಿ ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಂ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ಞತ್ತಿದುತಿಯಕಮ್ಮಂ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮನ್ತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ, ತಾನಿ ವಿನಯಧರಾಯತ್ತಾನಿ।

ಯಾಪಿ ಚಾಯಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಹುತ್ವಾ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಕಾತಬ್ಬಾ, ಅಯಮ್ಪಿ ವಿನಯಧರಾಯತ್ತಾವ। ನ ಹಿ ಅಞ್ಞೋ ದ್ವಿಪಿಟಕಧರೋಪಿ ಏತಂ ಕಾತುಂ ಲಭತಿ। ಸೋ ಏವ ನಿಸ್ಸಯಂ ದೇತಿ, ಸಾಮಣೇರಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಅಞ್ಞೋ ನೇವ ನಿಸ್ಸಯಂ ದಾತುಂ ಲಭತಿ, ನ ಸಾಮಣೇರಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತುಂ। ಸಾಮಣೇರೂಪಟ್ಠಾನಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೋ ಪನ ವಿನಯಧರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಸಾದಿತುಂ ಲಭತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ನಿಸ್ಸಯದಾನಞ್ಚೇವ ಸಾಮಣೇರೂಪಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಏಕಮಙ್ಗಂ।

ಇತಿ ಇಮೇಸು ಛಸು ಆನಿಸಂಸೇಸು ಏಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪುರಿಮಾ ಪಞ್ಚ ಛ ಹೋನ್ತಿ, ದ್ವೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ತ, ತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಟ್ಠ, ಚತೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನವ, ಪಞ್ಚಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಸ, ಸಬ್ಬೇಹಿ ಪೇತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾದಸಾತಿ ಏವಂ ವಿನಯಧರೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಞ್ಚ ಛ ಸತ್ತ ಅಟ್ಠ ನವ ದಸ ಏಕಾದಸ ಚ ಆನಿಸಂಸೇ ಲಭತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಭಗವಾ ಇಮೇ ಆನಿಸಂಸೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಆದಿಸ್ಸ ಆದಿಸ್ಸಾತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಕತ್ವಾ। **ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸತೀತಿ** ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗುಣಂ ಭಾಸತಿ ಥೋಮೇತಿ ಪಸಂಸತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಮಮ ವಣ್ಣನಂ ಸುತ್ವಾಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಿನಯಂ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ, ಏವಮಿದಂ ಸಾಸನಂ ಅದ್ಧನಿಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪಞ್ಚವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪವತ್ತಿಸ್ಸತೀತಿ।

ತೇಧ ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ತೇ ಇಮಂ ಭಗವತೋ ವಣ್ಣನಂ ಸುತ್ವಾ "ಇಮೇ ಕಿರಾನಿಸಂಸೇ ನೇವ ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾ ನ ಆಭಿಧಮ್ಮಿಕಾ ಲಭನ್ತೀ"ತಿ ಯಥಾಪರಿಕಿತ್ತಿತಾನಿಸಂಸಾಧಿಗಮೇ ಉಸ್ಸಾಹಜಾತಾ ಬಹೂ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ಚ ನವಾ ಚ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಚ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಪಾಲಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಿನಯಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತೀತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ। **ಇಧಾತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಮೇವ।

೪೩೯-೪೦. ಉದ್ದಿಸ್ಸಮಾನೇತಿ ಆಚರಿಯೇನ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ಉದ್ದಿಸ್ಸಮಾನೇ, ಸೋ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಆಚರಿಯೇ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಉದ್ದಿಸನ್ತೇ ವಾ ಆಚರಿಯಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇನ ಉದ್ದಿಸಾಪೇನ್ತೇ ವಾ ಯೋ ನಂ ಧಾರೇತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋನ್ತೇ ವಾ ಉದ್ದಿಸ್ಸಮಾನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಉದ್ದಿಸನ್ತೇ ವಾ ಉದ್ದಿಸಾಪೇನ್ತೇ ವಾ ಸಜ್ಝಾಯಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೇ"ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ। **ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕೇಹೀತಿ** ಖುದ್ದಕೇಹಿ ಚ ಅನುಖುದ್ದಕೇಹಿ ಚ। **ಯಾವದೇವಾತಿ** ತೇಸಂ ಸಂವತ್ತನಮರಿಯಾದಪರಿಚ್ಛೇದವಚನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಏತಾನಿ ಹಿ ಯೇ ಉದ್ದಿಸನ್ತಿ, ಉದ್ದಿಸಾಪೇನ್ತಿ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ವಾ, ತೇಸಂ ತಾವ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ ಯಾವ "ಕಪ್ಪತಿ ನು ಖೋ, ನ ಕಪ್ಪತಿ ನು ಖೋ"ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸಙ್ಖಾತೋ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ ವಿಹೇಸಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಸಙ್ಖಾತೋ ಮನೋವಿಲೇಖೋ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿಯೇವ। ಅಥ ವಾ **ಯಾವದೇವಾತಿ** ಅತಿಸಯವವತ್ಥಾಪನಂ; ತಸ್ಸ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯ ವಿಹೇಸಾಯ ವಿಲೇಖಾಯ ಅತಿವಿಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿಯೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವಿನಯಂ ವಿವಣ್ಣೇತೀತಿ** ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ತಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮತಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಕಾಮೋ ವಿನಯಂ ವಿವಣ್ಣೇತಿ ನಿನ್ದತಿ ಗರಹತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ವಿಲೇಖನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಮೋಹನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೪೪. ತತಿಯೇ - **ಅನ್ವದ್ಧಮಾಸನ್ತಿ** ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅದ್ಧಮಾಸೇ ಅದ್ಧಮಾಸೇ; ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸೋ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಉದ್ದಿಸಿಯತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಅನುಪೋಸಥಿಕ"ನ್ತಿ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತಂ। **ಉದ್ದಿಸ್ಸಮಾನೇತಿ** ಉದ್ದಿಸಿಯಮಾನೇ । ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸೋ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕೇ ಉದ್ದಿಸನ್ತೇ ಉದ್ದಿಸಿಯಮಾನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಉದ್ದಿಸನ್ತೇ"ತಿ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತಂ। **ಯಞ್ಚ ತತ್ಥ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾಚಾರೇ ಚಿಣ್ಣೇ ಯಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ। **ಯಥಾಧಮ್ಮೋ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ** ಅಞ್ಞಾಣೇನ ಆಪನ್ನತ್ತಾ ತಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಮೋಕ್ಖೋ ನತ್ಥಿ, ಯಥಾ ಪನ ಧಮ್ಮೋ ಚ ವಿನಯೋ ಚ ಠಿತೋ, ತಥಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ದೇಸನಾಗಾಮಿನಿಞ್ಚೇ ಆಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ದೇಸಾಪೇತಬ್ಬೋ, ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನಿಞ್ಚೇ, ವುಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾಧುಕನ್ತಿ** ಸುಟ್ಠು। **ಅಟ್ಠಿಂಕತ್ವಾತಿ** ಅತ್ಥಿಕಭಾವಂ ಕತ್ವಾ; ಅತ್ಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೪೪೭. ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇತಿಆದೀಸು ಮೋಹಾರೋಪನಕಮ್ಮಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಮೋಹನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಪಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೪೯. ಚತುತ್ಥೇ - **ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತೀತಿ** "ಆವುಸೋ ಪೀಠಕಂ ಪಞ್ಞಪೇಥ, ಪಾದಧೋವನಂ ಆಹರಥಾ"ತಿಆದೀನಿ ವತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕರೋನ್ತಾನಂ ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತಿ।

೪೫೧. ಪಹಾರಂ ದೇತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಪಹರಿತುಕಾಮತಾಯ ಪಹಾರೇ ದಿನ್ನೇ ಸಚೇಪಿ ಮರತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಪಹಾರೇನ ಹತ್ಥೋ ವಾ ಪಾದೋ ವಾ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಸೀಸಂ ವಾ ಭಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। "ಯಥಾಯಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನ ವಿರೋಚತಿ, ತಥಾ ನಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಏವಂ ವಿರೂಪಕರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಕಣ್ಣಂ ವಾ ನಾಸಂ ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ।

೪೫೨. ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸಾತಿ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಸ್ಸಾಪಿ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪನ ರತ್ತಚಿತ್ತೋ ಇತ್ಥಿಂ ಪಹರತಿ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

೪೫೩. ಕೇನಚಿ ವಿಹೇಠಿಯಮಾನೋತಿ ಮನುಸ್ಸೇನ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇನ ವಾ ವಿಹೇಠಿಯಮಾನೋ। **ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ** ತತೋ ಅತ್ತನೋ ಮೋಕ್ಖಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ। **ಪಹಾರಂ ದೇತೀತಿ** ಕಾಯಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇಪಿ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಚೋರಂ ವಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಂ ವಾ ವಿಹೇಠೇತುಕಾಮಂ ದಿಸ್ವಾ "ಉಪಾಸಕ, ಏತ್ಥೇವ ತಿಟ್ಠ, ಮಾ ಆಗಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ವಚನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ "ಗಚ್ಛ ರೇ"ತಿ ಮುಗ್ಗರೇನ ವಾ ಸತ್ಥಕೇನ ವಾ ಪಹರಿತ್ವಾ ಯಾತಿ, ಸೋ ಚೇ ತೇನ ಪಹಾರೇನ ಮರತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ವಾಳಮಿಗೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪನಸ್ಸ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸದಿಸಾನಿ, ಇದಂ ಪನ ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಪಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ತಲಸತ್ತಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫೪. ಪಞ್ಚಮೇ - **ತಲಸತ್ತಿಕಂ ಉಗ್ಗಿರನ್ತೀತಿ** ಪಹಾರದಾನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕಾಯಮ್ಪಿ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಮ್ಪಿ ಉಚ್ಚಾರೇನ್ತಿ। **ತೇ ಪಹಾರಸಮುಚ್ಚಿತಾ ರೋದನ್ತೀತಿ** ತೇ ಪಹಾರಪರಿಚಿತಾ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಲದ್ಧಪಹಾರತ್ತಾ ಇದಾನಿ ಚ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ರೋದನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಪಹಾರಸ್ಸ ಮುಚ್ಚಿತಾ"ತಿಪಿ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತಿ, ತತ್ಥ "ಪಹಾರಸ್ಸ ಭೀತಾ"ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೫೭. ಉಗ್ಗಿರತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಉಗ್ಗಿರಿತ್ವಾ ವಿರದ್ಧೋ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ಅವಸ್ಸಂ ಧಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಸ್ಸ ಪಹಾರೋ ಸಹಸಾ ಪತತಿ, ನ ಪಹರಿತುಕಾಮತಾಯ ದಿನ್ನತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ತೇನ ಪಹಾರೇನ ಹತ್ಥಾದೀಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಭಿಜ್ಜತಿ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

೪೫೮. ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ತಲಸತ್ತಿಕಂ ಉಗ್ಗಿರತೀತಿ ಏತ್ಥ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತೇಸು ವತ್ಥೂಸು ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ತಲಸತ್ತಿಕಂ ಉಗ್ಗಿರನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇಪಿ ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಹಾರಂ ದೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ತಲಸತ್ತಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಮೂಲಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫೯. ಛಟ್ಠೇ - **ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತೀತಿ** ತೇ ಕಿರ ಸಯಂ ಆಕಿಣ್ಣದೋಸತ್ತಾ "ಏವಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಮ್ಹೇ ನೇವ ಚೋದೇಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಸಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಅತ್ತಪರಿತ್ತಾಣಂ ಕರೋನ್ತಾ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಮೂಲಕೇನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ಚೋದೇನ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ತೇರಸಕಮ್ಪಿ ಅಮೂಲಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಅಮೂಲಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೬೪. ಸತ್ತಮೇ - **ಉಪದಹನ್ತೀತಿ** ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ। **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪದಹತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ** ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಆಪತ್ತಿ। **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸಾತಿ** ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ । ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ರಹೋ ಮಞ್ಞೇ ತಯಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ನಿಪನ್ನಂ ಭುತ್ತಂ ಪೀತಂ, ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕತನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪದಹತಿ, ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ಅಮೂಲಕಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಉಪಸ್ಸುತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೭೧. ಅಟ್ಠಮೇ - **ಅಧಿಕರಣಜಾತಾನನ್ತಿ** ಏತೇಹಿ ಭಣ್ಡನಾದೀಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನವಿವಾದಾಧಿಕರಣಾನಂ। **ಉಪಸ್ಸುತಿನ್ತಿ** ಸುತಿಸಮೀಪಂ; ಯತ್ಥ ಠತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಸೋತುಂ, ತತ್ಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗಚ್ಛತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪದವಾರೇ ಪದವಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಮನ್ತೇನ್ತನ್ತಿ** ಅಞ್ಞೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಮನ್ತಯಮಾನೇ; "ಮನ್ತೇನ್ತೇ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಅಯಮೇವತ್ಥೋ।

೪೭೩. ವೂಪಸಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಉಪಸಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಲಹಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಮೋಚೇಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಮಮ ಅಕಾರಕಭಾವಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಮೋಚೇಸ್ಸಾಮಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯಂ ಸೋತುಕಾಮತಾಯ ಗಮನವಸೇನ, ಸಿಯಾ ಅಕಿರಿಯಂ ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಮನ್ತಯಮಾನಾನಂ ಅಜಾನಾಪನವಸೇನ, ರೂಪಿಯಂ ಅಞ್ಞವಾದಕಂ ಉಪಸ್ಸುತೀತಿ ಇಮಾನಿ ಹಿ ತೀಣಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ

ಏಕಪರಿಚ್ಛೇದಾನಿ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಉಪಸ್ಸುತಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಕಮ್ಮಪಟಿಬಾಹನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೭೪. ನವಮೇ - **ಸಚೇ ಚ ಮಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಮಾ**ತಿ ಸಚೇ ಮಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಮ; ಚಕಾರೋ ಪನ ನಿಪಾತಮತ್ತಮೇವ। **ಧಮ್ಮಿಕಾ**ನನ್ತಿ ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಯೇನ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇನ ಕತತ್ತಾ ಧಮ್ಮಾ ಏತೇಸು ಅತ್ಥೀತಿ ಧಮ್ಮಿಕಾನಿ; ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಂ। **ಖಿಯ್ಯತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ । ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಕಮ್ಮಪಟಿಬಾಹನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಛನ್ದಂಅದತ್ವಾಗಮನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೮೧. ದಸಮೇ - **ವತ್ಥು ವಾ ಆರೋಚಿತ**ನ್ತಿ ಚೋದಕೇನ ಚ ಚುದಿತಕೇನ ಚ ಅತ್ತನೋ ಕಥಾ ಕಥಿತಾ, ಅನುವಿಜ್ಜಕೋ ಸಮ್ಮತೋ, ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ವತ್ಥುಮೇವ ಆರೋಚಿತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ , ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಛನ್ದಂ ಅದತ್ವಾ ಗಮನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸಮಂ।

೧೧. ದುಬ್ಬಲಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೮೪. ಏಕಾದಸಮೇ - **ಯಥಾಮಿತ್ತತಾ**ತಿ ಯಥಾಮಿತ್ತತಾಯ; ಯೋ ಯೋ ಮಿತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ದೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬಪದೇಸು। ಸೇಸಂ ಉಜ್ಝಾಪನಕಾದೀಸು ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ದುಬ್ಬಲಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಪರಿಣಾಮನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೮೯. ದ್ವಾದಸಮೇ - ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ತಿಂಸಕೇ ಪರಿಣಾಮನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಅಯಮೇವ ಹಿ ವಿಸೇಸೋ - ತತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಣಾಮಿತತ್ತಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಇಧ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪರಿಣಾಮಿತತ್ತಾ ಸುದ್ಧಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪರಿಣಾಮನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಸಮತ್ತೋ ವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೇನ ಸಹಧಮ್ಮಿಕವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

೯. ರತನವಗ್ಗೋ

೧. ಅನ್ತೇಪುರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೯೪. ರಾಜವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಓರಕೋ**ತಿ ಪರಿತ್ತಕೋ। **ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತೋ**ತಿ ಪಾಸಾದವರಸ್ಸ ಉಪರಿಗತೋ। **ಅಯ್ಯಾನಂ ವಾಹಸಾ**ತಿ ಅಯ್ಯಾನಂ ಕಾರಣಾ; ತೇಹಿ ಜಾನಾಪಿತತ್ತಾ ಜಾನಾಮೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೪೯೭. ಪಿತರಂ ಪತ್ಥೇತೀತಿ ಅನ್ತರಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಘಾತೇತುಂ ಇಚ್ಛತಿ। **ರಾಜನ್ತೇಪುರಂ ಹತ್ಥಿಸಮ್ಮದ್ದನ್ತಿ**ಆದೀಸು ಹತ್ಥೀಹಿ ಸಮ್ಮದ್ದೋ ಏತ್ಥಾತಿ **ಹತ್ಥಿಸಮ್ಮದ್ದಂ;** ಹತ್ಥಿಸಮ್ಬಾಧನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸ್ಸರಥಸಮ್ಮದ್ದಪದೇ**ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। "ಸಮ್ಮತ್ತ"ನ್ತಿ ಕೇಚಿ ಪಠನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। "ರಞ್ಞೋ ಅನ್ತೇಪುರೇ ಹತ್ಥಿಸಮ್ಮದ್ದ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತತ್ಥ ಹತ್ಥೀನಂ ಸಮ್ಮದ್ದಂ ಹತ್ಥಿಸಮ್ಮದ್ದನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ರಞ್ಞೋ ಅನ್ತೇಪುರೇ ಹತ್ಥಿಸಮ್ಮದ್ದೋ ಅತ್ಥೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ। **ರಜನೀಯಾನೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೇಪುರೇ ಏದಿಸಾನಿ ರೂಪಾದೀನಿ।

೪೯೮. ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ ಮುದ್ಧನಿ ಅವಸಿತ್ತಸ್ಸ। ಅನಿಕ್ಖನ್ತೋ ರಾಜಾ ಇತೋತಿ ಅನಿಕ್ಖನ್ತರಾಜಕಂ, ತಸ್ಮಿಂ **ಅನಿಕ್ಖನ್ತರಾಜಕೇ;** ಸಯನಿಘರೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ರತನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಮಹೇಸೀ, ನಿಗ್ಗತನ್ತಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ, ಅನಿಗ್ಗತಂ ರತನಂ ಇತೋತಿ ಅನಿಗ್ಗತರತನಕಂ, ತಸ್ಮಿಂ **ಅನಿಗ್ಗತರತನಕೇ;** ಸಯನಿಘರೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಅನ್ತೇಪುರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಂ।

೨. ರತನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦೧-೩. ದುತಿಯೇ - **ವಿಸ್ಸರಿತ್ವಾ**ತಿ ಪಮುಸ್ಸಿತ್ವಾ। **ಪುಣ್ಣಪತ್ತಂ** ನಾಮ ಸತತೋ ಪಞ್ಚ ಕಹಾಪಣಾ। **ಕ್ಯಾಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಕಿಂ ಅಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಆಭರಣಂ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ**ತಿ ಮಹಾಲತಂ ನಾಮ ನವಕೋಟಿಅಗ್ಘನಕಂ ಅಲಙ್ಕಾರಂ ಅಪನೇತ್ವಾ।

೫೦೪. ಅನ್ತೇವಾಸೀತಿ ಪರಿಚಾರಕೋ।

೫೦೬. ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋತಿ ಏತ್ಥ ಉಪಚಾರೋ ನಾಮ ಆರಾಮಸ್ಸ ದ್ವೇ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾ - "ಆವಸಥಸ್ಸ ಪನ ಸುಪ್ಪಪಾತೋ ವಾ ಮುಸಲಪಾತೋ ವಾ"ತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। **ಉಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಸಙ್ಘಗಣಪುಗ್ಗಲಚೇತಿಯನವಕಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅವಸೇಸಂ ಮುತ್ತಾದಿರತನಂ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಸಙ್ಘಾದೀನಂ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥು ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥು ವಾ ಹೋತು, ಅನ್ತಮಸೋ ಮಾತು ಕಣ್ಣಪಿಳನ್ಧನತಾಳಪಣ್ಣಮ್ಪಿ ಗಿಹಿಸನ್ತಕಂ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸೀಸೇನ ಪಟಿಸಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ।

ಸಚೇ ಪನ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸನ್ತಕಂ ಅವಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಾಮೇತಬ್ಬಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಹೋತಿ, ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಟಿಸಾಮೇತಬ್ಬಂ। "ಇದಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ "ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ "ಪಟಿಸಾಮೇಹೀ"ತಿ ಪಾತೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಲಿಬೋಧೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಪಟಿಸಾಮೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ವಿಹಾರೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ವಡ್ಢಕೀಆದಯೋ ವಾ ರಾಜವಲ್ಲಭಾ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಕರಣಭಣ್ಡಂ ವಾ ಸಯನಭಣ್ಡಂ ವಾ "ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ದೇಥಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಛನ್ದೇನಪಿ ಭಯೇನಪಿ ನ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ, ಗುತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಪನ ದಸ್ಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಪಾತೇತ್ವಾ ಗತೇಸು ಚ ಪಟಿಸಾಮೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಅಜ್ಝಾರಾಮೇ ವಾ ಅಜ್ಝಾವಸಥೇ ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಮಹಾವಿಹಾರಸದಿಸೋ ಮಹಾರಾಮೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಪರಿವೇಣೇ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವಾ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ವಾ ಗಹಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಸಙ್ಕಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಾದಿಸೇ ಏವ ಠಾನೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ವಾ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ಮಹಾಬೋಧಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಅಮ್ಬಙ್ಗಣಸದಿಸೇಸು ಪನ ಮಹಾಜನಸಞ್ಚರಣಟ್ಠಾನೇಸು ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಪಲಿಬೋಧೋ ನ ಹೋತಿ। ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನ ವುತ್ತಂ "ಏಕೋ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನಿಮನುಸ್ಸಟ್ಠಾನೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಣ್ಡಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸೇಪಿ ಜಾತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ತಮೇವ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಸಙ್ಕನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। ಸಾಮಿಕೇಸು ಆಗತೇಸು ತಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಸಾಮಿಕೇ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಪತಿರೂಪಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ।

ರೂಪೇನ ವಾ ನಿಮಿತ್ತೇನ ವಾ ಸಞ್ಞಾಣಂ ಕತ್ವಾತಿ ಏತ್ಥ ರೂಪಂ ನಾಮ ಅನ್ತೋಭಣ್ಡಿಕಾಯ ಭಣ್ಡಂ; ತಸ್ಮಾ ಭಣ್ಡಿಕಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಗಣೇತ್ವಾ ಏತ್ತಕಾ ಕಹಾಪಣಾ ವಾ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ವಾತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಂ। **ನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಲಞ್ಛನಾದಿ; ತಸ್ಮಾ ಲಞ್ಛಿತಾಯ ಭಣ್ಡಿಕಾಯ ಮತ್ತಿಕಾಲಞ್ಛನನ್ತಿ ವಾ ಲಾಖಾಲಞ್ಛನನ್ತಿ ವಾ ನೀಲಪಿಲೋತಿಕಾಯ ಭಣ್ಡಿಕಾ ಕತಾತಿ ವಾ ಸೇತಪಿಲೋತಿಕಾಯ ಕತಾತಿ ವಾ ಏವಮಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಬ್ಬಂ।

ಭಿಕ್ಖೂ ಪತಿರೂಪಾತಿ ಲಜ್ಜಿನೋ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಾ। ಲೋಲಜಾತಿಕಾನಞ್ಹಿ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಯೋ ಪನ ನೇವ ತಮ್ಹಾ ಆವಾಸಾ ಪಕ್ಕಮತಿ, ನ ಸಾಮಿಕೇ ಪಸ್ಸತಿ, ತೇನಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಚೀವರಾದಿಮೂಲಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ; ಥಾವರಂ ಪನ ಸೇನಾಸನಂ ವಾ ಚೇತಿಯಂ ವಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ವಾ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ। ಸಚೇ ದೀಘಸ್ಸ ಅದ್ಧುನೋ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಾಮಿಕೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, "ಉಪಾಸಕ ತವ ಸನ್ತಕೇನ ಇದಂ ನಾಮ ಕತಂ, ಅನುಮೋದಾಹೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಅನುಮೋದತಿ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಕುಸಲಂ; ನೋ ಚೇ ಅನುಮೋದತಿ, "ಮಮ ಧನಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಚೋದೇತಿಯೇವ, ಅಞ್ಞಂ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ।

೫೦೭. ರತನಸಮ್ಮತಂ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಗಣ್ಹಾತೀತಿಆದೀಸು ಆಮಾಸಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅನಾಮಾಸಂ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ರತನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವಿಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦೮. ತತಿಯೇ - **ತಿರಚ್ಛಾನಕಥ**ನ್ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸ್ಸ ತಿರಚ್ಛಾನಭೂತಂ ಕಥಂ। **ರಾಜಕಥ**ನ್ತಿ ರಾಜಪಟಿಸಂಯುತ್ತ ಕಥಂ। **ಚೋರಕಥಾ**ದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೫೧೨. ಸನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ , ತಂ ಚಾರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತಮೇವ। ಸಚೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಕೇನಚಿ ಕಮ್ಮೇನ ಗಾಮಂ ಪವಿಸನ್ತಿ, ''ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಂ ಆಪುಚ್ಛಾಮೀ''ತಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಗಾಮಸತಮ್ಪಿ ಹೋತು, ಪುನ ಆಪುಚ್ಛನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಸಚೇ ಪನ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಅನ್ತರಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ಪುನ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಮೇವ।

ಕುಲಘರೇ ವಾ ಆಸನಸಾಲಾಯ ವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ತೇಲಭಿಕ್ಖಾಯ ವಾ ಸಪ್ಪಿಭಿಕ್ಖಾಯ ವಾ ಚರಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಸಚೇ ಪಸ್ಸೇ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಿ, ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಅಸನ್ತೇ ನತ್ಥೀತಿ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ವೀಥಿಂ ಓತರಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಆಪುಚ್ಛನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾಪಿ ಚರಿತಬ್ಬಮೇವ। ಗಾಮಮಜ್ಝೇನ ಮಗ್ಗೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ತೇಲಾದಿಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಸಚೇ ಪಸ್ಸೇ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಿ, ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಚರಿತಬ್ಬಂ। ಮಗ್ಗಾ ಅನೋಕ್ಕಮ್ಮ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚರನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಆಪುಚ್ಛನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೫೧೫. ಅನ್ತರಾರಾಮನ್ತಿಆದೀಸು ನ ಕೇವಲಂ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಅಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಅಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಸೀಹೋ ವಾ ಬ್ಯಗ್ಘೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಮೇಘೋ ವಾ ಉಟ್ಠೇತಿ, ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಕೋಚಿ ಉಪದ್ದವೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಏವರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಬಹಿಗಾಮತೋ ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವಿಸನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಸೂಚಿಘರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೧೭-೫೨೦. ಚತುತ್ಥೇ - ಭೇದನಮೇವ ಭೇದನಕಂ; ತಂ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಭೇದನಕಮೇವ। **ಅರಣಿಕೇ**ತಿ ಅರಣಿಧನುಕೇ। **ವಿಧೇ**ತಿ ವೇಧಕೇ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸೂಚಿಘರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಮಞ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೧. ಪಞ್ಚಮೇ - **ಭೇದನಕಂ** ವುತ್ತನಯಮೇವ।

೫೨೫. ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ನ ಛಿನ್ದಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಭೂಮಿಯಂ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ಪಮಾಣಂ ಉಪರಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ಉತ್ತಾನಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ ತುಲಾಸಙ್ಘಾಟೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಟ್ಟಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಸಬ್ಬಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ।

ಮಞ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ತೂಲೋನದ್ಧಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೬. ಛಟ್ಠೇ - ತೂಲಂ ಓನದ್ಧಮೇತ್ಥಾತಿ **ತೂಲೋನದ್ಧಂ;** ತೂಲಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಚಿಮಿಲಿಕಾಯ ಓನದ್ಧನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ।

ತೂಲೋನದ್ಧಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ನಿಸೀದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೩೧-೪. ಸತ್ತಮೇ - **ನಿಸೀದನಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ ಹೋತೀತಿ** ಕತ್ಥ ಅನುಞ್ಞಾತಂ? ಚೀವರಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಪಣೀತಭೋಜನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಗುತ್ತಿಯಾ ಚೀವರಗುತ್ತಿಯಾ ಸೇನಾಸನಗುತ್ತಿಯಾ ನಿಸೀದನ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೫೩)। **ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪುರಾಣಾಸಿಕೋಟ್ಠೋತಿ** ಯಥಾ ನಾಮ ಪುರಾಣಚಮ್ಮಕಾರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಚಮ್ಮಕಾರೋ ಚಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಮಞ್ಛತಿ, ಕಡ್ಢತಿ; ಏವಂ ಸೋಪಿ ತಂ ನಿಸೀದನಂ। ತೇನ ತಂ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ - **"ನಿಸೀದನಂ ನಾಮ ಸದಸಂ ವುಚ್ಚತೀ"**ತಿ ಸನ್ಥತಸದಿಸಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೇ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಯಾ ವಿದತ್ಥಿಮತ್ತೇ ಪದೇಸೇ ದ್ವೀಸು ಠಾನೇಸು ಫಾಲೇತ್ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ದಸಾ ಕರಿಯನ್ತಿ, ತಾಹಿ ದಸಾಹಿ ಸದಸಂ ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ।

ನಿಸೀದನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕಣ್ಡುಪಟಿಚ್ಛಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೩೭. ಅಟ್ಠಮೇ - **ಕಣ್ಡುಪಟಿಚ್ಛಾದಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಹೋತೀತಿ** ಕತ್ಥ ಅನುಞ್ಞಾತಾ? ಚೀವರಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಬೇಲಟ್ಠಸೀಸವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಕಣ್ಡು ವಾ ಪಿಳಕಾ ವಾ ಅಸ್ಸಾವೋ ವಾ ಥುಲ್ಲಕಚ್ಛು ವಾ ಆಬಾಧೋ ತಸ್ಸ ಕಣ್ಡುಪಟಿಚ್ಛಾದಿ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೫೪)।

೫೩೯. ಯಸ್ಸ ಅಧೋನಾಭಿ ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲನ್ತಿ ಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನಾಭಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಾನಂ ಉಪರಿ। **ಕಣ್ಡೂತಿ** ಕಚ್ಛು। **ಪಿಳಕಾತಿ** ಲೋಹಿತತುಣ್ಡಿಕಾ ಸುಖುಮಪಿಳಕಾ। **ಅಸ್ಸಾವೋತಿ** ಅರಿಸಭಗನ್ದರಮಧುಮೇಹಾದೀನಂ ವಸೇನ ಅಸುಚಿಪಗ್ಘರಣಕಂ। **ಥುಲ್ಲಕಚ್ಛು ವಾ ಆಬಾಧೋತಿ** ಮಹಾಪಿಳಕಾಬಾಧೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ।

ಕಣ್ಡುಪಟಿಚ್ಛಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೪೧. ನವಮೇ - **ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಹೋತೀತಿ** ಕತ್ಥ ಅನುಞ್ಞಾತಾ? ಚೀವರಕ್ಖನ್ಧಕೇ ವಿಸಾಖಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ - "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೫೧)। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ।

ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನವಮಂ।

೧೦. ನನ್ದತ್ಥೇರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೪೭. ದಸಮೇ - **ಚತುರಙ್ಗುಲೋಮಕೋತಿ** ಚತೂಹಿ ಅಙ್ಗುಲೇಹಿ ಊನಕಪ್ಪಮಾಣೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ।

ನನ್ದತ್ಥೇರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸಮಂ।

ಸಮತ್ತೋ ವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೇನ ರತನವಗ್ಗೋ ನವಮೋ।

ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋತಿಆದಿ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ಖುದ್ದಕವಣ್ಣನಾ ಸಮತ್ತಾ।

ಪಾಚಿತ್ತಿಯಕಣ್ಡಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೬. ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಕಣ್ಡಂ

೧. ಪಠಮಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಖುದ್ದಕಾನಂ ಅನನ್ತರಾ।
ಠಪಿತಾ ಯೇ ಅಯಂ ದಾನಿ, ತೇಸಂ ಭವತಿ ವಣ್ಣನಾ॥

೫೫೨. ಪಠಮಪಾಟಿದೇಸನೀಯೇ ತಾವ **ಪಟಿಕ್ಕಮನಕಾಲೇತಿ** ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಟಿಆಗಮನಕಾಲೇ। **ಸಬ್ಬೇವ ಅಗ್ಗಹೇಸೀತಿ** ಸಬ್ಬಮೇವ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। **ಪವೇಧೇನ್ತೀತಿ** ಕಮ್ಪಮಾನಾ। **ಅಪೇಹೀತಿ** ಅಪಗಚ್ಛ।

೫೫೩-೫. ಗಾರಯ್ಹಂ ಆವುಸೋತಿಆದಿ ಪಟಿದೇಸೇತಬ್ಬಾಕಾರದಸ್ಸನಂ। **ರಥಿಕಾತಿ** ರಚ್ಛಾ। **ಬ್ಯೂಹನ್ತಿ** ಅನಿಬ್ಬಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಠಿತಾ ಗತಪಚ್ಚಾಗತರಚ್ಛಾ। **ಸಿಙ್ಘಾಟಕನ್ತಿ** ಚತುಕ್ಕೋಣಂ ವಾ ತಿಕೋಣಂ ವಾ ಮಗ್ಗಸಮೋಧಾನಟ್ಠಾನಂ। **ಘರನ್ತಿ** ಕುಲಘರಂ। ಏತೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಠತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಗಹಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಅಜ್ಝೋಹಾರಗಣನಾಯ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ। ಹತ್ಥಿಸಾಲಾದೀಸು ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಭಿಕ್ಖುನೀ ರಥಿಕಾಯ ಠತ್ವಾ ದೇತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಸಚೇಪಿ ಅನ್ತರಾರಾಮಾದೀಸು ಠತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ। "ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಟ್ಠಾಯಾ"ತಿ ಹಿ ವಚನತೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಅನ್ತರಘರೇ ಠತ್ವಾ ದದಮಾನಾಯ ವಸೇನೇತ್ಥ ಆಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ಪನ ಅಪ್ಪಮಾಣಂ। ತಸ್ಮಾ ಸಚೇಪಿ ವೀಥಿಆದೀಸು ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತರಾರಾಮಾದೀಸು ಠತ್ವಾ ದದಮಾನಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ।

ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ ಯಾವಜೀವಿಕಂ ಆಹಾರತ್ಥಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ ಆಮಿಸೇನ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಸಮ್ಭಿನ್ನೇ ಪನ ಏಕರಸೇ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಮೇವ। **ಏಕತೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯಾತಿ** ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ಪನ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ।

೫೫೬. **ದಾಪೇತಿ ನ ದೇತೀತಿ** ಅಞ್ಞಾತಿಕಾ ಅಞ್ಞೇನ ಕೇನಚಿ ದಾಪೇತಿ ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಉಪನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದೇತೀತಿ** ಭೂಮಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಅಯ್ಯ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ದೇತಿ, ಏವಂ ದಿನ್ನಂ "ಸಾಧು ಭಗಿನೀ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಾಯ ಏವ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಯ ಸಾಮಣೇರಿಯಾತಿ** ಏತಾಸಂ ದದಮಾನಾನಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ – ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ।

೨. ದುತಿಯಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೫೮. ದುತಿಯೇ – **ಅಪಸಕ್ಕ ತಾವ ಭಗಿನೀತಿ**ಆದಿ ಅಪಸಾದೇತಬ್ಬಾಕಾರದಸ್ಸನಂ।

೫೬೧. **ಅತ್ತನೋ ಭತ್ತಂ ದಾಪೇತಿ ನ ದೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಸಚೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಭತ್ತಂ ದೇತಿ, ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ, ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತಿ। **ಅಞ್ಞೇಸಂ ಭತ್ತಂ ದೇತಿ ನ ದಾಪೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಸಚೇಪಿ ದಾಪೇಯ್ಯ, ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತಿ

ಭವೇಯ್ಯ। ದೇನ್ತಿಯಾ ಪನ ನೇವ ಇಮಿನಾ ನ ಪುರಿಮೇನ ಆಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ।

೩. ತತಿಯಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೬೨. ತತಿಯೇ - **ಉಭತೋಪಸನ್ನನ್ತಿ** ದ್ವೀಹಿ ಪಸನ್ನಂ ಉಪಾಸಕೇನಪಿ ಉಪಾಸಿಕಾಯಪಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಕುಲೇ ಉಭೋಪಿ ತೇ ಸೋತಾಪನ್ನಾಯೇವ। **ಭೋಗೇನ ಹಾಯತೀತಿ** ಏದಿಸಞ್ಹಿ ಕುಲಂ ಸಚೇಪಿ ಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ ಹೋತಿ, ಭೋಗೇಹಿ ಹಾಯತಿಯೇವ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ನೇವ ಉಪಾಸಿಕಾ ನ ಉಪಾಸಕೋ ಭೋಗೇ ರಕ್ಖತಿ।

೫೬೯. **ಘರತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದೇನ್ತೀತಿ** ಆಸನಸಾಲಂ ವಾ ವಿಹಾರಂ ವಾ ಆನೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ। ಸಚೇಪಿ ಅನಾಗತೇ ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ ಪಠಮಂಯೇವ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದ್ವಾರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸಮ್ಪತ್ತಸ್ಸ ದೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಭಿಕ್ಖುಂ ಪನ ದಿಸ್ವಾ ಅನ್ತೋಗೇಹತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ । ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ತತಿಯಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೭೦. ಚತುತ್ಥೇ - **ಅವರುದ್ಧಾ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಪಟಿವಿರುದ್ಧಾ ಹೋನ್ತಿ।

೫೭೩. **ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪಟಿಸಂವಿದಿತನ್ತಿ** ಪಞ್ಚಸು ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕತಮ್ಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆರಾಮಂ ಆರಾಮೂಪಚಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾತಿ** ಆರಞ್ಞಕಸೇನಾಸನಾರಾಮಞ್ಚ ತಸ್ಸ ಉಪಚಾರಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ; ಉಪಚಾರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ ವಾ ಗಾಮಂ ಆಗತಸ್ಸ ವಾ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕತಮ್ಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸಚೇ ಸಾಸಙ್ಕಂ ಹೋತಿ ಸಾಸಙ್ಕನ್ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಕಸ್ಮಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ? ಆರಾಮೇ ಚೋರೇ ವಸನ್ತೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಾರೋಚೇನ್ತೀತಿ ವಚನಪಟಿಮೋಚನತ್ಥಂ। **ಚೋರಾ ವತ್ತಬ್ಬಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಇಧೂಪಚರನ್ತೀತಿ** ಕಸ್ಮಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ? ಅತ್ತನೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೇಹಿ ಅಮ್ಹೇ ಗಣ್ಹಾಪೇನ್ತೀತಿ ವಚನಪಟಿಮೋಚನತ್ಥಂ।

ಯಾಗುಯಾ ಪಟಿಸಂವಿದಿತೇ ತಸ್ಸಾ ಪರಿವಾರೋ ಆಹರಿಯ್ಯತೀತಿ ಯಾಗುಯಾ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕತ್ವಾ "ಕಿಂ ಸುದ್ಧಯಾಗುಯಾ ದಿನ್ನಾಯ ಪೂವಭತ್ತಾದೀನಿಪಿ ಏತಿಸ್ಸಾ ಯಾಗುಯಾ ಪರಿವಾರಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಮೇವ ಹೋತಿ। **ಭತ್ತೇನ ಪಟಿಸಂವಿದಿತೇತಿ**ಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಕುಲಂ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕತ್ವಾ ಖಾದನೀಯಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಸುತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅತ್ತನೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಆಹರನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಯಾಗುಯಾ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕತ್ವಾ ಪೂವಂ ವಾ ಭತ್ತಂ ವಾ ಆಹರನ್ತಿ, ಏತಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ಕುರುನ್ದಿಯಂ ವುತ್ತಂ।

೫೭೫. **ಗಿಲಾನಸ್ಸಾತಿ** ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತೇಪಿ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಪಟಿಸಂವಿದಿತೇ ವಾ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ವಾ ಸೇಸಕನ್ತಿ** ಏಕಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕತ್ವಾ ಆಹಟಂ, ತಸ್ಸ ಸೇಸಕಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸಾಪಿ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಚತುನ್ನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ವಾ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕತ್ವಾ ಬಹುಂ ಆಹಟಂ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ಏತಮ್ಪಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಸೇಸಕಮೇವ, ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಅಥ ಅಧಿಕಮೇವ ಹೋತಿ, ಸನ್ನಿಧಿಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ದುತಿಯದಿವಸೇಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಆಹಟಾವಸೇಸೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಯಂ ಪನ

ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಮೇವ ಕತ್ವಾ ಆಭತಂ, ತಂ ಬಹಿಆರಾಮಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಆಹರಾಪೇತಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯಮ್ಪಿ ವಿಹಾರಮಜ್ಝೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ವಾ ವನಚರಕಾದಯೋ ವಾ ವನತೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ। **ತತ್ಥಜಾತಕ**ನ್ತಿ ಆರಾಮೇ ಜಾತಕಮೇವ; ಮೂಲಖಾದನೀಯಾದಿಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತಂ ಗಾಮಂ ಹರಿತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ಆಹರನ್ತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಚತುತ್ಥಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ಪಾಟಿದೇಸನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಕಣ್ಡಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೭. ಸೇಖಿಯಕಣ್ಡಂ

೧. ಪರಿಮಣ್ಡಲವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

ಯಾನಿ ಸಿಕ್ಖಿತಸಿಕ್ಖೇನ, **ಸೇಖಿಯಾನೀತಿ** ತಾದಿನಾ।
ಭಾಸಿತಾನಿ ಅಯಂ ದಾನಿ, ತೇಸಮ್ಪಿ ವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೋ॥

೫೭೬. ತತ್ಥ **ಪರಿಮಣ್ಡಲನ್ತಿ** ಸಮನ್ತತೋ ಮಣ್ಡಲಂ। **ನಾಭಿಮಣ್ಡಲಂ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲನ್ತಿ** ಉದ್ಧಂ ನಾಭಿಮಣ್ಡಲಂ ಅಧೋ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತೇನ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಜಙ್ಘಟ್ಠಿಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಮತ್ತಂ ನಿವಾಸನಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತಬ್ಬಂ, ತತೋ ಪರಂ ಓತಾರೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಥಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಹೋತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ; ಏವಂ ನಿವಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಪನ ನಿವಾಸನಂ ಪಮಾಣಿಕಂ ವಟ್ಟತಿ। ತತ್ರಿದಂ ಪಮಾಣಂ - ದೀಘತೋ ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಂ, ತಿರಿಯಂ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಹತ್ಥಂ। ತಾದಿಸಸ್ಸ ಪನ ಅಲಾಭೇ ತಿರಿಯಂ ದ್ವಿಹತ್ಥಪಮಾಣಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ, ನಾಭಿಮಣ್ಡಲಂ ಪನ ಚೀವರೇನಾಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತುನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಏಕಪಟ್ಟಚೀವರಂ ಏವಂ ನಿವತ್ಥಮ್ಪಿ ನಿವತ್ಥಟ್ಠಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ದುಪಟ್ಟಂ ಪನ ತಿಟ್ಠತಿ।

ಓಲಮ್ಬೇನ್ತೋ ನಿವಾಸೇತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ನ ಕೇವಲಂ ಪುರತೋ ಚ ಪಚ್ಛತೋ ಚ ಓಲಮ್ಬೇತ್ವಾ ನಿವಾಸೇನ್ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಕಟಂ, ಯೇ ಪನಞ್ಞೇ "ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಿಹಿನಿವತ್ಥಂ ನಿವಾಸೇನ್ತಿ ಹತ್ಥಿಸೋಣ್ಡಕಂ ಮಚ್ಛವಾಲಕಂ ಚತುಕ್ಕಣ್ಣಕಂ ತಾಲವಣ್ಟಕಂ ಸತವಲಿಕಂ ನಿವಾಸೇನ್ತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಚೂಳವ॰ ೨೮೦) ನಯೇನ ಖನ್ಧಕೇ ನಿವಾಸನದೋಸಾ ವುತ್ತಾ, ತಥಾ ನಿವಾಸೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ತೇ ಸಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ನಿವಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ತತ್ಥೇವ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ ಪುರತೋ ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ ಓಲಮ್ಬೇತ್ವಾ ನಿವಾಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಏವಂ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ; ಅಥ ಖೋ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂಯೇವ ನಿವಾಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ನಿವಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಸ್ಸತಿಯಾತಿ** ಅಞ್ಞವಿಹಿತಸ್ಸಾಪಿ ತಥಾ ನಿವಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಏತ್ಥ ನಿವಾಸನವತ್ತಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಮೋಕ್ಖೋ ನತ್ಥಿ। ನಿವಾಸನವತ್ತಞ್ಹಿ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಹಣಮೇವಸ್ಸ ಅನಾದರಿಯಂ। ತಂ ಪನ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಯುಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಉಗ್ಗಹಿತವತ್ತೋಪಿ ಯೋ ಆರುಳ್ಹಭಾವಂ ವಾ ಓರುಳ್ಹಭಾವಂ ವಾ ನ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನ "ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ನಿವಾಸೇತುಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಪನ ಸುಕ್ಖಜಙ್ಘೋ ವಾ ಮಹಾಪಿಣ್ಡಿಕಮಂಸೋ ವಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಸಾರುಪ್ಪತ್ಥಾಯ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲತೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಾಧಿಕಮ್ಪಿ ಓತಾರೇತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಗಿಲಾನಸ್ಸಾತಿ ಜಙ್ಘಾಯ ವಾ ಪಾದೇ ವಾ ವಣೋ ಹೋತಿ, ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ ಓತಾರೇತ್ವಾ ವಾ ನಿವಾಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಆಪದಾಸೂತಿ** ವಾಳಮಿಗಾ ವಾ ಚೋರಾ ವಾ ಅನುಬನ್ಧನ್ತಿ, ಏವರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ। ಫುಸ್ಸದೇವತ್ಥೇರೋ "ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ತಿವೇದನ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಪನ "ಅನಾದರಿಯಂ ಪಟಿಚ್ಚಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನ"ನ್ತಿ ಆಹ।

೫೭೭. ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ಪಾರುಪಿತಬ್ಬನ್ತಿ "ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಿಹಿಪಾರುತಂ ಪಾರುಪನ್ತೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೮೦) ಏವಂ ವುತ್ತಂ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಗಿಹಿಪಾರುಪನಂ ಅಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಇಧ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಉಭೋ ಕಣ್ಣೇ ಸಮಂ

ಕತ್ವಾ ಪಾರುಪನವತ್ತಂ ಪೂರೇನ್ತೇನ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ಪಾರುಪಿತಬ್ಬಂ। ಇಮಾನಿ ಚ ದ್ವೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಾನಿ। ತಸ್ಮಾ ವಿಹಾರೇಪಿ ಅನ್ತರಘರೇಪಿ ಪರಿಮಣ್ಡಲಮೇವ ನಿವಾಸೇತಬ್ಬಞ್ಚ ಪಾರುಪಿತಬ್ಬಞ್ಚಾತಿ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ ಸದ್ಧಿಂ ಥೇರವಾದೇನ।

೫೭೮. **ಕಾಯಂ ವಿವರಿತ್ವಾತಿ** ಜತ್ತುಮ್ಪಿ ಉರಮ್ಪಿ ವಿವರಿತ್ವಾ। **ಸುಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇನಾತಿ** ನ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುತೇನ; ಅಥ ಖೋ ಗಣ್ಠಿಕಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅನುವಾತನ್ತೇನ ಗೀವಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಉಭೋ ಕಣ್ಣೇ ಸಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಸಂಹರಿತ್ವಾ ಯಾವ ಮಣಿಬನ್ಧಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅನ್ತರಘರೇ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - ಗಲವಾಟಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೀಸಂ ಮಣಿಬನ್ಧತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹತ್ಥೇ ಪಿಣ್ಡಿಕಮಂಸತೋ ಚ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಾದೇ ವಿವರಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ।

೫೭೯. **ವಾಸೂಪಗತಸ್ಸಾತಿ** ವಾಸತ್ಥಾಯ ಉಪಗತಸ್ಸ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ವಾ ದಿವಸಭಾಗೇ ವಾ ಕಾಯಂ ವಿವರಿತ್ವಾಪಿ ನಿಸೀದತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೫೮೦. **ಸುಸಂವುತೋತಿ** ಹತ್ಥಂ ವಾ ಪಾದಂ ವಾ ಅಕೀಳಾಪೇನ್ತೋ; ಸುವಿನೀತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೮೧. **ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖೂತಿ** ಹೇಟ್ಠಾ ಖಿತ್ತಚಕ್ಖು ಹುತ್ವಾ। **ಯುಗಮತ್ತಂ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋತಿ** ಯುಗಯುತ್ತಕೋ ಹಿ ದನ್ತೋ ಆಜಾನೇಯ್ಯೋ ಯುಗಮತ್ತಂ ಪೇಕ್ಖತಿ, ಪುರತೋ ಚತುಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣಂ ಭೂಮಿಭಾಗಂ; ಇಮಿನಾಪಿ ಏತ್ತಕಂ ಪೇಕ್ಖನ್ತೇನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। **ಯೋ ಅನಾದರಿಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಹಂ ತಹಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋತಿ** ಯೋ ತಂತಂದಿಸಾಭಾಗಂ ಪಾಸಾದಂ ಕೂಟಾಗಾರಂ ವೀಥಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪನ ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಿಪರಿಸ್ಸಯಾಭಾವಂ ಓಲೋಕೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ನಿಸೀದನ್ತೇನಾಪಿ ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖುನಾವ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ।

೫೮೩. **ಉಕ್ಖಿತ್ತಕಾಯಾತಿ** ಉಕ್ಖೇಪೇನ; ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಲಕ್ಖಣೇ ಕರಣವಚನಂ ಏಕತೋ ವಾ ಉಭತೋ ವಾ ಉಕ್ಖಿತ್ತಚೀವರೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅನ್ತೋಇನ್ದಖೀಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ಏವಂ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ನಿಸಿನ್ನಕಾಲೇ ಪನ ಧಮಕರಣಂ ನೀಹರನ್ತೇನಾಪಿ ಚೀವರಂ ಅನುಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾವ ನೀಹರಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಪಠಮೋ ವಗ್ಗೋ।

೨. ಉಜ್ಜಗ್ಘಿಕವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೫೮೫. **ಉಜ್ಜಗ್ಘಿಕಾಯಾತಿ** ಮಹಾಹಸಿತಂ ಹಸನ್ತೋ। ವುತ್ತನಯೇನೇವೇತ್ಥ ಕರಣವಚನಂ।

೫೮೮. **ಅಪ್ಪಸದ್ದೋ ಅನ್ತರಘರೇತಿ** ಏತ್ಥ ಕಿತ್ತಾವತಾ ಅಪ್ಪಸದ್ದೋ ಹೋತಿ? ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಗೇಹೇ ಆದಿಮ್ಹಿ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೋ, ಮಜ್ಝೇ ದುತಿಯತ್ಥೇರೋ, ಅನ್ತೇ ತತಿಯತ್ಥೇರೋತಿ ಏವಂ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೋ ದುತಿಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇತಿ, ದುತಿಯತ್ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಸದ್ದಞ್ಚೇವ ಸುಣಾತಿ, ಕಥಞ್ಚ ವವತ್ಥಪೇತಿ। ತತಿಯತ್ಥೇರೋ ಪನ ಸದ್ದಮೇವ ಸುಣಾತಿ, ಕಥಂ ನ ವವತ್ಥಪೇತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಅಪ್ಪಸದ್ದೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತತಿಯತ್ಥೇರೋ ಕಥಂ ವವತ್ಥಪೇತಿ, ಮಹಾಸದ್ದೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

೫೯೦. **ಕಾಯಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ನಿಚ್ಚಲಂ ಕತ್ವಾ ಉಜುಕೇನ ಕಾಯೇನ ಸಮೇನ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ಗನ್ತಬ್ಬಞ್ಚೇವ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಞ್ಚ।

೫೯೧. **ಬಾಹುಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ನಿಚ್ಚಲಂ ಕತ್ವಾ।

೫೯೪. ಸೀಸಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾತಿ ನಿಚ್ಚಲಂ ಉಜುಂ ಠಪಯಿತ್ವಾ।

ದುತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

೩. ಖಮ್ಭಕತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೫೯೬-೮. ಖಮ್ಭಕತೋ ನಾಮ ಕಟಿಯಂ ಹತ್ಥಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಕತಖಮ್ಭೋ। **ಓಗುಣ್ಠಿತೋ**ತಿ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುತೋ।

೬೦೦. ಉಕ್ಕುಟಿಕಾಯಾತಿ ಏತ್ಥ ಉಕ್ಕುಟಿಕಾ ವುಚ್ಚತಿ ಪಣ್ಹಿಯೋ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಪಾದೇಹಿ ವಾ, ಅಗ್ಗಪಾದೇ ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಣ್ಹೀಹಿಯೇವ ವಾ ಭೂಮಿಂ ಫುಸನ್ತಸ್ಸ ಗಮನಂ। ಕರಣವಚನಂ ಪನೇತ್ಥ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಮೇವ।

೬೦೧. ದುಸ್ಸಪಲ್ಲತ್ಥಿಕಾಯಾತಿ ಏತ್ಥ ಆಯೋಗಪಲ್ಲತ್ಥಿಕಾಪಿ ದುಸ್ಸಪಲ್ಲತ್ಥಿಕಾ ಏವ।

೬೦೨. ಸಕ್ಕಚ್ಚನ್ತಿ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ।

೬೦೩. ಆಕಿರನ್ತೇಪೀತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದೇನ್ತೇಪಿ। **ಪತ್ತಸಞ್ಞೀ**ತಿ ಪತ್ತೇ ಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ।

೬೦೪. ಸಮಸೂಪಕೋ ನಾಮ ಯತ್ಥ ಭತ್ತಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಭಾಗಪ್ಪಮಾಣೋ ಸೂಪೋ ಹೋತಿ। **ಮುಗ್ಗಸೂಪೋ ಮಾಸಸೂಪೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕುಲತ್ಥಾದೀಹಿ ಕತಸೂಪಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯೇವಾತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। **ರಸರಸೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಸೂಪೇ ಅವಸೇಸಾನಿ ಓಲೋಣೀಸಾಕಸೂಪೇಯ್ಯಮಚ್ಛರಸಮಂಸರಸಾದೀನಿ ರಸರಸಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ತಂ ರಸರಸಂ ಬಹುಮ್ಪಿ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೬೦೫. ಸಮತಿತ್ತಿಕನ್ತಿ ಸಮಪುಣ್ಣಂ ಸಮಭರಿತಂ। **ಥೂಪೀಕತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಥೂಪೀಕತೋ ನಾಮ ಪತ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋಮುಖವಟ್ಟಿಲೇಖಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕತೋ; ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತೋ ರಚಿತೋ ಪೂರಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಕತಂ ಅಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಮುಖವಟ್ಟಿಲೇಖಾಸಮಪ್ಪಮಾಣೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ತತ್ಥ ಥೂಪೀಕತಂ ನಾಮ "ಪಞ್ಚಹಿ ಭೋಜನೇಹಿ ಕತ"ನ್ತಿ ಅಭಯತ್ಥೇರೋ ಆಹ। ತಿಪಿಟಕಚೂಳನಾಗತ್ಥೇರೋ ಪನ "ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ನಾಮ ಯಾಗುಪಿ ಭತ್ತಮ್ಪಿ ಖಾದನೀಯಮ್ಪಿ ಚುಣ್ಣಪಿಣ್ಡೋಪಿ ದನ್ತಕಟ್ಠಮ್ಪಿ ದಸಿಕಸುತ್ತಮ್ಪೀ"ತಿ ಇದಂ ಸುತ್ತಂ ವತ್ವಾ ದಸಿಕಸುತ್ತಮ್ಪಿ ಥೂಪೀಕತಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಹ। ತೇಸಂ ವಾದಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ರೋಹಣಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೂಳಸುಮನತ್ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿಂಸು - "ಭನ್ತೇ ಥೂಪೀಕತಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಕೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ"ತಿ? ತೇಸಞ್ಚ ಥೇರಾನಂ ವಾದಂ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಥೇರೋ ಸುತ್ವಾ ಆಹ - "ಅಹೋ, ಚೂಳನಾಗೋ ಸಾಸನತೋ ಭಟ್ಠೋ, ಅಹಂ ಏತಸ್ಸ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ವಿನಯಂ ವಾಚೇನ್ತೋ ನ ಕದಾಚಿ ಏವಂ ಅವಚಂ, ಅಯಂ ಕುತೋ ಲಭಿತ್ವಾ ಏವಂ ವದಸೀ"ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಂ ಯಾಚಿಂಸು - "ಕಥೇಥ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಕೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ"ತಿ? "ಯಾವಕಾಲಿಕೇನಾವುಸೋ"ತಿ ಥೇರೋ ಆಹ। ತಸ್ಮಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ವಾ ಫಲಾಫಲಂ ವಾ ಆಮಿಸಜಾತಿಕಂ ಸಮತಿತ್ತಿಕಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗೇನ ಪತ್ತೇನ, ಇತರೇನ ಪನ ಥೂಪೀಕತಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಯಾಮಕಾಲಿಕಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಯಾವಜೀವಿಕಾನಿ ಪನ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಪತ್ತೇಪಿ ಥೂಪೀಕತಾನಿ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ದ್ವೀಸು ಪತ್ತೇಸು ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿಯಮಾನಂ ಪೂವಉಚ್ಛುಖಣ್ಡಫಲಾಫಲಾದಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಓರೋಹತಿ, ತಂ ಥೂಪೀಕತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಪೂವವಟಂಸಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದೇನ್ತಿ, ಥೂಪೀಕತಮೇವ ಹೋತಿ। ಪುಪ್ಫವಟಂಸಕತಕ್ಕೋಲಕಟುಕಫಲಾದಿವಟಂಸಕೇ ಪನ ಠಪೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಥೂಪೀಕತಂ ನ

ಹೋತಿ। ಭತ್ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ಥಾಲಕಂ ವಾ ಪತ್ತಂ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಥೂಪೀಕತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಕುರುನ್ದಿಯಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ - "ಥಾಲಕೇ ವಾ ಪಣ್ಣೇ ವಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಂ ಪತ್ತಮತ್ಥಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಪಾಟೇಕ್ಕಭಾಜನಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ।

ಇಧ ಅನಾಪತ್ತಿಯಂ ಗಿಲಾನೋ ನ ಆಗತೋ, ತಸ್ಮಾ ಗಿಲಾನಸ್ಸಪಿ ಥೂಪೀಕತಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಮೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಪನ ಸುಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ।

ತತಿಯೋ ವಗ್ಗೋ।

೪. ಸಕ್ಕಚ್ಚವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೬೦೬. ಸಕ್ಕಚ್ಚನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಪನ ಸುಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ। ಸಕ್ಕಚ್ಚನ್ತಿ ಚ ಪತ್ತಸಞ್ಞೀತಿ ಚಾತಿ ಉಭಯಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

೬೦೮. ಸಪದಾನನ್ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಓಧಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ। **ಸಮಸೂಪಕೇ** ವತ್ತಬ್ಬಂ ವುತ್ತಮೇವ।

೬೧೦. ಥೂಪಕತೋತಿ ಮತ್ಥಕತೋ; ವೇಮಜ್ಝತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬೧೧. ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ದೇನ್ತೀತಿ ಮಾಘಾತಸಮಯಾದೀಸು ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಕತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ। ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ।

೬೧೪. ಉಜ್ಝಾನಸಞ್ಞೀಸಿಕ್ಖಾಪದೇಪಿ ಗಿಲಾನೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ।

೬೧೫. ನಾತಿಮಹನ್ತೋ ಕಬಳೋತಿ ಮಯೂರಣ್ಡಂ ಅತಿಮಹನ್ತಂ, ಕುಕ್ಕುಟಣ್ಡಂ ಅತಿಖುದ್ದಕಂ, ತೇಸಂ ವೇಮಜ್ಝಪ್ಪಮಾಣೋ। **ಖಜ್ಜಕೇತಿ** ಏತ್ಥ ಮೂಲಖಾದನೀಯಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಚತುತ್ಥೋ ವಗ್ಗೋ।

೫. ಕಬಳವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೬೧೭. ಅನಾಹಟೇತಿ ಅನಾಹರಿತೇ; ಮುಖದ್ವಾರಂ ಅಸಮ್ಪಾಪಿತೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬೧೮. ಸಬ್ಬಂ ಹತ್ಥನ್ತಿ ಸಕಲಹತ್ಥಂ।

೬೧೯. ಸಕಬಳೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಹರೀತಕಂ ವಾ ಲಟ್ಠಿಮಧುಕಂ ವಾ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಥೇತಿ। ಯತ್ತಕೇನ ವಚನಂ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಂ ನ ಹೋತಿ, ತತ್ತಕೇ ಮುಖಮ್ಹಿ ಸನ್ತೇ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೬೨೦. ಪಿಣ್ಡುಕ್ಖೇಪಕನ್ತಿ ಪಿಣ್ಡಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ।

೬೨೧. ಕಬಳಾವಚ್ಛೇದಕನ್ತಿ ಕಬಳಂ ಅವಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅವಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ।

೬೨೨. ಅವಗಣ್ಡಕಾರಕನ್ತಿ ಮಕ್ಕಟೋ ವಿಯ ಗಣ್ಡೇ ಕತ್ವಾ ಕತ್ವಾ।

೬೨೩. ಹತ್ಥನಿದ್ಧುನಕನ್ತಿ ಹತ್ಥಂ ನಿದ್ಧುನಿತ್ವಾ ನಿದ್ಧುನಿತ್ವಾ।

೭೧೪. ಸಿತ್ಥಾವಕಾರಕನ್ತಿ ಸಿತ್ಥಾನಿ ಅವಕಿರಿತ್ವಾ ಅವಕಿರಿತ್ವಾ।

೭೧೫. ಜಿವ್ಹಾನಿಚ್ಛಾರಕನ್ತಿ ಜಿವ್ಹಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತ್ವಾ ನಿಚ್ಛಾರೇತ್ವಾ।

೭೧೬. ಚಪುಚಪುಕಾರಕನ್ತಿ ಚಪು ಚಪೂತಿ ಏವಂ ಸದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ಕತ್ವಾ।

ಪಞ್ಚಮೋ ವಗ್ಗೋ।

೬. ಸುರುಸುರುವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೭೧೭. ಸುರುಸುರುಕಾರಕನ್ತಿ ಸುರುಸುರೂತಿ ಏವಂ ಸದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ಕತ್ವಾ। **ದವೋ**ತಿ ಪರಿಹಾಸವಚನಂ; ತಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ "ಕಿಂ ಬುದ್ಧೋ , ಸಿಲಕಬುದ್ಧೋ, ಪಟಿಬುದ್ಧೋ; ಕಿಂ ಧಮ್ಮೋ, ಗೋಧಮ್ಮೋ, ಅಜಧಮ್ಮೋ; ಕಿಂ ಸಙ್ಘೋ, ಮಿಗಸಙ್ಘೋ, ಪಸುಸಙ್ಘೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ತೀಣಿ ರತನಾನಿ ಆರಬ್ಭ ನ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೭೧೮. ಹತ್ಥನಿಲ್ಲೇಹಕನ್ತಿ ಹತ್ಥಂ ನಿಲ್ಲೇಹಿತ್ವಾ ನಿಲ್ಲೇಹಿತ್ವಾ। ಭುಞ್ಜನ್ತೇನ ಹಿ ಅಙ್ಗುಲಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಿಲ್ಲೇಹಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಘನಯಾಗುಫಾಣಿತಪಾಯಾಸಾದಿಕೇ ಪನ ಅಙ್ಗುಲೀಹಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಮುಖೇ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಪತ್ತನಿಲ್ಲೇಹಕಓಟ್ಠನಿಲ್ಲೇಹಕೇಸು**ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತಸ್ಮಾ ಏಕಙ್ಗುಲಿಯಾಪಿ ಪತ್ತೋ ನ ನಿಲ್ಲೇಹಿತಬ್ಬೋ, ಏಕಓಟ್ಠೋಪಿ ಜಿವ್ಹಾಯ ನ ನಿಲ್ಲೇಹಿತಬ್ಬೋ, ಓಟ್ಠಮಂಸೇಹಿ ಏವ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಪವೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೭೨೦. ಕೋಕನದೇತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ। **ಕೋಕನದ**ನ್ತಿ ಪದುಮಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಸೋ ಚ ಪಾಸಾದೋ ಪದುಮಸಣ್ಠಾನೋ, ತೇನಸ್ಸ ಕೋಕನದೋತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। **ನ ಸಾಮಿಸೇನ ಹತ್ಥೇನ ಪಾನೀಯಥಾಲಕ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಪಟಿಕ್ಕೂಲವಸೇನ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಙ್ಘಿಕಮ್ಪಿ ಪುಗ್ಗಲಿಕಮ್ಪಿ ಗಿಹಿಸನ್ತಕಮ್ಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಮ್ಪಿ ಸಙ್ಖಮ್ಪಿ ಸರಾವಮ್ಪಿ ಥಾಲಕಮ್ಪಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಮೇವ, ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪನ ಹತ್ಥಸ್ಸ ಏಕದೇಸೋ ಆಮಿಸಮಕ್ಖಿತೋ ನ ಹೋತಿ, ತೇನ ಪದೇಸೇನ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೭೨೧. ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಾತಿ ಸಿತ್ಥಾನಿ ಉದಕತೋ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಉದಕಂ ಛಡ್ಡೇತಿ। **ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ**ತಿ ಸಿತ್ಥಾನಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉದಕಗತಿಕಾನಿ ಕತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತಿ। **ಪಟಿಗ್ಗಹೇ ವಾ**ತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ ನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇ ಛಡ್ಡೇತಿ। **ನೀಹರಿತ್ವಾ**ತಿ ಬಹಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತಿ; ಏವಂ ಛಡ್ಡೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೭೨೪. ಸೇತಚ್ಛತ್ತನ್ತಿ ವತ್ಥಪಲಿಗುಣ್ಠಿತಂ ಪಣ್ಡರಚ್ಛತ್ತಂ। **ಕಿಲಞ್ಜಚ್ಛತ್ತ**ನ್ತಿ ವಿಲೀವಚ್ಛತ್ತಂ। **ಪಣ್ಣಚ್ಛತ್ತ**ನ್ತಿ ತಾಲಪಣ್ಣಾದೀಹಿ ಯೇಹಿ ಕೇಹಿಚಿ ಕತಂ। **ಮಣ್ಡಲಬದ್ಧಂ ಸಲಾಕಬದ್ಧ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಜರದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತಾನಿ ಹಿ ಮಣ್ಡಲಬದ್ಧಾನಿ ಚೇವ ಹೋನ್ತಿ ಸಲಾಕಬದ್ಧಾನಿ ಚ। ಯಮ್ಪಿ ತತ್ಥಜಾತಕದಣ್ಡಕೇನ ಕತಂ ಏಕಪಣ್ಣಚ್ಛತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಮ್ಪಿ ಛತ್ತಮೇವ। ಏತೇಸು ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಛತ್ತಂ ಪಾಣಿಮ್ಹಿ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಛತ್ತಪಾಣಿ**। ಸೋ ತಂ ಛತ್ತಂ ಧಾರಯಮಾನೋ ವಾ ಅಂಸೇ ವಾ ಕತ್ವಾ ಊರುಮ್ಹಿ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಯಾವ ಹತ್ಥೇನ ನ ಮುಚ್ಚತಿ, ತಾವಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ವುತ್ತನಯೇನ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ಅಞ್ಞೋ ಛತ್ತಂ ಧಾರೇತಿ, ಛತ್ತಪಾದುಕಾಯ ವಾ ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ಹತ್ಥತೋ ಅಪಗತಮತ್ತೇ ಛತ್ತಪಾಣಿ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಧಮ್ಮಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಪನೇತ್ಥ ಪದಸೋಧಮ್ಮೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೭೨೫. ದಣ್ಡಪಾಣಿಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ದಣ್ಡೋ ನಾಮ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚತುಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣೋ ದಣ್ಡಪಾಣಿಭಾವೋ ಪನಸ್ಸ ಛತ್ತಪಾಣಿಮ್ಹಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೬೩೬. ಸತ್ಥಪಾಣಿಮ್ಹಿಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಅಸಿಂ ಸನ್ನಹಿತ್ವಾ ಠಿತೋಪಿ ಹಿ ಸತ್ಥಪಾಣಿಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ।

೬೩೭. ಆವುಧಪಾಣಿಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ವುತ್ತಂ – ''ಆವುಧಂ ನಾಮ ಚಾಪೋ ಕೋದಣ್ಡೋ''ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಧನುವಿಕತಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸರವಿಕತಿಯಾ ಆವುಧನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಿಂ ವಾ ಸರೇನ ಧನುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುದ್ಧಧನುಂ ವಾ ಸುದ್ಧಸರಂ ವಾ ಸಜಿಯಧನುಂ ವಾ ನಿಜ್ಜಿಯಧನುಂ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ಧನುಂ ಕಣ್ಠೇಪಿ ಪಟಿಮುಕ್ಕಂ ಹೋತಿ, ಯಾವ ಹತ್ಥೇನ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಾವ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವಾತಿ।

ಛಟ್ಠೋ ವಗ್ಗೋ।

೭. ಪಾದುಕವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೬೩೮. ಅಕ್ಕನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಛತ್ತದಣ್ಡಕೇ ಅಙ್ಗುಲನ್ತರಂ ಅಪ್ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ಪಾದುಕಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ। **ಪಟಿಮುಕ್ಕಸ್ಸಾತಿ** ಪಟಿಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ। ಉಪಾಹನಾಯಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಓಮುಕ್ಕೋತಿ** ಪನೇತ್ಥ ಪಣ್ಹಿಕಬದ್ಧಂ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ವುಚ್ಚತಿ।

೬೪೦. ಯಾನಗತಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇಪಿ ದ್ವೀಹಿ ಜನೇಹಿ ಹತ್ಥಸಙ್ಘಾಟೇನ ಗಹಿತೋ, ಸಾಟಕೇ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ವಂಸೇನ ವಯ್ಹತಿ, ಅಯುತ್ತೇ ವಾ ವಯ್ಹಾದಿಕೇ ಯಾನೇ , ವಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ವಾ ಠಪಿತೇ ಚಕ್ಕಮತ್ತೇಪಿ ನಿಸಿನ್ನೋ ಯಾನಗತೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸಚೇ ಪನ ದ್ವೇಪಿ ಏಕಯಾನೇ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ವಿಸುಂ ನಿಸಿನ್ನೇಸುಪಿ ಉಚ್ಚೇ ಯಾನೇ ನಿಸಿನ್ನೇನ ನೀಚೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ದೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಸಮಪ್ಪಮಾಣೇಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಪುರಿಮೇ ಯಾನೇ ನಿಸಿನ್ನೇನ ಪಚ್ಛಿಮೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ವಟ್ಟತಿ। ಪಚ್ಛಿಮೇ ಪನ ಉಚ್ಚತರೇಪಿ ನಿಸಿನ್ನೇನ ದೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೬೪೧. ಸಯನಗತಸ್ಸಾತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಕಟಸಾರಕೇಪಿ ಪಕತಿಭೂಮಿಯಮ್ಪಿ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ಉಚ್ಚೇಪಿ ಮಞ್ಚಪೀಠೇ ವಾ ಭೂಮಿಪದೇಸೇ ವಾ ಠಿತೇನ ನಿಸಿನ್ನೇನ ವಾ ದೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಯನಗತೇನ ಪನ ಸಯನಗತಸ್ಸ ಉಚ್ಚತರೇ ವಾ ಸಮಪ್ಪಮಾಣೇ ವಾ ನಿಪನ್ನೇನ ದೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ನಿಪನ್ನೇನ ಚ ಠಿತಸ್ಸ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ವಾ ದೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನಿಸಿನ್ನೇನಾಪಿ ಠಿತಸ್ಸ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ವಾ ವಟ್ಟತಿ। ಠಿತೇನ ಠಿತಸ್ಸೇವ ವಟ್ಟತಿ।

೬೪೨. ಪಲ್ಲತ್ಥಿಕಾಯಾತಿ ಆಯೋಗಪಲ್ಲತ್ಥಿಕಾಯ ವಾ ಹತ್ಥಪಲ್ಲತ್ಥಿಕಾಯ ವಾ ದುಸ್ಸಪಲ್ಲತ್ಥಿಕಾಯ ವಾ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಪಲ್ಲತ್ಥಿಕಾಯ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಅಗಿಲಾನಸ್ಸ ದೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೬೪೩. ವೇಠಿತಸೀಸಸ್ಸಾತಿ ದುಸ್ಸವೇಠನೇನ ವಾ ಮೋಳಿಆದೀಹಿ ವಾ ಯಥಾ ಕೇಸನ್ತೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ; ಏವಂ ವೇಠಿತಸೀಸಸ್ಸ।

೬೪೪. ಓಗುಣ್ಠಿತಸೀಸಸ್ಸಾತಿ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುತಸ್ಸ।

೬೪೫. ಛಮಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನೇನಾತಿ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೇನ। **ಆಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಾತಿ** ಅನ್ತಮಸೋ ವತ್ಥಮ್ಪಿ ತಿಣಾನಿಪಿ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ।

೬೪೭. ಛಪಕಸ್ಸಾತಿ ಚಣ್ಡಾಲಸ್ಸ। **ಛಪಕೀತಿ** ಚಣ್ಡಾಲೀ। **ನಿಲೀನೋತಿ** ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ। **ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮಾತಿ** ಯೋ ಹಿ ನಾಮ। **ಸಬ್ಬಮಿದಂ ಚರಿಮಂ ಕತನ್ತಿ ತತ್ಥೇವ ಪರಿಪತೀತಿ** ''ಸಬ್ಬೋ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಸಙ್ಕರಂ ಗತೋ ನಿಮ್ಮರಿಯಾದೋ''ತಿ ಇಮಂ ವಚನಂ ವತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ತೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಾ ರುಕ್ಖತೋ ಪತಿತೋ। ಪತಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪುರತೋ ಠತ್ವಾ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ –

“ಉಭೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಸ್ಮಾ ಕುಮ್ಭಮಿವಾಭಿದಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಉಭೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ದ್ವೇಪಿ ಜನಾ ಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ। **ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸರೇ**ತಿ ಪಾಳಿಂ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ। ಕತಮೇ ತೇ ಉಭೋತಿ? **“ಯೋ ಚಾಯಂ ಮನ್ತಂ ವಾಚೇತಿ, ಯೋ ಚಾಧಮ್ಮೇನಧೀಯತೀ”**ತಿ। ಏವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಞ್ಚ ರಾಜಾನಞ್ಚ ಉಭೋಪಿ ಅಧಮ್ಮಿಕಭಾವೇ ಠಪೇಸಿ।

ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ **ಸಾಲೀನ**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಜಾನಾಮಹಂ ಭೋ “ಅಯಂ ಅಧಮ್ಮೋ”ತಿ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಮಯಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಸಪುತ್ತದಾರಪರಿಜನೇನ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಕೋ ಸಾಲೀನಂ ಓದನೋ ಭುತ್ತೋ। **ಸುಚಿಮಂಸೂಪಸೇಚನೋ**ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರವಿಕತಿಸಮ್ಪಾದಿತಂ ಸುಚಿಮಂಸೂಪಸೇಚನಂ ಮಿಸ್ಸೀಕರಣಮಸ್ಸಾತಿ **ಸುಚಿಮಂಸೂಪಸೇಚನೋ**। **ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮೇ ನ ವತ್ತಾಮೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಏವಂ ಮಯಾ ರಞ್ಞೋ ಓದನೋ ಭುತ್ತೋ, ಅಞ್ಞೇ ಚ ಬಹೂ ಲಾಭಾ ಲದ್ಧಾ, ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮೇ ಅಹಂ ನ ವತ್ತಾಮಿ ಉದರೇ ಬದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ, ನ ಧಮ್ಮಂ ಅಜಾನನ್ತೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಧಮ್ಮೋ ಅರಿಯೇಹಿ ವಣ್ಣಿತೋ ಪಸತ್ಥೋ ಥೋಮಿತೋತಿ ಜಾನಾಮಿ।

ಅಥ ನಂ ಛಪಕೋ **“ಧಿರತ್ಥೂ”**ತಿಆದಿನಾ ಗಾಥಾದ್ವಯೇನ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೋ ತಯಾ ಧನಲಾಭೋ ಚ ಯಸಲಾಭೋ ಚ ಲದ್ಧೋ, ಧಿರತ್ಥು ತಂ ಧನಲಾಭಂ ಯಸಲಾಭಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಸ್ಮಾ ಅಯಂ ತಯಾ ಲದ್ಧೋ ಲಾಭೋ ಆಯತಿಂ ಅಪಾಯೇಸು ವಿನಿಪಾತನಹೇತುನಾ ಸಮ್ಪತಿ ಚ ಅಧಮ್ಮಚರಣೇನ ವುತ್ತಿ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಏವರೂಪಾ ಯಾ ವುತ್ತಿ ಆಯತಿಂ ವಿನಿಪಾತೇನ ಇಧ ಅಧಮ್ಮಚರಣೇನ ವಾ ನಿಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಕಿಂ ತಾಯ ವುತ್ತಿಯಾ? ತೇನ ವುತ್ತಂ -

“ಧಿರತ್ಥು ತಂ ಧನಲಾಭಂ, ಯಸಲಾಭಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
ಯಾ ವುತ್ತಿ ವಿನಿಪಾತೇನ, ಅಧಮ್ಮಚರಣೇನ ವಾ”ತಿ॥

ಪರಿಬ್ಬಜ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇತೋ ದಿಸಾ ಸೀಘಂ ಪಲಾಯಸ್ಸು। **ಪಚನ್ತಞ್ಞೇಪಿ ಪಾಣಿನೋ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸತ್ತಾ ಪಚನ್ತಿ ಚೇವ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ ಚ; ನ ಕೇವಲಂ ತ್ವಞ್ಚೇವ ರಾಜಾ ಚ। **ಮಾ ತ್ವಂ ಅಧಮ್ಮೋ ಆಚರಿತೋ ಅಸ್ಮಾ ಕುಮ್ಭಮಿವಾಭಿದಾ**ತಿ ಸಚೇ ಹಿ ತ್ವಂ ಇತೋ ಅಪರಿಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಇಮಂ ಅಧಮ್ಮಂ ಆಚರಿಸ್ಸಸಿ , ತತೋ ತ್ವಂ ಸೋ ಅಧಮ್ಮೋ ಏವಂ ಆಚರಿತೋ ಯಥಾ ಉದಕಕುಮ್ಭಂ ಪಾಸಾಣೋ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ; ಏವಂ ಭೇಚ್ಛತಿ, ತೇನ ಮಯಂ ತಂ ವದಾಮ -

“ಪರಿಬ್ಬಜ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮೇ, ಪಚನ್ತಞ್ಞೇಪಿ ಪಾಣಿನೋ।
ಮಾ ತ್ವಂ ಅಧಮ್ಮೋ ಆಚರಿತೋ, ಅಸ್ಮಾ ಕುಮ್ಭಮಿವಾಭಿದಾ”ತಿ॥

ಉಚ್ಚೇ ಆಸನೇತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಭೂಮಿಪ್ಪದೇಸೇಪಿ ಉನ್ನತಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ದೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೭೪೮. ನ ಠಿತೋ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಾತಿ ಸಚೇಪಿ ಥೇರುಪಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಂ ದಹರಭಿಕ್ಖುಂ ಆಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮಹಾಥೇರೋ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ನ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। ಗಾರವೇನ ಪನ ಥೇರಂ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಥಾತಿ ವತ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಪಸ್ಸೇ ಠಿತಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಕಥೇಮೀತಿ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೭೪೯. ನ ಪಚ್ಛತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಚ್ಛತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ನ ಕಥೇತಬ್ಬಂ। ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಥೇಮೀತಿ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸದ್ಧಿಂ ಉಗ್ಗಹಿತಧಮ್ಮಂ ಪನ ಸಜ್ಝಾಯಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಮಧುರೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಕಥೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೬೫೦. ನ ಉಪ್ಪಥೇನಾತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಸಚೇ ದ್ವೇಪಿ ಸಕಟಪಥೇ ಏಕೇಕಚಕ್ಕಪಥೇನ ವಾ ಉಪ್ಪಥೇನ ವಾ ಸಮಧುರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ।

೬೫೧. ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಸಹಸಾ ಉಚ್ಚಾರೋ ವಾ ಪಸ್ಸಾವೋ ವಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಕತೋ ನಾಮ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೬೫೨. ನ ಹರಿತೇತಿ ಏತ್ಥ ಯಮ್ಪಿ ಜೀವರುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಪಥವಿಯಂ ದಿಸ್ಸಮಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಾಖಾ ವಾ ಭೂಮಿಲಗ್ಗಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಹರಿತಸಙ್ಖಾತಮೇವ। ಖನ್ಧೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಹರಿತಟ್ಠಾನೇ ಪಾತೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಪ್ಪಹರಿತಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಸಹಸಾ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಗಿಲಾನಟ್ಠಾನೇ ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟತಿ। **ಅಪ್ಪಹರಿತೇ ಕತೋತಿ** ಅಪ್ಪಹರಿತಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ತಿಣಣ್ಡುಪಕಂ ವಾ ಪಲಾಲಣ್ಡುಪಕಂ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಕತೋಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಹರಿತಂ ಓತ್ಥರತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಖೇಳೇನ ಚೇತ್ಥ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ।

೬೫೩. ನ ಉದಕೇತಿ ಏತಂ ಪರಿಭೋಗಉದಕಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ವಚ್ಚಕುಟಿಸಮುದ್ದಾದಿಉದಕೇಸು ಪನ ಅಪರಿಭೋಗೇಸು ಅನಾಪತ್ತಿ। ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಸಮನ್ತತೋ ಉದಕೋಘೋ ಹೋತಿ, ಅನುದಕಟ್ಠಾನಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಸ್ಸೇವ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ - ‘‘ಏತಾದಿಸೇ ಕಾಲೇ ಅನುದಕಟ್ಠಾನಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ’’ತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸತ್ತಮೋ ವಗ್ಗೋ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಾದಿದೀಪನತ್ಥಾಯ ಪನೇತ್ಥ ಇದಂ ಪಕಿಣ್ಣಕಂ - ಉಜ್ಜಗ್ಘಿಕಉಚ್ಚಾಸದ್ದಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ, ಸಕಬಳೇನ ಮುಖೇನ ಬ್ಯಾಹರಣಂ ಏಕಂ, ಛಮಾನೀಚಾಸನಠಾನಪಚ್ಛತೋಗಮನಉಪ್ಪಥಗಮನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾನಿ ಪಞ್ಚಾತಿ ಇಮಾನಿ ದಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಸಮನುಭಾಸನಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಕಿರಿಯಾನಿ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಾನಿ , ಸಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಲೋಕವಜ್ಜಾನಿ, ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮಾನಿ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಾನಿ, ದುಕ್ಖವೇದನಾನೀತಿ।

ಸೂಪೋದನವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಛತ್ತಪಾಣಿದಣ್ಡಪಾಣಿಸತ್ಥಪಾಣಿಆವುಧಪಾಣಿಪಾದುಕಉಪಾಹನಯಾನಸಯನಪಲ್ಲತ್ಥಿಕವೇಠಿತಓಗುಣ್ಠಿತನಾಮಕಾನಿ ಏಕಾದಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಾನಿ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಾನಿ, ಸಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಲೋಕವಜ್ಜಾನಿ, ವಚೀಕಮ್ಮಾನಿ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಾನಿ, ದುಕ್ಖವೇದನಾನೀತಿ।

ಅವಸೇಸಾನಿ ತೇಪಣ್ಣಾಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಾನೀತಿ।

ಸಬ್ಬಸೇಖಿಯೇಸು ಆಬಾಧಪಚ್ಚಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಥೂಪೀಕತಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಪಟಿಚ್ಛಾದನೇ ಉಜ್ಝಾನಸಞ್ಞಿಮ್ಹೀತಿ ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಗಿಲಾನೋ ನತ್ಥೀತಿ।

ಸೇಖಿಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸೇಖಿಯಕಣ್ಡಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೮. ಸತ್ತಾಧಿಕರಣಸಮಥಾ

೬೫೫. ಅಧಿಕರಣಸಮಥೇಸು - **ಸತ್ತಾ**ತಿ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಙ್ಖ್ಯಾಪರಿಚ್ಛೇದೋ। ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಸಮೇನ್ತಿ ವೂಪಸಮೇನ್ತೀತಿ **ಅಧಿಕರಣಸಮಥಾ**। ತೇಸಂ ವಿತ್ಥಾರೋ ಖನ್ಧಕೇ ಚ ಪರಿವಾರೇ ಚ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಸತ್ಥಂ ತತ್ಥೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಯಥಾ, ನಿಟ್ಠಿತಾ ವಣ್ಣನಾ ಅಯಂ।
ಅನನ್ತರಾಯೇನ ತಥಾ, ಸನ್ತಿಂ ಪಪ್ಪೋನ್ತು ಪಾಣಿನೋ॥

ಚಿರಂ ತಿಟ್ಠತು ಸದ್ಧಮ್ಮೋ, ಕಾಲೇ ವಸ್ಸಂ ಚಿರಂ ಪಜಂ।
ತಪ್ಪೇತು ದೇವೋ ಧಮ್ಮೇನ, ರಾಜಾ ರಕ್ಖತು ಮೇದನಿನ್ತಿ॥

ಮಹಾವಿಭಙ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ

೧. ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡಂ (ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ)

ಯೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ, ಸಙ್ಗಹಿತೋ ಅನನ್ತರಂ।
ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಸಂವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೋ॥

ಪತ್ತೋ ಯತೋ ತತೋ ತಸ್ಸ, ಅಪುಬ್ಬಪದವಣ್ಣನಂ।
ಕಾತುಂ ಪಾರಾಜಿಕೇ ತಾವ, ಹೋತಿ ಸಂವಣ್ಣನಾ ಅಯಂ॥

೧. ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೫೬. **ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಸಾಳ್ಹೋ ಮಿಗಾರನತ್ತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಸಾಳ್ಹೋ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ; ಮಿಗಾರಮಾತುಯಾ ಪನ ನತ್ತಾ ಹೋತಿ, ತೇನ ವುತ್ತಂ – ''ಮಿಗಾರನತ್ತಾ''ತಿ। **ನವಕಮ್ಮಿಕ**ನ್ತಿ ನವಕಮ್ಮಾಧಿಟ್ಠಾಯಿಕಂ। **ಪಣ್ಡಿತಾ**ತಿ ಪಣ್ಡಿಚ್ಚೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಬ್ಯತ್ತಾ**ತಿ ವೇಯ್ಯತ್ತಿಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಮೇಧಾವಿನೀ**ತಿ ಪಾಳಿಗ್ಗಹಣೇ ಸತಿಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಗ್ಗಹಣೇ ಪಞ್ಞಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ದಕ್ಖಾ**ತಿ ಛೇಕಾ; ಅವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸೀಘಂ ಕತ್ತಬ್ಬಕಾರಿನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನಲಸಾ**ತಿ ಆಲಸಿಯವಿರಹಿತಾ। **ತತ್ರುಪಾಯಾಯಾ**ತಿ ತೇಸು ತೇಸು ಕಮ್ಮೇಸು ಉಪಾಯಭೂತಾಯ। **ವೀಮಂಸಾಯಾ**ತಿ ಕತ್ತಬ್ಬಕಮ್ಮುಪಪರಿಕ್ಖಾಯ । **ಸಮನ್ನಾಗತಾ**ತಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ। **ಅಲಂ ಕಾತು**ನ್ತಿ ಸಮತ್ಥಾ ತಂ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ। **ಅಲಂ ಸಂವಿಧಾತು**ನ್ತಿ ಏವಞ್ಚ ಏವಞ್ಚ ಇದಂ ಹೋತೂತಿ ಏವಂ ಸಂವಿದಹಿತುಮ್ಪಿ ಸಮತ್ಥಾ। **ಕತಾಕತಂ ಜಾನಿತು**ನ್ತಿ ಕತಞ್ಚ ಅಕತಞ್ಚ ಜಾನಿತುಂ। **ತೇ**ತಿ ತೇ ಉಭೋ; ಸಾ ಚ ಸುನ್ದರೀನನ್ದಾ ಸೋ ಚ ಸಾಳ್ಹೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭತ್ತಗ್ಗೇ**ತಿ ಪರಿವೇಸನಟ್ಠಾನೇ। **ನಿಕೂಟೇ**ತಿ ಕೋಣಸದಿಸಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತೇ ಗಮ್ಭೀರೇ। **ವಿಸ್ಸರೋ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ವಿರೂಪೋ ಮೇ ಸರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ; ವಿಪ್ಪಕಾರಸದ್ದೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪತಿಮಾನೇನ್ತೀ**ತಿ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನಾ। **ಕ್ಯಾಹ**ನ್ತಿ ಕಿಂ ಅಹಂ। **ಜರಾದುಬ್ಬಲಾ**ತಿ ಜರಾಯ ದುಬ್ಬಲಾ। **ಚರಣಗಿಲಾನಾ**ತಿ ಪಾದರೋಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ।

೬೫೭-೮. **ಅವಸ್ಸುತಾ**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಅವಸ್ಸುತಾ; ತಿನ್ತಾ ಕಿಲಿನ್ನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನಸ್ಸ ತಮೇವ ರಾಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ''ಸಾರತ್ತಾ''ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸಾರತ್ತಾ**ತಿ ವತ್ಥಂ ವಿಯ ರಙ್ಗಜಾತೇನ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಸುಟ್ಠು ರತ್ತಾ। **ಅಪೇಕ್ಖವತೀ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ರಾಗಸ್ಸ ವಸೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಪುರಿಸೇ ಪವತ್ತಾಯ ಅಪೇಕ್ಖಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ**ತಿ ತೇನ ರಾಗೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಪುರಿಸೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತಚಿತ್ತಾ ವಿಯ। ಏಸ ನಯೋ ದುತಿಯಪದವಿಭಙ್ಗೇಪಿ। **ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸಾ**ತಿ ಪುರಿಸಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ। **ಅಧಕ್ಖಕ**ನ್ತಿ ಅಕ್ಖಕಾನಂ ಅಧೋ। **ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲ**ನ್ತಿ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಾನಂ ಉಪರಿ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಪದಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಏವ ''ಹೇಟ್ಠಕ್ಖಕಂ ಉಪರಿಜಾಣುಮಣ್ಡಲ''ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಉಬ್ಭಕಪ್ಪರಮ್ಪಿ ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಂ। ಸೇಸಂ ಮಹಾವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಪುರಿಮಾಯೋ ಉಪಾದಾಯಾ**ತಿ ಸಾಧಾರಣಪಾರಾಜಿಕೇಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಾಯೋ ಚತಸ್ಸೋ ಉಪಾದಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲಿಕಾ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಾರಾಜಿಕಾಯ ನಾಮಮತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಪದಭಾಜನೇ ನ ವಿಚಾರಿತಂ।

೬೫೯. ಏವಂ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪದಾನುಕ್ಕಮೇನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅವಸ್ಸುತಾದಿಭೇದೇನ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **''ಉಭತೋಅವಸ್ಸುತೇ''**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತತ್ಥ ಉಭತೋಅವಸ್ಸುತೇ**ತಿ ಉಭತೋಅವಸ್ಸವೇ; ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಚೇವ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಅವಸ್ಸುತಭಾವೇ ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಯೇನ ಕಾಯಂ ಆಮಸತೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಯಥಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇನ ಕಾಯೇನ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕಾಯಂ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಕಾಯೇನ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಯಥಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಂ ಕಾಯಂ ಆಮಸತಿ, ಉಭಯಥಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಕಾಯೇನ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನೇವ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯೇನ ಪುರಿಸಸ್ಸ

ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಂ। **ಆಮಸತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಯಂ ವಾ ಆಮಸತು, ತಸ್ಸ ವಾ ಆಮಸನಂ ಸಾದಿಯತು, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। **ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಕಾಯ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಾಯಂ। **ಆಮಸತೀ**ತಿ ಇಧಾಪಿ ಸಯಂ ವಾ ಆಮಸತು, ತಸ್ಸ ವಾ ಆಮಸನಂ ಸಾದಿಯತು, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। ಅವಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸಚೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಚೇವ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ ಹೋತಿ, ತತ್ರ ಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಆಮಸತಿ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಚ್ಚಲೋ ಹುತ್ವಾ ಚಿತ್ತೇನ ಸಾದಿಯತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಆಮಸತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀ ನಿಚ್ಚಲಾ ಹುತ್ವಾ ಚಿತ್ತೇನೇವ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ಕಾಯಙ್ಗಂ ಅಚೋಪಯಮಾನಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕೇನ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಕ್ಖೇತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನ, ದುಕ್ಕಟಕ್ಖೇತ್ತೇ ದುಕ್ಕಟೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ। ಕಸ್ಮಾ? "ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಅಯಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ಏವಂ ಪನ ಸತಿ ಕಿರಿಯಾಸಮುಟ್ಠಾನತಾ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಬ್ಬಹುಲನಯೇನ ಸಾ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೬೬೦. **ಉಬ್ಭಕ್ಖಕ**ನ್ತಿ ಅಕ್ಖಕಾನಂ ಉಪರಿ। **ಅಧೋಜಾಣುಮಣ್ಡಲ**ನ್ತಿ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಾನಂ ಹೇಟ್ಠಾ। ಏತ್ಥ ಚ ಅಧೋಕಪ್ಪರಮ್ಪಿ ಅಧೋಜಾಣುಮಣ್ಡಲೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಂ।

೬೬೧. **ಏಕತೋಅವಸ್ಸುತೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏಕತೋತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಏವ ಅವಸ್ಸುತೇ ಸತಿ ಅಯಂ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತತ್ರಾಯಂ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಭಿಕ್ಖುನೀ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಅವಸ್ಸುತಾ, ಪುರಿಸೋಪಿ ತಥೇವ। ಅಧಕ್ಖಕೇ ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲೇ ಕಾಯಪ್ಪದೇಸೇ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಾದಿಯನೇ ಸತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೋ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮೇಥುನರಾಗೋ ವಾ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮಂ ವಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಂ ವಾ ಹೋತು, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಮೇಥುನರಾಗೋ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೋ ವಾ ಮೇಥುನರಾಗೋ ವಾ ಗಹೇಸ್ಸಿತಪೇಮಂ ವಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಂ ವಾ ಹೋತು, ದುಕ್ಕಟಂ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮಂ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ವುತ್ತೇಸು ಚತೂಸು ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಹೋತು, ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಂ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ವುತ್ತೇಸು ಚತೂಸು ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಹೋತು, ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಚೇವ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಚ ಉಭಿನ್ನಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೋ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೋ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಮೇಥುನರಾಗೋ ವಾ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮಂ ವಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಉಭಿನ್ನಂ ಮೇಥುನರಾಗೋ ವಾ ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮಂ ವಾ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಯಸ್ಸ ಯತ್ಥ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ತತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಂ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೬೬೩. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾ**ತಿಆದೀಸು ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ ವಾ ಆಮಸನ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞವಿಹಿತಾಯ ವಾ "ಅಯಂ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಇತ್ಥೀ ವಾ"ತಿ ಅಜಾನನ್ತಿಯಾ ವಾ ತೇನ ಫುಟ್ಠಾಯಪಿ ತಂ ಫಸ್ಸಂ ಅಸಾದಿಯನ್ತಿಯಾ ವಾ ಆಮಸನೇಪಿ ಸತಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ ।

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದ್ವಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಂ।

೨. ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೬೪. ದುತಿಯೇ ಪಾರಾಜಿಕೇ - **ಕಚ್ಚಿ ನೋ ಸಾತಿ** ಕಚ್ಚಿ ನು ಸಾ। **ಅವಣ್ಣೋತಿ** ಅಗುಣೋ। **ಅಕಿತ್ತೀತಿ** ನಿನ್ದಾ। **ಅಯಸೋತಿ** ಪರಿವಾರವಿಪತ್ತಿ; ಪರಮ್ಮುಖಗರಹಾ ವಾ।

೭೬೫. **ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಾತಿ** ಇದಮ್ಪಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಾರಾಜಿಕಾಯ ನಾಮಮತ್ತಮೇವ, ತಸ್ಮಾ ಪದಭಾಜನೇ ನ ವಿಚಾರಿತಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

೭೬೬. **ಸಾ ವಾ ಆರೋಚೇತೀತಿ** ಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಾ, ಸಾ ಸಯಂ ಆರೋಚೇತಿ। **ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಪಾರಾಜಿಕಾನಂ ಅಞ್ಞತರನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಾಧಾರಣಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಸಾಧಾರಣಾನಞ್ಚ ಚತುನ್ನಮೇವ ಅಞ್ಞತರಂ। ಇದಞ್ಚ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಚ್ಛಾ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ “ಅಟ್ಠನ್ನ”ನ್ತಿ ವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತಂ। ಪುರಿಮೇನ ಪನ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗಳತ್ತಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ಠಪಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇತಿ** ಧುರೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ। ವಿತ್ಥಾರಕಥಾ ಪನೇತ್ಥ ಸಪ್ಪಾಣಕವಗ್ಗಮ್ಹಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ರ ಹಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಇಧ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಅಯಮೇವ ವಿಸೇಸೋ। ಸೇಸಂ ತಾದಿಸಮೇವ। **ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಾತಿ** ಇದಮ್ಪಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪಾರಾಜಿಕಾಯ ನಾಮಮತ್ಥಾಮೇವ, ತಸ್ಮಾ ಪದಭಾಜನೇ ನ ವಿಚಾರಿತಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಂ।

೩. ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೬೯. ತತಿಯೇ – **ಧಮ್ಮೇನಾತಿ** ಭೂತೇನ ವತ್ಥುನಾ। **ವಿನಯೇನಾತಿ** ಚೋದೇತ್ವಾ ಸಾರೇತ್ವಾ। ಪದಭಾಜನಂ ಪನಸ್ಸ “ಯೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಯೇನ ವಿನಯೇನ ಉಕ್ಖಿತ್ತೋ ಸುಉಕ್ಖಿತ್ತೋ ಹೋತೀ”ತಿ ಇಮಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಮತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। **ಸತ್ಥುಸಾಸನೇನಾತಿ** ಞತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚೇವ ಅನುಸಾವನಸಮ್ಪದಾಯ ಚ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನಸ್ಸ “ಜಿನಸಾಸನೇನ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇನಾ”ತಿ ವೇವಚನಮತ್ತಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ಸಙ್ಘಂ ವಾ ಗಣಂ ವಾತಿ**ಆದೀಸು ಯೇನ ಸಙ್ಘೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತಂ ಸಙ್ಘಂ ವಾ ತತ್ಥ ಸಮ್ಬಹುಲಪುಗ್ಗಲಸಙ್ಖಾತಂ ಗಣಂ ವಾ, ಏಕಪುಗ್ಗಲಂ ವಾ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ವಾ ನ ಆದಿಯತಿ, ನ ಅನುವತ್ತತಿ, ನ ತತ್ಥ ಆದರಂ ಜನೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸಹಾಯಾ, ಸೋ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನತ್ಥೀತಿ** ಏತ್ಥ “ಏಕಕಮ್ಮಂ ಏಕುದ್ದೇಸೋ ಸಮಸಿಕ್ಖತಾ”ತಿ ಅಯಂ ತಾವ ಸಂವಾಸೋ; ಸಮಾನೋ ಸಂವಾಸೋ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಾ**।ಏವರೂಪಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಂವಾಸೇ ಸಹ ಅಯನಭಾವೇನ **ಸಹಾಯಾತಿ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಇದಾನಿ ಯೇನ ಸಂವಾಸೇನ ತೇ ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಾತಿ ವುತ್ತಾ, ಸೋ ಸಂವಾಸೋ ತಸ್ಸ ಉಕ್ಖಿತ್ತಕಸ್ಸ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನತ್ಥಿ। ಯೇಹಿ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ತಸ್ಸ ಸೋ ಸಂವಾಸೋ ನತ್ಥಿ, ನ ತೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅತ್ತನೋ ಸಹಾಯಾ ಕತಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ “ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಸಹಾಯಾ, ಸೋ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನತ್ಥಿ, ತೇನ ವುಚ್ಚತಿ ಅಕತಸಹಾಯೋ”ತಿ। ಸೇಸಂ ಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದಾದೀಸು ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಸಮನುಭಾಸನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೭೫. ಚತುತ್ಥೇ - **ಅವಸ್ಸುತಾತಿ** ಲೋಕಸ್ಸಾದಮಿತ್ತಸನ್ಥವವಸೇನ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಅವಸ್ಸುತಾ। ದುತಿಯಪದೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಹತ್ಥಗ್ಗಹಣಂ ವಾತಿ**ಆದೀಸು ಪನ ಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೇನ ಹತ್ಥೇ ಗಹಣಂ ಕತಂ, ತಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಹತ್ಥಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏಸೇವ ನಯೋ **ಸಙ್ಘಾಟಿಕಣ್ಣಗ್ಗಹಣೇಪಿ। ಹತ್ಥಗ್ಗಹಣ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಚ ಹತ್ಥಗ್ಗಹಣಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಅಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತೇ ಗಹಣಞ್ಚ ಏಕಜ್ಝಂ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಹತ್ಥಗ್ಗಹಣಂ ವಾ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯಾತಿ ಹತ್ಥೋ ನಾಮ ಕಪ್ಪರಂ ಉಪಾದಾಯ ಯಾವ ಅಗ್ಗನಖಾ, ಏತಸ್ಸ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಟಿಸೇವನತ್ಥಾಯ ಉಬ್ಭಕ್ಖಕಂ ಅಧೋಜಾಣುಮಣ್ಡಲಂ ಗಹಣಂ ಸಾದಿಯತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ **ಅಸದ್ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ। ನ ಹಿ ಮೇಥುನಸ್ಸ ಸಾಮನ್ತಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಹೋತಿ। "ವಿಞ್ಞೂ ಪಟಿಬಲೋ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತು"ನ್ತಿ ವಚನಮ್ಪಿ ಚೇತ್ಥ ಸಾಧಕಂ।

> "ತಿಸ್ಸಿತ್ಥಿಯೋ ಮೇಥುನಂ ತಂ ನ ಸೇವೇ,
> ತಯೋ ಪುರಿಸೇ ತಯೋ ಚ ಅನರಿಯಪಣ್ಡಕೇ।
> ನ ಚಾಚರೇ ಮೇಥುನಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಮಿಂ,
> ಛೇಜ್ಜಾ ಸಿಯಾ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಚ್ಚಯಾ।
> ಪಞ್ಹಾ ಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ"ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೪೮೧)।

ಇಮಾಯ ಪರಿವಾರೇ ವುತ್ತಾಯ ಸೇದಮೋಚಕಗಾಥಾಯ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ ಚೇ? ನ; ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗತ್ತಾ। ಪರಿವಾರೇಯೇವ ಹಿ "ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ"ತಿ "ವಣ್ಣಾವಣ್ಣೋ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾಗಮನುಪ್ಪಾದನ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಆದೀನಿ ಪಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗೋತಿ ವುತ್ತಾನಿ। ತಸ್ಮಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗತ್ತಾ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ। ಇತಿ **ಛೇಜ್ಜಾ ಸಿಯಾ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಇಮಿನಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸಬ್ಬಪದೇಸು ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಪಿಚ "ಸಙ್ಕೇತಂ ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಏತಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ **"ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಆಗಚ್ಛಾ"**ತಿ। ಏವಂನಾಮಕಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೭೭೬. **ಅಟ್ಠಮಂ ವತ್ಥುಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀ ಅಸ್ಸಮಣೀ ಹೋತೀತಿ** ಅನುಲೋಮತೋ ವಾ ಪಟಿಲೋಮತೋ ವಾ ಏಕನ್ತರಿಕಾಯ ವಾ ಯೇನ ತೇನ ನಯೇನ ಅಟ್ಠಮಂ ವತ್ಥುಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೀಯೇವ ಅಸ್ಸಮಣೀ ಹೋತಿ। ಯಾ ಪನ ಏಕಂ ವಾ ವತ್ಥುಂ ಸತ್ತ ವಾ ವತ್ಥೂನಿ ಸತಕ್ಖತ್ತುಮ್ಪಿ ಪೂರೇತಿ, ನೇವ ಅಸ್ಸಮಣೀ ಹೋತಿ। ಆಪನ್ನಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಗಣನೂಪಿಕಾ ಆಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ "ಅತ್ಥಾಪತ್ತಿ ದೇಸಿತಾ ಗಣನೂಪಿಕಾ, ಅತ್ಥಾಪತ್ತಿ ದೇಸಿತಾ ನ ಗಣನೂಪಿಕಾ"ತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಇದಾನಿ ನಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ದೇಸಿತಾ ಗಣನೂಪಿಕಾ ದೇಸಿತಗಣನಂ ಉಪೇತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಾ ಏಕಂ ಆಪನ್ನಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ದೇಸೇತ್ವಾ ಪುನ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪುನ ದೇಸೇತಿ, ಏವಂ ಅಟ್ಠ ವತ್ಥೂನಿ ಪೂರೇನ್ತೀಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಾ ನ ಹೋತಿ। ಯಾ ಪನ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪುನಪಿ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ಥುಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಉಸ್ಸಾಹಾವ ದೇಸೇತಿ, ತಸ್ಸಾ ಸಾ ಆಪತ್ತಿ ನಗಣನೂಪಿಕಾ, ದೇಸಿತಾಪಿ ಅದೇಸಿತಾ ಹೋತಿ, ದೇಸಿತಗಣನಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸೇವ ಅಙ್ಗಂ ಹೋತಿ। ಅಟ್ಠಮೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಾ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದ್ವಿವೇದನನ್ತಿ।

ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋ ಅಯ್ಯಾಯೋ ಅಟ್ಠ ಪಾರಾಜಿಕಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಸಾಧಾರಣಾ ಚತ್ತಾರೋ ಇಮೇ ಚ ಚತ್ತಾರೋತಿ ಏವಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಮಗ್ಗೇನ ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋ ಅಯ್ಯಾಯೋ ಅಟ್ಠ ಪಾರಾಜಿಕಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ಮಹಾವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗೇ

ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೨. ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಕಣ್ಡಂ (ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ)

೧. ಪಠಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

ಪಾರಾಜಿಕಾನನ್ತರಸ್ಸ , ಅಯಂ ದಾನಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಕಣ್ಡಸ್ಸ, ಅನುತ್ತಾನತ್ಥವಣ್ಣನಾ॥

೬೭೮. **ಉದೋಸಿತ**ನ್ತಿ ಭಣ್ಡಸಾಲಾ। **ಮಾಯ್ಯೋ ಏವಂ ಅವಚಾ**ತಿ ಅಯ್ಯೋ ಮಾ ಏವಂ ಅವಚ। **ಅಪಿನಾಯ್ಯಾ**ತಿ ಅಪಿನು ಅಯ್ಯಾ। **ಅಚ್ಚಾವದಥಾ**ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವದಥ; ಅಕ್ಕೋಸಥಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೬೭೯. **ಉಸ್ಸಯವಾದಿಕಾ**ತಿ ಮಾನುಸ್ಸಯವಸೇನ ಕೋಧುಸ್ಸಯವಸೇನ ವಿವದಮಾನಾ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸಾ ಅತ್ಥತೋ ಅಟ್ಟಕಾರಿಕಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಉಸ್ಸಯವಾದಿಕಾ ನಾಮ ಅಡ್ಡಕಾರಿಕಾ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ **ಅಡ್ಡೋ**ತಿ ವೋಹಾರಿಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವುಚ್ಚತಿ, ಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ "ಅಧಿಕರಣ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ದುತಿಯಂ ವಾ ಪರಿಯೇಸತೀ**ತಿ ಸಕ್ಖಿಂ ವಾ ಸಹಾಯಂ ವಾ ಪರಿಯೇಸತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। **ಗಚ್ಛತಿ ವಾ**ತಿ ಉಪಸ್ಸಯೋ ವಾ ಹೋತು ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಮಗ್ಗೋ ವಾ, ಯತ್ಥ ಠಿತಾಯ "ಅಡ್ಡಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತತೋ ವೋಹಾರಿಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಪದವಾರೇ ಪದವಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಏಕಸ್ಸ ಆರೋಚೇತೀ**ತಿ ದ್ವೀಸು ಜನೇಸು ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಏಕಸ್ಸ ಕಥಂ ಯೋ ಕೋಚಿ ವೋಹಾರಿಕಾನಂ ಆರೋಚೇತಿ। **ದುತಿಯಸ್ಸ ಆರೋಚೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಾಯ ವಿತ್ಥಾರಕಥಾ - ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಆಗತೇಪಿ ವೋಹಾರಿಕೇ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಅತ್ತನೋ ಕಥಂ ಆರೋಚೇತಿ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ಉಪಾಸಕೋ ಅತ್ತನೋ ಕಥಂ ಆರೋಚೇತಿ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಪಠಮಂ ಉಪಾಸಕೋ ಅತ್ತನೋ ಕಥಂ ಆರೋಚೇತಿ , ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಥ ಸಾ ಅತ್ತನೋ ಕಥಂ ಆರೋಚೇತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಭಿಕ್ಖುನೀ ಉಪಾಸಕಂ ವದತಿ - "ಮಮ ಚ ತವ ಚ ಕಥಂ ತ್ವಂಯೇವ ಆರೋಚೇಹೀ"ತಿ, ಸೋ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಕಥಂ ಪಠಮಂ ಆರೋಚೇತು ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ, ಪಠಮಾರೋಚನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ದುತಿಯಾರೋಚನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಉಪಾಸಕೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ವದತಿ - "ಮಮ ಚ ತವ ಚ ಕಥಂ ತ್ವಂಯೇವ ಆರೋಚೇಹೀ"ತಿ, ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಭಿಕ್ಖುನೀ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇನ ಕಥಾಪೇತಿ, ತತ್ಥ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಕಥಂ ಪಠಮಂ ಆರೋಚೇತು, ಇತರೋ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಥಂ, ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ವಾ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಥಂ, ಇತರೋ ವಾ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಥಂ ಆರೋಚೇತು, ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ಆರೋಚಿಯಮಾನೇ ಪಠಮೇ ಆರೋಚನೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ದುತಿಯೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ಆರೋಚಿತಂ ಪನ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ವೋಹಾರಿಕೇಹಿ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಕತೇ ಅಡ್ಡಪರಿಯೋಸಾನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಅಡ್ಡಪರಿಯೋಸಾನೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಜಯೇಪಿ ಪರಾಜಯೇಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಸಚೇ ಪನ ಗತಿಗತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಹೋತಿ, ಸುತಪುಬ್ಬಂ ವೋಹಾರಿಕೇಹಿ। ಅಥ ತೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಞ್ಚ ಅಡ್ಡಕಾರಕಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾವ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಥನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಜಾನಾಮ ಮಯಂ ಏತ್ಥ ಪವತ್ತಿ"ನ್ತಿ ಸಯಮೇವ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ಏವರೂಪೇ ಅಡ್ಡಪರಿಯೋಸಾನೇಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಪಠಮಂ ಆಪತ್ತಿ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಪಠಮಾಪತ್ತಿಕೋ; ವೀತಿಕ್ಕಮಕ್ಖಣೇಯೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ, ತಂ **ಪಠಮಾಪತ್ತಿಕಂ**। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಮತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಸಹ ವತ್ಥುಜ್ಝಾಚಾರಾ ಆಪಜ್ಜತಿ ಅಸಮನುಭಾಸನಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಸಹ ವತ್ಥುಜ್ಝಾಚಾರಾ ಯಂ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ತತಿಯಾಯ ಸಮನುಭಾಸನಾಯ, ಅಯಂ ಪಠಮಮೇವ ಸಹ ವತ್ಥುಜ್ಝಾಚಾರೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಪಠಮಾಪತ್ತಿಕೋತಿ। ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘತೋ ನಿಸ್ಸಾರೇತೀತಿ ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯೋ; ತಂ **ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯಂ**।

ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಮತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಸಙ್ಘಮ್ಹಾ ನಿಸ್ಸಾರೀಯತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಂ ಆಪನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸಙ್ಘತೋ ನಿಸ್ಸಾರೀಯತಿ, ಸೋ ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯೋತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ನ ಹಿ ಸೋ ಏವ ಧಮ್ಮೋ ಸಙ್ಘಮ್ಹಾ ಕೇನಚಿ ನಿಸ್ಸಾರೀಯತಿ। ತೇನ ಪನ ಧಮ್ಮೇನ ಭಿಕ್ಖುನೀ ನಿಸ್ಸಾರೀಯತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ನಿಸ್ಸಾರೇತೀತಿ ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯೋ।

ಆಕಡ್ಢಿಯಮಾನಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಅಡ್ಡಕಾರಕಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸಯಂ ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದೂತಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಏಹೀತಿ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ವೋಹಾರಿಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತತೋ ಅಡ್ಡಕಾರಕೋ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಕಥಂ ಪಠಮಂ ಆರೋಚೇತು ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಾ, ನೇವ ಪಠಮಾರೋಚನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ನ ದುತಿಯಾರೋಚನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಅಮಚ್ಚೇಹಿ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ಕತೇ ಅಡ್ಡಪರಿಯೋಸಾನೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ಸಚೇಪಿ ಅಡ್ಡಕಾರಕೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ವದತಿ "ಮಮ ಚ ತವ ಚ ಕಥಂ ತ್ವಮೇವ ಕಥೇಹೀ"ತಿ; ಕಥೇನ್ತಿಯಾಪಿ ಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಕತೇ ಅಡ್ಡಪರಿಯೋಸಾನೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ।

ರಕ್ಖಂ ಯಾಚತೀತಿ ಧಮ್ಮಿಕಂ ರಕ್ಖಂ ಯಾಚತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಇದಾನಿ ಯಥಾಯಾಚಿತಾ ರಕ್ಖಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅನೋದಿಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖತೀತಿ** ಆಹ। ತತ್ಥ ಅತೀತಂ ಆರಬ್ಭ ಅತ್ಥಿ ಓದಿಸ್ಸಆಚಿಕ್ಖನಾ, ಅತ್ಥಿ ಅನೋದಿಸ್ಸಆಚಿಕ್ಖನಾ, ಅನಾಗತಂ ಆರಬ್ಭಾಪಿ ಅತ್ಥಿ ಓದಿಸ್ಸಆಚಿಕ್ಖನಾ, ಅತ್ಥಿ ಅನೋದಿಸ್ಸಆಚಿಕ್ಖನಾ।

ಕಥಂ ಅತೀತಂ ಆರಬ್ಭ ಓದಿಸ್ಸಆಚಿಕ್ಖನಾ ಹೋತಿ? ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೇ ಗಾಮದಾರಕಾ ಧುತ್ತಾದಯೋ ವಾ ಯೇ ಕೇಚಿ ಅನಾಚಾರಂ ವಾ ಆಚರನ್ತಿ, ರುಕ್ಖಂ ವಾ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಫಲಾಫಲಂ ವಾ ಹರನ್ತಿ, ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ವಾ ಅಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖುನೀ ವೋಹಾರಿಕೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಸ್ಸಯೇ ಇದಂ ನಾಮ ಕತ"ನ್ತಿ ವದತಿ। "ಕೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಅಸುಕೇನ ಚ ಅಸುಕೇನ ಚಾ"ತಿ ಆಚಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಅತೀತಂ ಆರಬ್ಭ ಓದಿಸ್ಸಆಚಿಕ್ಖನಾ ಹೋತಿ, ಸಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತಞ್ಚೇ ಸುತ್ವಾ ತೇ ವೋಹಾರಿಕಾ ತೇಸಂ ದಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಗೀವಾ ಹೋತಿ। ದಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇಪಿ ಸತಿ ಗೀವಾಯೇವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತಸ್ಸ ದಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಥಾತಿ ವದತಿ, ಪಞ್ಚಮಾಸಕಮತ್ತೇ ಗಹಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ।

"ಕೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ "ಅಸುಕೇನಾತಿ ವತ್ತುಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತುಮ್ಹೇಯೇವ ಜಾನಿಸ್ಸಥ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ಮಯಂ ರಕ್ಖಂ ಯಾಚಾಮ, ತಂ ನೋ ದೇಥ, ಅವಹಟಭಣ್ಡಞ್ಚ ಆಹರಾಪೇಥಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಅನೋದಿಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ಹೋತಿ, ಸಾ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸಚೇಪಿ ತೇ ವೋಹಾರಿಕಾ ಕಾರಕೇ ಗವೇಸಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ದಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಸಾಪತೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ಗಹಿತಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ, ನೇವ ಗೀವಾ ನ ಆಪತ್ತಿ।

ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಹರನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ತೇಸಂ ಅನತ್ಥಕಾಮತಾಯ ಚೋರೋ ಚೋರೋತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇಪಿ ಹಿ ಯಂ ತೇಸಂ ದಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಗೀವಾ ಹೋತಿ। ಅತ್ತನೋ ವಚನಕರಂ ಪನ "ಇಮಿನಾ ಮೇ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಗಹಿತೋ, ತಂ ಆಹರಾಪೇಹಿ, ಮಾ ಚಸ್ಸ ದಣ್ಡಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ದಾಸದಾಸೀವಾಪಿಆದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಅಡ್ಡಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅಯಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಅಡ್ಡೋ ನಾಮ, ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಕಥಂ ಅನಾಗತಂ ಆರಬ್ಭ ಓದಿಸ್ಸಆಚಿಕ್ಖನಾ ಹೋತಿ? ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪರೇಹಿ ಅನಾಚಾರಾದೀಸು ಕತೇಸು ಭಿಕ್ಖುನೀ ವೋಹಾರಿಕೇ ಏವಂ ವದತಿ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಸ್ಸಯೇ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕರೋನ್ತಿ, ರಕ್ಖಂ ನೋ ದೇಥ ಆಯತಿಂ ಅಕರಣತ್ಥಾಯಾ"ತಿ। "ಕೇನ ಏವಂ ಕತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಚ "ಅಸುಕೇನ ಅಸುಕೇನ ಚಾ"ತಿ ಆಚಿಕ್ಖತಿ। ಏವಂ ಅನಾಗತಂ ಆರಬ್ಭ ಓದಿಸ್ಸಆಚಿಕ್ಖನಾ ಹೋತಿ, ಸಾಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇಸಞ್ಹಿ ದಣ್ಡೇ ಕತೇ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಗೀವಾ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ।

ಸಚೇ ಪನ ವೋಹಾರಿಕಾ "ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೇ ಏವರೂಪಂ ಅನಾಚಾರಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಇಮಂ ನಾಮ ದಣ್ಡಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇತ್ವಾ ಆಣಾಯ ಅತಿಟ್ಠಮಾನೇ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ದಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ನೇವ ಗೀವಾ ನ ಆಪತ್ತಿ।

ಯೋ ಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವುತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಭಿಕ್ಖುನೋಪಿ ಹಿ ಓದಿಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ತಥಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತೇ ದಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಗೀವಾ ಹೋತಿ। ವುತ್ತನಯೇನೇವ ದಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಯೋ ಪನ "ದಣ್ಡಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ಅನೋದಿಸ್ಸ ಕಥೇತಿ, ತೇ ಚ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ದಣ್ಡಂ ಕರೋನ್ತಿಯೇವ, ನ ದೋಸೋ। ವಿಹಾರಸೀಮಾಯ ರುಕ್ಖಾದೀನಿ ಛಿನ್ದನ್ತಾನಂ ವಾಸಿಫರಸುಆದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾಸಾಣೇಹಿ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಧಾರಾ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಾ। ಉಪಧಾವಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಲಹುಪರಿವತ್ತಞ್ಹಿ ಚಿತ್ತಂ, ಥೇಯ್ಯಚೇತನಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸತ್ತರಸಕೇ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೨. ದುತಿಯಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೮೧. ದುತಿಯೇ - **ವರಭಣ್ಡನ್ತಿ** ಮುತ್ತಾಮಣಿವೇಳುರಿಯಾದಿ ಮಹಗ್ಘಭಣ್ಡಂ।

೬೮೩. **ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾತಿ** ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ। **ಗಣಂ ವಾತಿ** ಮಲ್ಲಗಣಭಟಿಪುತ್ತಗಣಾದಿಕಂ। **ಪೂಗನ್ತಿ** ಧಮ್ಮಗಣಂ। **ಸೇಣಿನ್ತಿ** ಗನ್ಧಿಕಸೇಣಿದುಸ್ಸಿಕಸೇಣಿಆದಿಕಂ। ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಹಿ ರಾಜಾನೋ ಗಣಾದೀನಂ ಗಾಮನಿಗಮೇ ನಿಯ್ಯಾತೇನ್ತಿ "ತುಮ್ಹೇವ ಏತ್ಥ ಅನುಸಾಸಥಾ"ತಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ತೇ ಏವ ಇಸ್ಸರಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ ರಾಜಾನಂ ವಾ ಗಣಾದಿಕೇ ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋವ। **ಠಪೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪನ್ತಿ** ತಿತ್ಥಿಯೇಸು ವಾ ಅಞ್ಞಭಿಕ್ಖುನೀಸು ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಪುಬ್ಬಂ ಕಪ್ಪಗತಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಚೋರೀವುಟ್ಠಾಪನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕೇನಚಿ ಕರಣೀಯೇನ ಪಕ್ಕನ್ತಾಸು ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಅಗನ್ತ್ವಾ ಖಣ್ಡಸೀಮಂ ಯಥಾನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಿತಕಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ವುಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿಯಾ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಖಣ್ಡಸೀಮಂ ವಾ ನದಿಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿಯಾ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ವುಟ್ಠಾಪನವಸೇನ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೩. ತತಿಯಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೯೨. ತತಿಯೇ - **ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾತಿ** ಏತ್ಥ ಏಕಂ ಪಾದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ದುತಿಯೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। **ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನಂ ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ದುತಿಯೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಸಕಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿಯಾ ಗಾಮನ್ತರಪಚ್ಚಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪನ ಗಾಮನ್ತರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಪದವಾರೇ ಪದವಾರೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ಇತರಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪೇ ವಾ ಉಪಚಾರೇ ವಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ದುತಿಯೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮತ್ತೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪುನ ಸಕಗಾಮಂ ಪವಿಸನ್ತಿಯಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಖಣ್ಡಪಾಕಾರೇನ ವಾ ವತಿಛಿದ್ದೇನ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿವಿಹಾರಭೂಮಿಯೇವ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಪವಿಸಿತುಂ, ಏವಂ ಪವಿಸಮಾನಾಯ ಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿಂ ನಾಮ ಪವಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇಪಿ

ಹತ್ಥಿಪಿಟ್ಠಿಆದೀಹಿ ವಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಪವಿಸತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಪದಸಾ ಗಮನಮೇವ ಹಿ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತೇನೇವ "ಪಠಮಂ ಪಾದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ದ್ವೇ ಗಾಮಾ ಭಿಕ್ಖುನಿವಿಹಾರೇನ ಸಮ್ಬದ್ಧವತಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಭಿಕ್ಖುನಿವಿಹಾರೋ, ತತ್ಥ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪುನ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಚೇ ವಿಹಾರಮಜ್ಝೇನ ಇತರಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಮಗ್ಗೋ ಅತ್ಥಿ, ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತತೋ ಪನ ಗಾಮತೋ ತೇನೇವ ಮಗ್ಗೇನ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಗಾಮದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸಕಗಾಮತೋ ಕೇನಚಿ ಕರಣೀಯೇನ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖನ್ತಾಯ ಪುನ ಪವಿಸನಕಾಲೇ ಹತ್ಥಿ ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ, ಉಸ್ಸಾರಣಾ ವಾ ಹೋತಿ, ಇತರಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಸಹಸಾ ಗಾಮಂ ಪವಿಸನ್ತಿ, ಯಾವ ಅಞ್ಞಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಾವ ಬಹಿಗಾಮದ್ವಾರೇ ಠಾತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ನ ಆಗಚ್ಛತಿ, ದುತಿಯಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಪಕ್ಕನ್ತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಪವಿಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಪುಬ್ಬೇ ಮಹಾಗಾಮೋ ಹೋತಿ, ಮಜ್ಝೇ ಭಿಕ್ಖುನಿವಿಹಾರೋ। ಪಚ್ಛಾ ತಂ ಗಾಮಂ ಚತ್ತಾರೋ ಜನಾ ಲಭಿತ್ವಾ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ವತಿಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ವಿಹಾರತೋ ಏಕಂ ಗಾಮಂ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತತೋ ಅಪರಂ ಗಾಮಂ ದ್ವಾರೇನ ವಾ ವತಿಛಿದ್ದೇನ ವಾ ಪವಿಸಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪುನ ವಿಹಾರಮೇವ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ವಿಹಾರಸ್ಸ ಚತುಗಾಮಸಾಧಾರಣತ್ತಾ।

ಅನ್ತರವಾಸಕೋ ತೇಮಿಯತೀತಿ ಯತ್ಥ ಯಥಾ ತಿಮಣ್ಡಲಪಟಿಚ್ಛಾದನಂ ಹೋತಿ; ಏವಂ ನಿವತ್ಥಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ವಸ್ಸಕಾಲೇ ತಿತ್ಥೇನ ವಾ ಅತಿತ್ಥೇನ ವಾ ಓತರಿತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಉತ್ತರನ್ತಿಯಾ ಏಕದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅನ್ತರವಾಸಕೋ ತೇಮಿಯತಿ। ಸೇಸಂ ನದೀಲಕ್ಖಣಂ ನದೀನಿಮಿತ್ತಕಥಾಯ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏವರೂಪಂ ನದಿಂ ತಿತ್ಥೇನ ವಾ ಅತಿತ್ಥೇನ ವಾ ಓತರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಣಕಾಲೇ ಪಠಮಂ ಪಾದಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ತೀರೇ ಠಪೇನ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ದುತಿಯಪಾದುದ್ಧಾರೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಸೇತುನಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಪದಸಾ ಓತರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಣಕಾಲೇ ಸೇತುಂ ಆರೋಹಿತ್ವಾ ಉತ್ತರನ್ತಿಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇತುನಾ ಪನ ಗನ್ತ್ವಾ ಉತ್ತರಣಕಾಲೇ ಪದಸಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಯಾನನಾವಾಆಕಾಸಗಮನಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಓರಿಮತೀರತೋ ಪನ ಪರತೀರಮೇವ ಅಕ್ಕಮನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ರಜನಕಮ್ಮತ್ಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಾರುಸಙ್ಕಡ್ಢನಾದಿಕಿಚ್ಚೇನ ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ಉಭಯತೀರೇಸು ವಿಚರನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನೇತ್ಥ ಕಾಚಿ ಕಲಹಂ ಕತ್ವಾ ಇತರಂ ತೀರಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಆಪತ್ತಿ। ದ್ವೇ ಏಕತೋ ಉತ್ತರನ್ತಿ, ಏಕಾ ಮಜ್ಝೇ ನದಿಯಾ ಕಲಹಂ ಕತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಓರಿಮತೀರಮೇವ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಆಪತ್ತಿ। ಇತರಿಸ್ಸಾ ಪನ ಅಯಂ ಪಕ್ಕನ್ತಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪರತೀರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ನ್ಹಾಯಿತುಂ ವಾ ಪಾತುಂ ವಾ ಓತಿಣ್ಣಾ ತಮೇವ ತೀರಂ ಪಚ್ಚುತ್ತರತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ।

ಸಹ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಸಜ್ಝಾಯಂ ವಾ ಪಧಾನಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕುರುಮಾನಾ ಪುರೇಅರುಣೇಯೇವ ದುತಿಯಿಕಾಯ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಆಭೋಗಂ ಕರೋತಿ, ಅಜಾನನ್ತಿಯಾ ಏವ ಚಸ್ಸಾ ಅರುಣೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅಥ ಪನ "ಯಾವ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ ಇಧೇವ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಾ ಅನಾಭೋಗೇನ ವಾ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಏಕದೇಸೇ ಅಚ್ಛತಿ, ದುತಿಯಿಕಾಯ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ನ ಓತರತಿ, ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಹತ್ಥಪಾಸೋಯೇವ ಹಿ ಇಧ ಪಮಾಣಂ, ಹತ್ಥಪಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇ ಏಕಗಬ್ಭೋಪಿ ನ ರಕ್ಖತಿ।

ಅಗಾಮಕೇ ಅರಞ್ಞೇತಿ ಏತ್ಥ "ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಇನ್ದಖೀಲಾ ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಅರಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಮೇವ ಅರಞ್ಞಂ। ತಂ ಪನೇತಂ ಕೇವಲಂ ಗಾಮಾಭಾವೇನ "ಅಗಾಮಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ವಿಞ್ಝಾಟವಿಸದಿಸತಾಯ। ತಾದಿಸೇ ಅರಞ್ಞೇ ಓಕ್ಕನ್ತೇ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರೇ ವಿಜಹಿತೇ ಸಚೇಪಿ ಸವನೂಪಚಾರೋ ಅತ್ಥಿ, ಆಪತ್ತಿ। ತೇನೇವ ವುತ್ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಮಹಾಬೋಧಿಅಙ್ಗಣಂ ಪವಿಸನ್ತೀಸು ಏಕಾ ಬಹಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ। ಲೋಹಪಾಸಾದಂ ಪವಿಸನ್ತೀಸುಪಿ ಪರಿವೇಣಂ ಪವಿಸನ್ತೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಮಹಾಚೇತಿಯಂ ವನ್ದಮಾನಾಸು ಏಕಾ ಉತ್ತರದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ। ಥೂಪಾರಾಮಂ ಪವಿಸನ್ತೀಸು ಏಕಾ ಬಹಿ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತೀ"ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರೋ ನಾಮ ಯತ್ಥ ಠಿತಂ ದುತಿಯಿಕಾ

ಪಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸಾಣಿಪಾಕಾರನ್ತರಿಕಾಪಿ ಹೋತಿ, ದಸ್ಸನೂಪಚಾರಂ ವಿಜಹತಿ ನಾಮ। ಸವನೂಪಚಾರೋ ನಾಮ ಯತ್ಥ ಠಿತಾ ಮಗ್ಗಮೂಳ್ಹಸದ್ದೇನ ವಿಯ ಧಮ್ಮಸವನಾರೋಚನಸದ್ದೇನ ವಿಯ ಚ "ಅಯ್ಯೇ"ತಿ ಸದ್ದಾಯನ್ತಿಯಾ ಸದ್ದಂ ಸುಣಾತಿ। ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ದೂರೇಪಿ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸೋ ಏವರೂಪೇ ಸವನೂಪಚಾರೇ ವಿಜಹಿತೇ ನ ರಕ್ಖತಿ, ವಿಜಹಿತಮತ್ತೇವ ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸ।

ಏಕಾ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಓಹೀಯತಿ। ಸಉಸ್ಸಾಹಾ ಚೇ ಹುತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅನುಬನ್ಧತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪುರಿಮಾಯೋ ಅಞ್ಞೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಕ್ಕನ್ತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀನಂ ಏಕಾ ಅನುಬನ್ಧಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೀ "ಗಚ್ಛತು ಅಯ"ನ್ತಿ ಓಹೀಯತಿ, ಇತರಾಪಿ "ಓಹೀಯತು ಅಯ"ನ್ತಿ, ಗಚ್ಛತಿ, ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಗಚ್ಛನ್ತೀಸು ಪುರಿಮಾಪಿ ಅಞ್ಞಂ ಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾಪಿ ಅಞ್ಞಂ, ಏಕಾ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಪಕ್ಕನ್ತಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ।

೬೯೩. ಪಕ್ಖಸಙ್ಕನ್ತಾ ವಾತಿ ತಿತ್ಥಾಯತನಂ ಸಙ್ಕನ್ತಾ, ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೯೪-೮. ಚತುತ್ಥೇ - **ಪಾದಪೀಠಂ** ನಾಮ ಧೋತಪಾದಟ್ಠಪನಕಂ। **ಪಾದಕಠಲಿಕಾ** ನಾಮ ಅಧೋತಪಾದಟ್ಠಪನಕಂ । **ಅನಞ್ಞಾಯ ಗಣಸ್ಸ ಛನ್ದನ್ತಿ** ತಸ್ಸೇವ ಕಾರಕಗಣಸ್ಸ ಛನ್ದಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ। **ವತ್ತೇ ವತ್ತನ್ತಿನ್ತಿ** ತೇಚತ್ತಾಲೀಸಪ್ಪಭೇದೇ ನೇತ್ಥಾರವತ್ತೇ ವತ್ತಮಾನಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ , ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೫. ಪಞ್ಚಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೦೧. ಪಞ್ಚಮೇ - **ಏಕತೋ ಅವಸ್ಸುತೇತಿ** ಏತ್ಥ "ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಅವಸ್ಸುತಭಾವೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನೇತಂ ನ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದ್ವಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೬. ಛಟ್ಠಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೦೫-೬. ಛಟ್ಠೇ - **ಯತೋ ತ್ವನ್ತಿ** ಯಸ್ಮಾ ತ್ವಂ। **ಉಯ್ಯೋಜೇತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾತಿಆದಿಕಾ** ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಪರಿಯೋಸಾನಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಕಸ್ಸಾ ಹೋನ್ತೀತಿ? ಉಯ್ಯೋಜಿಕಾಯ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಪರಿವಾರೇಪಿ -

“ನ ದೇತಿ ನ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೋ ತೇನ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಆಪಜ್ಜತಿ ಗರುಕಂ ನ ಲಹುಕಂ, ತಞ್ಚ ಪರಿಭೋಗಪಚ್ಚಯಾ।
ಪಞ್ಹಾ ಮೇಸಾ ಕುಸಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತಾ”ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೪೮೧)।

ಅಯಞ್ಹಿ ಗಾಥಾ ಇಮಂ ಉಯ್ಯೋಜಿಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಾ। ಇತರಿಸ್ಸಾ ಪನ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವಿಭತ್ತೋತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೭. ಸತ್ತಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೦೯. ಸತ್ತಮೇ - **ಯಾವತತಿಯಕ**ಪದತ್ಥೋ ಮಹಾವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಸಮನುಭಾಸನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೮. ಅಟ್ಠಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೧೫. ಅಟ್ಠಮೇ - **ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿದೇವ ಅಧಿಕರಣೇ**ತಿ ಚತುನ್ನಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಕೇವಲಂ ಅಧಿಕರಣವಿಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “ಅಧಿಕರಣಂ ನಾಮ ಚತ್ತಾರಿ ಅಧಿಕರಣಾನೀ”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೯. ನವಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೨೩. ನವಮೇ - **ಸಂಸಟ್ಠಾ**ತಿ ಮಿಸ್ಸೀಭೂತಾ। **ಅನನುಲೋಮಿಕೇನಾ**ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಅನನುಲೋಮೇನ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕೇನ। **ಸಂಸಟ್ಠಾ**ತಿ ಗಿಹೀನಂ ಕೋಟ್ಟನಪಚನಗನ್ಧಪಿಸನಮಾಲಾಗನ್ಥನಾದಿನಾ ಕಾಯಿಕೇನ ಸಾಸನಪಟಿಸಾಸನಾಹರಣಸಞ್ಚರಿತ್ತಾದಿನಾ ವಾಚಸಿಕೇನ ಚ ಸಂಸಟ್ಠಾ। ಪಾಪೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಏತಾಸನ್ತಿ **ಪಾಪಸದ್ದಾ** । ಪಾಪೋ ಆಜೀವಸಙ್ಖಾತೋ ಸಿಲೋಕೋ ಏತಾಸನ್ತಿ **ಪಾಪಸಿಲೋಕಾ**। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೦. ದಸಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೨೭. ದಸಮೇ - **ಏವಾಚಾರಾ**ತಿ ಏವಂಆಚಾರಾ। ಯಾದಿಸೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಆಚಾರೋ, ತಾದಿಸಾ ಆಚಾರಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ಉಞ್ಞಾಯಾ**ತಿ ಅವಞ್ಞಾಯ ನೀಚಂ ಕತ್ವಾ ಜಾನನಾಯ। **ಪರಿಭವೇನಾ**ತಿ ಕಿಂ ಇಮಾ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಏವಂ

ಪರಿಭವಿತ್ವಾ ಜಾನನೇನ। **ಅಕ್ಖನ್ತಿಯಾತಿ** ಅಸಹನತಾಯ; ಕೋಧೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವೇಭಸ್ಸಿಯಾತಿ** ಬಲವಭಸ್ಸಭಾವೇನ; ಅತ್ತನೋ ಬಲಪ್ಪಕಾಸನೇನ ಸಮುತ್ರಾಸನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುಬ್ಬಲ್ಯಾತಿ** ತುಮ್ಹಾಕಂ ದುಬ್ಬಲಭಾವೇನ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉಞ್ಞಾಯ ಚ ಪರಿಭವೇನ ಚಾತಿ ಏವಂ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ವಿವಿಚ್ಚಥಾತಿ** ವಿನಾ ಹೋಥ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋ ಅಯ್ಯಾಯೋ ಸತ್ತರಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಛನ್ನಂ ಪಠಮಾಪತ್ತಿಕಾನಂ ಅನನ್ತರಾ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ, ದ್ವೇ ದುಟ್ಠದೋಸಾತಿ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಮಹಾವಿಭಙ್ಗತೋ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ **ನವ ಪಠಮಾಪತ್ತಿಕಾ,** ಚತುನ್ನಂ ಯಾವತತಿಯಕಾನಂ ಅನನ್ತರಾ ಮಹಾವಿಭಙ್ಗತೋಪಿ ಚತ್ತಾರೋ ಯಾವತತಿಯಕೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ **ಅಟ್ಠ ಯಾವತತಿಯಕಾ** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಮಗ್ಗೇನ ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋ ಅಯ್ಯಾಯೋ ಸತ್ತರಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ। ತಂ ಪನ ಖನ್ಧಕೇ ವಿತ್ಥಾರೇನ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮಾತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗೇ

ಸತ್ತರಸಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಕಣ್ಡಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೩. ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಕಣ್ಡಂ (ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ)

ಪಠಮನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

ತಿಂಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಕಾಸಿತಾ।
ಯೇ ತೇಸಂ ದಾನಿ ಭವತಿ, ಅಯಂ ಸಂವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೋ॥

೭೩೩. **ಆಮತ್ತಿಕಾಪಣ**ನ್ತಿ ಅಮತ್ತಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಭಾಜನಾನಿ; ತಾನಿ ಯೇ ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತಿ, ತೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಆಮತ್ತಿಕಾ; ತೇಸಂ ಆಪಣೋ **ಆಮತ್ತಿಕಾಪಣೋ;** ತಂ ವಾ ಪಸಾರೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೭೩೪. **ಪತ್ತಸನ್ನಿಚಯಂ ಕರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಪತ್ತಸನ್ನಿಧಿಂ ಕರೇಯ್ಯ; ಏಕಾಹಂ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ವಾ ಅವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ವಾ ಪತ್ತಂ ಠಪೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಮಹಾವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಮೇವ ಹಿ ವಿಸೇಸೋ - ತತ್ಥ ದಸಾಹಂ ಪರಿಹಾರೋ, ಇಧ ಏಕಾಹಮ್ಪಿ ನತ್ಥಿ। ಸೇಸಂ ತಾದಿಸಮೇವ।

ಇದಮ್ಪಿ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಅಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ದುತಿಯನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೩೮. ದುತಿಯೇ - **ದುಚ್ಚೋಳಾ**ತಿ ವಿರೂಪಚೋಳಾ; ಜಿಣ್ಣಚೋಳಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪಯ್ಯಾಹೀ**ತಿ ಅಪಿ ಅಯ್ಯಾಹಿ।

೭೪೦. **ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಪತ್ತಾ ಭಾಜೇನ್ತೂತಿ ವತ್ವಾಪಿ ಇದಂ ಗಣಸ್ಸ ಇದಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಮ್ಮೀತಿ ವತ್ವಾ ವಾ ದಾತುಕಮ್ಯತಾಯ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ವಾ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಏತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅಕಾಲಚೀವರಂ। **ಅಯ್ಯಾಯ ದಮ್ಮೀ**ತಿ ಏವಂ ಪಟಿಲದ್ಧಂ ಪನ ಯಥಾದಾನೇಯೇವ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ತತಿಯನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೪೩-೫. ತತಿಯೇ - **ಹನ್ದಾ**ತಿ ಗಣ್ಹ। **ಸಯಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದತೀ**ತಿ ಏಕಂ ದತ್ವಾ ಏಕಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದನ್ತಿಯಾ ಏಕಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ, ಬಹೂಸು ಬಹೂನಿ। ಸಚೇ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾನಿ ಏಕತೋ ಅಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತೇಸು ಪನ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಚತುತ್ಥನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೪೮. ಚತುತ್ಥೇ - **ಕಯೇನಾ**ತಿ ಮೂಲೇನ। **ನ ಮೇ ಆವುಸೋ ಸಪ್ಪಿನಾ ಅತ್ಥೋ; ತೇಲೇನ ಮೇ ಅತ್ಥೋ**ತಿ ಇದಂ ಕಿರ ಸಾ ಆಹಟಸಪ್ಪಿಂ ದತ್ವಾ ತೇಲಮ್ಪಿ ಆಹರಿಸ್ಸತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಆಹ। **ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ; ಇದಂ ನಾಮ ಆಹರಾತಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ ವಾ।

೭೫೨. **ತಞ್ಞೇವ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ**ತಿ ಯಂ ಪಠಮಂ ವಿಞ್ಞತ್ತಂ ತಂ ಥೋಕಂ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪುನ ತಞ್ಞೇವ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಞ್ಞಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ**ತಿ ಸಚೇ ಪಠಮಂ ಸಪ್ಪಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಂ, ಯಮಕಂ ಪಚಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಚ ವೇಜ್ಜೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ತೇಲೇನ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ತೇಲೇನಾಪಿ ಮೇ ಅತ್ಥೋತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ। **ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಸಚೇ ಕಹಾಪಣಸ್ಸ ಸಪ್ಪಿ ಆಭತಂ ಹೋತಿ, ಇಮಿನಾ ಮೂಲೇನ ದಿಗುಣಂ ತೇಲಂ ಲಬ್ಭತಿ, ತೇನಾಪಿ ಚ ಇದಂ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿಪ್ಫಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಲಂ ಆಹರಾತಿ ಏವಂ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಪಞ್ಚಮನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೫೩. ಪಞ್ಚಮೇ - **ನ ಮೇ ಸಿಕ್ಖಮಾನೇ**ತಿ ಇದಂ ಕಿರ ಸಾ ಕುಲಧೀತಾ "ಅಯಂ ಅದ್ಧಾ ಏವಂ ವುತ್ತಾ ಇದಂ ತೇಲಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಮ್ಪಿ ಮೇ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಘರಾ ಆಹರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಆಹ। **ಚೇತಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಇಚ್ಚೇವ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಚತುತ್ಥಸದಿಸಮೇವಾತಿ।

ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಛಟ್ಠನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೫೮. ಛಟ್ಠೇ - **ಛನ್ದಕ**ನ್ತಿ "ಇದಂ ನಾಮ ಧಮ್ಮಕಿಚ್ಚಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಯಂ ಸಕ್ಕೋಥ; ತಂ ದೇಥಾ"ತಿ ಏವಂ ಪರೇಸಂ ಛನ್ದಞ್ಚ ರುಚಿಞ್ಚ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗಹಿತಪರಿಕ್ಖಾರಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಅಞ್ಞದತ್ಥಿಕೇನಾ**ತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನೇನ। **ಅಞ್ಞುದ್ದಿಸಿಕೇನಾ**ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ದಿನ್ನೇನ। **ಸಙ್ಘಿಕೇನಾ**ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೇನ।

೭೬೨. **ಸೇಸಕಂ ಉಪನೇತೀ**ತಿ ಯದತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನೋ, ತಂ ಚೇತಾಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಉಪನೇತಿ। **ಸಾಮಿಕೇ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ**ತಿ "ತುಮ್ಹೇಹಿ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನೋ, ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಚೀವರಂ ಅತ್ಥಿ, ತೇಲಾದೀಹಿ ಪನ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಏವಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಉಪನೇತಿ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ತಥಾರೂಪೇಸು ಉಪದ್ದವೇಸು; ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ವಿಹಾರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಏವರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಚೇತಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಸತ್ತಮನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೬೪. ಸತ್ತಮೇ - **ಸಞ್ಞಾಚಿಕೇನಾ**ತಿ ಸಯಂ ಯಾಚಿತಕೇನ। ಏತದೇವೇತ್ಥ ನಾನಾಕರಣಂ। ಸೇಸಂ ಛಟ್ಠಸದಿಸಮೇವಾತಿ।

ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಅಟ್ಠಮನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೬೯. ಅಟ್ಠಮೇ - **ಮಹಾಜನಿಕೇನಾ**ತಿ ಗಣಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೇನ। ಏತದೇವೇತ್ಥ ನಾನಾಕರಣಂ।

ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ನವಮನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೭೪. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಸಞ್ಞಾಚಿಕೇನಾ**ತಿ ಇದಂ ಪದಂ ಇತೋ ಅಧಿಕತರಂ।

ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ದಸಮನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೭೮. ದಸಮೇ - **ಪರಿವೇಣಂ ಉನ್ದ್ರಿಯತೀ**ತಿ ಪರಿವೇಣಂ ವಿನಸ್ಸತಿ; ಪರಿಪತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಞ್ಚ ಪದಂ **ಪುಗ್ಗಲಿಕೇನ ಸಞ್ಞಾಚಿಕೇನಾ**ತಿ ಇದಞ್ಚ ಏತ್ತಕಮೇವ ನಾನಾಕರಣಂ। ಸೇಸಂ ಪುಬ್ಬಸದಿಸಮೇವಾತಿ।

ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಏಕಾದಸಮನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೮೪. ಏಕಾದಸಮೇ - **ಗರುಪಾವುರಣ**ನ್ತಿ ಸೀತಕಾಲೇ ಪಾವುರಣಂ। **ಚತುಕ್ಕಂಸಪರಮ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಂಸೋ ನಾಮ ಚತುಕ್ಕಹಾಪಣಿಕೋ ಹೋತಿ; ತಸ್ಮಾ ಪದಭಾಜನೇ "ಸೋಳಸಕಹಾಪಣಗ್ಘನಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏಕಾದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ದ್ವಾದಸಮನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೮೯. ದ್ವಾದಸಮೇ - **ಲಹುಪಾವುರಣ**ನ್ತಿ ಉಣ್ಹಕಾಲೇ ಪಾವುರಣಂ। ಸೇಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದದ್ವಯೇಪಿ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದ್ವಾದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋ ಅಯ್ಯಾಯೋ ತಿಂಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಏತ್ಥ ಮಹಾವಿಭಙ್ಗೇ ಚೀವರವಗ್ಗತೋ ಧೋವನಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಞ್ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅಕಾಲಚೀವರಂ ಕಾಲಚೀವರನ್ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಭಾಜಿತಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಚ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರೇನ ಚ ಪಠಮವಗ್ಗೋ ಪೂರೇತಬ್ಬೋ। ಪುನ ಏಳಕಲೋಮವಗ್ಗಸ್ಸ ಆದಿತೋ ಸತ್ತ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ಅಞ್ಞದತ್ಥಿಕಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದುತಿಯವಗ್ಗೋ ಪೂರೇತಬ್ಬೋ। ತತಿಯವಗ್ಗತೋ ಪಠಮಪತ್ತಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ಆರಞ್ಞಕಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪತ್ತಸನ್ನಿಚಯಗರುಪಾವುರಣಲಹುಪಾವುರಣಸಿಕ್ಖಾಪದೇಹಿ ತತಿಯವಗ್ಗೋ ಪೂರೇತಬ್ಬೋ। ಇತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ದ್ವಾದಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಏಕತೋಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ, ಅಟ್ಠಾರಸ ಉಭತೋಪಞ್ಞತ್ತಾನೀತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಮಗ್ಗೇನ ''ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋ ಅಯ್ಯಾಯೋ ತಿಂಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ''ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗೇ

ತಿಂಸಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಕಣ್ಡಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೪. ಪಾಚಿತ್ತಿಯಕಣ್ಡಂ (ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ)

೧. ಲಸುಣವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಲಸುಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

ತಿಂಸಕಾನನ್ತರಂ ಧಮ್ಮಾ, ಛಸಟ್ಠಿಸತಸಙ್ಗಹಾ।
ಸಙ್ಗೀತಾ ಯೇ ಅಯಂ ದಾನಿ, ಹೋತಿ ತೇಸಮ್ಪಿ ವಣ್ಣನಾ॥

೭೯೩. ತತ್ಥ ಲಸುಣವಗ್ಗಸ್ಸ ತಾವ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ದ್ವೇ ತಯೋ ಭಣ್ಡಿಕೇತಿ** ದ್ವೇ ವಾ ತಯೋ ವಾ ಪೋಟ್ಟಲಿಕೇ; ಸಮ್ಪುಣ್ಣಮಿಞ್ಜಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ನ ಮತ್ತಂ ಜಾನಿತ್ವಾತಿ** ಪಮಾಣಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ, ಖೇತ್ತಪಾಲಸ್ಸ ವಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಬಹುಂ ಲಸುಣಂ ಹರಾಪೇಸಿ।

ಅಞ್ಞತರಂ ಹಂಸಯೋನಿನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣಹಂಸಯೋನಿಂ। **ಸೋ ತಾಸಂ ಏಕೇಕನ್ತಿ** ಸೋ ಹಂಸೋ ಜಾತಿಸ್ಸರೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಥ ಪುಬ್ಬಸಿನೇಹೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಾಸಂ ಏಕೇಕಂ ಪತ್ತಂ ದೇತಿ, ತಂ ತಾಪನತಾಲನಚ್ಛೇದನಕ್ಖಮಂ ಸುವಣ್ಣಮೇವ ಹೋತಿ।

೭೯೫. **ಮಾಗಧಕನ್ತಿ** ಮಗಧೇಸು ಜಾತಂ। ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಜಾತಲಸುಣಮೇವ ಹಿ ಇಧ ಲಸುಣನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ತಮ್ಪಿ ಭಣ್ಡಿಕಲಸುಣಮೇವ, ನ ಏಕದ್ವಿತಿಮಿಞ್ಜಕಂ। ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನ ಜಾತದೇಸಂ ಅವತ್ವಾ "ಮಾಗಧಕಂ ನಾಮ ಭಣ್ಡಿಕಲಸುಣ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇತಿ** ಏತ್ಥ ಸಚೇ ದ್ವೇ ತಯೋ ಭಣ್ಡಿಕೇ ಏಕತೋಯೇವ ಸಙ್ಖಾದಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರತಿ, ಏಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕೇಕಂ ಮಿಞ್ಜಂ ಖಾದನ್ತಿಯಾ ಪನ ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀತಿ।

೭೯೭. **ಪಲಣ್ಡುಕಾದೀನಂ** ವಣ್ಣೇನ ವಾ ಮಿಞ್ಜಾಯ ವಾ ನಾನತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - ವಣ್ಣೇನ ತಾವ ಪಲಣ್ಡುಕೋ ಪಣ್ಡುವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ। ಭಞ್ಜನಕೋ ಲೋಹಿತವಣ್ಣೋ। ಹರಿತಕೋ ಹರಿತಪಣ್ಣವಣ್ಣೋ। ಮಿಞ್ಜಾಯ ಪನ ಪಲಣ್ಡುಕಸ್ಸ ಏಕಾ ಮಿಞ್ಜಾ ಹೋತಿ, ಭಞ್ಜನಕಸ್ಸ ದ್ವೇ, ಹರಿತಕಸ್ಸ ತಿಸ್ಸೋ। ಚಾಪಲಸುಣೋ ಅಮಿಞ್ಜಕೋ, ಅಙ್ಕುರಮತ್ತಮೇವ ಹಿ ತಸ್ಸ ಹೋತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು ಪನ "ಪಲಣ್ಡುಕಸ್ಸ ತೀಣಿ ಮಿಞ್ಜಾನಿ, ಭಞ್ಜನಕಸ್ಸ ದ್ವೇ, ಹರಿತಕಸ್ಸ ಏಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ । ಏತೇ ಪಲಣ್ಡುಕಾದಯೋ ಸಭಾವೇನೇವ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ಸೂಪಸಮ್ಪಾಕಾದೀಸು ಪನ ಮಾಗಧಕಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ತಞ್ಹಿ ಪಚ್ಚಮಾನೇಸು ಮುಗ್ಗಸೂಪಾದೀಸು ವಾ ಮಚ್ಛಮಂಸವಿಕತಿಯಾ ವಾ ತೇಲಾದೀಸು ವಾ ಬದರಸಾಳವಾದೀಸು ವಾ ಅಮ್ಬಿಲಸಾಕಾದೀಸು ವಾ ಉತ್ತರಿಭಙ್ಗೇಸು ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಯಾಗುಭತ್ತೇಪಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಲಸುಣಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೯೯. ದುತಿಯೇ - **ಸಮ್ಬಾಧೇತಿ** ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋಕಾಸೇ। ತಸ್ಸ ವಿಭಾಗದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಪನ "ಉಭೋ ಉಪಕಚ್ಛಕಾ ಮುತ್ತಕರಣ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಏಕಮ್ಪಿ ಲೋಮನ್ತಿ** ಕತ್ತರಿಯಾ ವಾ ಸಣ್ಡಾಸಕೇನ ವಾ ಖುರೇನ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಏಕಪಯೋಗೇನ ವಾ ನಾನಾಪಯೋಗೇನ ವಾ ಏಕಂ ವಾ ಬಹೂನಿ ವಾ ಸಂಹರಾಪೇನ್ತಿಯಾ ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ, ನ ಲೋಮಗಣನಾಯ।

೮೦೧. **ಆಬಾಧಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ ಕಣ್ಡುಕಚ್ಛುಆದಿಆಬಾಧಪಚ್ಚಯಾ ಸಂಹರಾಪೇನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೩. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೦೩-೪. ತತಿಯೇ - **ತಲಘಾತಕೇ**ತಿ ಮುತ್ತಕರಣತಲಘಾತನೇ। **ಅನ್ತಮಸೋ ಉಪ್ಪಲಪತ್ತೇನಾಪೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪತ್ತಂ ತಾವ ಮಹನ್ತಂ, ಕೇಸರೇನಾಪಿ ಪಹಾರಂ ದೇನ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಯೇವ।

೮೦೫. **ಆಬಾಧಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ ಗಣ್ಡಂ ವಾ ವಣಂ ವಾ ಪಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೦೬. ಚತುತ್ಥೇ - **ಪುರಾಣರಾಜೋರೋಧಾ**ತಿ ಪುರಾಣೇ ಗಿಹಿಭಾವೇ ರಞ್ಞೋ ಓರೋಧಾ। **ಚಿರಾಚಿರಂ ಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ಚಿರೇನ ಚಿರೇನ ಗಚ್ಛತಿ। **ಧಾರೇಥಾ**ತಿ ಸಕ್ಕೋಥ। **ಕಸ್ಸಿದಂ ಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಅನಾರೋಚಿತೇಪಿ ಏತಾ ಮಯಿ ಆಸಙ್ಕಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಮಞ್ಞಮಾನಾ ಏವಮಾಹ - “ಮಯ್ಹಿದಂ ಕಮ್ಮ”ನ್ತಿ।

೮೦೭. **ಜತುಮಟ್ಠಕೇ**ತಿ ಜತುನಾ ಕತೇ ಮಟ್ಠದಣ್ಡಕೇ। ವತ್ಥುವಸೇನೇವೇತಂ ವುತ್ತಂ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪನ ದಣ್ಡಕಂ ಪವೇಸೇನ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ತೇನಾಹ - “ಅನ್ತಮಸೋ ಉಪ್ಪಲಪತ್ತಮ್ಪಿ ಮುತ್ತಕರಣಂ ಪವೇಸೇತೀ”ತಿ। ಏತಮ್ಪಿ ಚ ಅತಿಮಹನ್ತಂ, ಕೇಸರಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪನ ಪವೇಸೇನ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿ ಏವ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ತಲಘಾತಕೇ ವುತ್ತಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೫. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೧೦. ಪಞ್ಚಮೇ - **ಅತಿಗಮ್ಭೀರಂ ಉದಕಸುದ್ಧಿಕಂ ಆದಿಯನ್ತೀ**ತಿ ಅತಿಅನ್ತೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಧೋವನಂ ಕುರುಮಾನಾ।

೮೧೨. **ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತೀ**ತಿ ವಿತ್ಥಾರತೋ ತತಿಯಂ ವಾ ಚತುತ್ಥಂ ವಾ ಅಙ್ಗುಲಂ ಗಮ್ಭೀರತೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಬ್ಬಾನಂ ಉಪರಿ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪವೇಸೇನ್ತಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ - “ಏಕಿಸ್ಸಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ತೀಣಿ ಪಬ್ಬಾನಿ ಆದಾತುಂ ನ ಲಭತಿ, ತಿಣ್ಣಂ ವಾ ಚತುನ್ನಂ ವಾ ಏಕೇಕಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಂ ಆದಾತುಂ ನ ಲಭತೀ”ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ತಲಘಾತಕೇ ವುತ್ತಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೬. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೧೫. ಛಟ್ಠೇ - **ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ। **ಪಾನೀಯೇನ ಚ ವಿಧೂಪನೇನ ಚ ಉಪತಿಟ್ಠಿತ್ವಾ**ತಿ ಏಕೇನ ಹತ್ಥೇನ ಪಾನೀಯಥಾಲಕಂ ಏಕೇನ ಬೀಜನಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬೀಜಮಾನಾ ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಚ್ಚಾವದತೀ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ತುಮ್ಹೇ ಏವಂ ಭುಞ್ಜಥ, ಅಹಂ ಏವಂ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತಚಾರಿತ್ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗೇಹಸ್ಸಿತಕಥಂ ಕಥೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೮೧೭. **ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಾನೀಯ**ನ್ತಿ ಸುದ್ಧಉದಕಂ ವಾ ಹೋತು, ತಕ್ಕದಧಿಮತ್ಥುರಸಖೀರಾದೀನಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ। **ಯಾ ಕಾಚಿ ಬೀಜನೀ**ತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಚೀವರಕಣ್ಣೋಪಿ। **ಹತ್ಥಪಾಸೇ ತಿಟ್ಠತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಇಧ ಠಾನಪಚ್ಚಯಾವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ। ಪಹಾರಪಚ್ಚಯಾ ಪನ ಖನ್ಧಕೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ।

೮೧೯. **ದೇತಿ ದಾಪೇತೀ**ತಿ ಪಾನೀಯಂ ವಾ ಸೂಪಾದಿಂ ವಾ ಇಮಂ ಪಿವಥ, ಇಮಿನಾ ಭುಞ್ಜಥಾತಿ ದೇತಿ; ತಾಲವಣ್ಟಂ ಇಮಿನಾ ಬೀಜನ್ತಾ ಭುಞ್ಜಥಾತಿ ದೇತಿ; ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಉಭಯಮ್ಪಿ ದಾಪೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಆಣಾಪೇತೀ**ತಿ ಉಪತಿಟ್ಠನತ್ಥಂ ಸಾಮಣೇರಿಂ ಆಣಾಪೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೭. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೨೧. ಸತ್ತಮೇ - **ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಇದಂ ಪಯೋಗದುಕ್ಕಟಂ ನಾಮ, ತಸ್ಮಾ ನ ಕೇವಲಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಯೇವ ಹೋತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪನ ಅರಞ್ಞತೋ ಆಹರಣೇಪಿ ಸುಕ್ಖಾಪನೇಪಿ ವದ್ದಲಿದಿವಸೇ ಭಜ್ಜನತ್ಥಾಯ ಉದ್ಧನಸಜ್ಜನೇಪಿ ಕಪಲ್ಲಸಜ್ಜನೇಪಿ ದಬ್ಬಿಸಜ್ಜನೇಪಿ ದಾರೂನಿ ಆದಾಯ ಅಗ್ಗಿಕರಣೇಪಿ ಕಪಲ್ಲಮ್ಹಿ ಧಞ್ಞಪಕ್ಖಿಪನೇಪಿ ದಬ್ಬಿಯಾ ಸಙ್ಘಟ್ಟನೇಸುಪಿ ಕೋಟ್ಟನತ್ಥಂ ಉದುಕ್ಖಲಮುಸಲಾದಿಸಜ್ಜನೇಸುಪಿ ಕೋಟ್ಟನಪಪ್ಫೋಟನಧೋವನಾದೀಸುಪಿ ಯಾವ ಮುಖೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರಣತ್ಥಂ ದನ್ತೇಹಿ ಸಙ್ಖಾದತಿ, ತಾವ ಸಬ್ಬಪಯೋಗೇಸು ದುಕ್ಕಟಾನಿ, ಅಜ್ಝೋಹರಣಕಾಲೇ ಪನ ಅಜ್ಝೋಹರಣಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। ಏತ್ಥ ಚ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ಚೇವ ಭೋಜನಞ್ಚ ಪಮಾಣಂ। ತಸ್ಮಾ ಸಯಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾಯ ಭಜ್ಜನಕೋಟ್ಟನಪಚನಾನಿ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ। ಅಞ್ಞಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಭಜ್ಜನಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನ ವುತ್ತಂ - "ಇದಂ ಆಮಕಧಞ್ಞಂ ನಾಮ ಮಾತರಮ್ಪಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ, ಅವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧಂ ಸಯಂ ಭಜ್ಜನಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ವಾ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಞ್ಞಾಯ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧಂ ಸಯಂ ವಾ ಭಜ್ಜನಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ತಾಯ ವಾ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾಯ ವಾ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾ"ತಿ। ಪುನಪಿ ವುತ್ತಂ "ಅಞ್ಞಾಯ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧಂ, ಸಯಂ ಭಜ್ಜನಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಭಜ್ಜನಾದೀನಿ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾ ಪನ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ। ತಂ ಪುಬ್ಬಾಪರವಿರುದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ನ ಹಿ ಭಜ್ಜನಾದೀನಂ ಕರಣೇ ವಾ ಕಾರಾಪನೇ ವಾ ವಿಸೇಸೋ ಅತ್ಥಿ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ "ಅಞ್ಞಾಯ ವಿಞ್ಞತ್ತಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ।

೮೨೩. **ಆಬಾಧಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ ಸೇದಕಮ್ಮಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಧಞ್ಞವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। "ಅವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಪನ ನವಕಮ್ಮತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ವುತ್ತಂ। **ಅಪರಣ್ಣಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ**ತಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತ ಧಞ್ಞಾನಿ

ಮುಗ್ಗಮಾಸಾದಿಂ ವಾ ಲಾಬುಕುಮ್ಭಣ್ಡಾದಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಆಮಕಧಞ್ಞಂ ಪನ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೮. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೨೪. ಅಟ್ಠಮೇ - ನಿಬ್ಬಿಟ್ಠೋ ರಾಜಭಟೋ ರಞ್ಞೋ ಭತಿ ಕೇಣಿ ಏತೇನಾತಿ **ನಿಬ್ಬಿಟ್ಠರಾಜಭಟೋ,** ಏಕಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಕೇಣಿಯಾ ಗಹೇತ್ವಾ ತತೋ ಲದ್ಧಉದಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಞ್ಞೇವ ಭಟಪಥಂ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ರಞ್ಞೋ ಕೇಣಿಂ ದತ್ವಾ ಪುನ ತಂಯೇವ ಠಾನನ್ತರಂ ಯಾಚಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ। **ಪರಿಭಾಸೀತಿ** ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ "ಮಾ ಪುನ ಏವಂ ಕರಿತ್ಥಾ"ತಿ ಸನ್ತಜ್ಜೇಸಿ।

೮೨೬. **ಸಯಂ ಛಡ್ಡೇತೀತಿ** ಚತ್ತಾರಿಪಿ ವತ್ಥೂನಿ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಛಡ್ಡೇನ್ತಿಯಾ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ, ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ಛಡ್ಡೇನ್ತಿಯಾ ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಆಣತ್ತಿಯಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ದನ್ತಕಟ್ಠಛಡ್ಡನೇಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೯. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೩೦-೧. ನವಮೇ - **ಯಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಉಪಭೋಗಪರಿಭೋಗಂ ರೋಪಿಮ**ನ್ತಿ ಖೇತ್ತಂ ವಾ ಹೋತು ನಾಳಿಕೇರಾದಿಆರಾಮೋ ವಾ, ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ರೋಪಿಮಹರಿತಟ್ಠಾನೇ ಏತಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ ಛಡ್ಡೇನ್ತಿಯಾ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಖೇತ್ತೇ ವಾ ಆರಾಮೇ ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಉಚ್ಛುಆದೀನಿ ವಾ ಖಾದನ್ತೀ; ಗಚ್ಛಮಾನಾ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠೋದಕಚಲಕಾದೀನಿ ಹರಿತಟ್ಠಾನೇ ಛಡ್ಡೇತಿ, ಅನ್ತಮಸೋ ಉದಕಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನನಾಳಿಕೇರಮ್ಪಿ ಛಡ್ಡೇತಿ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕಸಿತಟ್ಠಾನೇ ಪನ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಬೀಜೇ ಯಾವ ಅಙ್ಕುರಂ ನ ಉಟ್ಠಹತಿ, ತಾವ ಸಬ್ಬೇಸಂ ದುಕ್ಕಟಂ । ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಬೀಜೇಸು ಖೇತ್ತಕೋಣಾದೀಸು ವಾ ಅಸಞ್ಜಾತರೋಪಿಮೇಸು ಖೇತ್ತಮರಿಯಾದಾದೀಸು ವಾ ಛಡ್ಡೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಕಚವರಛಡ್ಡನಟ್ಠಾನೇಪಿ ವಟ್ಟತಿ। **ಛಡ್ಡಿತಖೇತ್ತೇತಿ** ಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಸ್ಸಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಗತೇಸು ಛಡ್ಡಿತಖೇತ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ವಟ್ಟತಿ। ಯತ್ಥ ಪನ ಲಾಯಿತಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಣಾದಿ ಪುನ ಉಟ್ಠಹಿಸ್ಸತೀತಿ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ...ಪೇ॰... ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೦. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೩೫. ದಸಮೇ - **ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ನಚ್ಚ**ನ್ತಿ ನಟಾದಯೋ ವಾ ನಚ್ಚನ್ತು ಸೋಣ್ಡಾ ವಾ, ಅನ್ತಮಸೋ ಮೋರಸುವಮಕ್ಕಟಾದಯೋಪಿ, ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ನಚ್ಚಮೇವ। **ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಗೀತ**ನ್ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ನಟಾದೀನಂ ವಾ ಗೀತಂ ಹೋತು, ಅರಿಯಾನಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ ರತನತ್ತಯಗುಣೂಪಸಂಹಿತಂ ಸಾಧುಕೀಳಿತಗೀತಂ ವಾ ಅಸಂಯತಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಭಾಣಕಗೀತಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ಗೀತಮೇವ। **ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಾದಿತ**ನ್ತಿ ತನ್ತಿಬದ್ಧಾದಿವಾದನೀಯಭಣ್ಡವಾದಿತಂ ವಾ ಹೋತು, ಕುಟಭೇರಿವಾದಿತಂ ವಾ, ಅನ್ತಮಸೋ ಉದಕಭೇರಿವಾದಿತಮ್ಪಿ, ಸಬ್ಬಮ್ಪೇತಂ ವಾದಿತಮೇವ।

೮೩೬. **ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಪದವಾರಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। **ಯತ್ಥ ಠಿತಾ ಪಸ್ಸತಿ ವಾ ಸುಣಾತಿ ವಾ**ತಿ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಓಲೋಕೇನ್ತೀ ಪಸ್ಸತಿ, ತೇಸಂಯೇವ ಗೀತವಾದಿತಂ ಸುಣಾತಿ, ಏಕಮೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ನಚ್ಚಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಪುನ ಅಞ್ಞತೋ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಗಾಯನ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಅಞ್ಞತೋ ವಾದೇನ್ತೇ, ಪಾಟೇಕ್ಕಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಭಿಕ್ಖುನೀ ಸಯಮ್ಪಿ ನಚ್ಚಿತುಂ ವಾ ಗಾಯಿತುಂ ವಾ ವಾದಿತುಂ ವಾ ನ ಲಭತಿ, ಅಞ್ಞೇ "ನಚ್ಚ, ಗಾಯ, ವಾದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ನ ಲಭತಿ। "ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಉಪಹಾರಂ ದೇಥ, ಉಪಾಸಕಾ"ತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಸಾಧೂ"ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಮ್ಪಿ ನ ಲಭತಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ। ಭಿಕ್ಖುನೋ ದುಕ್ಕಟಂ। "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ "ಉಪಟ್ಠಾನಕರಣಂ ನಾಮ ಸುನ್ದರ"ನ್ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೮೩೭. **ಆರಾಮೇ ಠಿತಾ**ತಿ ಆರಾಮೇ ಠತ್ವಾ ಅನ್ತರಾರಾಮೇ ವಾ ಬಹಿಆರಾಮೇ ವಾ ನಚ್ಚಾದೀನಿ ಪಸ್ಸತಿ ವಾ ಸುಣಾತಿ ವಾ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಸತಿ ಕರಣೀಯೇ**ತಿ ಸಲಾಕಭತ್ತಾದೀನಂ ವಾ ಅತ್ಥಾಯ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ಕರಣೀಯೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಗತಟ್ಠಾನೇ ಪಸ್ಸತಿ ವಾ ಸುಣಾತಿ ವಾ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ತಾದಿಸೇನ ಉಪದ್ದವೇನ ಉಪದ್ದುತಾ ಸಮಜ್ಜಟ್ಠಾನಂ ಪವಿಸತಿ, ಏವಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿಯಾ ವಾ ಸುಣನ್ತಿಯಾ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಲಸುಣವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೨. ಅನ್ಧಕಾರವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೩೯. ಅನ್ಧಕಾರವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಅಪ್ಪದೀಪೇ**ತಿ ಪದೀಪಚನ್ದಸೂರಿಯಅಗ್ಗೀಸು ಏಕೇನಾಪಿ ಅನೋಭಾಸಿತೇ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಅನಾಲೋಕೇ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಲ್ಲಪೇಯ್ಯ ವಾ**ತಿ ಗೇಹಸ್ಸಿತಕಥಂ ಕಥೇಯ್ಯ।

೮೪೧. **ಅರಹೋಪೇಕ್ಖಾ ಅಞ್ಞವಿಹಿತಾ**ತಿ ನ ರಹೋಅಸ್ಸಾದಾಪೇಕ್ಖಾ ರಹೋಅಸ್ಸಾದತೋ ಅಞ್ಞವಿಹಿತಾವ ಹುತ್ವಾ ಞಾತಿಂ ವಾ ಪುಚ್ಛತಿ, ದಾನೇ ವಾ ಪೂಜಾಯ ವಾ ಮನ್ತೇತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದ್ವಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೨. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೪೨. ದುತಿಯೇ - **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಓಕಾಸೇ**ತಿ ಇದಮೇವ ನಾನಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವಾತಿ।

ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೩. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೪೬. ತತಿಯೇ - **ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ**ತಿ ನಾನಂ, ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಂ ತಾದಿಸಮೇವಾತಿ।

ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೫೦-೩. ಚತುತ್ಥೇ - **ನಿಕಣ್ಣಿಕ**ನ್ತಿ ಕಣ್ಣಮೂಲಂ ವುಚ್ಚತಿ; ಕಣ್ಣಮೂಲೇ ಜಪ್ಪೇಯ್ಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸತಿ ಕರಣೀಯೇ**ತಿ ಸಲಾಕಭತ್ತಾದೀನಂ ಆಹರಣತ್ಥಾಯ ವಿಹಾರೇ ವಾ ದುನ್ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪಟಿಸಾಮನತ್ಥಾಯ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪುರಿಮಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೫. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೫೪. ಪಞ್ಚಮೇ - **ಘರಂ ಸೋಧೇನ್ತಾ**ತಿ ತೇಸಂ ಕಿರ ಏತದಹೋಸಿ - "ಥೇರಿಯಾ ಕೋಚಿ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕೋ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಘರಮ್ಪಿ ತಾವ ಸೋಧೇಮಾ"ತಿ, ತತೋ ಘರಂ ಸೋಧೇನ್ತಾ ನಂ ಅದ್ದಸಂಸು।

೮೫೬. **ಅನೋವಸ್ಸಕಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ**ತಿ ಪಠಮಂ ಪಾದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ದುತಿಯಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಉಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮೇ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೮೫೮. **ಗಿಲಾನಾಯಾ**ತಿ ಯಾ ತಾದಿಸೇನ ಗೇಲಞ್ಞೇನ ಆಪುಚ್ಛಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಘರೇ ಅಗ್ಗಿ ವಾ ಉಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಚೋರಾ ವಾ; ಏವರೂಪೇ ಉಪದ್ದವೇ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೬. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೬೦. ಛಟ್ಠೇ - **ಅಭಿನಿಸೀದೇಯ್ಯಾ**ತಿ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ। ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ, ಅನಿಸೀದಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಏಕಾ, ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ದ್ವೇ।

೮೯೩. **ಧುವಪಣ್ಣತ್ತೇತಿ** ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ನಿಚ್ಚಪಣ್ಣತ್ತೇ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ…ಪೇ॰… ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೭. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೯೪. ಸತ್ತಮೇಪಿ - ಸಬ್ಬಂ ಛಟ್ಠೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೮. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೯೯. ಅಟ್ಠಮೇ - ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೯. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೦೫. ನವಮೇ - **ಅಭಿಸಪೇಯ್ಯಾತಿ** ಸಪಥಂ ಕರೇಯ್ಯ। **ನಿರಯೇನ ಅಭಿಸಪತಿ** ನಾಮ ‘‘ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಮಿ, ಅವೀಚಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಮಿ, ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತು, ಅವೀಚಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತತೂ’’ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ಅಕ್ಕೋಸತಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ಅಭಿಸಪತಿ** ನಾಮ ‘‘ಗಿಹಿನೀ ಹೋಮಿ, ಓದಾತವತ್ಥಾ ಹೋಮಿ, ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾ ಹೋಮಿ, ಇತರಾ ವಾ ಏದಿಸಾ ಹೋತೂ’’ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ಅಕ್ಕೋಸತಿ; ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಠಪೇತ್ವಾ ಪನ ನಿರಯಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಞ್ಚ ‘‘ಸುನಖೀ ಸೂಕರೀ ಕಾಣಾ ಕುಣೀ’’ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಿಯಾ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ।

೯೦೮. **ಅತ್ಥಪುರೇಕ್ಖಾರಾಯಾತಿ** ಅಟ್ಠಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿಯಾ। **ಧಮ್ಮಪುರೇಕ್ಖಾರಾಯಾತಿ** ಪಾಳಿಂ ವಾಚೇನ್ತಿಯಾ। **ಅನುಸಾಸನಿಪುರೇಕ್ಖಾರಾಯಾತಿ** ‘‘ಇದಾನಿಪಿ ತ್ವಂ ಏದಿಸಾ, ಸಾಧು ವಿರಮಸ್ಸು, ನೋ ಚೇ ವಿರಮಸಿ, ಅದ್ಧಾ ಪುನ ಏವರೂಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕತ್ವಾ ನಿರಯೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸೀ’’ತಿ ಏವಂ ಅನುಸಾಸನಿಯಂ ಠತ್ವಾ ವದನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೦. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೦೯. ದಸಮೇ - ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಅನ್ಧಕಾರವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ನಗ್ಗವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೮೩-೬. ನಗ್ಗವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚಿಣ್ಣೇನಾತಿ** ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ಚಿಣ್ಣೇನ; ಅಥ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಚರಣೇನಾತಿ; ಏವಂ ಕರಣತ್ಥೇ ವಾ ಸಾಮಿಅತ್ಥೇ ವಾ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಿಕಾಯಾತಿ** ಇದಂ ಉದಕಸಾಟಿಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಚೀವರಂ। ತಸ್ಮಾ ಉದಕಸಾಟಿಕಾಯ ಅಚ್ಛಿನ್ನಾಯ ವಾ ನಟ್ಠಾಯ ವಾ ನಗ್ಗಾಯ ನ್ಹಾಯನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇಪಿ ಉದಕಸಾಟಿಕಚೀವರಂ ಮಹಗ್ಘಂ ಹೋತಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಬಹಿ ಗನ್ತುಂ, ಏವಮ್ಪಿ ನಗ್ಗಾಯ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೨. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೮೭. ದುತಿಯೇ - ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೩. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೯೩-೪. ತತಿಯೇ - **ಅನನ್ತರಾಯಿಕಿನೀತಿ** ದಸಸು ಅನ್ತರಾಯೇಸು ಏಕೇನಪಿ ಅನ್ತರಾಯೇನ ಅನನ್ತರಾಯಾ। **ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇತಿ** ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಚೇಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಸಿಬ್ಬತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೯೮-೯. ಚತುತ್ಥೇ - ಪಞ್ಚ ಅಹಾನಿ ಪಞ್ಚಾಹಂ, ಪಞ್ಚಾಹಮೇವ **ಪಞ್ಚಾಹಿಕಂ**। ಸಙ್ಘಾಟೀನಂ ಚಾರೋ **ಸಙ್ಘಾಟಿಚಾರೋ;** ಪರಿಭೋಗವಸೇನ ವಾ ಓತಾಪನವಸೇನ ವಾ ಸಙ್ಘಟಿತಟ್ಠೇನ ಸಙ್ಘಾಟೀತಿ ಲದ್ಧನಾಮಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಚೀವರಾನಂ ಪರಿವತ್ತನನ್ತಿ

ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಮಾಯೇವ ಪದಭಾಜನೇ “ಪಞ್ಚಮಂ ದಿವಸಂ ಪಞ್ಚ ಚೀವರಾನೀ”ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಚ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಚೀವರೇ ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ; ಪಞ್ಚಸು ಪಞ್ಚ।

೯೦೦. **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಮಹಗ್ಘಂ ಚೀವರಂ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಚೋರಭಯಾದೀಸು ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ; ಏವರೂಪೇ ಉಪದ್ದವೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೫. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೦೩. ಪಞ್ಚಮೇ - **ಚೀವರಸಙ್ಕಮನೀಯ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಕಮೇತಬ್ಬಂ ಚೀವರಂ; ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಸನ್ತಕಂ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಗಹಿತಂ ಪುನ ಪಟಿದಾತಬ್ಬಚೀವರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೯೦೬. **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಸಚೇ ಅಪಾರುತಂ ವಾ ಅನಿವತ್ಥಂ ವಾ ಚೋರಾ ಹರನ್ತಿ, ಏವರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಧಾರೇನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೬. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೦೯-೧೦. ಛಟ್ಠೇ - **ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಕ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಥಾಲಕಾದೀನಂ ವಾ ಸಪ್ಪಿತೇಲಾದೀನಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ। **ಆನಿಸಂಸ**ನ್ತಿ “ಕಿತ್ತಕಂ ಅಗ್ಘನಕಂ ದಾತುಕಾಮತ್ಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ, “ಏತ್ತಕಂ ನಾಮಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ, “ಆಗಮೇಥ ತಾವ, ಇದಾನಿ ವತ್ಥಂ ಮಹಗ್ಘಂ, ಕತಿಪಾಹೇನ ಕಪ್ಪಾಸೇ ಆಗತೇ ಸಮಗ್ಘಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಏವಂ ವತ್ವಾ ನಿವಾರೇನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೭. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೧೧. ಸತ್ತಮೇ - **ಪಕ್ಕಮಿಂಸೂ**ತಿ ಅಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಆಗಮನಂ ಆಗಮೇನ್ತೀ “ಅದ್ಧಾ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಆಗಮೇಸ್ಸತೀ”ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅಗಮಂಸು। **ಪಟಿಬಾಹೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಪಟಿಸೇಧೇಯ್ಯ।

೯೧೫. **ಆನಿಸಂಸ**ನ್ತಿ “ಏಕಿಸ್ಸಾ ಏಕಂ ಸಾಟಕಂ ನಪ್ಪಹೋತಿ, ಆಗಮೇಥ ತಾವ, ಕತಿಪಾಹೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತತೋ ಭಾಜೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಏವಂ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪಟಿಬಾಹನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೮. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೧೬-೮. ಅಟ್ಠಮೇ - **ನಟಾ** ನಾಮ ಯೇ ನಾಟಕಂ ನಾಟೇನ್ತಿ। **ನಟಕಾ** ನಾಮ ಯೇ ನಚ್ಚನ್ತಿ। **ಲಙ್ಘಕಾ** ನಾಮ ಯೇ ವಂಸವರತ್ತಾದೀಸು ಲಙ್ಘನಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಸೋಕಜ್ಝಾಯಿಕಾ** ನಾಮ ಮಾಯಾಕಾರಾ। **ಕುಮ್ಭಥೂಣಿಕಾ** ನಾಮ ಘಟಕೇನ ಕೀಳನಕಾ; ಬಿಮ್ಬಿಸಕವಾದಕಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ದೇತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಚೀವರಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೯. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೨೧-೪. ನವಮೇ - **ದುಬ್ಬಲಚೀವರಪಚ್ಚಾಸಾಯಾತಿ** ದುಬ್ಬಲಾಯ ಚೀವರಪಚ್ಚಾಸಾಯ। **ಆನಿಸಂಸ**ನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ನ ಮಯಂ ಅಯ್ಯೇ ಸಕ್ಕೋಮಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, "ಇದಾನಿ ಪನ ತೇಸಂ ಕಪ್ಪಾಸೋ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ , ಸದ್ಧೋ ಪಸನ್ನೋ ಪುರಿಸೋ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಅದ್ಧಾ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಂ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ನಿವಾರೇನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೦. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೨೬. ದಸಮೇ - **ಕಥಿನುದ್ಧಾರಂ ನ ದಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಕೀದಿಸೋ ಕಥಿನುದ್ಧಾರೋ ದಾತಬ್ಬೋ, ಕೀದಿಸೋ ನ ದಾತಬ್ಬೋತಿ? ಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಾರಮೂಲಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಮಹಾ, ಉಬ್ಭಾರಮೂಲಕೋ ಅಪ್ಪೋ, ಏವರೂಪೋ ನ ದಾತಬ್ಬೋ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಅತ್ಥಾರಮೂಲಕೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಅಪ್ಪೋ, ಉಬ್ಭಾರಮೂಲಕೋ ಮಹಾ, ಏವರೂಪೋ ದಾತಬ್ಬೋ। ಸಮಾನಿಸಂಸೋಪಿ ಸದ್ಧಾಪರಿಪಾಲನತ್ಥಂ ದಾತಬ್ಬೋವ।

೯೩೧. **ಆನಿಸಂಸ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ ಜಿಣ್ಣಚೀವರೋ, ಕಥಿನಾನಿಸಂಸಮೂಲಕೋ ಮಹಾಲಾಭೋತಿ ಏವರೂಪಂ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪಟಿಬಾಹನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ನಗ್ಗವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

೪. ತುವಟ್ಟವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೩೩. ತುವಟ್ಟವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ತುವಟ್ಟೇಯ್ಯುನ್ತಿ** ನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೨. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೩೭. ದುತಿಯೇ - ಏಕಂ ಅತ್ಥರಣಞ್ಚೇವ ಪಾವುರಣಞ್ಚ ಏತಾಸನ್ತಿ **ಏಕತ್ಥರಣಪಾವುರಣಾ;** ಸಂಹಾರಿಮಾನಂ ಪಾವಾರತ್ಥರಣಕಟಸಾರಕಾದೀನಂ ಏಕಂ ಅನ್ತಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ತುವಟ್ಟೇನ್ತೀನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

೯೪೦. **ವವತ್ಥಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಮಜ್ಝೇ ಕಾಸಾವಂ ವಾ ಕತ್ತರಯಟ್ಠಿಂ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಕಾಯಬನ್ಧನಮ್ಪಿ ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜನ್ತೀನಂ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೩. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೪೧. ತತಿಯೇ - **ಉಳಾರಸಮ್ಭಾವಿತಾ**ತಿ ಉಳಾರಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತತ್ತಾ ಗುಣೇಹಿ ಚ ಉಳಾರತ್ತಾ ಉಳಾರಾತಿ ಸಮ್ಭಾವಿತಾ। **ಇಸ್ಸಾಪಕತಾ**ತಿ ಇಸ್ಸಾಯ ಅಪಕತಾ; ಅಭಿಭೂತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಞ್ಞತ್ತಿ ಬಹುಲಾ ಏತಾಸನ್ತಿ **ಸಞ್ಞತ್ತಿಬಹುಲಾ;** ದಿವಸಂ ಮಹಾಜನಂ ಸಞ್ಞಾಪಯಮಾನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ಬಹುಲಾ ಏತಾಸನ್ತಿ **ವಿಞ್ಞತ್ತಿಬಹುಲಾ। ವಿಞ್ಞತ್ತೀ**ತಿ ಹೇತೂದಾಹರಣಾದೀಹಿ ವಿವಿಧೇಹಿ ನಯೇಹಿ ಞಾಪನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ನ ಯಾಚನಾ।

೯೪೩. ಚಙ್ಕಮನೇ ನಿವತ್ತನಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ತಿಟ್ಠತಿ ವಾ**ತಿಆದೀಸು ಪಯೋಗಗಣನಾಯ। **ಉದ್ದಿಸತಿ ವಾ**ತಿಆದೀಸು ಪದಾದಿಗಣನಾಯ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ , ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೪೯. ಚತುತ್ಥೇ - **ಸತಿ ಅನ್ತರಾಯೇ**ತಿ ದಸವಿಧೇ ಅನ್ತರಾಯೇ ಸತಿ। **ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ನ ಲಭತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಉಪಟ್ಠಾಯಿಕಂ ನ ಲಭತಿ। **ಗಿಲಾನಾಯಾ**ತಿ ಸಯಂ ಗಿಲಾನಾಯ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ತಥಾರೂಪೇ ಉಪದ್ದವೇ ಸತಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೫. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೫೨. ಪಞ್ಚಮೇ - **ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಸಚೇ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾತಿ ಆಣತ್ತಾ ಏಕಪಯೋಗೇನ ಬಹೂನಿಪಿ ದ್ವಾರಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ। ಅಥ ಇಮಞ್ಚಿಮಞ್ಚ ದ್ವಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇಹೀತಿ ಏವಂ ಆಣತ್ತಾ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ದ್ವಾರಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೬. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೫೫. ಛಟ್ಠೇ - ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮನುಭಾಸನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೭-೮-೯. ಸತ್ತಮಅಟ್ಠಮನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೬೧. ಸತ್ತಮಅಟ್ಠಮನವಮೇಸು ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಬ್ಬಾನಿ ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ, ಕಿರಿಯಾನಿ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಾನಿ, ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಾನಿ, ಕಾಯಕಮ್ಮಾನಿ, ತಿಚಿತ್ತಾನಿ ತಿವೇದನಾನೀತಿ।

ಸತ್ತಮಅಟ್ಠಮನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ।

೧೦. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೭೩. ದಸಮೇ - **ಆಹುನ್ದರಿಕಾತಿ** ಸಮ್ಬಾಧಾ।

೯೭೫. **ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇತಿ** ಸಚೇಪಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪವಾರೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚ ಯೋಜನಾನಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಛಸು ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೀಣಿ ಗನ್ತ್ವಾ ತೇನೇವ ಮಗ್ಗೇನ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಆಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೯೭೬. **ಅನ್ತರಾಯೇತಿ** ದಸವಿಧೇ ಅನ್ತರಾಯೇ - ಪರಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ, ನದೀಪೂರೋ ಪನ ಆಗತೋ, ಚೋರಾ ವಾ ಮಗ್ಗೇ ಹೋನ್ತಿ, ಮೇಘೋ ವಾ ಉಟ್ಠಾತಿ, ನಿವತ್ತಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ತುವಟ್ಟವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

೫. ಚಿತ್ತಾಗಾರವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೭೮. ಚಿತ್ತಾಗಾರವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ರಾಜಾಗಾರ**ನ್ತಿ ರಞ್ಞೋ ಕೀಳನಘರಂ। **ಚಿತ್ತಾಗಾರ**ನ್ತಿ ಕೀಳನಚಿತ್ತಸಾಲಂ। **ಆರಾಮ**ನ್ತಿ ಕೀಳನಉಪವನಂ। **ಉಯ್ಯಾನ**ನ್ತಿ ಕೀಳನುಯ್ಯಾನಂ। **ಪೋಕ್ಖರಣೀ**ನ್ತಿ ಕೀಳನಪೋಕ್ಖರಣಿಂ। ತಸ್ಮಾಯೇವ ಪದಭಾಜನೇ "ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ರಞ್ಞೋ ಕೀಳಿತು"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪದವಾರಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಯತ್ಥ ಠಿತಾ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಸಚೇ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಠಿತಾ ಪದಂ ಅನುದ್ಧರಮಾನಾ ಪಞ್ಚಪಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಏಕಮೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ತಂ ತಂ ದಿಸಾಭಾಗಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿಯಾ ಪನ ಪಾಟೇಕ್ಕಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ।

೯೮೧. **ಆರಾಮೇ ಠಿತಾ**ತಿ ಅಜ್ಝಾರಾಮೇ ರಾಜಾಗಾರಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಪಸ್ಸನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಗಚ್ಛನ್ತೀ ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ ವಾ**ತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಮಗ್ಗೋ ಹೋತಿ, ತಾನಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಸತಿ ಕರಣೀಯೇ ಗನ್ತ್ವಾ**ತಿ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಕೇನಚಿ ಕರಣೀಯೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಸ್ಸತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಕೇನಚಿ ಉಪದ್ದುತಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಸ್ಸತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೨. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೮೨. ದುತಿಯೇ - ಅಭಿನಿಸೀದನಾಭಿನಿಪಜ್ಜನೇಸು ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೩. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೮೮. ತತಿಯೇ - **ಉಜ್ಜವುಜ್ಜವೇ**ತಿ ಯತ್ತಕಂ ಹತ್ಥೇನ ಅಞ್ಛಿತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ತಕ್ಕಮ್ಹಿ ವೇಠಿತೇ ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ। ಕನ್ತನತೋ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ಕಪ್ಪಾಸವಿಚಿನನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಯೋಗೇಸು ಹತ್ಥವಾರಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ।

೯೮೯. **ಕನ್ತಿತಸುತ್ತ**ನ್ತಿ ದಸಿಕಸುತ್ತಾದಿಂ ಸಙ್ಘಾಟೇತ್ವಾ ಕನ್ತತಿ, ದುಕ್ಕನ್ತಿತಂ ವಾ ಪಟಿಕನ್ತತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೯೨. ಚತುತ್ಥೇ - **ಯಾಗುಂ ವಾ**ತಿಆದೀಸು ತಣ್ಡುಲಕೋಟ್ಟನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇಸು ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇಸು ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। ಯಾಗುಭತ್ತೇಸು ಭಾಜನಗಣನಾಯ, ಖಾದನೀಯಾದೀಸು ರೂಪಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ।

೯೯೩. **ಯಾಗುಪಾನೇ**ತಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕರಿಯಮಾನೇ ಯಾಗುಪಾನೇ ವಾ ಸಙ್ಘಭತ್ತೇ ವಾ ತೇಸಂ ಸಹಾಯಿಕಭಾವೇನ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಚನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಚೇತಿಯಪೂಜಾಯ ಸಹಾಯಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ಗನ್ಧಾದೀನಿ ಪೂಜೇತಿ, ವಟ್ಟತಿ। **ಅತ್ತನೋ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಚೇಪಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಬೀಜನಿಂ ವಾ ಸಮ್ಮುಞ್ಜನಿದಣ್ಡಕಂ ವಾ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾವ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಚಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ತತಿಯಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೫. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೯೭. ಪಞ್ಚಮೇ - **ಅಸತಿ ಅನ್ತರಾಯೇ**ತಿ ದಸವಿಧೇ ಅನ್ತರಾಯೇ ಅಸತಿ। **ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ** ಪಚ್ಛಾ ವಿನಿಚ್ಛಿನನ್ತೀ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾವ ವಿನಿಚ್ಛಿನಾತಿ।

೯೯೮. **ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ನ ಲಭತೀ**ತಿ ಸಹಾಯಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ನ ಲಭತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೬. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೯೯. ಛಟ್ಠೇ - ಸಬ್ಬಂ ನಗ್ಗವಗ್ಗೇ ಆಗಾರಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ, ತಂ ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಇದಂ “ಸಹತ್ಥಾ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೭. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೦೭. ಸತ್ತಮೇ - **ಪುನ ಪರಿಯಾಯೇನಾ**ತಿ ಪುನವಾರೇ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಮಹಗ್ಘಚೀವರಂ ಸರೀರತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಸುಪಟಿಸಾಮಿತಮ್ಪಿ ಚೋರಾ ಹರನ್ತಿ, ಏವರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿವಾಸೇನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವಾತಿ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೮. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೦೮. ಅಟ್ಠಮೇ - **ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ ರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಅದತ್ವಾ; "ಇಮಂ ಜಗ್ಗೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೦೧೨. **ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ನ ಲಭತೀ**ತಿ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಕಂ ನ ಲಭತಿ। **ಗಿಲಾನಾಯಾ**ತಿ ವಚೀಭೇದಂ ಕಾತುಂ ಅಸಮತ್ಥಾಯ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ರಟ್ಠೇ ಭಿಜ್ಜನ್ತೇ ಆವಾಸೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಏವರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಅನನ್ತರಸಿಕ್ಖಾಪದಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೯. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೧೫-೬. ನವಮೇ - **ಬಾಹಿರಕಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸರಥಧನುಥರುಸಿಪ್ಪಆಥಬ್ಬಣಖೀಲನವಸೀಕರಣಸೋಸಾಪನಮನ್ತಾಗದಪ್ಪಯೋಗಾದಿಭೇದಂ ಪರೂಪಘಾತಕರಂ। **ಪರಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಯಕ್ಖಪರಿತ್ತನಾಗಮಣ್ಡಲಾದಿಭೇದಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ವಾಚತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೦. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೧೮. ದಸಮೇ **ವಾಚೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಪದಂ ವಿಸೇಸೋ, ಸೇಸಂ ನವಮೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಹೀತಿ।

ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಚಿತ್ತಾಗಾರವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

೬. ಆರಾಮವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೨೫. ಆರಾಮವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ, ಉಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಿಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಠಮಪಾದೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ದುತಿಯಪಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

೧೦೨೭. **ಸೀಸಾನುಲೋಕಿಕಾ**ತಿ ಪಠಮಂ ಪವಿಸನ್ತೀನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸೀಸಂ ಅನುಲೋಕೇನ್ತೀ ಪವಿಸತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ**ತಿ ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಪಠಮತರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಜ್ಝಾಯಚೇತಿಯವನ್ದನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತತ್ಥ ತಾಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛಾಮೀತಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಕೇನಚಿ ಉಪದ್ದುತಾ ಹೋತಿ, ಏವರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಪವಿಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೨. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೨೮. ದುತಿಯೇ - **ಆಯಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪಿತಕೋ**ತಿ ಅಯಂ ಜಟಿಲಸಹಸ್ಸಬ್ಭನ್ತರೋ ಥೇರೋ। **ಸಂಹರೀ**ತಿ ಸಙ್ಕಾಮೇಸಿ। **ಸಂಹಟೋ**ತಿ ಸಙ್ಕಾಮಿತೋ। **ಕಾಸಾವಟೋ**ತಿ ನ್ಹಾಪಿತಾ ಕಾಸಾವಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹಂಸು। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೩. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೩೬. ತತಿಯೇ - **ಅನುಸಾಸನಿಪುರೇಕ್ಖಾರಾಯಾ**ತಿ ಇದಾನಿಪಿ ತ್ವಂ ಬಾಲಾ ಅಬ್ಯತ್ತಾತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಅನುಸಾಸನಿಪಕ್ಖೇ ಠತ್ವಾ ವದನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಅನನ್ತರಸಿಕ್ಖಾಪದಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೩೭. ಚತುತ್ಥೇ - ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ನಿಮನ್ತಿತಾಯ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಭವತೋ ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ಪವಾರಿತಾಯ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರೇತ್ವಾಪಿ ಅಕಾರೇತ್ವಾಪಿ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಭವತೋ ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೫. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೪೩. ಪಞ್ಚಮೇ - ಕುಲೇ ಮಚ್ಛರೋ ಕುಲಮಚ್ಛರೋ, ಕುಲಮಚ್ಛರೋ ಏತಿಸ್ಸಾ ಅತ್ಥೀತಿ **ಕುಲಮಚ್ಛರಿನೀ** ಕುಲಂ ವಾ ಮಚ್ಛರಾಯತೀತಿ **ಕುಲಮಚ್ಛರಿನೀ। ಕುಲಸ್ಸ ಅವಣ್ಣ**ನ್ತಿ ತಂ ಕುಲಂ ಅಸ್ಸದ್ಧಂ ಅಪ್ಪಸನ್ನನ್ತಿ। **ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅವಣ್ಣ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾತಿ।

೧೦೪೫. **ಸನ್ತಂಯೇವ ಆದೀನವ**ನ್ತಿ ಕುಲಸ್ಸ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವಾ ಸನ್ತಂ ಅಗುಣಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೬. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೪೮. ಛಟ್ಠೇ - **ಓವಾದಾಯಾ**ತಿ ಗರುಧಮ್ಮತ್ಥಾಯ। **ಸಂವಾಸಾಯಾ**ತಿ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾಪುಚ್ಛನತ್ಥಾಯ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾಯಂ ವುತ್ತೋಯೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೭. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೫೩. ಸತ್ತಮೇ - **ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ನ ಲಭತೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನ ಲಭತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ವಿತ್ಥಾರೋ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೇ ವುತ್ತೋಯೇವ।

ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೮. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೫೬. ಅಟ್ಠಮೇ - **ಏಕಕಮ್ಮ**ನ್ತಿಆದೀಹಿ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾಯೇವ ವುತ್ತಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ವಿತ್ಥಾರೋ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೇ ವುತ್ತೋಯೇವ।

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೯. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೫೮. ನವಮೇ - ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ವಿತ್ಥಾರೋ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕೇ ವುತ್ತೋಯೇವ।

ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೦. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೬೨. ದಸಮೇ - **ಪಸಾಖೇತಿ** ಅಧೋಕಾಯೇ। ಅಧೋಕಾಯೋ ಹಿ ಯಸ್ಮಾ ತತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಾಖಾ ವಿಯ ಉಭೋ ಊರೂ ಪಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಗತಾ, ತಸ್ಮಾ ಪಸಾಖೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೧೦೬೫. **ಭಿನ್ದಾತಿ**ಆದೀಸು ಸಚೇ ''ಭಿನ್ದ, ಫಾಲೇಹೀ''ತಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಆಣಾಪೇತಿ, ಸೋ ಚ ತಥೇವ ಕರೋತಿ, ಛ ಆಣತ್ತಿದುಕ್ಕಟಾನಿ ಛ ಚ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಥಾಪಿ ಏವಂ ಆಣಾಪೇತಿ - ''ಉಪಾಸಕ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಏತ್ಥ ಕಾತಬ್ಬಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಕರೋಹೀ''ತಿ, ಸೋ ಚ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಭೇದನಾದೀನಿ ಕರೋತಿ; ಏಕವಾಚಾಯ ಛ ದುಕ್ಕಟಾನಿ ಛ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀತಿ ದ್ವಾದಸ ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಭೇದನಾದೀಸುಪಿ ಏಕಂಯೇವ ವತ್ವಾ ''ಇದಂ ಕರೋಹೀ''ತಿ ಆಣಾಪೇತಿ, ಸೋ ಚ ಸಬ್ಬಾನಿ ಕರೋತಿ, ಯಂ ಆಣತ್ತಂ, ತಸ್ಸೇವ ಕರಣೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸೇಸೇಸು ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ , ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಆರಾಮವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

೭. ಗಬ್ಭಿನಿವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೬೯. ಗಬ್ಭಿನಿವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ - **ಆಪನ್ನಸತ್ತಾತಿ** ಕುಚ್ಛಿಪವಿಟ್ಠಸತ್ತಾ।

ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೨. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೭೩-೪. ದುತಿಯೇ - **ಪಾಯನ್ತೀತಿ** ಥಞ್ಞಂ ಪಾಯಮಾನಂ। **ಮಾತಾ ವಾ ಹೋತೀತಿ** ಯಂ ದಾರಕಂ ಪಾಯೇತಿ, ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ವಾ ಹೋತಿ ಧಾತಿ ವಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಉಭಯಮ್ಪಿ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೩. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೭೭. ತತಿಯೇ - **ಸಿಕ್ಖಾಸಮ್ಮುತಿಂ ದಾತುನ್ತಿ** ಕಸ್ಮಾ ದಾಪೇಸಿ? "ಮಾತುಗಾಮೋ ನಾಮ ಲೋಲೋ ಹೋತಿ ದ್ವೇ ವಸ್ಸಾನಿ ಛಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅಸಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸೀಲಾನಿ ಪೂರಯಮಾನೋ ಕಿಲಮತಿ, ಸಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪನ ಪಚ್ಛಾ ನ ಕಿಲಮಿಸ್ಸತಿ, ನಿತ್ಥರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದಾಪೇಸಿ।

೧೦೭೯. **ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಂ ದ್ವೇ ವಸ್ಸಾನಿ ಅವೀತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಮಾದಾನಂ ಸಮಾದಿಯಾಮೀ**ತಿ ಯಂ ತಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ತಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದ್ವೇ ವಸ್ಸಾನಿ ಅವೀತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಸಮಾದಾನಂ ಕತ್ವಾ ಸಮಾದಿಯಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ಇಮಾ ಛ ಸಿಕ್ಖಾಯೋ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಾಯಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತಾಯ ದಾತಬ್ಬಾಯೇವ, ನ ಏತಾಸು ಅಸಿಕ್ಖಿತಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಾ।

ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೮೪. ಚತುತ್ಥೇ - ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಚೇ ಪನ ಪಠಮಂ ವುಟ್ಠಾನಸಮ್ಮುತಿ ನ ದಿನ್ನಾ ಹೋತಿ, ಉಪಸಮ್ಪದಮಾಳಕೇಪಿ ದಾತಬ್ಬಾಯೇವ। ಇಮಾ ದ್ವೇಪಿ ಮಹಾಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ನಾಮ।

ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೫. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೯೦. ಪಞ್ಚಮೇ - ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಊನದ್ವಾದಸವಸ್ಸಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಞ್ಞಾಯ ವುಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಸಾ ಪನ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾವ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೬. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೯೫. ಛಟ್ಠೇ - ದಸವಸ್ಸಾಯ ಗಿಹಿಗತಾಯ ಸಿಕ್ಖಾಸಮ್ಮುತಿಂ ದತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣದ್ವಾದಸವಸ್ಸಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೭. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೦೧. ಸತ್ತಮೇ - ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ಸಬ್ಬೇಸು ದುತಿಯೇ ವುತ್ತಸದಿಸಾನೇವ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಯತ್ಥ ಸಮ್ಮುತಿ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ ಹೋತೀತಿ।

ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೮. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೧೮. ಅಟ್ಠಮೇ - **ನ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಯ್ಯಾತಿ** "ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅಯ್ಯೇ ಉದ್ದೇಸಾದೀನಿ ದೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಉದ್ದೇಸಾದೀಹಿ ನ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಯ್ಯ।

೧೧೧೦. **ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾತಿ** ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ನ ಲಭತಿ, ಸಯಂ ಗಿಲಾನಾ ಹೋತಿ, ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಉದ್ದೇಸಾದೀನಿ ದಾತುಂ, ತಸ್ಸಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೯. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೧೩. ನವಮೇ - **ನ ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾತಿ** ಚುಣ್ಣೇನ ಮತ್ತಿಕಾಯ ದನ್ತಕಟ್ಠೇನ ಮುಖೋದಕೇನಾತಿ ಏವಂ ತೇನ ತೇನ ಕರಣೀಯೇನ ನ ಉಪಟ್ಠಹೇಯ್ಯ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೦. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೧೬. ದಸಮೇ - **ನೇವ ವೂಪಕಾಸೇಯ್ಯಾತಿ** ನ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। **ನ ವೂಪಕಾಸಾಪೇಯ್ಯಾತಿ** "ಇಮಂ ಅಯ್ಯೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾ"ತಿ ಅಞ್ಞಂ ನ ಆಣಾಪೇಯ್ಯ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಅಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ , ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಗಬ್ಭಿನಿವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

೮. ಕುಮಾರಿಭೂತವಗ್ಗೋ

೧-೨-೩. ಪಠಮದುತಿಯತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೧೯. ಕುಮಾರಿಭೂತವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮದುತಿಯತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ತೀಣಿ ತೀಹಿ ಗಿಹಿಗತಸಿಕ್ಖಾಪದೇಹಿ ಸದಿಸಾನಿ। ಯಾ ಪನ ತಾ ಸಬ್ಬಪಠಮಾ ದ್ವೇ ಮಹಾಸಿಕ್ಖಮಾನಾ, ತಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತವೀಸತಿವಸ್ಸಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತಾ ಗಿಹಿಗತಾ ವಾ ಹೋನ್ತು ಅಗಿಹಿಗತಾ ವಾ, ಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ಇಚ್ಚೇವ ವತ್ತಬ್ಬಾ, ಗಿಹಿಗತಾತಿ ವಾ ಕುಮಾರಿಭೂತಾತಿ ವಾ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಗಿಹಿಗತಾಯ ದಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ಸಿಕ್ಖಾಸಮ್ಮುತಿಂ ದತ್ವಾ ದ್ವಾದಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಏಕಾದಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ದತ್ವಾ ತೇರಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ಕಾತಬ್ಬಾ, ದ್ವಾದಸತೇರಸಚುದ್ದಸಪನ್ನರಸಸೋಳಸಸತ್ತರಸಅಟ್ಠಾರಸವಸ್ಸಕಾಲೇ ಸಮ್ಮುತಿಂ ದತ್ವಾ ವೀಸತಿವಸ್ಸಕಾಲೇ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಅಟ್ಠಾರಸವಸ್ಸಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ಪನಾಯಂ ಗಿಹಿಗತಾತಿಪಿ ಕುಮಾರಿಭೂತಾತಿಪಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಕುಮಾರಿಭೂತಾ ಪನ ಗಿಹಿಗತಾತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ, ಕುಮಾರಿಭೂತಾ ಇಚ್ಚೇವ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಮಹಾಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ಪನ ಗಿಹಿಗತಾತಿಪಿ ವತ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಕುಮಾರಿಭೂತಾತಿಪಿ ವತ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಿಕ್ಖಾಸಮ್ಮುತಿದಾನವಸೇನ ಪನ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಸಿಕ್ಖಮಾನಾತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಪಠಮದುತಿಯತತಿಯಾನಿ।

೪-೫-೬. ಚತುತ್ಥಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೩೬. **ಚತುತ್ಥಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠೇಸು** ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಬ್ಬಾನಿ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಚತುತ್ಥಂ ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ , ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ। ಯಞ್ಚೇತ್ಥ ಸಞ್ಚೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಾತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಛಟ್ಠಂ ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ "ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಚತುತ್ಥಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ

೭. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೫೦. ಸತ್ತಮೇ - ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಲೋಕವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ, ದುಕ್ಖವೇದನನ್ತಿ।

ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೮. ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೫೪. ಅಟ್ಠಮೇಪಿ - ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ಅನನ್ತರಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಅಟ್ಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೯. ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೫೮. ನವಮೇ - **ಸೋಕಾವಾಸ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಕೇತಂ ಕತ್ವಾ ಅಗಚ್ಛಮಾನಾ ಪುರಿಸಾನಂ ಅನ್ತೋ ಸೋಕಂ ಪವೇಸೇತೀತಿ ಸೋಕಾವಾಸಾ, ತಂ ಸೋಕಾವಾಸಂ। ತೇನೇವಾಹ - "ಸೋಕಾವಾಸಾ ನಾಮ ಪರೇಸಂ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಾದೇತೀ"ತಿ। ಅಥ ವಾ ಘರಂ ವಿಯ ಘರಸಾಮಿಕಾ, ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಸಸಮಾಗಮಂ ಅಲಭಮಾನಾ ಸೋಕಂ ಆವಿಸತಿ। ಇತಿ ಯಂ ಆವಿಸತಿ, ಸ್ವಾಸ್ಸಾ ಆವಾಸೋ ಹೋತೀತಿ ಸೋಕಾವಾಸಾ। ತೇನಾಹ - "ಸೋಕಂ ಆವಿಸತೀ"ತಿ। **ಅಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ಏದಿಸಾ ಅಯನ್ತಿ ಅಜಾನಮಾನಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ನವಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೦. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೬೪. ದಸಮೇ - **ಅನಾಪುಚ್ಛಾ**ತಿ ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ। ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ - ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕಾಲೇ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಾಲೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪನ ಸಕಿಂ ಆಪುಚ್ಛಿತೇಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

೧೧೬೫. ಅಜಾನನ್ತೀತಿ ಮಾತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೀ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಇದಂ ಅಪುಬ್ಬಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸಂ। ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಥಂ? ಅಬ್ಭಾನಕಮ್ಮಾದೀಸು ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಖಣ್ಡಸೀಮಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನಾ "ಪಕ್ಕೋಸಥ ಸಿಕ್ಖಮಾನಂ, ಇಧೇವ ನಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಿ; ಏವಂ ವಾಚತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಉಪಸ್ಸಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ವತ್ವಾ ಖಣ್ಡಸೀಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ಕಾಯವಾಚತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ದ್ವೀಸುಪಿ ಠಾನೇಸು ಪಣ್ಣತ್ತಿಭಾವಂ ಜಾನಿತ್ವಾವ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋನ್ತಿಯಾ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಅನನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದನತೋ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೧. ಏಕಾದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೬೭-೮. ಏಕಾದಸಮೇ - **ಪಾರಿವಾಸಿಕಛನ್ದದಾನೇನಾತಿ** ಪಾರಿವಾಸಿಯೇನ ಛನ್ದದಾನೇನ। ತತ್ಥ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಪಾರಿವಾಸಿಯಂ - ಪರಿಸಪಾರಿವಾಸಿಯಂ , ರತ್ತಿಪಾರಿವಾಸಿಯಂ, ಛನ್ದಪಾರಿವಾಸಿಯಂ, ಅಜ್ಝಾಸಯಪಾರಿವಾಸಿಯನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಪರಿಸಪಾರಿವಾಸಿಯಂ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖೂ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಥ ಮೇಘೋ ವಾ ಉಟ್ಠಾತಿ, ಉಸ್ಸಾರಣಾ ವಾ ಕರಿಯತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖೂ "ಅನೋಕಾಸಾ ಮಯಂ ಅಞ್ಞತ್ರ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಛನ್ದಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾವ ಉಟ್ಠಹನ್ತಿ। ಇದಂ ಪರಿಸಪಾರಿವಾಸಿಯಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪರಿಸಪಾರಿವಾಸಿಯಂ, ಛನ್ದಸ್ಸ ಪನ ಅವಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಪುನ ಭಿಕ್ಖೂ "ಉಪೋಸಥಾದೀನಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ರತ್ತಿಂ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಯಾವ ಸಬ್ಬೇ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಿ, ತಾವ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏಕಂ ಅಜ್ಝೇಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೇಯೇವ ಅರುಣೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ। ಸಚೇ "ಚಾತುದ್ದಸಿಕಂ ಉಪೋಸಥಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಿಸಿನ್ನಾ "ಪನ್ನರಸೋ"ತಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಚೇ ಪನ್ನರಸಿಕಂ ಕಾತುಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಪಾಟಿಪದೇ ಅನುಪೋಸಥೇ ಉಪೋಸಥಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಪನ ಸಙ್ಘಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಇದಂ ರತ್ತಿಪಾರಿವಾಸಿಯಂ ನಾಮ।

ಪುನ ಭಿಕ್ಖೂ "ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಅಬ್ಭಾನಾದಿಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತ್ರೇಕೋ ನಕ್ಖತ್ತಪಾಠಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದತಿ - "ಅಜ್ಜ ನಕ್ಖತ್ತಂ ದಾರುಣಂ, ಮಾ ಇಮಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ತೇ ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ಛನ್ದಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥಞ್ಞೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ನಕ್ಖತ್ತಂ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತಂ ಅತ್ಥೋ ಬಾಲಂ ಉಪಚ್ಚಗಾ"ತಿ (ಜಾ॰ ೧.೧.೪೯) ವತ್ವಾ "ಕಿಂ ನಕ್ಖತ್ತೇನ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವದತಿ। ಇದಂ ಛನ್ದಪಾರಿವಾಸಿಯಞ್ಚೇವ ಅಜ್ಝಾಸಯಪಾರಿವಾಸಿಯಞ್ಚ। ಏತಸ್ಮಿಂ ಪಾರಿವಾಸಿಯೇ ಪುನ ಛನ್ದಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಅನಾನೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ವುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಸಾಯಾತಿ ಛನ್ದಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಛನ್ದವಿಸ್ಸಜ್ಜನಮತ್ತೇನೇವ ವಾ ಉಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಸಾಯ।

೧೧೬೯. ಅನಾಪತ್ತಿ ಅವುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಸಾಯಾತಿ ಛನ್ದಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅವುಟ್ಠಿತಾಯ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಸಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ , ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಏಕಾದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೨. ದ್ವಾದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೭೦. ದ್ವಾದಸಮೇ – **ಉಪಸ್ಸಯೋ ನ ಸಮ್ಮತೀ**ತಿ ವಸನೋಕಾಸೋ ನಪ್ಪಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಅನನ್ತರಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ದ್ವಾದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೩. ತೇರಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೭೫. ತೇರಸಮೇ – **ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ ದ್ವೇ**ತಿ ಏಕನ್ತರಿಕೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಂವಚ್ಛರೇ ದ್ವೇ ವುಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿಪಿ ವುತ್ತಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ತೇರಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಕುಮಾರಿಭೂತವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

೯. ಛತ್ತುಪಾಹನವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೮೧. ಛತ್ತವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ – **ಸಕಿಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಗ್ಗಗಮನೇ ಏಕಪಯೋಗೇನೇವ ದಿವಸಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಕದ್ದಮಾದೀನಿ ಪತ್ವಾ ಉಪಾಹನಾ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಛತ್ತಮೇವ ಧಾರೇನ್ತೀ ಗಚ್ಛತಿ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಥಾಪಿ ಗಚ್ಛಾದೀನಿ ದಿಸ್ವಾ ಛತ್ತಂ ಅಪನಾಮೇತ್ವಾ ಉಪಾಹನಾರುಳ್ಹಾವ ಗಚ್ಛತಿ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಸಚೇ ಛತ್ತಮ್ಪಿ ಅಪನಾಮೇತ್ವಾ ಉಪಾಹನಾಪಿ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪುನ ಧಾರೇತಿ, ಪುನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಏವಂ ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ – ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೨. ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೮೪. ದುತಿಯೇ – **ಯಾನೇನ ಯಾಯನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಅಭಿರುಹನ್ತಿಯಾ ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಸಂ ಪಠಮೇ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೩. ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೯೦. ತತಿಯೇ – **ವಿಪ್ಪಕಿರಿಯಿಂಸೂ**ತಿ ಮಣಯೋ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣಾ। ಇಧಾಪಿ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಧಾರೇನ್ತಿಯಾ ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ವುತ್ತನಯಾನೇವ। ಕೇವಲಂ ಇಧ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ಹೋತೀತಿ।

ತತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೪. ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೯೪. ಚತುತ್ಥೇ - ಸೀಸೂಪಗಾದೀಸು ಯಂ ಯಂ ಧಾರೇತಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಸಂ ತತಿಯೇ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೫. ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೯೬. ಪಞ್ಚಮೇ - **ಗನ್ಧವಣ್ಣಕೇನಾತಿ** ಗನ್ಧೇನ ಚ ವಣ್ಣಕೇನ ಚ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ತತಿಯಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಪಞ್ಚಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೬. ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೦೧. ಛಟ್ಠೇ - ಸಬ್ಬಂ ಪಞ್ಚಮೇ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವಾತಿ।

ಛಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೭. ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೦೮-೯. ಸತ್ತಮೇ - **ಉಮ್ಮದ್ದಾಪೇತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾತಿ** ಏತ್ಥ ಹತ್ಥಂ ಅಮೋಚೇತ್ವಾ ಉಮ್ಮದ್ದನೇ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ, ಮೋಚೇತ್ವಾ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಉಮ್ಮದ್ದನೇ ಪಯೋಗಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ। **ಸಮ್ಬಾಹನೇಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಗಿಲಾನಾಯಾತಿ** ಅನ್ತಮಸೋ ಮಗ್ಗಗಮನಪರಿಸ್ಸಮೇನಾಪಿ ಸಾಬಾಧಾಯ। **ಆಪದಾಸೂತಿ** ಚೋರಭಯಾದೀಹಿ ಸರೀರಕಮ್ಪನಾದೀಸು। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ತತಿಯಸದಿಸಾನೇವಾತಿ।

ಸತ್ತಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೮-೯-೧೦. ಅಟ್ಠಮನವಮದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೧೦. ಅಟ್ಠಮಾದೀಸು ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಯ ಸಾಮಣೇರಿಯಾ, ಗಿಹಿನಿಯಾತಿ ಇದಮೇವ ನಾನಾಕರಣಂ, ಸೇಸಂ ಸತ್ತಮೇ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವಾತಿ।

ಅಟ್ಠಮನವಮದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ।

೧೧. ಏಕಾದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೧೪. ಏಕಾದಸಮೇ - **ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪುರತೋ**ತಿ ಅಭಿಮುಖಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಂ ಪನ ಉಪಚಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕಥಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಏಕಾದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೨. ದ್ವಾದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೧೮-೨೩. ದ್ವಾದಸಮೇ - **ಅನೋಕಾಸಕತ**ನ್ತಿ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ಪುಚ್ಛಾಮೀತಿ ಏವಂ ಅಕತಓಕಾಸಂ। ತೇನೇವಾಹ - "ಅನೋಕಾಸಕತನ್ತಿ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ"ತಿ । **ಅನೋದಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ಪುಚ್ಛಾಮೀತಿ ಏವಂ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಕೇವಲಂ "ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥಿ, ಪುಚ್ಛಾಮಿ ಅಯ್ಯಾ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ವಾ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ವಾಚತೋ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ದ್ವಾದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೩. ತೇರಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೨೮. ತೇರಸಮೇ - **ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ**ತಿ ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ದುತಿಯೇನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಉಪಚಾರೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

೧೨೨೭. **ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಿಕಾಯಾ**ತಿಆದೀಸು ಸಙ್ಕಚ್ಚಿಕಚೀವರಮೇವ ಚೀವರನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಆಪದಾಸೂ**ತಿ ಮಹಗ್ಘಂ ಹೋತಿ ಸಙ್ಕಚ್ಚಿಕಂ, ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾವ ಉಪದ್ದವೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏವರೂಪಾಸು ಆಪದಾಸು ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಿರಿಯಂ, ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ತೇರಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಛತ್ತುಪಾಹನವಗ್ಗೋ ನವಮೋ।

ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋ ಅಯ್ಯಾಯೋ ಛಸಟ್ಠಿಸತಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಖುದ್ದಕೇಸು ಛನ್ನವುತಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದ್ವೇನವುತೀತಿ ಅಟ್ಠಾಸೀತಿಸತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ, ತತೋ ಸಕಲಂ ಭಿಕ್ಖುನೀವಗ್ಗಂ, ಪರಮ್ಪರಭೋಜನಂ, ಅನತಿರಿತ್ತಭೋಜನಂ, ಅನತಿರಿತ್ತೇನ ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರಣಂ, ಪಣೀತಭೋಜನವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ಅಚೇಲಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ದುಟ್ಠುಲ್ಲಪಟಿಚ್ಛಾದನಂ, ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸುಪಸಮ್ಪಾದನಂ, ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಅದ್ಧಾನಗಮನಂ, ರಾಜನ್ತೇಪುರಪ್ಪವೇಸನಂ, ಸನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಂ, ನಿಸೀದನಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ದ್ವಾವೀಸತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸೇಸಾನಿ ಸತಞ್ಚ ಛಸಟ್ಠಿ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಮಗ್ಗೇನ ಉದ್ದಿಟ್ಠಾನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ತೇನಾಹ - "ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ ಖೋ ಅಯ್ಯಾಯೋ ಛಸಟ್ಠಿಸತಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ…ಪೇ॰… ಏವಮೇತಂ ಧಾರಯಾಮೀ"ತಿ।

ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಸಮುಟ್ಠಾನವಿನಿಚ್ಛಯೋ - ಗಿರಗ್ಗಸಮಜ್ಜಂ, ಚಿತ್ತಾಗಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ಸಙ್ಘಾಣಿ, ಇತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರೋ, ಗನ್ಧವಣ್ಣಕೋ, ವಾಸಿತಕಪಿಞ್ಞಾಕೋ, ಭಿಕ್ಖುನೀಆದೀಹಿ ಉಮ್ಮದ್ದನಪರಿಮದ್ದನಾನೀತಿ ಇಮಾನಿ ದಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ ಲೋಕವಜ್ಜಾನಿ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ವಿನಾಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಚಿತ್ತೇ ಪನ ಸತಿ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಲೋಕವಜ್ಜಾನಿ। ಅವಸೇಸಾನಿ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಾನೇವ। ಚೋರೀವುಟ್ಠಾಪನಂ, ಗಾಮನ್ತರಂ, ಆರಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಗಬ್ಭಿನಿವಗ್ಗೇ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತ, ಕುಮಾರಿಭೂತವಗ್ಗೇ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಞ್ಚ, ಪುರಿಸಸಂಸಟ್ಠಂ ಪಾರಿವಾಸಿಯಛನ್ದದಾನಂ, ಅನುವಸ್ಸವುಟ್ಠಾಪನಂ, ಏಕನ್ತರಿಕವುಟ್ಠಾಪನನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಏಕೂನವೀಸತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಸಚಿತ್ತಕಾನಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಾನಿ, ಅವಸೇಸಾನಿ ಸಚಿತ್ತಕಾನಿ ಲೋಕವಜ್ಜಾನೇವಾತಿ।

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗೇ

ಖುದ್ದಕವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾಚಿತ್ತಿಯಕಣ್ಡಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೫. ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಕಣ್ಡಂ (ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ)

ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಾ ನಾಮ, ಖುದ್ದಕಾನಂ ಅನನ್ತರಾ।
ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಟ್ಠ ಆರುಳ್ಹಾ, ಸಙ್ಖೇಪೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಂ।
ತೇಸಂ ಪವತ್ತತೇ ಏಸಾ, ಸಙ್ಖೇಪೇನೇವ ವಣ್ಣನಾ॥

೧೨೨೮. ಯಾನಿ ಹಿ ಏತ್ಥ ಪಾಳಿಯಂ ಸಪ್ಪಿತೇಲಾದೀನಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಾನಿ, ತಾನಿಯೇವ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಾ। ಪಾಳಿವಿನಿಮುತ್ತಕೇಸು ಪನ ಸಬ್ಬೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಅಟ್ಠವಿಧಮ್ಪಿ ಪನೇತಂ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಂ - ಕಾಯತೋ ಕಾಯವಾಚತೋ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಚ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಕಿರಿಯಂ ನೋಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ, ಅಚಿತ್ತಕಂ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ತಿಚಿತ್ತಂ, ತಿವೇದನನ್ತಿ।

ಪಾಟಿದೇಸನೀಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಕಣ್ಡಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಸೇಖಿಯಾ ಪನ ಉದ್ದಿಟ್ಠಾ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಚಸತ್ತತಿ।
ತೇಸಂ ಅನನ್ತರಾಯೇವ, ಸತ್ತಾಧಿಕರಣಪ್ಪಯಾ॥

ಮಹಾವಿಭಙ್ಗೇ ಯೋ ವುತ್ತೋ, ತೇಸಂ ಅತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯೋ।
ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವಿಭಙ್ಗೇಪಿ, ತಾದಿಸಂಯೇವ ತಂ ವಿದೂ॥

ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ವಿಸುಂ ತೇಸಂ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ।
ನ ವುತ್ತಾ ತತ್ಥ ಯಾ ವುತ್ತಾ, ವುತ್ತಾಯೇವ ಹಿ ಸಾ ಇಧಾತಿ॥

ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾಯ

ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಬ್ಬಾಸವಪಹಂ ಏಸಾ, ನಿಟ್ಠಿತಾ ವಣ್ಣನಾ ಯಥಾ।
ಸಬ್ಬಾಸವಪಹಂ ಮಗ್ಗಂ, ಪತ್ವಾ ಪಸ್ಸನ್ತು ನಿಬ್ಬುತಿನ್ತಿ॥

ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಟ್ಠಕಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।